הארץ

1.80 ש"ח יום ו' ח' באדר תשמ"ח, 26 בפברואר 1988 VOL.69/20922 FEBRUARY 26 1988

נייט, נייט, נייט

שמיר תמיד נגד. נגד הסכמי קמפ דויד, תכנית רייגן, העידה הבין לאומית, ויוזמתו הנוכחית של שולץ. המצב בשטחים ממחיש ביתר שאת, את החשיבות הרבה של מציאות הסדר מדיני לאלתר. ממשלת ישראל חייבת לתת סיכוי ליוזמת השלום האמריקאית.

תנועת המערך

שינוי • ר"צ • המרכז הליברלי

שופט פדרלי דחה על הסף את בקשת פולארד להפחית ממאסרו

פרקליטו טען כי גורמים בממשל הפריזו בהערכת הנזק שנגרם לארה"ב וכי לא כובד ההסכם שתמורת שיתוף פעולה יקבע מאסר סביר • האם: תקוותי האחרונה להשיג חנינה היא באמצעות מכתבי חברי כנסת אל הנשיא רייגן

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). שופט פדרלי בוואשינגטון דחה על הסף בקשה להפחית את תקופת מאסר העולם שהוטלה על ג'ונתן פולארד. אותו שופט, אוברי רובינסון, דחה לפני חודשים אחדים בקשה להקל על עונש המאסר של אשתו של ג'ונתן, אן פולארד.

פרקליטו של פולארד, שהגיש

(סוף בעמוד 10)

שולץ: יש לי תכנית; 1988 תוכל להיות שנת שלום

הביא הצעה לקונפדרציה, הכוללת הקפאת התנחלויות ויציאת צה"ל מהערים והחלפתם בשיטור ומינהל ירדני־פלשתיני • שמיר יסכים לנוסחה של מינהל ירדני־פלשתיני במקום אוטונומיה • שולץ עשוי לשוב לאחר שיפגוש בחוסיין בלונדון • 15 אישים פלשתינאים הוזמנו לשולץ הערב

פגישה בנתב"ג: ג'ורג' שולץ ושמעון פרס. ביניהם סוניה פרס, אשת שר החוץ. מאחור ריצ'ארד מרפי (משמאל) והשגריר תומאס פיקרינג.

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ פותח הבוקר את סבב הדילוגים הראשון במזרח התיכון, לקדם יוזמת שלום חדשה.

בירושלים מעריכים כי שולץ מוכן להתהליך מגעים, וכוונתו לשוב לאיזור, להמשיך במסעו, מיד לאחר שייפגש עם המלך חוסיין בלונדון, ובתום השיחות עם ראשי נאט"ו בבריסל באמצע השבוע הבא.

מקורביו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, אמרו כי הוא יבקש הבהרות וימסור את תגובותיו בעת ביקורו בוואשינגטון בעוד שבועיים.

הזמנה ל־15 פלשתינאים

סוכנות רויטר מסרה בחוצות כי שולץ הזמין מנהיגים פלשתינאים מן השטחים להיפגש עמו, על אף התנגדות אש"ף, שקרא להחרים את שליחותו של שולץ. ממקורות דיפלומטיים בירושלים נמסר, כי הוכנה רשימה של 15 אישים, שהוזמנו להיפגש עם שולץ היום בשעה מאוחרת במזרח ירושלים. "שיגרנו הערב מספר הזמנות לפלשתינאים מן הגדה המערבית ומרצועת עזה, להיפגש עם המזכיר שולץ, תרצה במעורבותם של פלשתינאים בתהליך השלום", אמר לכתב רויטר דיוויד גוד, הקונסול הכללי האמריקאי. גוד סירב למסור פרטים נוספים.

לפי שעה, מטרתו של שולץ היא לקבל הסכמה עקרונית של כל הצדדים להצהרת עקרונות שעיקריה הם:

- הקפאת ההתנחלויות וצעדים לרגיעה בשטחים.
- אירוע בינלאומי בהשתתפות שתי המעצמות כיושבי ראש משותפים, ובריטניה, צרפת וסין כמשקיפים.

(סוף בעמוד 10)

"אם רוצים לעשות משהו — צריך לעשות זאת מהר"

אמר שולץ לעיתונאים במהלך טיסתו לישראל • 16 מבכירי התקשורת האמריקאית מתלווים אל מזכיר המדינה, והכתב הפוליטי של "ניו־יורק טיימס", דייוויד שיפלר, אומר: "יש תחושה בממשל רייגן שהמצב רציני מספיק כדי להצדיק כל נסיון"

מאת לילי גלילי
מסופרת "הארץ"

"אם אתה קופץ בכל פעם שמישהו נובח, לא תעשה הרבה". כך השיב מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ, לעיתונאי בכיר המתלווה אליו, ששאל אותו במהלך הטיסה לישראל אם אינו מוטרד לנוכח ההפגנות. שולץ הבהיר כי "אם רוצים לעשות משהו, צריך לעשות זאת מהר".

אל מאות העיתונאים הזרים השוהים בארץ בחודשים האחרונים לסיקור האירועים בשטחים, הצטרפו אתמול 16 מבכירי נציגי התקשורת

(סוף בעמוד 10)

פרשנות מדינית / עקיבא אלדר

אלה "גבולות הוויתורים" של 4 המשתתפים המרכזיים במו"מ

ג'ורג' שולץ הגיע אתמול עם הרבה בטחון עצמי, כמו שאמר היועץ לבטחון לאומי קולין פאואל לח"כ רוני מילוא הבוקר בוואשינגטון: "הוא מגיע עם תמיכה נלהבת של כל מנהיגי הקהילה היהודית, של ידידי ישראל בקונגרס ועם גיבוי מלא של נשיא משוחרר מלחצי בחירה מחודשים". מאז אותה שיחה שמע שולץ גם במוסקווה. איתולים, גם אם היו רגעי ספקות, לדרך צלחה, תנאי הפתיחה של שולץ, לפחות בבית, הם איפוא טובים למדי.

הבעיה העיקרית היא כמובן המחותנים עצמם — יצחק שמיר, המלך חוסיין, יאסר ערפאת ואולי גם הנשיא אסד. הראשון כבר הסכין עם האפשרות הגרועה ביותר — עימות עם הנשיא רייגן, המזכיר שולץ ואף חילוקי דעות עם הקונגרס על עמדתו ביחס לעקרון "שטחים תמורת שלום". שולץ ידבר עם שמיר על "עיסקת חבילה" המורכבת מאירוע בינלאומי, מו"מ על הסדר ביניים שעיקרו מינהל עצמי ירדני־פלשתינאי והסדר קבע. כל אלה צריכים להיפתח עוד במרוצת השנה ולא ניתן להפרידם זה מזה. שמיר ישיב לשולץ בהסכם קמפ דיוויד, שארצות הברית היתה שותפתו העיקרית. גבול הויתורים שלו הוא מפגש פתיחה בהזמנת מנהיגי מעצמות העל והסדר אוטונומיה עם אלמנט ירדני מורחב למשך חמש שנים.

(סוף בעמוד 7)

3 נהרגו בהפגנות אלימות; שביתה בכל המגזרים — התושבים מסתגרים בבתיהם

כרוזים של אש"ף קוראים לתושבים להסלים ההתקוממות היום בסיום התפילות, להניף דגלים ולקרוא סיסמאות מחאה • התרחבו אתמול שוב הפרות הסדר בירושלים • עשרות מסיתים ומפירי סדר נעצרו ברצועה

מאת אורי ניר

שני צעירים תושבי הגדה נהרגו אתמול בעימותים עם חיילי צה"ל בהפגנות אלימות, ויותר מעשרה נפצעו. בכמה מקומות בגדה וברצועה היו עימותים בין חיילים למפגינים, אך מעשי המחאה של התושבים התמקדו בעיקר בהשבתה כללית של כל מגזרי החיים, ובהסתגרות בבתים.

השביתה הכללית אתמול התקיימה לפי קריאת "ההנהגה הלאומית המאוחדת של ההתקוממות". גוף זה, הטוען בכרוזיו שהוא מזוהה עם אש"ף, קרא לתושבי השטחים להסלים היום את ההתקוממות. התושבים אמורים לנהור למסגדים, ובסיום התפילות, מן השעה 1 בצהריים ועד 3, הם נקראים להתקבץ ברחובות ועל גגות הבתים, להניף דגלים, ולקרוא סיסמאות מחאה. כוחות הביטחון נערכים באופן מיוחד לקראת אפשרות של עימותים אלימים עם המפגינים.

אש חיה בג'נין ושכם

אחד מהרוגי המהומות אתמול, בסאם אבו־חליפה (18) ממחנה הפליטים שליד ג'נין נהרג מאש חיילי צה"ל בפיזור הפגנה אלימה של תושבים רבים. מקורות צבאיים מסרו כי כוח של צה"ל במקום חש עצמו בסכנה, ולאחר שירה רימוני גז מדמיע וכדורי גומי, נורו יריות אל רגלי המפגינים. אותו צעיר נהרג. צעיר אחר נפצע קשה מפגיעת קליע בפלג גופו העליון, ועוד שניים נפצעו ברגליהם מיריות.

ההרוג אחר הוא סאמי עלאלב אר־ריאת, נער בן 14 משכם. הנער הובא בלא רוח חיים לבית החולים רפידיה בעיר, כשבגופו פגיעות כדורים. מקורות צבאיים רשמיים מסרו כי

(סוף בעמוד 7)

פרשנות צבאית / זאב שיף

גוברים הלחצים על ערביי השטחים להגביר ההתקוממות

עם תחילת ביקורו של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ניכר מאמץ בשטחים להגביר את ההתקוממות וזו הפעם הראשונה הועברה לאוכלוסיה הפלשתינאית, באמצעות רדיו אל קודס המשודר מסוריה, מעין "תכנית מבצעית" לשבועות הקרובים הכוללת הוראות מה לעשות ומתי.

ההדרשה בולטת בעיקר בשימוש הרב בבקבוקי מולוטוב וכן בלחץ הגובר על משתפי פעולה עם שלטונות ישראל ועם המינהל האזרחי וגם על גורמים מתונים. לחץ זה הביא בין השאר להתפטרותם של חמישה חברי המועצה של אל ראם שליד רמאללה, שנחשבה תמיד כפרו־ירדנית. כן נרשמה עליה בנסיונות הפיגוע במבני שלטון, כמו תחנות משטרה, משרדי ממשלה ועיריות.

שני אירועים יוצאי דופן שהיו השבוע הם הוצאתו להורג של משתף פעולה בכפר קבטיה, ומיקוש ידני על רכב שנע בדרך ראשית ברצועת עזה. קשה לדעת לפי שעה אם הדבר מעיד על הבאות. עד כה נמנעו המתקוממים, וגם לא נדרשו

(סוף בעמוד 7)

מבצע עונשין למחרת הלינץ' בקבטיה: 100 נעצרו, בתי שני החשודים נהרסו

גורמי ביטחון מביעים חשש מפני השלכות התקרית משום הרושם שנוצר כי הישראלים לא נחלצו לעזרה • לפי עדויות בעיירה ידע צה"ל כי במקום מתחוללות מהומות ואף שיגר מסוק לפזר גז מדמיע, אך לא היה ידוע מה טיבן

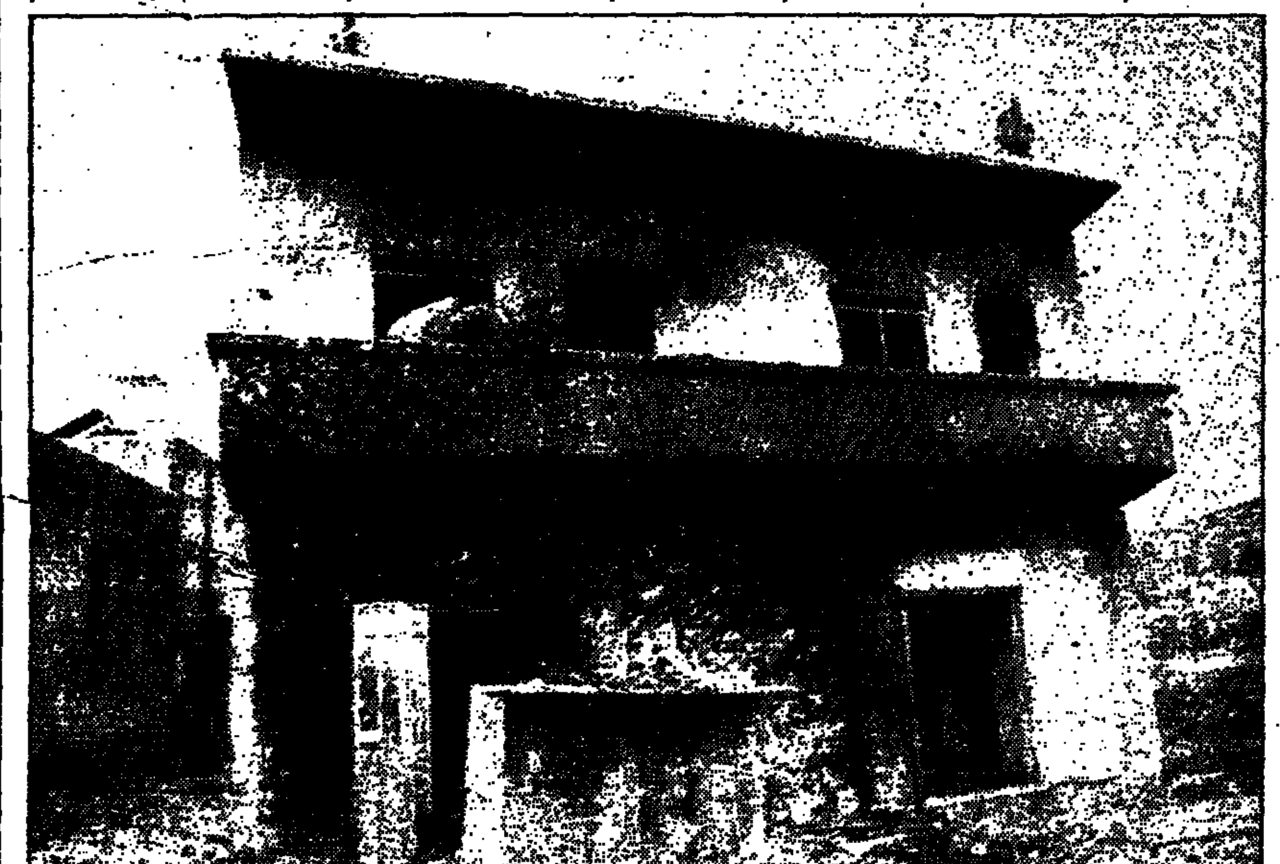

ביתו השרוף של מוחמד אל עאיד איזבארנה, בקבטיה. (צילום: מיקי קרצמן, "חדשות")

מאת אורי ניר והאובן פדהצור
סופרי "הארץ"

גורמי ביטחון מביעים חשש כבר מפני השלכות התקרית שאירעה שלשום בעיירה קבטיה, כאשר התושבים עשו שפטים באדם

(סוף בעמוד 10)

שוק ההון

שפל במחזור המניות

מאת אריה לביא

שבוע המסחר במניות הסתיים תוך המשך ירידות השערים כאשר הפעילות ירדה לשפל חדש של 5.1 מיליון שקל, כשליש מהמחזור בשבוע הקודם. פעילי הבורסה מציינים בדאגה את הנטישה הנמשכת של שוק המניות על ידי הפעילים שהגיעה בימים אלה לשיא.

ערך את העמוד: בועז שמירא

הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א'	11
חלק ג'	1 • 12

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:
אל תרפה ג'ורג' אל תרפה — יואל מרקוס
משפט ואלימות — א. שוייצר
החוב לארה"ב — נחמיה שטרסלר
איפה התנועה לשחרור התלמוד? — גדעון סאמט

עמ' ב'2:
נושא במוקד: בקור שולץ
מקורות מדיניים — עקיבא אלדר
יעשה שלום? — צבי בראל
בזבוז זמן בדמשק — פרופ' שלמה מעוז

יומן הדילוגים במזה"ת — אודית גלילי

עמ' ב'3:
סביב עזה: עסקים כרגיל — רן כסלו
לבד באינטר־קונטיננטל — מרדכי ארציאלי
מאוהבים לאויבים — יואב קרני
בפרדס ליד השוקת — ראובן שפירא

עמ' ב'4:
קורבן חטיפה חדש — ניוזוויק

שיחה עם ח"כ דראושה — שפיגל
שמש ואמנות — ניוזוויק

עמ' ב'5:
כתב זר — תום שגב
כספת

עמ' ב'7־6:
תרבות וספרות

עמ' ב'8:
הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

שיאש
שיא מוצרי אלומיניום בע"מ (1944)
יצור חלונות ודלתות לבנין

מזג האוויר

התחזית: בהיר... חם יותר.
- ירושלים: 5–13.
- תל־אביב: 12–20.
- חיפה: 10–20.
- באר־שבע: 12–20.

הגולן 4–12, צפת 3–10. טבריה 8–20, שומרון 6–16. נתב"ג 12–20, עזה 10–19. אילת 15–24.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5851	+0.0015
העברות	1.8840	+0.0018
שחור	1.6400	—

שער הסל

יציג	1.7168	0.0003

הרמה הכי גבוהה

בנוה אביבים

דירות פאר בנות 6 חדרים

במקום הטוב ביותר בעיר

"ינוה" - החברה שהפכה את נוה אביבים לסמל תרבות הדיור בארץ - מציעה דירות יוקרה בת כ-200 מ"ר ברחוב אופנהיימר בנוה־אביבים. הזדמנות האחרונה לקנות דירה חדשה בנוה־אביבים - שכונת היוקרה של ת"א.

נוה חברת בנין (1956) בע"מ
חברת בת של החברה לנכסים ובנין בע"מ
משרד ראשי: רח' ארלוזורוב 53 תל־אביב, טל. 03-241166/7; ימים: א', ב', ג', ה', 09.00-13.00, 16.00-18.00 ביום ד' 09.00-13.00. משרד מכירות תל־אביב: רח' דיזנגוף 173.

صكنا من الأصل

صورة عن الاصل

ראיתי שמעתי

שמיר מתכונן לביקור בארה"ב

לקראת ביקורו של ראש הממשלה, יצחק שמיר בי ארה"ב, הציעה השגרירות בוואשינגטון סדר יום עמוס בפגישות ובהרצאות. מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן אהרון, ביקש לפיכך לבטל הרצאה שנועדה לשמיר באחד ממכוני המחקר בבירת ארה"ב בשעות הצהרים, על מנת לאפשר לו לנוח ולהתכונן להופעה בסנט בשעה מאוחרת יותר.

בן אהרון הופתע למצוא בתוכנית פגישה עם שר האוצר האמריקאי, וביקש לדעת איזה נושאים ברצונו של השר להעלות בפגישה. הוא אף תמה על המלצת השגרירות ששמיר יופיע בפני "הקוקוס השחור", חברי הקונגרס השחורים, ומציע להסתפק בהופעות שמיר בפני ועדות החוץ של שני הבתים, שאליהם מוזמנים חברי הסנט ובית הנבחרים המעוניינים בכך.
א. לב

ראשי הערים ניצחו את הוועדה המרכזת

ראש המועצה המקומית אזור, יצחק אלישיב, שעד לפני שנה עוד שיחק בליגה הארצית לכדורגל, ניצל את כישוריו שלשום במשחק "קט רגל" שנערך בנס ציונה בין הוועדה המרכזת של ההסתדרות וקבוצת ראשי ערים. הכנסות המשחק הוקדשו לאגודה למלחמה בסרטן ומי שהבקיע את שער הנצחון לטובת ראשי הערים היה החלוץ המרכזי, יצחק אלישיב.

פיקוח שולץ דוחה קונצרט

ה-2 במארס יכול היה להיות יום מיוחד בבית ראש הממשלה, יצחק שמיר. ביוזמת רעייתו, שולמית שמיר (שניגנה בכינור בנעוריה), עמד הבית לארח ארבעה נגנים צעירים לערב של מוסיקה קאמרית. ככל הידוע היה זה צריך להיות אירוע ראשון מסוגו בבית זה, מאז שמתגורר בו שמיר, והוא אמור היה להיות נוכח, לפחות בתחילת הקונצרט. מזכירת רעייתו של ראש הממשלה ערכה סיבוב טלפוני בין המוזמנים כדי לדעת אם יגיעו או לא.

כטרם הספיקו אלה להחליט אם זה הזמן להקשיב למוסיקה קאמרית בבית ראש הממשלה, התברר שבואו של מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ, לאיזור, חייב את דחייתו של הקונצרט למועד בלתי ידוע לעת עתה.
ב.ש.

עשירי בריטניה: רשימת מלאי

שמותיהם של 200 האנשים העשירים ביותר בבריטניה מתפרסמים היום על ידי הירחון הבריטי "כסף" והם כוללים גם שבעה מיליארדרים אותם מובילה, כמובן, המלכה, שרכושה נאמד ב-3.3 מיליארד לירות שטרלינג. איש העסקים, ג'יימס גולדשמידט, הוא החמישי ברשימה (מיליארד) ואחריו צועדים בין היתר המו"ל רוברט מאקסוול (700 מיליון) וג'ראלד רונסון (500 מיליון), התורמים גם לישראל.

מליונרים "צנועים" יותר כוללים את השחקן מייקל קיין (17 מיליון), הקומיקאי בני היל (10 מיליון), הסופרים ג'פרי ארצ'ר (11 מיליון) ופרדריק פורסייט (10 מיליון), אלטון ג'ון, ג'ואן קולינס ועוד רבים אחרים. לנסיך צ'ארלס, למשל, יש רכוש בשווי 340 מיליון לישי"ט.
שאול צדקא

לונדון

ה"חיזור הגורלי" לא משפיע עליו

מייקל דגלאס (43), מופיע בימים אלה על המסכים בסרט "חיזור גורלי", המביא גברים רבים לשקול מחדש את עניין הבגידות הקלות. אלא שהוא עצמו כנראה לא התרשם במיוחד מהסרט ומנהל רומן סוער עם הבריטית סברינה גינס. הבלונדית בת השלושים, יורשת אימפריית הבירה "גינס", היתה בעבר ידידה של הנסיך צ'ארלס. בין מחזריה האחרים נמנו הזמרים מיק ג'אגר ורוד סטיוארט, והשחקן ג'ק ניקולסון.

לדברי העתון האמריקאי "נשונאל אנקוואירר", יודעת אשתו של דגלאס, דיאנדרה (29), על פרשיית האהבים של בעלה, שאינה הראשונה במהלך נישואיהם ואף היא אינה טומנת ידה בצלחת. "יכול להיות שיש נישואים טובים משלנו, אבל אנחנו עדיין נשואים ויש לנו את החוקים שלנו", אמרה. לזוג בן אחד בן 9.

הבימאי הצרפתי ז'רום סאבארי (מימין) שביים את המחזמר "קברט" בפאריז מוצג שם כבר שנה תמימה, ינסה לחזור על הצלחתו זו גם בתיאטרון הבימה. כאן הוא נראה עם המנהל האמנותי של התיאטרון, עמרי ניצן, בעת החתימה החוזה על העלאת המחזמר בעונה הבאה. (תצלום: יוסי לנג)

בעריכת עירית רוזנבלום

שולץ הניף כנפי יונת השלום מקרטון ובלובי שרו לו: הבאנו שלום עליכם

בכניסה למלון הילטון בירושלים: הלנה שולץ, רעייתו של שר החוץ האמריקאי, משתעשעת ביונת השלום המתנוססת בפתח המלון, בשמשוני צידיה — שולץ ושמעון פרס. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת לילי גלילי

"הנה הנרי", קרא בהדונה אחד מ-300 באי כנס חברות הביטוח, שקיבלו את פניו של מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ בכניסה למלון הילטון בבירה. חבריו תיקנו את טעותו. הכל פתחו במחיאות כפיים סוערות, ובשירת "הבאנו שלום עליכם". שולץ השתלב היטב באווירה. בצעד מאושש, חרף המרוקים שנאמא מטוס בימים האחרונים, ניגש ליונת השלום העשויה קרטון שהשתלשלה מן המנורה, משך בחבל והניף את כנפיה. גם הגברת שולץ משכה בזנבה של היונה, ומשק כנפי השלום נשמע בשנית. שר החוץ, שמעון פרס, זכה אף הוא בנתח מרגע החסד, ופיזר חיוכים לעבר קריאות "שמעון" אוהדות מן הקהל. בשלב זה, הגיע לסיומו החלק הגלוי של יומת השלום, מתועד היטב בהבזקי המצלמות ועטיסום של עשרות העיתונאים שצבאו על אכסדרת הילטון.

בכניסתו למלון, המתינה לו בחוץ הפגנה קטנה של "ישראלים ופלשתינאים בעד שלום". בעד היומה, בחדר העיתונות המצויד היטב, בקומה התחתית, התקבל מכתבו של שלמה חוץ, שכתב אליו אישית: "אנחנו ילדים גדולים, לא צריכים אח גדול שיבוא לסדר את העניינים עבורנו."

שולץ ופמלייתו, מלווים בשגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג, משה ארד, שגריר ישראל בארה"ב, ריצ'ארד מרפי, ועשרות אנשי ביטחון המורי סבר, פילסו דרכם לעבר המעלית, ונבלעו בזריזות ב-160 החדרים שהוקצו להם.

כעבור שעה קצרה אחר כך, שב רחש של התרגשות באולם הכניסה. כלב שחור, גדול מימדים, מתקבל על ידי עובדי המלון כאורח ותיק הבא לפקוד אותם. זהו כלב הביטחון של שולץ, המוכר כאן מביקורו הקודם, וסביב כישוריו נלחשות אגדות אין ספור: אומרים, כי הוא מרוחק במוחו של מזכיר המדינה לגילוי רעל, שהוא מומחה לגילוי סמים, ואולי אפילו לחומרי חבלה. גם הכלב נעלם מיד מאחורי דלתות המעלית. "אם אתה קופץ בכל ביזוה, לא תעשה הרבה", אמר שולץ לעיתונאים שהתלוו אליו בסיסה.

גסטרונומיה דיפלומטית ומעסה פיליפינית

מאת לילי גלילי סופרת "הארץ"

מנסיון ביקורו הקודם ידעו לצייד את חדרו בבקבוקי בירה מקומית שהתחבבה עליו בעבר, טובלים בדליי קרח. גם חיבתו של מזכיר המדינה לדגים, נענתה. המלון הצטייד בסוגי דגים שונים לבחירתו של האורח.

יונת השלום הסמלית בכניסה היא מוטיב חוזר באירוח. בחדר השינה של הדירה על שם המלך שאול, המתינה לזוג שולץ יונת מרציפן, וגם ה"פטיפורים", שהונחו ליד מגש הפירות הטריים היו דמויי-יונה. להכנתם של כל אלה, הזעיק ארצה הקונדיטור הראשי של המלון, איתן ברפי, שעשה בקורס מיוחד מינכן. לגברת הלנה שולץ, המוגדרת על ידי מכריה כ"אדם פרטי מאד", המתינו בסוויטה סחלבים לבן הצהוב, ואילו לשרותו של ג'ורג' שולץ עצמו, הועמדה בכוננות מעסה פיליפינית, נרגשת מן המטלה הדיפלומטית הכבדה.

המארחים קלעו מן הסתם לטעמם של האורחים. בארוחת הערב הפרטית, אכן לגם מזכיר המדינה מן הבירה, בלווית כריך פאסטרמה, ואילו הגברת שולץ, כך דיווחו מן המלון, הזמינה "דג סנט פיטר" עם ארטישוק וליימון. מחר בערב, יתמודדו זוגי הנבחרים עם בעיית השבת, שבאה על פתרונה ב"מגנן שבת מיוחד", שיכלול חלה לקידוש עם יין, כבד קצוץ, וכן וגפילטה-פיש (גם זה דג).

שיחת היום / אורית גלילי

עם: תת אלוף (מיל') שלמה איליה, לשעבר ראש המינהל האזרחי ביו"ש

על: הלינץ' בקבטיה

אסור לנו לגרום להם להרגיש נעזבים

האם מותו האכזרי של תושב קבטיה שנחשד בשיתוף פעולה עם ישראל, מהווה נקודת מפנה במה שקורה בשטחים?

זה גורם רוגז ותסכול לכל מי שמעורב בפעילות ישירה עם האוכלוסיה בשטחים. צריך לזכור שמי שנכלל בקטגוריה של משתפי פעולה, הם אנשים שנמצאים בדיאלוג איתנו ועושים אתנו עסקים. אלה לא אנשים כפי שנוטים לחשוב — שמוסרים אינפורמציה לשלטונות — אלא כאלה שמאמינים באפשרות לחיים נורמלים ודו קיום.

מבחינה מוסרית כללית וגם בהיסטוריה יש קונוטציה שלילית ל"משתפי פעולה"?

אני כועס על הסטיגמה שהודבקה להם ועל הנימה הלא אובייקטיווית שמתלווה לדיון עליהם. צריך להסתכל על האסימטריה של ההגדרה, כי כל צד רואה את זה אחרת. זה סקטור באוכלוסיה שהיה לו מידת אומץ לדבר אתנו. סטודנטים בביר זית ניסו לרצוח את סרי נוסייבה כי הוא דיבר אתנו. יש לי חברים טובים באוכלוסיית הגדה ואני מודאג לחשוב שהם עכשיו צפויים לאותו לינץ'. במצב העניינים עכשיו זה יכול לקרות לכל מי שאי פעם העז לדבר אתנו.

אבל לא מדובר פה רק בעשיית עסקים, אלא בשיתוף פעולה ברמה הביטחונית?

קבטיה הוא כפר עויין במיוחד שדוחה על הסף כל ניסיון להידברות עם המינהל האזרחי. אם היו בקבטיה — ואני יודע את זה ממקומות אחרים — משתפי פעולה עם השלטונות, הרי שהם כבר מזמן עזבו את השטח. אני מעריך שהאיש הזה שנרצח לא היה שייך לכינוי הזה.

להערכתך צריך צה"ל להתערב במקרים כאלה?

אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו שזה יקרה. יש מקום לכך שצה"ל יתמודד עם התופעות האלה כי בכל תסריט מדיני שיהיה באיזור אנחנו נהיה אתם בהרבה נקודות מגע. אם הנושא הזה לא יטופל במהירות ימצאו מחר מישהו תלוי בכיכר המרכזית של רמאללה. אנחנו לא יכולים להשאר אדישים לעניין הזה. זה גורם לאנשים שכן מדברים אתנו להתחפר עמוק יותר באדמה. אסור לנו לגרום להם להרגיש נעזבים.

אתה חושב שאי פעם יחזור המצב בשטחים למה שהיה לפני חודשיים?

לעולם לא. חייבים בטווח הקצר לפעול בשני מישורים: מצד אחד נקיטת צעדים שיבהירו לאוכלוסיה שבאמצעות אבנים הם לא יגיעו לשולחן המשא ומתן. ומצד שני צריך להצביע באופן ברור על הדרך המדינית שתראה את האור בקצה המנהרה.

חיל האוויר הטיל נורי תאורה לסייע בחיפוש קולונל היגינס

ביירות (ע"צ). שני מטוסי חיל האוויר הישראלי שטסו בגובה נמוך מעל העיר צור בדרום-לבנון בליל אתמול הטילו נורי תאורה באיזור שבו מוחזק בן הערובה האמריקאי, קולונל ויליאם היגינס בשבי טרוריסטים פרו-איראניים.

נורי התאורה האירו את השטח בעת שאנשי המליציה השיעית "אמל" ואנשי יוניפי"ל ערכו חיפושים אחר היגינס שנחטף ב-17 בפברואר ליד צור.

מטוסי חיל-האוויר גם ביצעו התקפות דמה לפני שחזרו לבסיסיהם בישראל.

המיליציה "אמל" החוששת מפני עימות אלים עם קנאי החיזבאללה, החליטה שלא לבצע פעולה צבאית לשיחרורו של היגינס.

עבדל מג'יד סאלח, איש "אמל" בצור, אמר, כי אנשיו מחפשים את היגינס אולם לא רוצים לסכן את חייו ולא רוצים להגיע לעימות שעלול להיות לו השפעות שליליות על הפרשה כולה.

סאלח שוחח עם היגינס, הקולונל האמריקאי בן ה-43, ראש יחידת המשקיפים של האו"ם, לפני חטיפתו.

אישי ציבור בשטחים לא תולים תקוות בדרך-כלל בשליחות שר החוץ

"אל-פג'ר": שולץ לא הבין המסר של עורכנו סניורה

מאת אורי ניר כתב "הארץ"

אישי ציבור בשטחים אינם תולים תקוות בדרך-כלל בשליחותו הנוכחית של שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ. בהתבטאויות של אישים [illegible] בשטחים, עולה כי אין ביניהם ציפייה כלשהי לתזוזה פוליטית כלשהי במצב, בעקבות סיורו של שולץ.

גם עיתוני מזרח-ירושלים משקפים עמדה שאינה אופטימית כלל ועיקר. היומון הפרו-ירדני "א-נהאר" הוא היחיד שכתב אתמול מאמר מערכת ברוח של ציפייה ותקווה בשליחותו של שולץ. העיתון מזכיר לשולץ כי הוללת מדינית שיב גורמת כי ועידה הבינלאומית היא הדרך היחידה להשגת שלום צודק, באמר המערכת של מנהיגים בגליל: "הבה נכין לשלום" ישראל ולמקבלי ההחלטות האמריקאיים כי אי אפשר עוד לעסוק בעניין הערבי מתוך גישה מרבית מראש.

העיתון הנפוץ ביותר בשטחים, "אל-קודס", מסתפק בתזכורת לשר שולץ כי המבוכך המזרח תיכוני לא יבוא על פתרונו בלא הגשמת זכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית.

העיתון "אל-פג'ר" חרג אתמול מהרגלו ופירסם מאמר מערכת בשפה האנגלית, לכבודו של שר החוץ האמריקאי. המאמר מותח ביקורת על שולץ, שלא הבין את המסר שהעביר לו עורך העיתון, חנא סניורה, בעת ביקורו האחרון בוושינגטון. לדברי "אל-פג'ר", שולץ טעה כאשר התעקש להיפגש רק עם אישים פלשתינאים מהשטחים, ולא לכנס פגישה של נציגים פלשתינאים שבה יכללו גם דמויות מרכזיות פלשתיניות מאש"ל. העיתון קורא לשולץ להפגין תבונה ורגש בצעדים יותר ביחס למצב באיזור, ולהבין כי לא ייתכן שלום באיזור מבלי להכיר בזכויותיהם הלאומיות של הפלשתינים.

העיתון "א-שעב", הנחשב בדרך כלל את הקו הנוקשה ב"פתח", תוקף בחריפות את תוכניתו של שולץ ואת המדיניות האמריקאית באיזור, וקובע כי שולץ אינו נושא כל חדש באמתחתו. כאן, מביע מאמר המערכת של העיתון תמיכה בהחרמת שולץ, ומכנה את הפתרונות האמריקאיים באיזור "אשליות".

בחוצות הערים הגדולות בגדה המערבית צויירו בימים האחרונים כתובות רבות בגנות שליחותו של שולץ, וכרוזים רבים שהופצו במעט

גורמים שונים בשטחים תקפו בחריפות את תוכנית שולץ ואת המדיניות האמריקנית באיזור. [illegible]

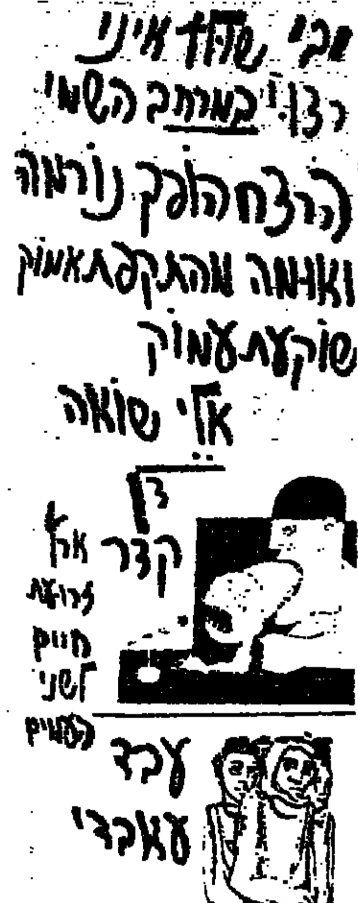

סמל פרמוטי שנהרג בדרום לבנון הובא למנוחות

מאת סופרת "הארץ" בהרצליה

מאות ליוו אתמול למנוחות את סמל גבריאל פרמוטי שנהרג ביום שני בלילה כשטנק שבו נסע עם חיילים אחרים עלה על מטען-נפץ. כזכור, נהרג חייל נוסף בפעולה זו.

אחרי ארונו צעדו גם אמו, שהתאלמנה לפני כמה שנים, אחותו מיכל ואחיו ערן.

סבתו של פרמוטי ז"ל הגיעה אף היא ללוויה, ממקום מגוריה באיטליה. כן השתתפו מפקדיו, קצינים וחיילים מיחידת השריון שבה שירת וחבריו מהעיר.

מפקדו, סגן אלוף ג', אמר כי פרמוטי יצא לבצע משימה כשמטרת הוקדש נפשו למען הגנת ישובי הצפון. הקצין ציטט מדברי בן גוריון: "תדע כל אם עבריה כי מסר גואל בניה בידי מפקדים ראויים לכך".

לאחר מכן נורו שלושה מטחי כבוד והונחו זרים. חיילים רבים נראו מוחים דמעה לאחר הטמנת הארון.

קצין צה"ל ברצועה הועבר מתפקידו בעקבות תקרית בה אושפז נער ערבי

במקביל תפתח הבוקר המשטרה הצבאית בחקירה • דוברת בית החולים סורוקה: סואיל בדר פהאים כחיל, בן 18, ממחנה שאטי, הוכה בראשו ובבית החזה ומצבו קשה אך יציב • תלמיד תיכון בן 17 מכפר ערה טוען כי הוכה בידי 4 שוטרי משמר הגבול בעת שחצה כביש בכפרו

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

קצין צה"ל בשורות סדיר הועבר אתמול מתפקידו ברצועת עזה ובמקביל תפתח הבוקר המשטרה הצבאית בחקירת הנסיבות שהביאו שלשום לאישפוז סואיל בדר פהאים כחיל, בן 18, ממחנה הפליטים שאטי במצב קשה בבית החולים סורוקה.

את ההוראה להעביר את הקצין מתפקידו נתן מפקד כוחות צה"ל ברצועה תת אלוף מ'. דובר צה"ל בפיקוד הדרום מסר כי הצעיר נפצע בעת פיזור התקהלות שהיתה שלשום במחנה הפליטים שאטי, ופונה לבית החולים. לאחר חקירה ראשונית הועבר מתפקידו הקצין שהיה המפקד האזור.

הצעיר מאושפז ביחידה לטיפול נמרץ נשימתי בבית החולים סורוקה. דוברת בית החולים תמי לוננפלד מסרה אמש כי הצעיר הוכה בראשו ובבית החזה היא הגדירה את מצבו קשה אך יציב.

הוכה נער בכפר ערה

עטאללה מנצור, כתב "הארץ", מוסר כי צפאת צברי יונס, תלמיד תיכון בן 17 מכפר ערה שחצה שלשום בערב את כביש ואדי עירון החוצה את הכפר, נעצר על ידי ארבעה שוטרי משמר הגבול. לדבריו, השוטרים ערכו חיפוש על גופו, היכו אותו וטבלו אותו במים צוננים לפני ששחררו אותו.

בני משפחתו הביאו לבית החולים הלל יפה בחדרה ולאחר קבלת טיפול פנו למשטרה עירון כדי להתלונן. המפקד התורן הציע לנער ולמשפחתו לחזור בבוקר. הם חזרו אתמול בבוקר למשטרה, ושם סרבו לרשום את התלונה שלהם, והפנו אותם למטה המשטרה בנצרת.

דובר המשטרה במרחב העמקים אישר את תלונת הנער ואמר כי בתחנת נצרת הפנו את הצעיר לקצין תלונות הציבור במשטרה.

2 הפגנות לכבוד שולץ: "שטחים תמורת שלום"; "שלום תמורת שלום"

מאת לילי גלילי

בסיסמה "שלום תמורת שלום" יפגינו הבוקר אוהדי "המטה המשותף של נאמני ארץ ישראל" אל מול משרד ראש הממשלה, במהלך פגישתו של שמיר עם מזכיר המדינה, ג'ורג' שולץ. ההפגנה אורגנה על ידי פעילי גוש אמונים.

הפגנת נגד, בסיסמה "שטחים תמורת שלום", מארגנת תנועת "שלום עכשיו" במוצאי שבת. ההפגנה תתקיים סמוך לביתו של שמיר, והיא נועדה למנוע מהימין ליצור את הרושם כאילו הציבור בישראל מתנגד לתהליך השלום. במקביל מתוכננות עוד הפגנות קטנות של קבוצות מן הימין ומן השמאל, בצמוד למסלול ביקורו של שולץ.

המשטרה דנה באמצעים לפיזור הפגנות וקבעה: האלה — האמצעי היעיל ביותר

בפיקוד המשטרה הוחל בדיונים על הקמת שתי "יחידות התערבות" מיוחדות לפיזור הפגנות

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

בדיון שנערך באחרונה בצמרת המשטרה בנושא השימוש באמצעים השונים לפיזור הפגנות נקבע כי האמצעי היעיל והרצוי לפיזור הפגנות היא האלה ויש להעדיף שימוש באלות לפני שימוש בכל אמצעי אחר, זאת בין השאר מהסיבה ששימוש באלה גורם לפגיעות "נקודתיות" באנשים בודדים ולא בציבור גדול.

עוד נקבע כי שימוש באמצעים אחרים לפיזור הפגנות כמו הפעלת גאז מדמיע, תותחי מים וכדורי גומי ייעשה רק לאחר קבלת אישור מקצין משטרה בכיר מאד.

"יחידות התערבות"

בפיקוד המשטרה הוחל בדיונים מעשיים לקראת הקמתן במהירות האפשרית של שתי "יחידות התערבות" מיוחדות לפיזור הפגנות ולטיפול בהפרות סדר המוניות. הקמת היחידות תתאפשר בעקבות החלטה של משרד האוצר להפשיר 600 תקני שוטרים שהיו מוקפאים בשנה האחרונה. בימים האחרונים התקיים דיון בנגל הפיקוד הבכיר של המשטרה על אופיין של היחידות החדשות, גיוס שוטרים אליהן ודפוסי העבודה וההפעלה של היחידות האלה שהן ראשונות מסוגן בארץ.

המגמה המתגבשת היא שבתי היחידות — שכל אחת תיבנה כ-100 שוטרים — יוקמו במסגרת משמר הגבול, על תשתית קיימת, תוך ניצול מיסגרות ובערכות לוגיסטיות קיימות. הכוונה היא להציב את שתי היחידות בבני מקומות שונים, כדי שיוכלו להגיע במהירות לכל מקום שבו יהיו הפרות סדר. ליחידות יגוייסו שוטרים צעירים, בעלי כושר גופני ונתונים מתאימים לביצוע משימות הכרוכות במאמץ פיזי. השוטרים ביחידות ההתערבות יעברו אימוני משטרה והכשרה מתאימה לפיזור הפגנות ויצוידו בציוד ביותר. במשטרה רואים חשיבות עליונה בהקמה מהירה של היחידות המיוחדות לנוכח ריבוי המקרים של הפרות סדר ציבורי, הפגנות בלתי חוקיות והתפרעויות הן במיגזר הערבי בתוך תחומי הקו הירוק והן באיזור ירושלים המזרחית והכפרים שמסביב.

על פי הערכת המשטרה צפויה בחודשים הקרובים, עם התקרב מועד הבחירות, "התחממות" והסלמה בבעיות הסדר הציבורי במדינה. כך שפעילותן של יחידות התערבות מיוחדות היא חיונית ביותר.

ישראל מוחה נגד דרא"פ

מאת עקיבא אלדר סופר המדיני של "הארץ"

ישראל מסרה אתמול מחאה חריפה לדרום אפריקה בעקבות צווי ההגבלה על פעילותם של 17 ארגונים הפועלים נגד האפרטהייד. הממונה על ענייני דרום אפריקה במשרד החוץ ד"ר אלון ליאל זימן אליו את הציר בשגרירות דרום אפריקה גדעון פולסקינג ומסר לו כי הפגיעה בפעילותם של ארגונים חוקיים הפועלים בדרכי שלום עלולה להביא להחרפת המתח והאלימות ולא להקל עליה.

ליאל אמר כי יש להצטער על כך שממשלת דרום אפריקה ממשיכה להתכחש לזכויות הבסיסיות של הציבור השחור ולהתעלם ממחאות העולם כולו כנגד מדיניות האפרטהייד.

ליאל שב בימים אלה מסדרת פגישות עם מנהיגים שחורים ואנשי אופוזיציה בדרום אפריקה. בדיווח שמסר על פגישותיו החזרו טענות של מנהיגים אלה כי בעוד שהעולם כולו צופה במהומות בגדה וברצועה, אין תושבי דרום אפריקה רואים ושומעים בתקשורת שלהם על אירועים המתרחשים על מפתן בתיהם. ליאל דיווח כי באחרונה חלה נסיגה משמעותית במדיניותה של ממשלת דרום אפריקה כלפי השחורים.

בקבוק תבערה על אוטובוס ליד שער העמקים

(עי). בקבוק תבערה הושלך אמש סמוך לשעה 10.35 בערב על אוטובוס של אגד, שנסע את דרכו מקריית טבעון לחיפה, מרחק קצר לפני קיבוץ שער העמקים. איש לא נפגע.

על האוטובוס נשארו סימני פיח. משטרת חיפה פתחה בחקירה.

במודעת רנו 5 אתמול נפלה טעות
המחיר הנכון הינו:
25,498 ש"ח
כולל מע"מ.
* לא כולל אביזרי רישוי.

זכו כפיס

בהגרלת רבפיס של מפעל הפיס מס 8/88 שהתקיימה ביום 25/02/88 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 266,668.00 ש"ח זכה המספר 714745.

בסך 16,668.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 14745.

בסך 1.68.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 4745.

בסך 168.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 745.

בסך 18.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 45.

בסך 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 5, 2, 8.

בהגרלה החודשית המיוחדת למנויים שהתקיימה היום זכה בקוטג' כרטיס מספר 602654.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

גזר הדין של ואנונו — בחודש הבא

מתכוון להגיש תביעה נגד הטלוויזיה על חשיפת יומניו • בודקים אפשרות לאפשר שובו של אחיו

מאת איתן רבין ושאול צדקא סופרי "הארץ"

פסק הדין במשפטו של מרדכי ואנונו, מרגל האטום הישראלי, יינתן בחודש מארס. יום לאחר מכן יתנו השופטים את גזר הדין.

בשבוע שעבר ביקר את ואנונו עו"ד שמעון שובר אשר החליף את עוה"ד אביגדור פלדמן שיצא לחו"ל לשלושה חודשים.

ואנונו מתכוון להגיש תביעה נגד הטלוויזיה הישראלית על כך שחשפה את יומניו האישיים. תביעה זו תוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

עורכי הדין של ואנונו, פלדמן ושובר, בודקים אפשרות להחזרת אחיו של ואנונו, מאיר, ארצה ולשם כך מתנהלים גם מגעים עם השלטונות. האח מאיר הביע שלשום את רצונו לחזור לארץ, אך הוצא נגדו צו מעצר לעצרו עם הגיעו לנמל התעופה.

משטרת לונדון מודה

דויד מלור, תת-שר החוץ הבריטי, מודה כי משטרת לונדון לא מצאה עד כה כל סימנים המעידים על כך שה"מוסד" ביצע פשע כלשהו על אדמת בריטניה כאשר מרדכי ואנונו נעלם מלונדון.

במכתב תשובה לאחיו מאיר כותב מלור כי ברגע שנודע לממשלתו כי ואנונו נמצא במעצר בישראל "לחצנו על הממשלה הישראלית להבהיר לנו כיצד הוא עזב את המדינה". לדבריו הגיבה ישראל כי ואנונו עזב את בריטניה מרצונו החופשי, דרך ערוצי העזיבה המקובלים וללא הפרת החוק הבריטי. "על כן, לאור העובדה שאין בידינו ראיות אשר יצביעו על ההיפך, אין לנו בסיס להטיל פקפוק בהסבר זה".

מלור משתתף בצערה של משפחת ואנונו ומעביר בקורת על תנאי מעצרו. "אבל ככל שאני יודע הוא זוכה להגנה משפטית, ולמרות שהמשפט מתנהל בדלתיים סגורות, הרי שהתהליך המשפטי מתקיים כסדרו". הוא מסיים את מכתבו בכך שאין לממשלתו כל יסוד מוצק אשר יצדיק את התערבותה בפרשה.

מאיר ואנונו קיבל תשובה זו לאחר שכתב במכתב לשר החוץ הבריטי האו בו קבל על היעדר חקירה בנסיבות היעלמו של אחיו מלונדון, ועל תנאי מעצרו והמשפט. מכתב דומה הוא שלח עם לשר החוץ האיטלקי אנדראוטי. חילופי מכתבים אלה היו לפני איכור כמה של שרל בבטוב ב"סיכרי" אפשריה.

שלב העדויות בבוררות על טאבה ביום ג'

מאת עקיבא אלדר

המאמצים למצוא פשרה בסכסוך טאבה בעזרת ארה"ב הגיעו לקצם. אם לא תהיה הפתעה של הרגע האחרון, ישתתפו ביום שלישי הבא הבוררים בישיבת העדויות עם פתיחת הליך הבוררות. מקורות בכירים במשרד החוץ מסרו אתמול כי מאמציו של היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי אברהם סופר לקרב בין עמדות ישראל ומצרים לא עלו יפה ולפיכך לא יהיה ככל הנראה בצוט פתיחת הבוררות. הבוררים אמורים לפרסם את פסקתם עד הדיון [illegible] כך עקרה.

הזהב — לשפל נמוך ביותר מזה 10 חודשים

לונדון (ע"ר). מחיר הזהב שב ונפל אתמול בלונדון לשיעור הנמוך ביותר מאז אפריל 1987, וסוחרים סבורים כי לא צפויה בלימת ההדרדרות של מחיר הזהב.

לאחר הירידה החדה שלשום, ירד מחיר הזהב אתמול ל-432.10 דולר האונקיה — ירידה של 10 דולרים מאז יום ג'.

בסוף דצמבר עלה מחיר הזהב ל-500 דולר האונקיה, אך לא החזיק מעמד ברמה זו. על אף התבססות הבורסות והדאגות לכלכלה העולמית, גורמים שהיו אמורים לגרום ל"בריחה" משקיעים אל המתכת היקרה. אחד ההסברים לכך: כאשר וגה אין סכנה בבעיית של אינפלציה.

פוספטים בנגב בע"מ

מכרז 3/88

חברת פוספטים בנגב בע"מ מציעה למכירה

ציוד מחשבים

1. מחשב IBM 4361 דגם 5 + קונסול
2. מחשב IBM 4331 דגם 2 + קונסול
3. 3 דיסקים 3370 A1
4. 1 דיסק 3370 B1
5. [illegible] 8809

[illegible]

פוספטים בנגב בע"מ
אגף אספקה
[illegible]

אל על

	מינ'	מקס'
אמסטרדם	1"	–
אתונה	10	14
בוקרשט	2	0
בריסל	1"	2
וינה	1"	2
ז'נבה	0	2
לונדון	2	4
ליסבון	8	12
מדריד	4	7
[illegible]	0	2
פאריס	1"	4
פרנקפורט	0	2
ציריך	1"	2
קהיר	6	12
קופנהאגן	1"	2
רומא	2	5
שטוקהולם	1"	1

	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1"	1
גשם	6	12
[illegible]	–	–
[illegible]	4"	4
[illegible]	–	–
[illegible]	0	4
[illegible]	1	5
[illegible]	10	16
[illegible]	9	14
[illegible]	1	4
[illegible]	0	5
[illegible]	0	4
[illegible]	–	–
[illegible]	16	19
[illegible]	7"	0
[illegible]	6	13
[illegible]	5"	5"

ELAL אל על

האגף לחינוך הדתי הורה למפקחיו להחרים כינוס מטעם משרד החינוך

במחאה שנציגיו לא שותפו בהכנתו ● מנכ"ל משרד החינוך: יש לנו חינוך אחד ומדיניות חינוך אחת ולא יתכן שכל אחד כישר בעיניו יעשה ● בכנס על הרפורמה בחינוך הטכנולוגי הושמעה ביקורת על התכנית לבטל המסלולים למצטיינים, לבינוניים ולחלשים

מאת נילי מנדלר
כותבת "הארץ" לענייני חינוך

רוב המפקחים ומנהלי בתי-הספר העל-יסודיים הדתיים בארץ החרימו אתמול כינוס של מאות משתתפים על הרפורמה בחינוך הטכנולוגי, מטעם המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, בכפר המכביה ברמת גן. המנהלים והמפקחים צייתו להנחיה שהוציא האגף לחינוך ממלכתי-דתי, במחאה על שנציגיו לא שותפו בהכנת הכינוס.

בתגובה, תקף אתמול מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, את האגף בחריפות. מעל בימת הכינוס: "במשרד החינוך יש של חינוך אחד. מדיניות חינוך אחת ולא יתכן מצב שאיש הישר בעיניו יעשה".

הוא שיבח מנהלים דתיים אחדים שהתעלמו מההנחיה והשתתפו בכינוס.

בכינוס, בהשתתפות שר החינוך יצחק נבון, השמיעו משתתפים רבים השגות קשות על הרפורמה המוצעת בחינוך הטכנולוגי. עיקרי הרפורמה: ביטול המסלולים הקיימים לתלמידים מצטיינים, בינוניים וחלשים; שינוי הרכב המקצועות; וקיצוץ העבודה המעשית — עד מחצית.

נשמעו טענות על שהתכנית מתאימה רק לכ־1500 תלמידים מצטיינים בכל התיכונים הטכנולוגיים, והיא "הדסנית" ל־80% — 85% מהתלמידים".

מרכז חטיבת המורים בחינוך העל-יסודי בהסתדרות המורים, דב רונן, אמר כי התלמידים החלשים לא יעמדו בהקשחת הדרישות בבחינות הבגרות (3 יחידות במתמטיקה ו־4 באנגלית), ובחובה ללמוד פיסיקה, כאשר "אין בכל הארץ מורה מיותר אחד לפיסיקה". הוא ציין כי המשרד מתחיל להפעיל את התכנית, חלקית, כבר בשנה הבאה, למרות שלא הוכנו תכניות לימוד חדשות ולא הוכשרו מורים.

בתגובה אמר שושני: "מלחשים כאן שהמנכ"ל הוא בעד מצויינות, ורוצה "לדפוק" את האוכלוסיות החלשות. זה לא נכון". הוא טען שאחת ממטרות הרפורמה, ובעיקר ביטול המסלולים, היא לחסל את הסטיגמה שהם מדביקים לתלמידים חלשים. "קשה מאוד לצאת ממסלול", ציין שושני. "תלמיד שנשלח למסלול מסויים — הרצנו את גורלו".

ולדהיים: הסערה בעולם בקשר לעברי מעצבנת, אך לא אתפטר

וינה (אי-פי, ע"ה, ע"צ). נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, אמר כי הסערה בעולם בעניין עברו אמנם מעצבנת, אך הוא דוחה קריאות להתפטרותו.

"מה היו חושבים כל מי שהצביעו בעדי אילו הרמתי את הידיים מפני שאנו נתונים תחת לחץ מאורגן", אמר ואלדהיים, בן 69, בראיון לעתון הווינאי רב-התפוצה "קרונן צייטונג".

"איני נדבק לכסא, אולם אני משוכנע כי תפקידי הוא להחזיק מעמד בהופבורג' (ארמון הנשיאות), אמר. "אני משמש רק סמל לדור שלם" הוסיף.

לא ינאם ביום האנשלוס

אתמול הודיעה לשכתו של ואלדהיים, כי הוא ויתר על תוכניתו לנאום בטקס שיהיה ב־11 במארס בארמון הופבורג לרגל יום השנה ה־50 לסיפוח אוסטריה בידי גרמניה הנאצית.

עורכת את העמוד: עדה אושפיז

נבון: אין מניעה ללמד את האמנה הפלשתינית בבתי ספר ערביים

(עע"ת, למ"מ). שר החינוך, יצחק נבון, אמר אתמול בכינוס מנהלי בתי הספר הטכנולוגיים כי מבחינתו אין מניעה שבבתי הספר הערביים ילמדו את האמנה הפלשתינית, בתנאי שילמדו אותה בדרך הנכונה, תוך הדגשת הדברים החיוביים. כך מסר דובר משרד החינוך.

נבון אמר: "אם מדגישים את הרצון לשלום — זה עניין אחד. אך אם מדגישים את חיסול הישות היהודית — אין בסיס לדרישה". הוא הדגיש כי אין לשכוח שהרוב המכריע של ערביי ישראל מגלה נאמנות למדינה.

טעות שלנו

בטעות הדפוס אתמול כי יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, אמר כי בכספים של "תבך" משתמשים לצרכים פוליטיים של "שלום עכשיו". הדברים הללו לא נאמרו על ידי ח"כ שפירא אלא על ידי ח"כ יהושע מצא, שכמו נשמט בטעות מהקשר זה.

שוטרי משטרת ישראל מצויידים באמצעים לפיזור הפגנות נכנסו אתמול למחנה הפליטים שועפאט כדי להפסיק הפגנות של ערבים, המחוים על ביקורו של מזכיר המדינה של ארה"ב ג'ורג' שולץ. (תצלום: מקס נאש, אי-פי).

עדות ראיה / נדב שרגאי

שמיר ליטף את הרובה וגילה עניין: מה זה? קראוס מיהר להסביר: זה יורה רימוני גז

דבר הסיור של ראש הממשלה בשטחים דלף לעיתונות למורת רוחו של שמיר

ראש הממשלה ביקש מעוזריו שלא לפרסם את דבר הסיור הזה, אבל למורת רוחו הגלויה דלפה הידיעה, וגדוד של עתונאים, צלמי עתונות וצוותי טלוויזיה, הודבק אחרי המכונית.

שני ג'יפים מלפנים — של מג"ב ושל המשטרה — ושני ג'יפים מאחור. עוד כמה ניידות משטרה, וכמה מכוניות שרד רחבות, עמוסות אנשי ביטחון מצויידים היטב, צי ארוך של מכוניות הזוכה למבטי השתאות של האוכלוסיה.

שמיר עצמו נדחק למיניבוס משטרה קטן, עם שר המשטרה חיים בר-לב, המפכ"ל דוד קראוס, מפקד המחוז, מפקד המרחב, מנהל לשכה אחד ושני הנהגים.

בסילוואן — עמוק, עמוק בתוך הוואדי — מחוץ לשער החומה, מול תנובי, ציורי מעט יהודה וילק, מפקד הגזרה תל-אביבי, העושה בימים התיקונים במרחב אילת, אודאי כאן על כ־100 שוטרים. שמיר מלטף את הרובה, בתגובה של המג"ביק, ומגלה התעניינות: מה זה? קראוס שמח לבאר: זה יורה את רימוני הגז.

שמיר: זה במיוחד, בשביל המצב עכשיו?

קראוס: כן.

כמעט כמו על הבופור, מראה המפכ"ל לשמיר קרעים של דגל אש"ף, על רקע השמש המתנוה מעל לראשים. הדגל קשור לחוט החשמל לאבן, שהניפה את הדגל אל-על. קראוס מסביר: הם ידעו שאנחנו לא נוגעים בחוטי חשמל. "לפחות קרענו אותו", אומר מישהו.

ממול, על הגבעה הסמוכה, מקלקלת קבוצה של כמה ילדים בני שש או שבע את האווירה הפסטורלית משהו, ופותחת בתקיעה: "ברוח ובדם נפדה את פלשתין". הצלמים, מרוגשים מעט, פולטים הוראות אל מכשיר הקשר.

אחר כך עוזבים המכובדים את סילוואן. לא לפני ששר המשטרה הציג לפני ראש הממשלה שוטר מיוחד במינו: "בא להכיר, יצחק בן יצחק, שופט כדורגל בין לאומי".

"יחוס גדול", סורח בר-לב ליד השופט הבין-לאומי. שמיר משתדל לשתף פעולה ומצנע את ראשו בהבנה.

לאבו-תור מגיע שמיר דרך הצד הערבי של רחוב נפמי, העולה עד בתי היהודים. כאן, אפילו לא יוצאים מהרכב, ומקבלים הסברים מבעד לדלת פתוחה. לעומת זאת, בג'אבל מוכבר, נקודת החיכוך בין יהודים לערבים בעימות האחרון, מתעכבת השיירה מעט יותר.

"כפר מאד אינטליגנטי", מסביר עוזי שפירא, מפקד הגזרה, "מאד קשה. לא משתפים פעולה. אולי שמעת על מקומות אחרים, שמציאים קפה ועוגיות לשוטרים. כאן לא תמצא את זה".

שמיר מגסה "אולי ויסקי?" האחר בן שאול ברצינות: "או מי זרק את האבנים — האינטליגנציה..." [illegible]

— שפירא: כן. מה שאלה לא היו ילדים, אלא מחוורים בני 30 - 25. [illegible] הרגיל עם ילדים.

במסעדת "משכנות הרועים" הסמוכה, מתארגנת מסיבת עי תנאים מאולתרת. שמיר אינו מגיש דבר.

היועץ המשפטי דוחה הביקורת על סחבת

חריש: ההכרעה בתיקי ארבעת השופטים קשה

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, דחה אתמול את הביקורת שהטיחו בו גורמים משפטיים בכירים על הסחבת שהוא נוהג בתיקיהם של ארבעה שופטי בתי משפט השלום והתעבורה במחוז המרכז. חריש אמר כי "אי-אפשר לדבר בנושא זה במונחים של עיכוב בקבלת ההחלטה, משום שהנושא קשה להכרעה".

חריש ציין בתשובה לשאלה, כי עדיין לא החליט, משום שנותרו כמה בירורים משלימים שהמשטרה וגופים אחרים נתבקשו לעשות. לדבריו, באחד התיקים טרם הושלמה חקירת המשטרה, ואחד השופטים החשודים בהפרת אמונים עדיין לא עבר הליך של "שימוע".

בין היועץ המשפטי לממשלה לבין הצוות הבכיר של המשפטנים בפרקליטות המדינה (המשנה לפרקליט המדינה דורית ביניש, פרקליטות מחוז המרכז עדנה ארבל, והמבנית. עו"ד הלנה ביילין) יש חילוקי דעות אם על בסיס חומר החקירה המשטרתי יש הצדקה להעמיד לדין פלילי את כל ארבעת השופטים החשודים בהפרת אמונים (אהרון כהן, בדשאר חורישאי, אשר ארבל ויעקב ברדיין) או להגיש כתבי אישום פליליים רק נגד שניים מהם.

שופט התעבורה אשר ארבל חשוד בשתי פרשיות. שבהן הקל בדינם של עברייני תעבורה, וכן במתן כמה פסקי דין שלא תאמו את הממצאים שהיו כלולים בתיקים.

שופט התעבורה בדשאר חורישאי חשוד שלא פסל את עצמו מלדון בתיקו של אסף יריב (בנו של האלוף (מיל') אהרון יריב), למרות ידידותם ארוכת השנים ואף שהאלוף יריב ביקש ממנו לדון מחדש בפסק הדין. הוא גם חשוד בקבלת כרטיסי כניסה למשחקי כדורסל של מכבי תל-אביב בגביע אירופה.

שופט השלום אהרון כהן חשוד שסירב למזכיר ביהמ"ש לתעבורה, אברהם פלאי, פרטים מעדותו של יהודה פרנקל נגדו, אף שהיה צו איסור פרסום. הדיונים בפרשה התנהלו בדלתיים סגורות.

שופט התעבורה יעקב ברדיין חשוד שביקש מהשופט ארבל (באמצעות פלאי) להקל בעונשם של שני עברייני תעבורה.

רופאי המדינה ימשיכו בשיבושים בשבוע הבא

מכוני טיפול וחדרי ניתוח יושבתו ל־48 שעות מיום א'

מאת עדנה אריהוד
כתבת "הארץ"

השיבושים בבתי החולים יימשכו גם בשבוע הבא.

רופאי המדינה ישביתו מיום א', ל־48 שעות, את מכון הרנטגן ומכון האיזוטופים בבית החולים הממשלתי בנהריה, את מכון הלב בבית חולים רמב"ם בחיפה, ואת חדרי הניתוח בבית החולים "רוטשילד" בעיר.

הרופאים הודיעו כי השיבושים יימשכו עד שהאוצר יפתח במו"מ ענייני איתם על הפעלת משמרת שניה בבתי-החולים הממשלתיים והעירוניים.

הרופאים המרדימים ישביתו ביום א' את חדרי הניתוח בבתי-החולים "קפלן" ברחובות, "יוספטל" באילת, "הדסה הר הצופים" בירושלים, ובית החולים הממשלתי בנהריה. ביום ב' ישביתו את חדרי הניתוח בבתי החולים רמב"ם בחיפה, "אסף הרופא" בצריפין, "זיו" בצפת, ו"ביקור חולים" בירושלים.

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, תובעת משר האוצר להגביל את זמן עבודתם של המרדימים הבודקים קריטריונים למבצע קיצור "התורים" בבתי החולים הממשלתיים. היא גם דורשת מהשרים לזמן בתוך שבוע את נציגי ארגון רופאי המדינה, ולהציג לפניהם הצעות עניניות. "אסור להגיע למצב של אי-הדברות, מאחר שהמערכת הממשלתית הקורסת אינה מסוגלת לעמוד בשביתות נוספות", אומרת שרת הבריאות.

מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' יורם לס, דורש מהאוצר להציג בישיבה הקרובה הצעות חדשות לתעריפים לניתוחים אלקטיביים. לדברי לס, ההצעות שהציג האוצר בעניין זה אינן ריאליות, מאחר שהן מבוססות על מחיר שעת עבודה.

פרופ' לס הציע לאוצר את התעריפים לניתוחים אלקטיביים שקופת חולים לאומית משלמת לרופאים. תעריפים דומים הנהוגים בבתי החולים של קופת חולים הכללית:

מנתח / מרדים (מנהל מחלקה) יקבל 355 — 535 שקל לניתוח. הפער נובע מהבדלים בין סוגי הניתוחים.

מנתח / מרדים מומחה יקבל 335 — 500 שקל לניתוח.

עוזר מומחה יקבל 225 — 335 שקל.

עוזר מרדים יקבל 110 — 165 שקל לניתוח, אם דרגת התמחותו שלו מוגדרת "שלב ב'". אם היא מוגדרת "שלב א'" יקבל 65 — 100 שקל לניתוח.

בתחילת השבוע נפגשה צפירה בין נציגי האוצר והבריאות לבין נציגי הרופאים המרדימים. גורמים במערכת טוענים כי המרדימים הם בני ערובה בידי האוצר כדי לבטל את ההסכם שנחתם עם רופאי בתי החולים של קופת חולים הכללית.

עובדי המינהל והמשק מאיימים לחזור ולשבש את השירותים בבתי החולים הממשלתיים. מאחר שהאוצר לא מקיים את הסיכום עימם. בסעיף 6 של המסמך שנחתם עם העובדים לפני יותר משבוע, נקבע כי העובדים מתחייבים לעבוד שעות נוספות כדי להשיג את הפיגור, ושעות אלו יקוזזו מ־15 ימי השביתה שבעבורם לא יקבלו שכר. לדבריהם, מתברר עתה כי האוצר עומד לנכות מהם 5 ימים משכרם. ההכנסה שלהם משעות נוספות אינה מכסה את אובדן ההכנסה של 5 ימי עבודה.

מדור פרסומי

38,000 ישראלים זכאים לפנסיה מגרמניה המערבית

צריך פנסיה בחיים

38,000 ישראלים זכאים לתכנית הפנסיה הגרמנית, בעיקבות האמנה בין ממשלת ישראל לבין ממשלת מערב גרמניה על בטחון סוציאלי. האמנה שנכנסה לתוקפה בשנת 1980, מאפשרת לישראלים לרכוש זכויות פנסיה במוסדות הביטוח הפנסיוני הממלכתיים בגרמניה.

מוסדות הביטוח הגרמניים הציבו מספר תנאים ובין היתר הם תובעים העברת מסמכים שונים, שבהם מצויה הוכחה על אזרחות ישראלית - אך רבים מהנרשמים לא מילאו עד כה תנאי זה. מוסדות הביטוח הממלכתי בגרמניה סרבו לטפל בבקשות שלא מולאו כנדרש. [illegible] הארגון למימוש האמנה פנה אל נציגו המשפטי בגרמניה, הד"ר רפהגן וביקשו לבדוק את חוקיות הסרוב, והאפשרות לערער על החלטת מוסדות הביטוח בערכאות המטפלות בנושאים אלה.

הד"ר רפהגן ערך בדיקה משפטית מדוקדקת לגבי אותן בקשות, שנידחו על ידי מוסדות הביטוח הפנסיוני, והוא הגיע למסקנה שההחלטה נעשתה שלא כדין. הפרקליט טוען לערכאה המוסמכת [illegible] בית המשפט העליון [illegible] סוציאלים - וזה פסק, לאחר שקיבל במלואן את טיעוניו של ד"ר רפהגן, כי על מוסדות הביטוח הממלכתי הגרמני לחזור ולטפל בבקשות להיכלל במסגרת הביטוח, של כל אותם ישראלים אשר המציאו או ימציאו הוכחה לאזרחותם הישראלית.

התנאי להחלטה היה, כי היא חלה על ישראלים שנרשמו בהרשמה הראשונה עד יוני 1983, ושחוקיהם נדחו בגלל איחור בהמצאת מסמכים ושלגביהם הגיש [illegible]

ישראלים שעליהם חלה החלטת בית המשפט העליון בגרמניה, חייבים בנוסף להוכחת אזרחותם, להוכיח גם את רצונם להיכלל בפועל בתוכנית הפנסיה.

הסכם המעמיד קווי אשראי ראשוניים של 175 מיליון מרקים גרמניים לישראלים הזכאים לקבלת "פנסיה גרמנית" נחתם במונטריאול שבקנדה, בין בנק השקעות קנדי, לבין הארגון למימוש האמנה על בטחון סוציאלי מישראל.

הסכם זה ראשון-מסוגו יאפשר לעשרות אלפי ישראלים שנרשמו עד ליוני 1983, להנות מפנסיה גרמנית, ללא כל השקעה עצמית ומבלי שיקחו על עצמם התחייבות כספית כלשהי. ההסדרים הכספיים החדשים, חלים על אלה שנרשמו עד יוני 1983, שמסיבות שונות לא עשו כל פעולה מעבר להרשמה עצמה. רוב הנרשמים הפסיקו את המשך הטיפול, בעיקר משום שלא יכלו, או לא רצו להשקיע מכספם לרכישת זכויות פנסיה רטרואקטיביות, או שלא נכללו בהיתר להעברת כספים לחו"ל למטרה זו.

בעקבות יוזמת הארגון למימוש האמנה, וטיפולו במציאת דרך להקל על הזכאים לפנסיה גרמנית, יכול היום כל מי שנרשם עד למועד הקובע (יוני 1983) להנות בעתיד מפנסיה גרמנית בתנאים הנוחים ביותר. כאמור אין הזכאי חייב להשקיע מכספו וכל ההשקעה נעשית באמצעות בנק בחו"ל המממן את תשלום ורכישת זכויות הפנסיה רטרואקטיבית. זאת ועוד. המימון וההשקעה ממקורות בחו"ל נעשים באישור בנק ישראל ומשרד האוצר על-פי היתר מיוחד לצרכי מימוש הזכויות המוקנות לישראלים. על פי האמנה שנחתמה בין ישראל לבין גרמניה המערבית בנושאי הביטוח הסוציאלי.

הבנק הקנדי התחייב להעמיד את האשראי במרקים גרמניים, בריבית קבועה של 10% לשנה לתקופות ארוכות של 20 שנה ויותר. במקביל התקשר הארגון בחוזי ביטוח עם חברות ביטוח בארץ (חברת הביטוח שמשון) ואברת ביטוח משנה באנגליה, אשר יבטיחו את פרעון ההלוואה במקרה של פטירת מקבל הפנסיה, וישחררו את משפחתו מכל התחייבות. לאלמנה או אלמן של מקבל פנסיה מובטחת אוטומטית קיצבת שאירים בסכום כפול מהקיצבה החודשית שקיבל המבוטח בחייו. חלק מהפנסיות של לקוחות שנטלו הלוואות, משועבדות לטובת המלווה, במקרה זה הבנק הקנדי, כערובה שתבטיח פרעון ההלוואה, כל עוד הלווה בחיים. נפטר הלווה הפנסיונר, פורעת חברת הביטוח את חובו, אישה או בעל שבן זוגם נפטר זכאים לקבל 60% מהפנסיה המלאה.

נסיונות לטרפד את הפנסיה מגרמניה

ארגונים וחוגים אינטרסנטים שונים מנסים לטרפד את מימוש האמנה לבטחון סוציאלי ישראל-מערב גרמניה, ע"י הסתה של מספר גימלאים הנהנים כבר מתשלומים חלקיים של הפנסיה באמצעות תביעות קנטרניות ופרסומים שקריים בעתונות, בניצלו לדעה של פנסיונרים שלא השקיעו מכספם אגורה והנהנים למרות זאת מפנסיה מגרמניה.

בשבוע שעבר פורסם פסק דין של בית-הדין האזורי לעבודה בחיפה, בעיקבות תביעה של יצחק אוסטרובורד, כנגד המוסד לביטוח לאומי בישראל. אוסטרובורד תבע את [illegible] תשלום ההטבה הסוציאלית [illegible] בעיקבות תשלומי הפנסיה מגרמניה. אולם אוסטרובורד לא גילה בבית-הדין, כי "הארגון למימוש האמנה" שילם לו מדי חודש בחודשו סכום השווה לאובדן ההטבה הסוציאלית בישראל. בנוסף לכך, מתברר כי אוסטרובורד נמנע מלמסור בעדותו כי הוא מקבל מדי חודש כ־800 מ"ג.

ידיעה נוספת שפורסמה בעתון מתייחסת לתביעה קנטרנית שהוגשה ע"י לייבוש אשכנזי, שכביכול לא קיבל את כל כספי הפנסיה המגיעים לו. מהארגון למימוש האמנה נמסרו הפרטים הבאים: לייבוש אשכנזי, ביקש לקבל הלוואה וחתם על המסמכים המתחייבים לצורך רכישת זכויות סוציאליות במערב-גרמניה, מאחר שלא היה באפשרותו לממן את הזכויות באמצעים העצמיים שלו. בתו, הנשואה לצייר מנחם רוכינשטיין, המייצג את אשכנזי, חתמה עבור אביה על כתב השיפוי לביטוח שהוא תנאי לקבלת הלוואה זו.

לייבוש אשכנזי מקבל מדי חודש בחודשו 170 מ"ג, כאשר יתרת הפנסיה הסכום שנצבר לזכותו רטרואקטיבי הועבר לכיסוי ההלוואה ע"י המוסד הסוציאלי בגרמניה, שאישר את ההלוואה.

[illegible] כי אשכנזי [illegible] בעיקבות [illegible] שנשלח ע"י פרקליט המלווים. יצויין גם, כי חלק גדול מתשלומי הפנסיה של אשכנזי מיועדים לפרעון פרמיית ביטוח חיים, כך שלאחר 120 שנה לא יוטלו הוצאות כל שהן על בני משפחתו.

הנסיונות לטרפד את הפנסיה מגרמניה החלו למעשה כבר עם חתימת האמנה לבטחון סוציאלי ישראל-מערב גרמניה.

הגל האחרון הוא נסיון נוסף לטרפד את האמנה ולחבל באלפי זכאים שנרשמו, אך מאות מתוכם כבר נהנים מתשלומים חודשיים.

יועצי השקעות של הארגון למימוש האמנה בודקים נתונים של הזכאים לפנסיה

רשומות

כתבי אמנה

879

הסכם לביצוע האמנה מיום 17 בדצמבר 1973 על בטחון סוציאלי בין הרפובליקה הפדרלית גרמניה לבין מדינת ישראל

נחתם בבון ביום 20 בנובמבר, 1978
אושרר ע"י הרפובליקה הפדרלית גרמניה ביום 8 במאי, 1980
וע"י מדינת ישראל ביום 24 במאי, 1980
נכנס לתוקף ביום 12 ביוני, 1980

Vereinbarung
zur Durchführung des Abkommens
vom 17. Dezember 1973
zwischen dem Staat Israel und der Bundesrepublik Deutschland
über Soziale Sicherheit

האמנה, או ליתר דיוק שני חלקי האמנה, שהתפרסמו ברשומות (כתבי אמנה) מספר 821 ומספר 879 קריה: אמנה בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה הפדרלית גרמניה על בטחון סוציאלי, נעשתה בירושלים ב־17.12.1973.

בהתאם לעקרונות האמנה יחולו כל החוקים הסוציאליים (לפיתוח תוך שינויים המתחייבים לפי הענין או שנקבעו במפורש במסגרת האמנה) גם על ישראלים המבקשים להיכלל בביטוח הממלכתי הגרמני.

סעיפי האמנה מסמיכים את מוסדות הביטוח לקבל מידע ממקורות שונים, לדרוש מסמכים, תעודות והוכחות אחרות לצורך קביעת הזכאות לביטוח, וכן חייבים המוסדות לביטוח לשתף פעולה עם המוסדות הנ"ל בכל הקשור להליך זכאותם. הייחוד בזכויות שנקבעו באמנה טמון באפשרות לרכוש זכויות וחק, על ידי תשלום פרמיות לשנים עבור ולא רק מתאריך ההצטרפות לביטוח ואילך.

מיהו הארגון למימוש האמנה

הארגון בשמו המלא: הארגון למימוש האמנה על ביטחון סוציאלי (ישראל-מערב גרמניה) הוא גוף משפטי אשר התאגד ונרשם אצל רשם החברות כחברה פרטית בערבון בלתי מוגבל (בעליו אחראים אישית לתוצאותיו). הארגון הוקם במיוחד כדי להביא לידיעת אזרחי ותושבי ישראל את זכויותיהם על פי האמנה.

הארגון סייע ברישום הפונים עד יוני 1983, ומספק היום שרותים מינהליים, משפטיים, אקטוארים, שרותי תרגום וכמובן ייעוץ כולל. הארגון מסייע בקבלת הלוואות למי שמבקש לממן את רכישת הזכויות ואין בידו או ברצונו לממנם מכיסו. הארגון דואג לביטוח הזכאים ומקבלי הפנסיה המבטיח, שבמקרה של פטירה תפרע חברת הביטוח את ההלוואה.

מי זכאי, מתי ולמה

מי שנרשם עד יוני 1983: כדאי בעיקר לאנשים בגיל מתקדם, לא פחות מ־40. גברים זכאים לפנסיה בכל גיל. גיל הזכאות לקבלת פנסיה בגרמניה הוא 60 שנה לנשים ו־65 שנה לגברים (בתנאים מסויימים גם 63 שנה). פנסיית נכות חלקית או מלאה אינה תלויה בגיל. שאירים של מקבל פנסיה, אישה או בעל זכאים לפנסיה לכל החיים מרגע פטירת בן הזוג.

יתומים מאב או מאם עד גיל 18 שנה, או שטרם מלאו להם 25 שנים והם עדיין לומדים, זכאים לקבל קיצבת. גם מי שנרשם ולא קיבל עדיין פנסיה ונפטר, שאיריו זכאים לפנסיית שאירים.

בעלי השכלה גבוהה יכולים להנות משיעורי פנסיה מוגדלים. השכלה ניתן להוכיח באמצעות תעודות, מסמכים, עדויות בעל-פה או בכתב, והצהרות בפני נוטריון, למי שתעודותיו אבדו במלחמה.

פנסיה נטו של עד 600 מרק לכל מי שנעזר בהלוואה מחו"ל

על פי התחשיבי כלכלני הארגון למימוש האמנה, יוכלו מרבית הזכאים להנות בפנסיה נטו (לאחר ניכוי ההלוואה) כל 100 עד 600 מרק לחודש. ובמקרים מסויימים של זכאים בעלי השכלה גבוהה, סכומים גבוהים עוד יותר.

האשראי שמעמיד הבנק לרשות הזכאים הוא, כאמור, ללא כל סיכון והתחייבות כספית כלשהי. מאחר וההלוואה, הריבית על ההלוואה, פרמיית הביטוח וכל הוצאות הטיפול, מוחזרים על ידי קיזוז מהפנסיה המלאה אותה משלם הביטוח הלאומי הגרמני.

מוגש כשרות לציבור מטעם הארגון למימוש האמנה (ישראל-מערב גרמניה)

صكذا من الاصل

صكذا عن الاصل

ביום רביעי 2.3.88
בשעה 10.00

מבנה 5 שומשהדה

פורים במבנה 5

★ מסיבת תחפושות ★
★ ריקודים של שנות הששים ★
הזמנת מקומות מראש
טל' 813563

נמל יפו — שער ראשי

השבתת אזהרה של תחנות הדלק ביום א' 6 למארס

(עו) תחנות הדלק בארץ ישבתו. שביתת אזהרה, ביום א' 6 במארס, משעה 6 בערב ועד למחרת ב־6 בבוקר.

דרישתם של בעלי תחנות הדלק לשנות את ההסכמים הקיימים בינם לבין חברות הדלק, ושלדעתם משאירים אותם חסרי מגן מול החברות.

ההחלטה על השביתה נתקבלה אתמול בכינוס מיוחד של בעלי תחנות הדלק.

מזכירות ארגון סוכני ובעלי תחנות הדלק בישראל מסרה כי שביתת האזהרה תקיף את כל 450 תחנות הדלק של שלוש החברות פז דלק וסונול.

ראשי הארגון מסרו בכינוס, כי יהיה זה צעד ראשון במאבק שמטרתו להביא לסיום מו"מ הנמשך כעשר שנים בין בעלי התחנות לבין חברות הדלק על שינוי ההסכם הקיים ביניהם.

עובדי אליאנס דחו תכנית ההבראה ופתחו בעיצומים

ההנהלה מזהירה: בלי אימוץ מרכיבי התכנית לא יהיה מנוס מסגירת המפעל

מאת יהונתן שרמן
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

עובדי "אליאנס" דחו סופית את תוכנית ההבראה של הנהלת המפעל ופתחו בעיצומים. בשלב ראשון מתבטאים העיצומים באי־נכונות העובדים לעבוד שעות נוספות.

כפי שפורסם אתמול ב"הארץ", המשא והמתן בין הנהלת המפעל ונציגי העובדים בשלושת השבועות האחרונים לא הביא כל תוצאות. העובדים מתבצרים בעמדותיהם ואינם מוכנים לוויתורים שדורשת מהם ההנהלה.

הנהלת המפעל הזהירה אתמול כי דחיית תוכנית ההבראה פירושה סגירת המפעל. שכן, הוא אינו יכול להמשיך ולהתקיים בתנאים הנוכחיים יותר מאשר מספר חודשים. ההנהלה דרשה כי עובדי המפעל יסכימו לתוכנית הבראה הכוללת התייעלות, עמידה בתפוקה מתוכננת, ניידות בין עמדות עבודה, פרישה מרצון והקפאת תוספת שכר ותנאים נלווים לתקופה של שנה.

מצבה החמור של "אליאנס" נובע מההוצאות הגבוהות שלה ומהחלטת הנהלת "כור" שלא להמשיך ולסבסד את הפסדיה.

טקס אזכרה ממלכתי ל־459 חללי מערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע, נערך אתמול, ז' באדר, בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים, במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג, יו"ר הכנסת שלמה הלל, ראש הממשלה יצחק שמיר, ושר הביטחון יצחק רבין. בטקס נכחו משפחות החיילים הארץ ישראליים, ששירתו בצבא הבריטי, משפחות חיילי חיל־הים ובהם צוות המשחתת אילת והצוללת דקר, לוחמי חיל־האוויר, כוחות היבשה, ולוחמי המחתרות, שמקום קבורתם לא נודע. סגן משנה עודד רון, בנו של רב סמל אמנון רון ז"ל, שהיה צולל בצוללת "דקר" אמר "קדיש". רבינה גלקין, אמו של הצוללן רב טוראי גרשון גלקין־יהודה ז"ל, הדליקה בפתיחת הטקס את נר הזיכרון. בתמונה: שר הביטחון, יצחק רבין מתייחד. (צילום: אליהו הראתי)

מתנדבים מארה"ב יוטסו ארצה לשבועיים הזדהות

ניו יורק (עסט"א). ארבע מאות חמישים מתנדבים מארצות הברית יגיעו במחצית מארס לישראל ב"טיסת אחווה", להבעת הזדהות עם המדינה היהודית.

"מתנדבים למען ישראל", ארגון שמרכזו בניו יורק, היזם ביקור־עבודה לישראל, הודיע על תוכנית זו שלשום.

המתנדבים, שיבואו לארץ ב־14 במארס, יעבדו במשך שבועיים יחד עם ישראלים בחקלאות, בבתי חולים, במחסנים ובעבודות אחרות.

ארגון "מתנדבים למען ישראל" מסבסד תוכנית זו. כל אחד מהמשתתפים בה ישלם מכיסו 275 דולר, כהוצאות טיסה ומחיה בישראל.

"אין אנו צריכים לחכות למלחמות כדי שנביע את תמיכתנו בישראל", הבהיר סאמפסון ג'יאט, נשיא הארגון.

הארגון הוקם בשנת 1982, כדי לסייע לפתרון בעיות שהתעוררו בהקשר למחסור בכוח אדם בישראל בתקופת מלחמת לבנון. "מתנדבים למען ישראל" זכה מאז בפרס יו"ר הכנסת על תרומתו לעלייה ולקליטת עלייה.

סניפי הארגון ברחבי העולם שיגרו עד כה יותר מ־13 אלף מתנדבים לישראל, יותר משבעת אלפים מהם מארה"ב.

לחנה ועקיבא שלום

ברכות לבביות להולדת
הבת הבכורה

הארץ

למרים ויעקב מור

שפע ברכות
לנשואיכם

הארץ

אולפן בת־דור
לאמנות המחול

מנהלת: ג'נט אורדמן
סגנית מנהלת: רוזלין סובל־קסל

הופעת סדנת החורף

בביצוע סטודנטים ברמות הגבוהות

לאור ההצלחה הגדולה של הופעות הסדנה ולבקשת הצופים תתקיים הופעה פתוחה לקהל הרחב בתיאטרון בת־דור, יום ו', 4.3.88, שעה 14.00.

כרטיסים להשיג במשרדי בת־דור, רח' אבן־גבירול 30 ת"א, טל' 03־263175

טיסות שכר ישירות מברלין לישראל יופסקו בשבוע הבא, בגלל המהומות

בערים הגדולות של גרמניה מדווחים סיטונאי הטיסות על הפסקה כמעט מוחלטת של הזמנות לחבילות סיור בישראל

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

פרנקפורט (מיוחד ל"הארץ"). טיסות השכר הישירות בין ברלין לישראל יופסקו, אולי כבר בשבוע הבא, בשל הירידה בתנועת התיירות ארצה על רקע האירועים הנמשכים בשטחים.

סיטונאי נסיעות גדולים בגרמניה המערבית, דוגמת "הצל" ו"פניקס", צופים פגיעה קשה ביותר בתנועת השכר לישראל בעונת הקיץ הקרובה בשל האירועים הנמשכים בשטחים הכבושים. למרות זאת, לא שונה עדיין מערך הטיסות לקראת עונת הקיץ במרכזו של החברות לתעופת שכר של ישראל ופרנקפורט אייר־אס.

שלושה מסיטונאי טיסות השכר בפרנקפורט, שטוטגרט וקלן דיווחו בשיחות מיוחדות לסופר "הארץ" על הפסקה כמעט מוחלטת של הזמנות לחבילות סיור בישראל בעונת הקיץ. לדברי מנכ"ל חברת התיירות "פניקס" יוהאנס צורינגן, ביטלו 50 אחוזים מהנוסעים בטיסת שכר מיוחדת, העומדת לצאת לישראל ב־18.3, בשל האירועים בשטחים.

לדבריו, רבים ממשתתפי אותה טיסה שכבר נרשמו הודו במפורש כי אינם מוכנים לנסוע לישראל, לא בשל החשש לביטחונם אלא מפני שאינם רוצים שביקורם יתפרש כהזדהות עם מדיניות ישראל בשטחים.

בהגיבו על הממצאים אמר סגן מנהל אייר־אס, אלי אחונה, כי אין כרגע מגמה של ביטולים או איחור טיסות לקראת עונת הקיץ. נעשים מאמצים ונוקטים צעדים לשיתוף עם גורמי התיירות המקומיים לצמצם במידת האפשר את מידת הפגיעה בתנועת תיירות השכר לישראל בעונת הקיץ, אמר אחונה.

חתונה, בר־מצוה וכל שמחה על רמה... ברמת־אביב

במלון רמת־אביב היחיד מסוגו בדרגת 4 כוכבים אולמות וגן, המשתרע על 12 דונם מוקף עצים, מדשאות ופרחים.

מלון
רמת אביב
Ramat Aviv

בחרת במלון רמת־אביב
והמאורע יהפוך לחוויה
בלתי נשכחת.
אוירה מיוחדת,
אלגנטיות מעודנת
ומחירים סבירים
ביותר.

כשר בהשגחת הרבנות
הזמנות: טל. 413181 תל־אביב

BOSTON UNIVERSITY
BEN-GURION UNIVERSITY
OF THE NEGEV

MASTER OF SCIENCE IN MANAGEMENT

AN AMERICAN GRADUATE DEGREE IN
BUSINESS ADMINISTRATION/MANAGEMENT

Entire curriculum taught in the English language.

M.S.M. degree may be completed in one Calendar year of intensive full time study, or two year's part time.

For program information, admission requirements, and applications, write the Chairman:
Boston University Ben-Gurion University of the Negev
M.S.M. Program, P.O.B. 653, Beer Sheva
Telephone: (057)31144

2

קילו קוקאין בשווי 200 אלף ד' נתפס בלוד; 6 חברי הרשת נעצרו

הסם הקולומביאני התגלה בשני כלי כאלק שהגיעו בחבילת דואר

(עו) קילוגרם קוקאין, שיספיק לייצורן של 1000 מנות, בשווי 200 אלף דולר, נתפס בלוד, ושישה חברי רשת הסמים נעצרו במבצע של בלשי משטרת מרחב השפלה ומשטרת לוד.

הסם, שמוצאו בקולומביה, נתגלה בשני כלי כאלק, שהגיעו בחבילה באמצעות הדואר.

הבלשים עקבו אחרי בואה של החבילה זמן במעקב, הבחינו בתחילת השבוע באביו של אחד מחברי הרשת בלכתו לבניין הדואר המרכזי בלוד וקבלו שם החבילה. האיש הלך לביתו, שם העביר את היד שבחבילה והשליך את המעטפה עם הכלים הקולומביאנים לפח. הבלשים פרצו לבית לאחר שאספו את נייר העטיפה מהפח, אך לחבילה לא נותר שם זכר.

בחיפוש שנערך במקום נמצאו שני מיכלי כאלק ובבדיקת החומר שהיה בהם נחשף הסם. בהמשך החקירה נעצרו 6 חשודים, בהם תושבי לוד ותושבי תל אביב ביניהם קטינה בת 17 ועוד צעירה. הקטינה הובאה אתמול לפני שופט ונעצרה לארבעה ימים. שאר החשודים יובאו היום לפני שופט להארכת מעצרם.

המצעד לשלום

קו אדום — יהודים וערבים נגד הכיבוש

אנו, יהודים וערבים שוחרי שלום, קוראים לאזרחי ישראל למחות נגד הנעשה בשטחים ולתבוע את ביטול הכיבוש

מסלול:

יום א', 28.2

10.00 – התכנסות בראש הנקרה (מגרש החניה)
10.30 – טקס הפתיחה. משתתפים: דב ירמיה, איברהים נימר חוסין
11.00 – התחלת צעידה
17.00 – סיום בעכו ועצרת בכיכר רסקו (ליד האודיטוריום). משתתפים: סמי מיכאל, מרים מרעי, יוסי שילות ואחרים

יום ב', 29.2

10.00 – התכנסות במגרש המשחקים צומת "צבר", קרית־ביאליק
10.30 – התחלת צעידה
17.00 – סיום בחיפה ועצרת ברחבת התיאטרון העירוני. משתתפים: מג'ד אל־חג' אחמד בנאי והפליטים, אלון אולארצ'יק, סי היימן, עמל מורקוס, סאלווה נקארה, יוסף פאהם

יום ג', 1.3

11.30 – התכנסות בצומת גלילות (קאונטרי־קלאב)
12.00 – התחלת צעידה
14.00 – רחוב האוניברסיטה רמת־אביב
15.00 – הספורטק (גשר בר־יהודה)
17.00 – סיום בתל אביב ועצרת בכיכר מלכי ישראל. משתתפים: גידי גוב, מאיר ויזלטיר, סמיח אל־קאסם, מאיר אריאל, מיקי גבריאלוב, רמי קליינשטיין, ריטה, רסן עבאס

יום ד', 2.3

11.00 – התכנסות במוצא תחתית
11.30 – התחלת צעידה
17.00 – סיום בירושלים ועצרת מול משרד רה"מ. משתתפים: ישעיהו ליבוביץ, מחמוד עבאסי.

הסעות מירושלים (בנייני האומה): יום א' 6.00. תל־אביב (היכל התרבות), יום א' 6.30 יום ג' 10.45, יום ד' 10.00. חיפה (תחנה מרכזית): יום א' 8.00, יום ב' 9.30 יום ד' 8.30. רכבת מת"א לנהריה דרך חיפה – ב־6.00 מארלוזורוב.

אנו קוראים לציבור לשמור על איפוק ולהימנע מאלימות

טלפונים: 03–280761 ;02–637240 ,267496 ,719267; 04–660281 ,856214 ,644816;

חשבון בנק: קו אדום – נגד הכיבוש, חשבון מס' 36730, בנק ברקליס דיסקונט סניף ראשי עכו.

כתובת: ת"ד 207 נהריה, 22101

המכון ליהדות ישראל והתפוצות
מרכז לוינסון

יום העיון השנתי לזכרו של
יעקב לוינסון ז"ל

יום העיון יערך ביום שלישי, 1.3.88, בשעה 14.30 באוניברסיטת תל – אביב. בנין גילמן, אולם 449.

בהנחייתו של מר ארנון גפני

הנושא:
ביצועיהן של המניות הישראליות בבורסה לניירות ערך בארה"ב.

ביום העיון יוצגו המחקרים של
פרופ' פאול ואכטל מאוניברסיטת ניו – יורק
וד"ר צבי אקשטין מאוניברסיטת ת"א.
ייערך דיון בממצאי המחקרים.

כדי לשוב ארצה רצחו יורדת ישישה שדדו אותה — ונידונו ל־13 שנה

יחד עם שני הרוצחים, דוד וינבראון (37) וארקדי שפיטלניק (36) נידונו בביהמ"ש המחוזי בת"א גם יצחק חיים (35) ומריאל צימרמן (34) ל־6 ול־3 שנים על סיוע לרצח

(עו). דוד וינבראון (37) וארקדי שפיטלניק (36), שהורשעו בהריגת ישישה בעת ביצוע שוד בפרנקפורט, גרמניה, נידונו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב ל־13 שנות מאסר בפועל. שני נאשמים נוספים, יצחק חיים (35) ומריאל צימרמן (34), שהורשעו בסיוע לשוד, נידונו לשש ולשלוש שנות מאסר בפועל על חלקם בפרשה.

בכתב האישום טענה התובעת כי וינבראון ושפיטלניק ברחו ב־1982 מהכלא שבו היו אסורים בשווייץ והגיעו לפרנקפורט, שם פגשו בידידם יצחק חיים ומריאל צימרמן. השניים היו זקוקים לכסף, כדי לממן את בריחתם חזרה לישראל, ואז הציע להם חיים לבצע שוד בביתה של לאיזה פולק (74), יורדת מישראל שעסקה בהלוואות בריבית.

חיים, שהכיר את פולק, הצביע לפני וינבראון ושפיטלניק על מקום מגוריה ואף תיאר להם את ביתה וציין את המקום שבו, לדעתו, החביאה פולק את כספה.

צימרמן, שלא היה מעורב בתכנון השוד, סיפק להם אקדח גז, שהיה ברשותו, כדי שישתמשו בו בעת ביצוע השוד.

באמצע ספטמבר 1982, נכנסו וינבראון ושפיטלניק לביתה של פולק כשהם מתחזים לסבלי הסקה. מיד לאחר כניסתם לבית התנפלו על הישישה והחלו לכפות אותה באמצעות סרט הדבקה שהיה ברשותם, אך לאחר שזו גילתה התנגדות, הם היכו בקת האקדח בראשה, השכיבו אותה על הרצפה והחזיקו בחוזקה מגבת לפיה. בהדיפת המגבת ניתקה בערכת השיניים התותבות של פולק. והיא נחנקה ומתה.

השודדים עצמם לא שמו לב כי הנתקפת השתתקה. הם לקחו מהדירה קופסת תכשיטים ולא־ערך ובלשו מהמקום, מבלי לבדוק את מצבה. כעבור כמה ימים שבו לארץ.

במשפט הביעו ארבעת הנאשמים חרטה על מעשיהם וטענו באמצעות סנגוריהם כי מאז שובם לארץ השתלבו בעבודה וחלק מהם אף הקים משפחות. הם גם ביקשו מבית המשפט להתחשב בעובדה שהודו באשמה ובתקופה הארוכה שחלפה מהמועד שבו התברר להם כי חלקם בפרשה התגלה בגרמניה ועד למעצרם בארץ, תקופה שאותה העבירו כסיוט.

השופטים, שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי ציינו בהחלטתם כי הביאו בחשבון את הנסיבות שהועלו בבית המשפט. אולם הגדירו את מעשיהם "פשע חמור ואלים".

לחברת פרסום ותיקה

דרוש

שותף פעיל-משקיע

לקביעת פגישה ת.ד. 2247
מיקוד 56530 סביון לפנות ל"פעיל"

הלנה אינטרנשיונל

משרדי הלנה עומדים לרשותכם במציאת בן־זוג אטרקטיבי ומתאים ביותר, איתו הייתם רוצים לחלק את חייכם. אנחנו מאמינים שהצלחה בהכרויות ובחיי נישואין מצריכה יותר ממזל!!!
במשרדי הלנה הטיפול אישי בשיתוף צוות מקצועי של פסיכולוגים וגרפולוגים. כרטסת ארצית עשירה של מועמדים ברמה גבוהה.
סניפים בלונדון, ניו־יורק ולוס אנג'לס. לרגל פתיחת הסניף **בחיפה והצפון** מבצעים מיוחדים לאקדמאים וקבוצות יחידים נוספות לתקופה מוגבלת.
נוכל לפגשכם בבית־קפה, בביתכם או במשרדנו בדיסקרטיות מוחלטת לשיחה בלתי־מחייבת.
צלצלו עוד היום בין השעות: 10:00 — 20:00
בימי ו' 10:00 — 14:00. ובשבתות 11:00 — 18:00
משרדנו **בת"א** רח' בן־יהודה 14
טל. 03-204430
03-204431
משרדנו **בחיפה** רח' הרצליה 24 קומה א'
טל. 04-538556
04-230572
משרדינו בצפון **נהריה** טל. 04-925707
טבריה טל. 06-721289
(עד השעה 15:00)
נצרת 06-570470 (מ־16:00)

עניין גובר בטיולים מאורגנים לדרא"פ

מאת א. קרן

התעניינות גוברת מסתמנת באחרונה בטיולים מאורגנים לדרום אפריקה. סיטונאי תיירות נערכו באחרונה לענות על הביקוש.

סולי דוידוביץ, מנכ"ל נתיבי אוויר דרום אפריקאיים בישראל, הסביר את ההתעניינות הגוברת במחירים הנוחים של הטיולים. מחיר טיול לשבועיים, כולל טיסה, משתווה למחיר טיול רגיל לקבוצה ליוגוסלוויה, הנחשבת לאחת הארצות הזולות באירופה, או זול ממנו.

הסבר נוסף הוא מחירי מגורים ושירותים בדרום אפריקה יותר מאשר בארצות שבהן המטבע חזק.

עיריית תל־אביב־יפו

בוקר באך

בוקר חדש. מוסיקה ווקאלית בשבת הקרובה, 27.2.88 ב־11.00 בבוקר, ב"חמאם" ביפו. סדרה מוסיקלית בסימן יצירותיו של באך עם המקהלה הקאמרית של תל־אביב בניצוח מיכאל שני ובהשתתפות הקהל.
אומן אורח: עוזי ויזל – צ'לו.
כרטיסים ניתן להשיג ב"חמאם" טל: 837000, 838627 וב"הדרן" טל: 248844.
לקהל תחולק חוברת תוים ובה הרפרטואר שיושר במסגרת הסדרה.

הולכים לבוקר באך!
מחר בשעה 11.00

ועדת השרים אישרה הנפקת "מבני תעשיה"

מאת יהונתן שרמן

ועדת השרים לענייני כלכלה אישרה אתמול את הנפקת החברה הממשלתית "מבני תעשיה", שתתבצע ביום שני. לאחר האישור של ועדת השרים, אישרה את ההנפקה גם מועצת המנהלים של החברה.

"מבני תעשיה", העוסקת בהקמת והשכרת מבנים לשימוש תעשייתי, מבקשת לגייס 32 מיליון שקלים בהנפקה מורכבת של איגרות חוב, איגרות חוב להמרה, אופציות ומניות. החברה תנפיק לציבור אחוזים ממניותיה בשלב ראשון, ולאחר מימוש האופציות והמרת איגרות החוב יחזיק הציבור ב־16 אחוזים ממניותיה.

זוהי הנפקת המניות השלישית של חברה ממשלתית שמתבצעת בשנתיים האחרונות, מאז הוחלט על מכירת מניות החברות הממשלתיות לגופים פרטיים. קדמה להנפקה זו הנפקת "פריקלאס" של קבוצת ביקלים לישראל והחברה הכלכלית לירושלים.

ערך את העמוד: יצחק לאור

לכבוד יובל ה-50 לפיג'ו בישראל
מייצרת החברה, לשוק בישראל בלבד
פג'ו 309 SX 1600

Jubilée

הכמות מוגבלת

זוהי הזדמנות של ממש לרכוש-מכונית אמינה ויוקרתית בעלת תוספות הכלולות במחיר.

- מנוע חדיש, חזק עם הצתה טרנזיסטורית.
- תיבת הילוכים ידנית בעלת 5 הילוכים קדמיים או תיבת הילוכים אוטומטית בעלת 4 (!) הילוכים קדמיים, מן החדישות בעולם (בתוספת מחיר)
- הנעה קדמית ומערכת מתלים משוכללת - מתלה נפרד לכל גלגל ליציבות ולבטיחות.
- צמיגים רדיאליים רחבים - 165/70 SR 13.
- ריפוד ספורטיבי יוקרתי, בשני צבעים, לדפנות הדלתות ולמושבים האורטופדיים.
- לוח מחוונים מהודר הכולל בנוסף לאביזרים הרגילים, גם מד סיבובי מנוע אלקטרוני ושעון זמן דיגיטלי.
- נעילה חשמלית מרכזית של 4 הדלתות והפעלה חשמלית לחלונות הקדמיים (בתוספת מחיר).
- צלחות נוי מהודרות דגם טורבינה, פסי הגנה לאורך המכונית, ספוילר אחורי, אנטנה על הגג והכנה להתקנת רדיו.
- מראות חיצוניות, המתכווננות מבפנים.
- מזגן אויר מקורי, מותאם לארצות חמות והגה כח (בתוספת מחיר).

★מחיר החל מ- 30,990 ש"ח
כולל מע"מ. לפי מחירון מס' 7/88 מיום 17.2.88.

★אפשרות לאשראי עד 85% מערך המכונית
(בתשלומים עד 36 חודשים) ללא מע"מ.

הארי שבחבורה

דוד לובינסקי בע"מ

יבואן בלעדי למכוניות-פיג'ו-טלבו-סיטרואן בישראל

תל־אביב, שונצינו 16, טל' 333214 (03) ■ בני ברק, כהנמן (השומר) 101, טל' 7550755(03)
■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 9-8-224467 (02)

2/88

صكا من الاهل

صكرا عن الاصل

ייצוג משפטי בארה"ב

עו"ד בונר הרוורד,
שותף במשרד משפטנים בוושינגטון
ומתגורר בירושלים; 30 שנות נסיון; טען ב–18 תביעות בבית המשפט העליון של ארה"ב
★ חוזי מדינה ★ חוזי שיווק ★ התדיינות
★ יעוץ משפטי כללי
שכר הטירחה – כמקובל בישראל
ברוס טוריס, 02-417764

גלגל הבורסה / אריה לביא

נטישה איטית

שבוע המיסחר העגום הסתיים אתמול בבורסה לניירות ערך בתל אביב תוך המשך הצעים וירידות השערים כאשר התופעה הבולטת ביותר אתמול היתה המחזור המצומק בסך של 5.1 מיליון שקל, כשליש מכלל המחזור בשבוע הקודם.

מיספרם של הפעילים בשוק המניות ממשיך להצטמצם ולמעשה מורגשת נטישה איטית של הבורסה על ידי פעיליה. במיספר חברות ברוקרים, ובכלל זה מהגדולות, מצינים כיום נטישה של לקוחות. בחלק מחברות אלה יש חילוקי דעות בין המנהלים לגבי הגורמים לתופעה זו.

הצעים וירידות השערים בשוק המניות היו בשיעור נמוך מזה של תחילת שבוע המיסחר. אך לא היה בהם כדי לשנות את העובדה הבסיסית: מדד המניות הכללי ירד במהלך השבוע ב–4.41 אחוזים, כאשר מדד המניות ללא בנקים ירד בשיעור של 11.15 אחוזים. הירידה הבולטת ביותר היתה במדד מניות ההשקעה בתעשיה שירד ב–16.17 אחוזים.

211 ניירות ירדו
רק 86 עלו

בסך הכל ירדו אתמול 211 ניירות ערך מהם 30 ביותר מ–5 אחוזים, וארבעה נירשמו מוכרים בלבד. במקביל נירשמו רק ב–86 ניירות עליות מזה 13 קונים בלבד. ב–134 ניירות לא נירשם שינוי.

במיספר ניכר של ניירות נירשמו ירידות חדות. האופציה של מהדרין ירדה ב–18.1 אחוזים ואילו ירידה של 10 אחוזים נירשמה במלונות דן, ליפשיץ, רוגובין, אטאס, ארנים, ציקלון, אליאנס, קיסריה, ת.ג.ל., אורדע פריגט, המשמר הראל, אלקו, יוניורס והאופציה של קרגל.

עליות של 10 אחוזים נירשמו בעיקר בניירות ערך בהן היתה שחיקה חדה: מן, ספנות יצהר, ומרכז הקבלנים.

מדד		מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי		93.57	−0.32
כללי ללא בנקים		76.13	−1.10
מדד אג"ח כללי		102.82	0.02
אג"ח צמוד מדד		102.77	0.03
אג"ח צמוד מט"ח		105.93	0.05

פידיונות
בקרנות הנאמנות

בקרנות הנאמנות נימשכים הפידיונות אף כי לטענת מנהלי הקרנות היקפם של אלה קטן. אם בימים האחרונים היו עיקר הפדיונות בקרנות המתמחות במניות הרי שכעת יש פידיונות גם בקרנות הסולידיות.

אישורה הנפקת
חברות סהר

מועצת המנהלים של הבורסה אישרה אתמול מיספר הנפקות ובכלל זה הנפקתה של חברת הביטוח סהר ושל חברת המחשבים מלי"ל. הנפקת חברת דנבאר אושרה כפוף להשגת פתרון לגבי עיסוק בעלי העניין בעתיד.

חברת סהר תפרסם את תשקיפה ככל הנראה עד יום שני הקרוב שהוא המועד האחרון בו ניתן לפרסם את התשקיף על בסיס הדו"חות הכספיים הנוכחיים שהוגשו לבורסה. ההנפקה תתבצע במחיר מופחת, 145 אחוזים במקום 200 עקב מצב הבורסה כך שהחברה תגייס רק כשלושה מיליון שקל במיסגרת ההנפקה. החברה החליטה בכל זאת לבצע את ההנפקה בגלל החשש שהבורסה תחמיר בעתיד את הקריטריונים מחברות בנות הענייה סות הן.

יציבות ותנודות
במניות הבנקים

במניות הבנקים שבהסדר היתה מגמה מעורבת. במניות הבנקים שלא בהסדר היתה מגמה מעורבת עם תנודות קלות לשני הכיוונים. המחזור במניות ההסדר הגיע ל–3.2 מיליון שקל בחצי מיליון שקל פחות מאשר ביום הקודם.

		תשואה שנתית דולרית ב-%
	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	10.29	8.01
הפועלים ש	10.25	7.49
אי.די.בי. רג	9.81	7.42
דיסקונט א	10.56	7.37
המזרחי ש	9.39	8.03

ביקושים קטנים
לצמודי מדד

צמודי המדד נהנו בדרך כלל מביקושים קטנים. סך המחזור בצמודים גדל והגיע ל–6.8 מיליון שקל בדומה ליום הקודם. תנודות השערים בצמודים היו בדרך כלל עד אחוז אחד. למעט האגרות מסוג בריה כפולה בהן נירשמו עליות של עד שלושה אחוזים.

גדל היקף
הפעילות במק.מ.

היקף הפעילות במק.מ. גדל בכשלושה מיליון שקל והגיע ל–14.3 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
318	5	99.79	16.70
328	12	99.50	16.55
338	19	99.19	16.95
348	26	98.85	17.60
358	33	98.54	17.65
418	40	98.22	17.80
428	47	97.90	17.90
438	54	97.61	17.75
448	61	97.31	17.70
518	68	96.97	17.95
528	75	96.63	18.15
538	82	96.33	18.10
548	89	95.94	18.55
618	96	95.69	18.35
628	103	95.36	18.35
638	110	95.01	18.50
648	117	94.70	18.50
658	124	94.41	18.45
718	131	94.12	18.40
728	138	93.81	18.40

מחשבה קדימה
העסק הרכוש והמשפחה שלך
תכנון עתידים – התחום שלנו
טל: 052-572841, 052-572655

שערי המניות 25.2.88

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אוצה ש	18000		40	−601	−5.2	−58
הספנות 0.1	1161	תב	1702	+106	+10.1	+2986
הספנות א 0.5	650		162	−12	−1.8	−162
כללי לא בהסדר	14342		132	+142	+1	+47
פ.י.ב.י. 0.5	6630		1017			
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אידיבי רג 100.0	107730		644	+500	+0.5	+819
אידיבי ב 100.0	108000		26	+1050	+1	+32
אידיבי בב א	644000		1	−6600	−1	−1
אגוד 0.1	79800		185			−96
דיסקונט ב	137400		8	−1000	−0.7	−77
דיסקונט א	136850		187			−121
דיסקונט שה ב	15790		3			−7
המזרחי ש	44200		1377			−1150
המזרחי מ	44450	שב				
הפועלים מבב	93000	שב				
הפועלים ש	73000		686			−344
הפועלים ס	72845		88			−91
כללי א 1.0	185150		6	−1100	−0.6	−9
כללי שה 7	8900		10	−170	−1.9	−160
כלל 0.1	46372		983			+19
כלל שה 11	17190		107	−160	−0.9	−120
מימון המר 1.0	61485			−10		−400
מימון המר 5.0	51200			−80	−0.3	−50
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
אידיבי רג 100.0	131150		105	−300	−0.2	−185
אידיבי ב 100.0	130350	לג				−1
אידיבי בב א	770900	לג				
איגוד 1 ש"ח	97900		3	+284	+0.3	+45
דיסקונט ב'	178145	לג				
דיסקונט א'	167550		2	+700	+0.4	+98
מזרחי ש'	53450		62			+35
מזרחי ב'	52650	לג				−1
הפועלים ש'	89000		133	−200	−0.2	−212
הפועלים ס'	88800		21	−600	−0.7	−26
כללי א'	226000		1	−6650	−2.9	−3
בל"ל סמוק	56100		239			−102
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	21555	תב	15	−2395	−10	−16
לאומשכנ' ש	6650	תב	188	−600	−8.5	−263
לאומשכנ' מ	8032	שב				
כרמל ש	4700		85	−280	−4.1	−296
כרמל שה 1	4398		50	+1		+200
פת מכב ש	1705		735	−35	−2	−735
משכן ב ש	2900		235	−29	−1	−130
עצמאות 0.1	16600		25	−800	−4.6	−50
מרכז 1.0	6400	תב	25	−500	−7.3	−324
טפחות מכב ש	18810	שב				
טפחות רג ש	20000		40	−790	−3.8	−295
טפחות שה 2	5683		100	+5	+0.1	+930
יעזור 1.0	2307	בז	110	−180	−7.2	−128
יעזור 5.0	1850	תב	200	+100	+5.7	+272
מוסדות מימון						
שילומים אש	630		7445	−11	−1.7	−6914
החקלאות מכב א	380000	לג				
החקלאות מכב ג	210600	לג				
לאומי תעש' א ש	9500		93	+6	+0.1	+46
פתוח תעש' מכב	129500	לג				
פת תעש' בכ ג	496000	לג				
פת תעש' בכ גג	287600	לג				
פת תעש' בכ גג1	287600	לג				
פת תעש' בכ ד	288100	לג				
פת תעש' בכ דד	68271	לג				
מרכז קבלנים 5.0	1476		1682	+134	+10	+5047
תיירות בכ	231100	לג				
כלל ליסינג 0.1א	—		—	הפסקת	מסחר	—
כלל ליסינג 0.52	—		—	הפסקת	מסחר	—
ביטוח						
אילון	106.5		2000	−5	−1.4	−5000
איתן	114		2961			−461
אררט 0.1	1379		1100	+30	+2.2	+1100
אררט א 0.5	985		240	+8	+0.8	+1190
בטוח משנה 0.1	323					
בטוח משנה 0.5	169		2148	−1	−0.6	−2148
מגדל אפ	208	שב				
מגדל הש	101.5		11000			+15000
הדר 1.0	110		2935	−4	−3.5	−5535
הדר 5.0	91.5		4000			−3055
הדר אפ סד 2	84		1000	−5	−0.6	−310
הפניקס 0.1	630		1575			−317
הפניקס 0.5	462		578	−15	−3.1	−578
המשמר-הראל 1.0	3383	תב	170	−376	−10	−145
המשמר-הראל 5.0	3160		190	−30	−0.9	−175
מנורה 1.0	1050	תב	300	−70	−6.3	−500
מנורה 5.0	900	בב				
סהר 1.0	276		4000			−188
סקורופ 0.1	815		244	−5	−0.6	−244
צור ש	227		466			
ציון החזקות 1.0	2801	תב	205	−316	−6.2	−74
ציון החזקות 5.0	780		493	−38	−4.7	−493
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	690	תב	1136	−46	−6.3	−3198
אינטר גאמא 5 ש	545		5328	−14	−2.5	−11828
מאור עזרא 1.0	522		3900			−3900
מאור עזרא אפ	335	שב				
כלל אפ 4	258		8900	−7	−2.6	−11050
כלל אגח 2	137		1600	−1	−0.7	−1600
קריסטל 1.0	735		2691	+35	+5	+5443
רפק 0.1	14100					
רפק 0.5	17127			−173	−1	−1
שופרסל א 2.0	865		1045	−25	−2.8	−1394
שופרסל אפ	3330		211	−200	−5.7	−369
שופרסל אגח	101.5		43043	−2	−1.9	−66853
שירותים						
אטמא	320		5635			−5635
סנות הספקה 0.1	600		826			−724
סנות הספקה 0.5	197		4086	+1	+0.5	+677
קידר 0.1	706		348			
קידר 1.0	207		17580	−5	−2.4	−19430
מוס ערוה 0.1	1155	תב	326	−75	−6.1	−1392
מוס ערוה 0.5	796		958			−728
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1219		47	−1	−0.1	−2
מלונות דן 5.0	859	תב	263	−96	−10.1	−265
חוף האלמוג 1.0	5800			−95	−1.6	−15
מלונות הירדן	2469	תב	53	−210	−7.8	−155
0221010	198		6010			−10054
0221517	122		5667	−2	−1.6	−16570
מחשבים ושירותי מחשבים						
תי.לן 1.0	182		15800	−8	−4.2	−18500
תי.לן אפ	56		33000	−5	−2.6	−11968
תי.לן אג"ח	105	תב	1600	+5	+7.7	+1680
יפנא 1.0	4100		115			−14
מ.ל.ל. 1.0	7128		3	−72	−1	−3
מ.ל.ל. 5.0	1339	בב		−70	−5	−550
ניקוב מחשבים 1	740		300	−20	−2.6	−449
ניקוב מחשב 5	240		3593	−12	−4.8	−3593
ניקוב אפ סד 2	500		1916	+12	+2.5	+1703
תים מחשבים 1.0	649		300			+300
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אפ	483		3171			
אזורים אגח	130		16765	−5	−0.4	−22174
אילון 1.0	120	תב	3750	−5	−7.3	−11181
אל-רוב 1.0	305	תב	545	−20	−6.2	−3300
אפריקה 0.1	33570	תב	25	−2000	−5.6	−158
אפריקה אפ	13000		35	−1350	−9.4	−35
ארזים	909	תב	1800	−56	−5.8	−2465
אירדן 0.1	2070		70			
אירדן 0.5	1699		200	−61	−3.5	−487
בתנוכין 1.0	2610		531			−50
בתנוכין 5.0	2135		419			
דנקנר 1.0	4630	תב	200	−340	−6.8	−453
דרעד 0.1	171		1800	+3	+1.8	+1800
דרעד 0.5	125		1000	−2	−1.6	−2748
מרלין 1.0	1587	תב	800	−130	−7.6	−1462
המכלול 1.0	773	לג				
המכלול 5.0	485	לג				
ת.ל.ב. 0.1	—		—	הפסקת	מסחר	—
ת.ל.ב. 0.5	—		—	הפסקת	מסחר	—
הבנה לירושלים	246		15272	−9	−3.5	−9958
ירושלים אפ	77		15000	−1	−1.3	−9000
גבים 0.1	3145		653	−30	−0.9	−371
גבים 0.5	2500		1349	−90	−3.5	−1394
ישפרו 0.1	2900		150	+98	+3.2	+221
ישראלום 1.0	996		660			+760
ישרס 10.0	15550		227	−800	−4.9	−587
מק פיתוח 1.0	5000			−30	−0.6	−60
לוכוד 1.0	6315		106			−103
לוכוד 5.0	1850		200			+100
מ.ת.ב. 1.0	237	לג				
מ.ת.ב. אפ 2	765	לג				+640
מ.ת.ב. אגח	115	לג				
מאגרי בניה 1.0	411	לג				
מיכאל 5.0	151		3465	−4	−2.6	−2789
מיכאל אפ	141		9483	−5	−3.4	−15067
מנרב 5.0	1240		60	+10	+0.8	+10
לוינשטיין 1.0	313		300			−300
לוינשטיין 5.0	116		13000	−1	−0.9	−2614
ליפשיץ 1.0	260		778	+15	+6.1	+778
ליפשיץ 5.0	116	תב	6239	−13	−10.1	−7269
ליפשיץ אפ 1	80		2050	−3	−3.6	−6737
ליפשיץ אגח	93		21250			−5250
נאות אביב 0.5	2626		154	−30	−1.1	−154
נכסי אזורים	236		4075	−10	−4.1	−5698
נכסי החזקות 1.0	612		483			−483
נחף 1.0	1249		347	−1	−0.1	−347
עשר וכלע סר 1 ש	—		—	הפסקת	מסחר	—
קריה 0.1	3028		48			−48
קריה 0.5	927	תב	225	−103	−10	−475

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
רוטנבן 1.0	199	תב	3740	−22	−10	−3817
רוטנבן 5.0	142.5		9000	−5	−3.4	−11165
רוטנבן אפ	750		50			
רוטנבן אג"ח	121.5		6873			
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2890		166	−90	−4.1	−166
מטעי הדר 0.5	1740		315	−20	−1.1	−277
מהדרין 0.1	4781	תב	470	−150	−5	−876
מהדרין אפ	2030	תב	100	−450	−18.2	−100
נכסי הדרים 1.0	1394		417	−30	−2.1	−417
פריאר 0.5	2065		513	−50	−2.4	−513
מזון וטבק						
דובק בב ש	2500		340	+106	+4.4	+372
דובק בב מ	2610	שב				
וגלל 1.0	345		1155	−5	−1.4	−1155
וגלל 5.0	293		1000	−3	−1	−1000
וגלל אגח	101.5	שב				
טמפו בירה 1.0	28000		35	−1200	−4.1	−47
טמפו בירה 5.0	18997		21	+197	+1.1	+4
יצהר 1.0	1023	תב	538	+93	+10	+481
יצהר א 5.0	512		62	+7	+1.4	+538
יצהר אפ 2	267					
מן 1.0	457	בז	658	+42	+10.1	+1522
מן 5.0	271	תב	100	+15	+5.9	+100
סנפרוסט 1.0	15050		35	+500	+3.4	+8
עסיס ב 0.5	294		5300	+9	+3.2	+1092
אבגל שקל 1	1750	תב	150	−121	−6.5	−330
שמן מבב א	1258		423	−11	−0.9	−15
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	275		3700	+3	+1.1	+1528
ארגד אפ	146		750	−6	−4	−2860
ארגד אגח	103.5		600			
אופים 1.0	394		654	−20	−4.8	−654
אופנת כרוך 1.0	248		1500	−8	−3.1	−910
אופנת כרוך 5.0	197		500	−2	−1	−500
אתא א	222			+2	+0.9	+100
ארגמן רג ש	7900		87	−320	−3.9	−102
דלתא-גליל 1.0	1050		3871	−10	−0.9	−3261
דלתא-גליל א 3.8	944		1852	−10	−1.1	−1762
מטויות מאור 1	1275	שב				
מטויות מאור 5	530		50	−10	−1.9	−50
ויטלנו 1.0	384		385	−5	−1	−1154
ויטלנו 5.0	212		480	−4	−1.9	−480
ורדינון 1.0	3790	שב				
זיקית 1.0	1561		436			−336
זיקית 5.0	1180		2600	−10	−0.8	−2200
זיקית אפ	430		300	−10	−2.3	−300
כתר	147.5		1000	−5	−0.3	−3000
כתר אפ	62		3000	+1	+1.6	+5065
לודזיה 0.1	689		26	−1	−0.1	−26
לודזיה 0.4	375		4038	−8	−2.1	−4268
לינת 1.0	163		1000	−6	−3.6	−4975
עית 1.0	311		730			−625
עית 5.0	145		2500	+5	+3.6	+3956
עית אפ	108		12247			
עית אגח	107		6200	−1	−0.9	−6200
עסק סריגה 1 ש'	161.5		1676			−96
עסק אפ	71		10655			
מגלה א	—		—	הפסקת	מסחר	—
פולימן א 0.5	8500	שב				
פרטר	1090		180	+33	+3.1	+100
גיבור סבירינה	6437		245			

שרף נאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל.

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
מתכת ומוצריה						
אורדן 0.1	5100		399	−180	−3.4	−399
אורדן 0.5	4550		67	−100	−2.2	−67
אלומית 1.0	6330		100	−300	−4.5	−149
אלומית 5.0	4950	שב				
כבלים ש	254		2080			
כבלים אפ	74		6400			
כבלים אג"ח	90		22646	−5	−3.2	−78190
כבלים אגח	95		25959			−22919
התכוי 1.0	500	שב				
התכוי 5.0	275		1850	+1	+0.4	+50
התכוי אפ	2000		20	−100	−4.8	−20
זיקה 1.0	1980		51.3	+29	+1.5	+2.5
זיקה 5.0	1130	שב				
קמנאות פז 5.0	2900		98	−60	−2	−98
כללי ציון 1.0	1985		405	−70	−3.4	−357
כללי ציון 5.0	1015		350			−50
קיבוצי 1.0	208		6203			+525
קיבוצי 5.0	125	תב	5548	+9	+7.8	+6438
מתכתן 0.1	29550		35			
מתכתן 0.5	11995		10	−105	−0.9	−10
פקר פלדה 1.0	1710		250	−10	−0.6	−250
קרגל 1.0	595	שב				
קרגל 5.0	349			+11	+3.3	+250
קליל 1.0	2169		2239	−70	−3.1	−2178
קליל 5.0	1800		930	−20	−1.1	−1702
קליל אפ	840		1150	−25	−2.9	−1595
קליל אגח	117		1655	−5	−4.1	−11617
שלדות 5.0	5000		70	+150	+3.1	+60
תעשיות לכיש 1.0	616		400			−850
תעשיות לכיש 5.0	369	שב				
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0	255500		25			−10
אלקו 0.1	9571	בז	5	−1064	−10	−10
אלקו 0.25 ש	3610	תב	185	−280	−7.2	−210
אלקו 0.25 מ	3775		2	−95	−2.5	−9
אלקטרה 0.1	1554		1065	−30	−1.9	−749
אלקטרה א 0.5	1095		888	+35	+3.3	+1413
אמ 5	690		1000	−10	−1.4	−930
אגח 3	123		5000			
אריח 1.0	11650		13			
כלל תעש אלק	1604		1600	−16	−1	−252
כלל אלקטרוניקה	460		8468	−1	−0.2	−15082
כלל אלק אפ	94.5		30142	−5	−0.5	−24642
מטקטרוניקס 1.0	970		150			−150
מטקטרוניקס 5.0	775		4216	−12	−1.5	−4091
פייבמגנר 1.0	357		5325	+7	+2	+3325
פייבמגנר 5.0	291		1500	−4	−1.4	−1500
ציקלון 1.0	2172		743	+101	+4.9	+884
ציקלון 5.0	1125	תב	600	−125	−10	−732
קנבסקון אלדר 1	2731		50	+1		+4
קנבסקון אלדר 5	2160	שב				
ת.א.ת. 1.0	745		337			
ת.א.ת. 5.0	383		2350	−5	−1.3	−2200
תדאה	637		1083			
מוצרי בניה						
א.פ. תעשיות 1	150		37032	−5	−2.3	−29532
א.פ. אפ	517		3300	+1	+0.2	+26
א.פ. אגח	125		38313	−2	−1.6	−48313
אקרשטיין 1.0	404		1532	+14	+3.6	+1495
אקרשטיין 5.0	266		1000	−3	−1.1	−1000
אקרשטיין אפ	310		2642			−1997
אקרשטיין אגח	123.5		18442	−5	−0.4	−18442
אדים ברוס	100		7487	+1	+1	+3113
ברוס אפ	39	בז	6876	−1	−1.7	−2058
מחול הסק בתעש	770		1700	−15	−1.9	−1400
מהאריקה ולפסן 1	1715	לג				
מהאריקה ולפסן 5	1450	שב				
נגב קרמיקה	265		23650	−9	−3.3	−28462
נגב קרמיקה אפ	128	בז	1575	−12	−8.6	−875
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	1308		1607	−30	−2.2	−1807
אליאנס ב	935	בז	236	−104	−10	−265
גל תעשיות 1.0	321		654	+15	+4.9	+654
גל תעשיות 5.0	244	שב				
גל אפ	85		4086			
גל אגח	94		11200	−1	−1.1	−10332
דשנים 0.1	4340		20			−20
דשנים 0.5	1520		572	−30	−1.9	−572
חיפה כמי' 10.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
ליפסקי 1.0	1872	בב		−88	−4.5	−229
מקסימה 1.0	678					−40
מקסימה 5.0	463					
סנו 1.0	17755		200	+550	+3.2	+153
סנו 5.0	14200		64			
פייקלאס	490		4395			
פייקלאס אפ	134		9282	+5	+2.3	+2449
קים כימיקל 1.0	3918		214	−207	−5	−214
קים אפ	2150		50	−100	−4.5	−200
קים אגח	105		10000	−2	−1.9	−25000
ת"א 5.0	3598		50	−72	−2	−240
פרוטאום 10.0	52000		115			−6
עץ, נייר ודפוס						
כתר	135		6637	−3	−2.2	−5962
דפרון 1.0	5862		25	−100	−1.7	−25
דפרון 5.0	4000	שב				
חנן 1.0	8700		61	−300	−3.3	−99
יאה 1.0	1692		900	+10	+0.6	+882
לבידי אשקלון 1	766		1000			−1000
מלש ב 0.5	23880		25			−1
קרגל	720		8692	−30	−4	−10392
קרגל אפ	378	תב	6580	−42	−10	−8182
רים 0.1	403		55			−110
רים 0.4	169		1152	+3	+1.8	+4748
תמל ב 0.2	14029		34	−380	−2.1	−107
תעשיות שונות						
אבוין 1.0	188		4530			+1352
אבוין 5.0	97		10508	+2	+2.1	+4917
חמישה יוד	1967	שב				
הגבסלק 1.0	1050		374			
הגבסלק 5.0	957		20	+1	+0.1	+20

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
סוד בכ ש	6450		190			−57
תעשיות אפ	121		15420	−4	−3.2	−24700
תעשיות אגח	103.5		69363	−1	−1	−95363
חברות השקעה						
אידיקו ש	5900	שב				
אי.די.בי. אפ	2260		240			+233
אי.די.בי. אג"ח	96.5		60230			
אלקו ש	810		119	+23	+2.9	+519
גזלת 1.0	1000					−12
גזלת אפ	790	שב				
גזלת אגח	103.5		1000			+9000
דנבר 1.0	402		873	−20	−4.7	−970
דנבר 5.0	351		197	+12	+3.5	+803
חברה לישראל 5.0	2890		1344			−451
הלפמן 0.1	116000	שב				
הלפמן 1.0 ש	19600	שב				
אבגא א 0.5	18633		85	+1		+65
פועלים השק ש	580		10124	−7	−1.2	−4902
דיסקונט השק אפ	788		6214	+20	+2.6	+11026
דיסקונט השק אגח	104		54470	−1	−1	−29970
מזרחי השק ש	24299		46	−500	−2	−79
מור השקעות 124	15482	שב				
הדיון 1.0	1456		638	+14	+1	+559
הדיון 5.0	550		632	−1	−0.2	−843
יצוא ש	11000	שב				
ירדן א 0.1	1042		53	+42	+4.2	+85
כלל 50.0	900		1010			
מגור 0.1	333		500	−10	−2.9	−500
מגור א 0.5	360			−10	−2.7	−343
מגור אפ	111		475	+6	+5.7	+3475
אגח 1	120		4750			+15250
פז השק ש	2350		836	−70	−2.9	−877
פמה א 0.1	5700		119	+273	+5	+168
פמה 0.5	3730		19			−19
פרין ב 2.5	9485	תב	255	−550	−5.5	−385
קרדן 1.0	105.5		15187	+2	+1.9	+21813
קרדן 5.0	65		3500	−1	−1.5	−351
קרדן אפ	47		28000			+13500
קרדן אגח	102		5500			+714
נסחרות במט"ח						
גרח ב	280	שב				

רשימה מקבילה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
יסקל	235		722	+7	+3.1	+685
קנמדטים 0.1	1260		100	−22	−1.7	−255
קנמדטים 0.5	261	תב	1274	−22	−7.8	−1274
קנמדטים אפ	71		3618	−5	−6	−3093
קופל 1.0	644		250	−15	−2.3	−250
תבל	195	תב	450	−15	−7.1	−2771
בני הדר	103.5		4822			+1800
בני הדר אפ 1	71.5		4000	−1	−1.4	−2300
החניה הישראלית	55	תב	6000	+3	+5.8	+6690
כנם מר 1 ש	1665		70	+35	+2	+375
איכות מחשבים	277	בב		−15	−5.1	−2684
דטה מיכון 1.0	3001		220			+180
דטה אפ	705		435	−10	−1.4	−435
כלל מחשבים 1.0	4700	שב				
משגב מחשבים 1.0	213		300			−300
ריקו	405		1350	+10	+2.5	+3250
נדל"ן בינוי חקלאות						
אורן 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
אבגדים 1.0	507		200			
בן-יקר מב 1.0	2600		150			+100
רוזקר 1.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
רוזקר 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
עיר 3.0	1130	תב	473	+72	+6.8	+1156
רסקו מכב	—		—	הפסקת	מסחר	—
רסקו רג	—		—	הפסקת	מסחר	—
רבוד 5.0	—		—	הפסקת	מסחר	—
רבוד אפ	—		—	הפסקת	מסחר	—
אבנאס	1189	תב	297	−132	−10	−1167
טלדפוטס 1.0	840	תב	360	+44	+5.5	+221
טלדפוטס 5.0	342		250	−18	−5	−192
תעשייה						
[illegible]	225	בז	1500	−25	−10	−4800
כקס 0.1	2395		108	+81	+3.5	+43
כקס 0.5	1091		314	−35	−3.1	−344
העב' וגנדה 1.0	1875		10	−5	−0.5	−10
איקסתן 5.0	967	לג				
מרכן 1.0	570	לג				
מטאבת סלע	81		10080.4			+0.4
[illegible] 1.0	80		5644	−5	−5	−5356
[illegible] אפ	30		19550	+1	+3.5	+8963
אילאל	—		—	הפסקת	מסחר	—
אילאל אפ 2	—		—	הפסקת	מסחר	—
בי-כהן 1.0	3795		50			
בי-כהן 5.0	1965		360	−5	−0.3	−860
[illegible] 1.0	4000		10	+100	+2.6	+6
[illegible] 5.0	1070		324	−4	−0.4	−155
כ.ל.ב. 1.0	715		500			
כ.ל.ב. 5.0	380		38	+1	−0.3	+262
אלרו-כק	448		1320	−5	−3.6	−3320
[illegible] 1.0	2470	תב	90	+197	+8.7	+96
נקה כביסה 1.0	3742		10			−18
ה.ג.ל. 1.0	1350	בב		−150	−10	−22
ה.ג.ל. 5.0	1604					
הרז א 5.0	5937		30			
אהרון מרים	555	תב	820	−62	−10.1	−1166
סקנבריה 1.0	5600		566	−183	+3.4	+316
מלק	412	תב	130	+22	+3.4	+130
פז הן	340		100			−100
כאגרי טכנולוגיה	117.5		2360			−2135
השקעה						
אושקה 0.1	40	תב	10228	−3	+9	+43395
איתם	275	בב		−15	−5.2	−10908
איתם אפ	80		908	−5	−5.9	−908
אביגדור ב'	695		900	+15	+2.2	+670
אפיק 1.0	508	לג				
אפיק 5.0	252	לג				
בנק ב' 5.0	10210		38	−289	−2.8	−20
יצום החזקות	67		876	−1	−1.5	−5131
יצום אגח-אפ	86		4906	−1	−1.2	−21906
לביקו 0.1	1595	לג				
לביקו 0.5	312	לג				
עין השק ב 0.1	1922		250	+10	+0.5	+46
עין השק 3 0.5	946		36	−10	−1.1	−36
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	1888		34	+89	+5	+172
דלק נפט 5	798	בז	250	−10	−1.2	−356
פז חיפושי נפט	18800		48			−48
יואל 5.0	286		6219	+4	+1.4	+2468
יואל אפ	73		20119	+2	+2.8	+15319
מ.נ.ג. 1.0	3259	בז	20	−220	−6.3	−197
מ.נ.ג. 5.0	1526		480	−14	−0.9	−380
פראיל ב 0.3	6800		50			
נפטא ש	299		3000	−1	−0.3	−1500

משתנים

שם נייר	ערך בסיס	שער בסיס	שער נעילה	שינוי יומי ב-%	מס' עסקאות
בנק בלאומי 05	1889	5499	5485	0.26	14
הבנה ש	9742	148	146.5	1.02	2
כלל סחר	29466	342	330		13
בשטל ב 10.0	3681	885	885	−0.49	3
דלק ג ש	5849	1795	1781	−1.75	11
אפריקה 1.0	324	25272	24640		4
אזורים 1.0	10980	758	748	−1.96	6
נכסים ובנין	1812	2187	2232	−2.02	6
הכשרת הישוב		54260	54260		
כלל מלון	3985	540	535	−0.74	5
עלית	61	11049	11049		
פולגת ב 4		645	645		
קסטרה פז 1.0	1424	3192	3184	−2.5	2
אלרון 3.0	32	194626	198093	−1.75	7
כבע ש	1483	6886	6852	0.5	7
ים המלח	4252	1806	1813	−0.5	3
סטרוכאים 10.0		750	750		
כפעלי נד 10.0	30	228141	229869	−1	11
טרוה ב 0.1	290	9038	8924	−0.75	3
כלל תעש' 1.0	44782	168	169.5	−0.88	10
אידיבי פתוח 2.0	4783	5204	3204		16
אלון ש	3420	707	706	−1.81	3
הבנה לישראל 1.0	2397	3127	3096		8
דיסקונט השק ש	18235	1865	1866	1.02	39
כלל 10.0	10793	943	945	−0.21	11

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 25.2.1988 באירופה

מכירה מידית (ספוט)

1.7600/1.7607	$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג
1.6980/1.6990	מרקים גרמניים	לי"ש ארה"ב
1.9065/1.9070	פלורינים הולנדיים	"
1.3970/1.3980	פרנקים שוויצריים	"
35.5000/35.5150	פרנקים בלגיים	"
5.7400/5.7430	פרנקים צרפתיים	"
1249.25/1249.75	לירטות איטלקיות	"
129.17/129.27	ינים יפאניים	"
1.3279/1.3284	$ ארצות הברית	לקנ"ד

שער הזהב 433.95 $ ארה"ב אונקיה לבנק מקובלת

מכירה באחרית (פורוארד)

	לי"ש/$	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.7566/1.7575	1.3904/1.3919	1.6931/1.6944
3 ח'	1.7491/1.7502	1.3796/1.3810	1.6835/1.6848
6 ח'	1.7383/1.7395	1.3648/1.3668	1.6697/1.6710

השערים נמסרו על ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר היום	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5084.18	5010.48	−19.96	−0.40
אבוקה	393.72	386.13	−3.73	−0.96
אגן	265.33	260.26	0.18	0.07
אגם	102.05	100.01	−0.51	−0.51
אדיר	1733.25	1720.51	−4.55	−0.26
אדרה	150.53	149.00	−1.15	−0.77
אדמיר	163.17	162.05	−0.04	−0.02
אור	440.48	436.71	−0.36	−0.08
אורין	135.13	132.43	−0.07	−0.05
אורי	291.22	289.07	−0.15	−0.05
[illegible]	802.42	786.88	−1.09	−0.14
[illegible]	5325.91	5222.05	21.12	0.41
[illegible]	5609.03	5487.90	−3.46	−0.06
איתן	780.03	764.61	−0.16	−0.02
[illegible]	646.16	632.94	0.16	0.03
[illegible]	686.45	673.01	−0.15	−0.02
[illegible]	97.43	95.15	−0.29	−0.30
[illegible]	103.48	102.09	−0.06	−0.06
[illegible]	83.45	81.47	−0.70	−0.85
[illegible]	287.04	281.46	−2.70	−0.95
[illegible]	126.25	123.52	−1.10	−0.88
[illegible]	188.66	184.99	−0.16	−0.09
[illegible]	80.88	79.34	−0.75	−0.94
[illegible]	259.86	257.34	−0.20	−0.08
[illegible]	151.99	150.55	−0.79	−0.52
[illegible]	496.54	486.97	−2.04	−0.42
[illegible]	451.84	442.97	−1.37	−0.31
[illegible]	324.64	322.30	0.00	0.00
[illegible]	1541.10	1519.44	−2.64	−0.17
[illegible]	115.25	113.54	−0.01	−0.01
[illegible]	457.27	448.61	0.20	0.04
[illegible]	108.29	103.34	−0.05	−0.05
[illegible]	3225.80	3163.32	−7.60	−0.24
[illegible]	659.85	651.91	−0.30	−0.05
[illegible]	333.79	330.68	−0.84	−0.25
[illegible]	490.78	481.21	−1.58	−0.33
[illegible]	253.34	248.10	−0.23	−0.09
[illegible]	1595.40	1566.23	1.82	0.12
[illegible]	274.34	269.38	0.37	0.14
[illegible]	575.62	565.57	−0.82	−0.14
[illegible]	313.68	307.33	−0.76	−0.25
הכל	329.99	323.78	−2.44	−0.75
הדס	373.87	370.66	−0.68	−0.18
הילה	408.02	406.24	−0.27	−0.07
ורד	555.38	545.92	0.16	0.03
זהבית	2058.15	2015.20	0.98	0.05
זוהר	110.66	109.02	0.00	0.00
זיו	136.47	134.45	0.03	0.02
זינוק	102.49	100.44	−0.14	−0.14
זמיר	413.87	405.84	−4.22	−1.03
חוחית	166.90	163.28	−0.38	−0.23
חליפין	146.00	145.59	−0.19	−0.13
חלמיש	218.79	217.33	−0.39	−0.18
חן	152.00	151.39	0.08	0.05
טוהר	115.57	114.49	−0.12	−0.10
טל	6430.24	6352.12	1.52	0.02
יובל	463.68	454.76	−0.06	−0.01
יהלום	157.30	155.80	−1.51	−0.96
יסודות	343.58	340.58	−1.45	−0.42
יערה	453.25	444.60	0.14	0.03
כוכב	279.63	274.22	−2.67	−0.96
כחל	134.91	132.27	−0.09	−0.07
כלנית	629.89	618.84	−1.20	−0.19
כספית	269.97	268.00	−0.67	−0.25
כרמל	140.20	138.05	−0.17	−0.12
כתר	1215.29	1196.09	−1.49	−0.12
לוטם	4722.17	4629.98	−7.68	−0.17
למשכנים	130.08	128.54	0.04	0.03
לפיד	321.63	315.41	−3.22	−1.01
להב	1937.74	1922.27	−1.12	−0.06
לשם	383.82	381.28	0.02	0.01
מבחר	1398.47	1371.73	−0.75	−0.05
מגמה	4035.80	4000.59	−3.31	−0.08
מגן	264.18	260.40	0.02	0.01
[illegible]	3789.49	3755.97	−0.42	−0.01
[illegible]	1526.39	1504.62	−7.08	−0.47
[illegible]	852.33	844.08	−1.31	−0.15
[illegible]	25135.69	24751.16	−1.23	0.00
[illegible]	1065.83	1045.42	0.09	0.01
[illegible]	4473.60	4388.91	−18.03	−0.41
[illegible]	778.72	764.32	−0.33	−0.04
[illegible]	390.41	387.87	−0.23	−0.06
[illegible]	91.05	90.24	−0.68	−0.75
[illegible]	127.59	127.10	−0.01	−0.01
[illegible]	1387.15	1361.41	0.12	0.01
נחה	147.52	145.33	−0.01	−0.01
נמיה	254.17	252.52	−1.32	−0.52
נשש	444.63	438.04	−3.18	−0.72
ניל	127.89	126.02	−0.89	−0.70
סביון	632.22	621.01	−1.33	−0.21
סגולה	139.83	138.78	−0.09	−0.06
סלע	380.59	378.05	0.02	0.01
סנונית	546.86	536.17	−0.76	−0.14
ספיר	370.48	363.49	−1.22	−0.33
סמיר	178.81	178.36	−1.52	−0.29
עדיף	349.87	343.37	−1.14	−0.33
עדית	721.09	716.18	−4.41	−0.61
עידן	492.47	485.15	−1.75	−0.15
ענבר	116.02	114.98	−0.09	−0.08
ענת	2313.62	2295.85	−4.42	−0.19
עפרוני	511.43	501.43	−0.02	−0.00
ערמון	130.13	127.67	−0.09	−0.07
פזא	1551.86	1540.64	−7.19	−0.46
צבר	558.07	546.91	−0.58	−0.11
צופית	463.79	454.69	−1.97	−0.43
צוק	128.55	128.04	0.06	0.05
צמיר	1137.68	1128.62	−1.36	−0.12
צמרות	513.89	506.37	−2.52	−0.50
צפרה	149.65	148.56	−0.15	−0.10
צרית	101.97	101.36	−0.06	−0.06
קלע	164.44	164.02	−0.44	−0.27
קשת	103.27	101.24	−0.03	−0.03
רוית	17096.95	16952.22	−130.13	−0.76
רימון	135.31	135.08	0.12	0.09
רקפת	837.89	824.35	0.01	0.00
רשף	426.28	417.56	−0.21	−0.05
שבלים	459.49	450.66	−0.20	−0.04
שוהם	352.72	349.62	−0.28	−0.08
שחף	103.82	101.79	−0.11	−0.11
שירה	439.40	436.16	−0.84	−0.19
שמיר	411.50	408.55	−0.40	−0.10
שנהב	656.71	647.29	−4.31	−0.66
שקד	642.18	630.01	−5.99	−0.94
[illegible]	489.45	485.74	−0.06	−0.03
[illegible]	233.71	231.58	−1.30	−0.56
[illegible]	480.24	477.85	−2.52	−0.52
[illegible]	357.80	351.28	−0.48	−0.09
תמרה	102.80	102.01	−0.12	−0.12
תפוז	255.45	250.50	0.20	0.06
תמר	198.31	196.88	−0.27	−0.14
תרשיש	116.02	115.24	0.09	0.08
תשלי	538.68	534.28	0.61	0.11

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
4.25% שב"א		
4101	409.1	−0.2
4102	164.6	−−
4103	158.1	−−
4104	153.1	−0.1
4301	155.1	−0.1
4302	145.9	−−
4303	145	+0.1
4304	142.9	+0.1
4105	129.1	−0.2
4106	125.9	−0.1
4107	122.2	−0.1
4108	120.1	−0.1
4109	116	−−
4110	114.7	−−
4201	144.1	−0.1
4204	138.2	−−
4205	135.7	−−
4206	132.5	−0.8
4207	132	−0.8
4208	130.3	−0.8
4209	127.6	−0.8
4210	124.3	−0.8
4211	120.6	−0.8
4212	118.4	−0.9
4213	115.6	−0.9
5% מלווה כדיה (100% הצמדה)		
3601	44608	+43
3602	41128	+40
3603	38269	+38
3604	34389	+103
3605	31397	+96
3606	29585	+95
3607	27498	−24
3608	26026	−24
3609	24795	−24
3610	22765	−101
3611	21994	−101
3612	21358	−101
3613	20043	+11
3614	19242	+10
3615	17766	+9
3616	16259	+8
3617	15411	−57
3618	14675	+8
3619	13271	+7
3620	12657	+101
3621	12087	+6
3622	11094	−5
3623	10342	+5
3624	9910	+84
3625	8993	+5
3626	8283	−30
3627	7729	−62
3628	7090	+4
3629	6645	+4
3630	6275	−36
3631	5767	−34
3632	5447	+3
3633	5147	+2
3634	4667	−20
3635	4415	−19
3636	4215	+2
3637	3960	+2
3638	3688	+2
3639	3377	+2
3640	2783	−10
3641	2413	−9
3642	2140	−18
3643	1858	−15
3644	1669	−31
3645	1505	−29
4.25% גליל		
3701	1296	+23
3702	975.6	+3.2
3703	862.4	−9.4
3704	738.7	−8.2
3751	394.5	+2.7
3752	157.8	+0.8
3753	151.5	+0.8
3901	146.4	+0.8
3902	139.5	+0.8
3903	138.5	+0.8
3904	136.4	+0.9
3754	137.9	+0.9
3755	136.9	+0.9
3756	132.2	+0.9
3757	129.7	+0.9
3758	126.7	+1
3759	126.4	+1
3760	124.7	+1
3761	122	+1
3762	118.8	+0.9
3763	115.2	+0.9
3764	113.3	+0.1
3765	110.6	+0.1
3766	109.2	−−
3791	117.7	+0.8
3792	115.6	+0.5
3826	136.7	+0.3
3827	138.2	+0.4
3828	133.4	+0.4
3829	130.9	+0.4
3830	128.7	−0.5
3831	128.4	−0.4
3832	126.7	−0.4
3833	124	−0.4
3834	120.8	−0.4
4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)		
3522	168450	−−
3523	158700	−−
3524	157900	−−
3525	155300	−−
3526	156500	−−
3527	156050	−−
3528	149500	−−
3529	150800	−−
3530	144300	+200
3531	144800	−−
3532	140700	−−
3533	140100	−−
3534	152150	+100
3535	132400	−−
3536	132450	−−
3537	132450	−−
3538	126000	−−
3539	124900	−−
3540	124200	+100
3541	120150	+200
3542	120310	−−
3543	117850	+3000
3544	114700	−−
3545	111800	−−
3546	113700	−−
3547	111850	+200
3548	113000	−−
3549	105400	−700
3550	106600	−−
3551	109850	−1600
3552	101200	−1200
3553	102290	−110
3554	102180	−−
3555	102180	−−
3556	97200	−−
3557	97500	+200
3558	97000	−−
3559	93401	−−
3560	88401	−−
3561	87910	−−
3571	85760	−2000
3572	88650	−−
3573	88250	−−
3574	81450	−−
3575	83100	+2000
3576	81000	−−
3579	76500	+2100
3577	81400	−−
3578	74950	−−
3580	70900	+1500
3581	65500	+1900
3582	59700	+1500
3583	54201	+101
3584	52294	+172
3585	49660	+168
3586	47079	−125
3588	47076	−150
3589	42987	−119
3587	47557	+452
3591	43398	+410
3592	43360	+410
3593	45303	+411
3590	42774	+42
3595	40824	+45
3594	41214	−33
5% מלווה פיתוח (בריבה כפולה)		
2002	171700	−−
2003	166200	−−
2004	167700	−−
2005	156900	+100
2006	156050	−−
2007	153700	−−
2008	152400	−−
2009	154050	−−
2010	153250	+150
2011	150800	−500
2012	151700	−−
2013	153200	−−
2014	149400	−−
2015	147400	−−
2016	147370	+400
2017	144250	−150
2018	145450	+600
2019	144718	+1000
2020	140179	+1000
2021	140585	+1000
2022	133700	+1000
2023	132400	−−
2024	134300	−−
2025	124000	−−
2026	123000	+50
2027	118900	−−
2028	118300	+200
2029	112000	−−
2030	114300	−−
2031	109150	−−
2032	107550	−−
2033	104200	−−
2034	104596	−−
2035	101800	+1000
2036	101000	+2300
2037	107461	−−
2038	94100	+400
2039	91876	−−
2040	91500	−−
2041	84500	−−
2051	85130	+150
2052	78262	−−
2053	81091	+2362
2055	73000	−−
2054	76532	−−
2056	69130	−−
2057	69500	+2500
2059	66542	−−
2058	66578	−−
2060	74590	+2800
2061	54411	+3602
2062	44531	+17
2063	45239	+1335
תעודות זהב		
יור 5	113.9	+1.5
רבון		
7006	194.2	+0.9
7007	189	+0.3
7008	179.6	+0.3
7009	174	+0.2
7010	163.6	+0.2
7011	154.3	+0.2
7012	148.9	+0.1
7013	141	+0.2
7014	122.6	−0.0
7015	102.4	+0.2
7016	104.8	+0.1
7017	104.1	+0.2
7018	103.9	+0.2
7019	104.3	+0.1
7020	104.1	+0.1
7021	103.1	+0.1
7201	101.7	+0.2
גלבוע		
6101	13694	−168
6102	8328	+92
6103	7451	−86
6104	6959	+38
6105	6601	+36
6106	6327	−49
6107	6077	−47
6108	4566	−39
6109	4150	−37
6110	4029	−37
6111	3460	+22
6112	3360	+22
6131	2307	+6
6151	880.9	+0.5
6152	844.6	+0.5
6153	737.5	+17.5
6154	724.7	+17
6155	464.2	+5.6
6156	373.8	−4.1
6157	281.2	−1.9
6158	266	−1.8
6159	225	−0.2
6160	210	−1.2
6161	202.7	−1.2
6162	182.1	−5.2
6163	170.2	+0.2
6164	163.7	+0.2
6165	156.1	−1.4
6166	147.3	−1.7
6167	143.7	−1.6
6168	141.3	−1.6
6169	133.8	+1.2
6170	125.1	−1.2
6171	89.8	−0.5
6172	88.7	−0.4
6801	94.9	−0.7
100% בכ"ה		
אל אופ	1574	−−
אלקו	225	+1.5
אלמגז	1190	−−
אלרטנ	2558	+30
[illegible]	1151	−−
[illegible] 84	110.2	−−
[illegible] 85	391	−−
הב הייס	260	−−
דיס הש	189	−−
כור	159.2	+0.7
כלל	459	−−
[illegible] ד	178.2	−−
[illegible] מ	233.7	−−
[illegible]	283	−−
דן	141.3	+1.4
כלל בנ	188.8	−−
תיש"ם	254.7	−0.2
מדד/מט"ח		
בל"ת	153.9	−−
דים הם	161.8	−−
סר	159.3	−−
כלל	181	−−
כר דים	155.3	−−
משא כב	152.8	−−
משא כב	147.1	−−
כשא בב	135	−−
לאומי	142	−−

*חריטה על בלוגרף על חשבון הרבין
KRAVITZ
קח 60 בלוגרף + 12 חינם + חריטה על חשבוננו. איך?!
פרסים בחנויות רשת קרביץ, בחנויות מכשירי הכתיבה המובחרות, ובסניפי המשביר לצרכן.
*החריטה מוגבלת לשורה אחת.

2000 מתנגדי משטר הפגינו בהשבעת נשיא קוריאה החדש

הבטיח להילחם בהפרת זכויות האורח ובדיקטטורה של אדם יחיד • "בוז לרוצח", קראו המפגינים נגד נשיאם החדש, שהוא גנראל לשעבר

הנשיא החדש של דרום קוריאה, רוה טהוה, מחבק את הנשיא היוצא, צ'ון דו־הואן, לאחר טקס השבעת הנשיא החדש בסיאול אתמול (תצלום: אי–פי)

(אי–פי). נשיאה החדש של דרום קוריאה רוה־טהוה הבטיח אתמול לסיים עשור שנים של משטר נוקשה, בנאום שנשא אתמול בטקס שציין את כניסתו לכהונת הנשיאות של דרום קוריאה.

כמה ממנהיגי האופוזיציה מתנגדים עדיין לקריאתו לשלום הם מחו אתמול נגד תחילת כהונתו. בהפגנה שנערכה בסיאול נזרקו פצצות תבערה ואבנים לעבר כוחות המשטרה.

רוה, בן ה־40, הוא הנשיא השישי של דרום קוריאה, הראשון הנבחר לתפקידו בטקס רשמי. דבריו בטקס עם כניסתו לתפקידה, אשר לא היה פתוח לציבור, הבטיח הנשיא להילחם בהפרת זכויות האדם ובדיקטטורה של שלטון יחיד.

הוא הבטיח להפיח רוח דמוקרטית ולהנהיג שורה של רפורמות כלכליות וסוציאליות.

"הסתיימה התקופה בה ניתן היה בשם הצמיחה הכלכלית לפגוע בזכויות האדם, ברווחה החברתית ובחירויות הפרט. הזמנים בהם ניתן היה להפעיל אמצעי כפייה ועינויים בנושאי חלפו" – אמר רוה.

הנשיא היוצא של דרום קוריאה צ'ון דו־הואן, שרבים מאזרחי דרום קוריאה גינו את משטרו הסמכותי, האזין בקשב רב לדבריו של רוה, שהוא גנרל לשעבר, כאשר אמר כי הימים של שלטון היחיד בדרום קוריאה פסו מן העולם.

2,000 סטודנטים ומתנגדי משטר הפגינו מחוץ לבניין בו התקיים הטקס. "בוז לרוצח רוה טה הו" – קראו המפגינים שהתעמתו עם כוחות המשטרה במרכזה של סיאול. זהו היום השני להפגנות המלוות את כניסת הנשיא החדש לתפקידו.

בנו של נאצר איתן בדעתו לחזור לקהיר כדי להישפט

קהיר (ע"צ). חאלד עבד אל־נאצר, בנו הבכור של נשיא מצרים לשעבר, איתן בהחלטתו לבוא למצרים ולעמוד שם לדין עם שאר הנאשמים בחברות בארגון החשאי "המהפכה המצרית". כך מסר בקהיר אחמד אל־חואג'ה, ראש אגודת עורכי הדין במצרים. דבריו צוטטו אתמול בעיתוני מצרים.

חואג'ה שב מבלגראד לאחר שנועד שם עם חאלד כדי לשכנעו לעמוד לדין במצרים. חואג'ה הכחיש ידיעות קודמות כי נאצר מתכוון להשתקע בלוב.

התובע הכללי של מצרים דרש ביום חמישי שעבר להטיל עונש מוות על אחד עשר מהנאשמים, ובהם חאלד עבד אל־נאצר. הוא הנאשם כי דאג למימונו של הארגון שהתנקש בשנים שחלפו בדיפלומטים ישראליים ואמריקאיים במצרים.

האופוזיציה הנאצרית והשמאלית במצרים מתכוונת להפוך את משפט "המהפכה המצרית" לפרשה פוליטית, על רקע מהומות הפלשתינאים בשטחים.

3 נהרגו בשטחים

(סוף מעמוד 1)

צה"ל בודק את נסיבות מותו של הנער, ואילו תושבים בעיר אמרו כי הוא נפגע מירית חיילים בפיזור הפגנה במבואות העיר. התושבים מסרו על עוד פצוע אחד לפחות מאש חיה, ועל מספר רב של עימותים אלימים בין מפגינים לבין חיילים בכל רחבי שכם מאז שעות אחר הצהריים. התנגשויות אלימות היו גם במחנות הפליטים הסמוכים בלאטה ועין בית אלמא. צעיר ממחנה בלאטה נפצע ברגלו מירית של שוטר משמר הגבול. היה זה אחרי שהשוטר נפצע מפגיעת חפצים שהושלכו עליו.

אמש סמוך לחצות נודע על עוד צעיר תושב הגדה המערבית שנהרג במהלך עימות עם חיילי צה"ל. יוסף אל־כילני (21) תושב הכפר יעבד שליד ג'נין נהרג במהלך עימות עם שוטרי משמר הגבול ליד מחסום אבנים בכניסה לכפר. נסיבות מותו אינם ברורות. צה"ל בודק את המקרה.

רגמו מוביל טנקים ביטא

תקריות שבהן נעשה שימוש באש חיה היו אתמול בעוד שני מקומות: בכפר יטא, דרומית לחברון נפצעו מירית שני תושבים מקומיים. התושבים נורו לאחר שמוביל טנקים צבאי ריק נרגם באבנים בכניסה לכפר. מקורות צבאיים מסרו כי שלושת המשאית נהגה ושני חיילים שנסעו בה ניסו לפנות מחסום אבנים על הכביש, ושוב נרגמו. אזי ירו לרגליהם של כמה תושבים שהיו במקום, ופצעו שניים ברגליהם. במחנה הפליטים שליד טולכרם נורה ברגליו צעיר מקומי ונפצע קל ברגליו. מקורות צבאיים מסרו כי במקום היו התפרעויות, חיילים ירו לרגלי המתפרעים, ונפצע קל צעיר אחד.

תקריות של יידוי אבנים והצבת מחסומים בכבישים היו בכמה מקומות אחרים בגדה.

צופים מהומות בהר הבית

נדב שרגאי, כתב "הארץ" בירושלים, מוסר: לאחר שבוע שקט יחסית, התרחבו אתמול שוב הפרות הסדר בירושלים.

בענתא שבצפון ירושלים התפרעו צעירים שעה ארוכה. הם נהדפו בגאז מדמיע ובכדורי גומי. על מחנה הפליטים, שבצפון ירושלים הוטל לכמה שעות סגר. בא־טור נפגעו שלוש מכוניות של ישראלים, שנסעו לכיוון הר הזיתים ושמשותיהם נופצו. גם בג'אבל מוכבר נרשמו מספר הפרות סדר, ושוטר נפצע קל ברגלו. קו 25 בדרך לנווה יעקב נרגם שוב באבנים ואחת השמשות נופצה.

אתמול התירה המשטרה לקבוצה בת 13 איש, חברי מזכירות תנועת נאמני הר הבית, לעלות לשטח הר הבית ולסייר בו. האירוע עבר ללא תקרית.

מאות שוטרים ואנשי מג"ב יאבטחו היום את התפילה על הר הבית. למשטרה הגיעו ידיעות על כוונות לארגן מהומות בתום התפילה. התגלו כרוזים הקוראים לתלמידים לבוא לבתי הספר (המושבתים), כדי לצאת במלוכד להתהלכות מחאה.

תמונות עימות בעזה

איתן רבין, כתב "הארץ", מוסר: תושבים ברצועת עזה נענו לקריאות שלא לצאת לעבודה ולהסתגר בבתיהם. שביתת מסחר כללית היתה בכל ערי הרצועה. כמה דגלי אש"ף ותמונות של ערפאת נראו ברחובות עזה. שביתת לימודים נמשכה במיוחד בבתי הספר התיכוניים. אלוף פיקוד הדרום הורה להטיל עוצר על מחנה הפליטים שאטי ונוסיעת כוח שוהים כ־70 אלף תושבים נתונים בעוצר.

אתמול נעשו עשרות נסיונות להפר את הסדר אך כוחות צה"ל הגיעו מיד למקומות ודיכאו את ההפגנות. במחנה הפליטים ג'באליה הושלך בקבוק תבערה לעבר סיור של צה"ל. הבקבוק התלקח, אך לא היו נפגעים. במחנות הפליטים היו כמה מקרים של יידוי אבנים, הבערת צמיגים והנפת דגלי אש"ף. מפקד כוחות צה"ל ברצועה, תת־אלוף מ' אמר אתמול: "הגברנו את הכוחות בשטח ואנו מרסנים כל נסיון להפר סדר".

בימים האחרונים בוצעו עשרות מעצרים של מסיתים ומפירי סדר. מקורות ערביים טוענים כי כמה תושבים הובהלו לבית החולים לאחר שהוכו על ידי החיילים.

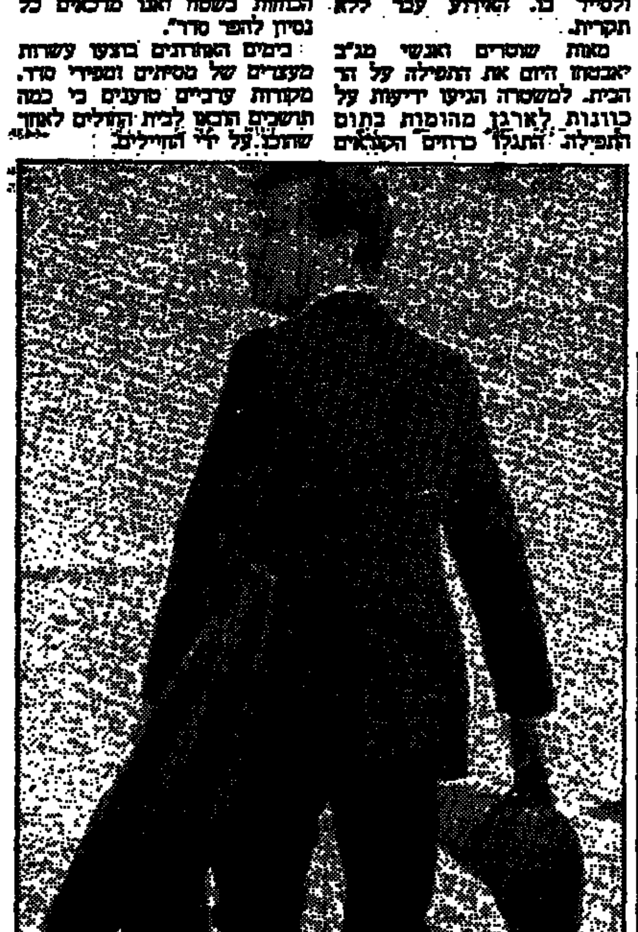

אחד מאנשי הבטחון האמריקאים מחזיק בידיו רובים עמוסים, בדרכו למכונית הליווי של שולץ בנתב"ג. (צילום: עוזי קרן)

ארוחה עם שולמית; קפה עם סוניה

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

להלנה שולץ המתלווה את בעלה למסע הדילוגים, לא צפוייה מנוחה רבה גם בחלקו זה של הביקור. היום תסעד ארוחת צהרים עם הגברת שולמית שמיר בביתו של ראש הממשלה. מתר תתלווה כנראה לבעלה לאחת מן הנסיעות הצפויות לו בימים הקרובים. ביום ראשון תצא עם בוקר לאבו גוש ולוי מיסה בכנסית הצלבנים. את שעת הצהרים תבלה בארוחה אצל רעית הנשיא אורה הרצוג ובשעות אחר הצהרים תלגום קפה עם סוניה פרס בביתו של שר החוץ.

"ספינת השיבה עוד תפליג"

קהיר (ע"מ). חבר הוועד הפועל של אש"ף, עבדאללה חוראני, אמר לסוכנות הידיעות המזרח התיכונית כי ספינת השיבה הגשימה את היעדים שהותוו לה עד עתה.

חוראני הגיע לקהיר לרגל כינוס סימפוזיון במלאת 30 שנה לאיחוד בין סוריה למצרים. לדבריו, נידחה שיט הספינה עד להודעה חדשה. המועד המתאים להשלכת מסעה יפורסם.

פרשנות מדינית

(סוף מעמוד 1)

המלך חוסיין משקיף לפי שעה על המהומה מלונדון, שם הוא אמור לעבור ניתוח דיפלומטי באזנו. חוסיין אימץ לבעשה את עקרונות התכנית האמריקאית. לדידו, המשמעות היחידה של "אלמנט בינלאומי" היא ועידה בינ"ל בנוסח הסכם לונדון. גבול הויתורים של חוסיין הוא הסדר ביניים למשך שלוש־ארבע שנים. משהו שיזכיר אך במעט את קמפ דיוויד. יש בירושלים המסבירים את העדרותו המופגנת של חוסיין מהאזור כרמז לשולץ. המלך ממתין לשולץ בלונדון עם חשש ששמיר ימשוך אותו לעבר מודל האוטונומיה השנוא עליו.

הנשיא אסד היה במידה רבה הפתעת המהלך, כאשר לא טרק את הדלת בפרצופם של האמריקאים. שולץ לא היה מטריח עצמו לדמשק כדי לשמוע שם הכרזות על הצורך באיזון אסטרטגי מול ישראל כאפשרות היחידה לפתרון הסיכסוך.

את האכזבה הגדול עוד לפני פתיחת המסע מנהיג אש"ף יאסר ערפאת. סירובו לאשר את פגישת האישים הפלשתינאים עם שולץ השמים את המימד הפלשתיני של היוזמה האמריקאית. בלי מימד זה ייקשה על המלך חוסיין להיכנס לתהליך שלום כלשהו, בעיקר נוכח אובדן שרידי השפעתו בשטחים. השביתה המקדמת את פניו של שולץ בשטחים ובירושלים המזרחית היא אות לכך שיוזמה בלי אש"ף תהיה כטיפת מים על תבערה גדולה.

הביקור מתחיל מהלך אמריקאי שלא יסתיים עם המראתו של שולץ לבריסל ביום שלישי הבא. שולץ מוכן הפעם למסע ארוך, מורכב ורצוף מהמורות. בירושלים התרשמו אתמול מגישושים ראשונים סביב האורח כי בכוונתו לשוב לכאן כבר בתום כינוס ראשי נאט"ו בבריסל. דילוגים רבים יידרשו כדי לגשר על הפערים הרבים. שולץ אמר כי העיתוי מתאים לתהליך שלום רציני.

האם יצליח שמיר למשוך את העיתוי הזה עד הבחירות מבלי ללקות מידי האמריקאים?

פרשנות צבאית

(סוף מעמוד 1)

לכך על ידי אש"ף בחוץ, לפתוח באש במהלך הפגנות. החשש הוא שפתיחה באש תיתן לצה"ל לגיטימציה להשיב באש בצורה נרחבת. עם זאת יתכן וקיימת מגמה לשבש תנועה על צירים ראשיים לא רק באמצעות מחסומי אבנים אלא על ידי פתיחה באש ומטעני נפץ.

אשר להוצאה להורג בקבוצה – לא ברור עדיין אם הדבר תוכנן מלכתחילה או המתלעים התגלגלו לכך לאחר שהאיש פתח באש, הרג יקב ופצע אחרים. בכל מקרה מדובר בהרג ישיר של אנשים הקשורים למינהל האזרחי. על מנת להציג חזות לאומית החלו גורמים שנחשבו כמתונים להציג לישראל דרישות תקיפות. הדבר הורגש לאחרונה, למשל, בקרב חברי לשכות המסחר שנרתעו בעבר מעיסוק בנושאים פוליטיים.

"התכנית המבצעית" שהוצגה לאוכלוסיה על ידי רדיו אל קודס מדברת על שביתות, הורדת תוצרת ישראלית, תהלוכות מחאה והפגנות אלימות לפי סדר קבוע בששת השבועות הבאים. יש לציין כי בעוד שבנושא השביתות מצייתת האוכלוסיה המקומית בקפדנות להוראות מלמעלה, לא כן באשר להפגנות האלימות. בתחום זה חלה הרפייה מסויימת בעשרת הימים האחרונים, הנובעת בחלקה גם מתחושת מגע האגרוף הקשה. כששיא ההפגנה מעידים המפגינים יותר על מספר ההפגנות המתמכם באמצע, יש להפעיל אותה, ההקאמה, כבר יתפתחו הדברים כאשר ישתפר מגע האגרוף.

האוכלוסיה הפלשתינאית עסוקה לאחרונה באגירת מזון. במקרים כאלה יש הפקעות מחירים וגם תופעות שליליות אחרות. יתכן ואגירת המזון מעידה על כוונה למשש שביתה ארוכה בת כמה שבועות, המתכננת הרבה לאחרונה.

בחירות רצ

לדשימת רצ לעירית ירושלים

יתקיימו ביום שלישי 22.3.88 ולא כפי שפורסם תחילה

הבחירות נדחות על פי החלטת מזכירות סניף רצ בירושלים במליאתה על מנת לאפשר התמודדות הוגנת לכל המועמדים (בכלל זה המשרתים כיום במילואים)

פרטים על מהלך הבחירות והמועמדים ישלחו לחברי הסניף

רצ התנועה לזכויות האזרח ולשלום

רח' בצלאל 13
טל' 249185, 02-243486 ירושלים

אליהו

סוכנויות בטוח בע"מ

לציבור לקוחותינו

החל מיום ג' ה־1.3.88 משרדנו החדשים נמצאים ברח' לילנבלום 24 תל־אביב (פינת רח' הרצל).

מספרי הטלפון, הטלקס והפקסמיליה לא משתנים.

יופי של שבוע בריאות במלון מצפה הימים...

* תוות הבריאות של מלון מצפה הימים תעניק לך שבוע של הרזיה בריאות ויופי
התוכנית דיאטה בפיקוח רפואי צמוד
* המועד הקרוב 6.3.88–11.3.88
המועד נוסף: 13.3.88–18.3.88
אוכל צמחוני
שפע פעילויות מגוונות
* התעמלות * יוגה * רפלקסולוגיה * פלדנקרייז * מסג' * קוסמטיקה * אמבטיות צמחים * מניקור * פדיקור
טיול קבוצתי ממונע בליווי מדריך מוסמך
במקום: סאונה, ג'קוזי, וחדר כושר
חדר לשימוש בשיטת שיזוף
חדרים מרווחים, וידאו וטלויזיה בכל חדר
פרטים בטלפון: 06-937013/4, 06-937033.

רשות הגנים הלאומיים

תל־אביב, הקריה, רח' ראול מקלף 4 * 61070 טל. 03-252281

מסעדה, קיוסק וחנות למזכרות במצדה

הזמנה להגיש הצעות להשתתף במכרז להפעלה

רשות הגנים הלאומיים מזמינה בזה יזמים בעלי נסיון ויכולת כספית, לספק מידע על עצמם, במגמה להשתתף במכרז לניהול והפעלה של מסעדה, קיוסק (ליד המסעדה) וחנות למזכרות באתר מצדה. מבנה המסעדה ממוקם בכניסה לאתר. השטח שיועמד לרשות היזם הוא כ־1,000 מ"ר. ההפעלה תוחל לתקופה של 3 שנים החל מחודש מאי או יוני 1988. מספר המבקרים במצדה בשנת 1987 – כ־520,000. יזמים שיש להם הנסיון והיכולת הניהולית והכלכלית להפעיל ולנהל פרוייקט בהיקף כזה, מתבקשים לפנות למשרדי רשות הגנים בין השעות 08:00–15:00 לצורך קבלת שאלון אשר יכלול פרטים נוספים על הפרוייקט.

על המידע הנדרש בשאלון להגיע למשרדי הרשות לא יאוחר מיום 14.3.88 (המסירה ביד ולא בדואר).

סיור באתר יתקיים ביום ב' 7.3.88 בשעה 10:00. המפגש במבנה המסעדה במצדה.

רשות הגנים הלאומיים שומרת לעצמה את הזכות לבחור מתוך הפונים מספר מוגבל של יזמים אשר יתבקשו, במסגרת של מכרז ביניהם, להציע הצעות להפעלת הפרוייקט.

מ. בן־פורת, מנכ"ל רשות הגנים הלאומיים

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר בית הספר לרפואת שיניים
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר

הדרשמה ללימודי השתלמות לרופאי שיניים לקראת קבלת התמחות באורתודונטיה

נפתחה ההרשמה ללימודים
דו־שנתיים באורתודונטיה

הלימודים מיועדים לרופאי שיניים כחלק מדרישות המועצה המדעית לקבלת מומחיות באורתודונטיה
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטלפון 03-5459675
ההרשמה תסתיים ב־15.4.88

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

25.2.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.54	1.61	1.5742	1.5938	1.54	1.61	1.5747	1.5943	1.54	1.61	1.5777	1.5975	1.5851	0.0015
1 לישט"ש	2.70	2.83	2.7714	2.8059	2.73	2.86	2.7748	2.8094	2.73	2.86	2.7766	2.8116	2.7937	−0.0053
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.9265	0.9381	0.91	0.96	0.9287	0.9403	0.91	0.96	0.9291	0.9408	0.9341	−0.0018
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2740	0.2774	0.26	0.28	0.2743	0.2777	0.27	0.28	0.2748	0.2783	0.2762	−0.0004
1 גולדן הולנדי	0.81	0.84	0.8261	0.8364	0.81	0.85	0.8257	0.8360	0.81	0.85	0.8272	0.8377	0.8324	−0.0015
1 פרנק שוויצרי	1.10	1.15	1.1277	1.1417	1.11	1.16	1.1265	1.1406	1.11	1.16	1.1285	1.1427	1.1356	−0.0033
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2618	0.2650	0.25	0.27	0.2620	0.2653	0.25	0.27	0.2623	0.2656	0.2634	0.0001
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2464	0.2494	0.24	0.25	0.2464	0.2495	0.24	0.26	0.2468	0.2499	0.2480	−0.0007
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2428	0.2458	0.24	0.25	0.2432	0.2462	0.23	0.25	0.2432	0.2463	0.2447	−0.0004
1 מרק פיני	0.38	0.39	0.3833	0.3881	0.37	0.39	0.3834	0.3882	0.37	0.40	0.3843	0.3891	0.3865	−0.0003
1 דולר קנדי	1.22	1.27	1.2439	1.2594	1.22	1.28	1.2438	1.2593	1.22	1.28	1.2471	1.2638	1.2521	0.0021
1 דולר אוסטרלי	1.07	1.18	1.1287	1.1428	1.09	1.17	1.1294	1.1435	1.10	1.18	1.1314	1.1457	1.1364	−0.0012
1 ראנד דרא"פ	0.49	0.59	0.7509	0.7602	0.45	0.76	0.7517	0.7610	0.48	0.67	0.7517	0.7612	0.7566	−0.0042
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4441	0.4496	–	–	0.4436	0.4491	–	–	0.4442	0.4498	0.4470	−0.0008
10 שילינג אוסטריים	1.29	1.35	1.3201	1.3365	1.30	1.36	1.3219	1.3384	1.30	1.36	1.3223	1.3389	1.3301	−0.0019
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.2599	1.2756	1.24	1.31	1.2607	1.2765	1.24	1.33	1.2628	1.2787	1.2686	−0.0015
100 ינים יפאניים	1.19	1.25	1.2203	1.2355	1.20	1.26	1.2216	1.2369	1.20	1.26	1.2213	1.2367	1.2292	−0.0002

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם – יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.

EL AL אל על

לראשונה במרכז הארץ למכירה חופשית

מגרשים לקוטג'ים

בשיטת "בנה ביתך"

ב"עיר הווילות" ראשון לציון

הצטרף למאות המגשימים את חלומם בעיר הווילות.

לאחר ההצלחה הגדולה של שלב א' — החל שלב ב' של מכירת מגרשים, בשטח של 250 מ"ר ויותר, המיועדים לבניית קוטג' חלומותיך בשיטת בנה ביתך.

אדמה פרטית (טאבו) ★ פיתוח סביבתי מלא
תוצאות תחרות האדריכלים יועמדו לרשותך.

מספר המגרשים בשלב ב' של המכירה — מוגבל.
הקדם את הקנייה ותוכל לבחור במגרש הרצוי לך.

המחיר מ־38,000 דולר בתוספת מע"מ
50% במשכנתא

פרטים מלאים במשרדי החברה:
תל־אביב,
רח' מקוה־ישראל 8, טל' 03-622621
בימי א',ב',ג',ד': 08.00 עד 19.00
בימי ה',ו': 08.00 עד 13.00

רובינשטין
חברת הבנייה הפרטית הוותיקה והגדולה בישראל

صكذا عن الاصل

מוחמד דאוד (25) מקלקיליה, אתמול בבית המשפט הצבאי בשכם. הוא נאשם בגרימת מותם של עופרה מוזס ובנה טל, כתוצאה מהתפוצצות בקבוק תבערה שהשליך על מכונית המשפחה. (צילום: אמי שריר/יפמא)

משפטו של מוחמד דאוד הנאשם בגרימת מותה של עפרה וטל מוזס החל בשכם

מואשם גם בזריקת בקבוק התבערה שהצית את מכוניתה של משפחת רגב

(ע). משפטו של מוחמד דאוד (25), הנאשם בגרימת מותה של עפרה מוזס ובנה טל, נפתח בבית המשפט הצבאי בשכם. בא כוח התביעה, סרן רונן קנת, האשים את דאוד, כי ב־11 באפריל '87 בערב, ארב בצדי הדרך, סמוך לצומת חאבלה, כשבידו בקבוק תבערה, מעשה ידיו.

כאשר הגיעה לצומת מכונית "פורד גרנדה" נהוגה בידי אבי המשפחה, אברהם, הצית את בקבוק התבערה והטילו לעבר הרכב ממרחק של מטרים ספורים. הבקבוק ניפץ את שימשת הרכב, חדר לתוכו והציתו. התבערה אחזה בכל נוסעי הרכב והם ניסו להימלט ממנו.

עפרה מוזס לא הצליחה להיחלץ מן הרכב הבוער ומצאה את מותה בלהבות והיא בחודשי ההריון הראשונים. הילד טל ניכווה באופן קשה, פונה לבית החולים ושם מצא את מותו ב־5 ביולי '87. אבי המשפחה, אברהם, בנו ניר, בתו עדי והנער יוסי הללי — ניכוו כרמות שונות.

כן הואשם דאוד כי ב־6 באוגוסט '87 בבוקר, הטיל, בקירבת אלפי מנשה, בקבוק תבערה לעבר רכבם של בני הזוג רגב. גם במקרה זה ניפץ הבקבוק את חלון הרכב, חדר לתוכו והציתו. נוסעי הרכב — בני הזוג רגב ויוסי שגיא, נמלטו מהרכב. בני הזוג רגב פונו לבית חולים, כשהם סובלים מכוויות וחבלות חמורות ושונות.

בנוסף לכך הואשם כי באוקטובר '87 הניח במרכז הכביש ליד צומת חאבלה מחסום בוער שהיה מורכב מפח בנזין ומארגז עץ. הוא תיכנן ליידות את בקבוק תבערה לעבר כלי רכב שייאלץ לעצור ליד המחסום. למקום הגיע רכב שהסיע חיילים, אשר זינקו מהרכב מייד עם הגיעם למחסום. בכתב האישום נאמר כי הנאשם פחד לבצע את הפיגוע המתוכנן ולכן הצית את בקבוק התבערה שבידו, הציתו במרכז הכביש ונמלט.

כן יוחסו לדאוד עוד שני מקרים של יידוי בקבוקי תבערה, אשר לא גרמו נזק.

בא כוח הנאשם, עו"ד סעיד עתילי מטירה, ביקש מנשיא בית משפט הצבאי בשכם, סא"ל שוקי הלוי, לפסול עצמו מלדון בתיק זה. הנימוק לבקשה הוא שהלוי התלונן פעמיים בפני לשכת עורכי הדין על בא כוח הנאשם.

המשך הדיון נקבע למועד מאוחר יותר.

רופאי קופ"ח לקיסר: שתפנו בהכרעות על שינויים בקופה

"כל הכרעה שתתקבל שלא על דעתנו תיתקל בתגובה חריפה מצדנו ותגרום ליציאתנו למאבק ציבורי ולזעזועים קשים בקופ"ח"

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

רופאי בתי החולים והמרפאות של קופת חולים הכללית דורשים ממזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, לשתף אותם בהכרעות על השינויים שיבוצעו במבנה או בהנהלת קופת חולים.

במברק ששלחו אתמול לח"כ קיסר כתבו נציגי הרופאים: "למרות הפניות החוזרות מזה תקופה ארוכה לא מצאת לנכון להיפגש עם נציגינו בנושא זה. לכן, כל הכרעה שתת־קבל שלא על דעתנו תיתקל בת־גובה חריפה מצדנו ותגרום ליצי־אתנו למאבק ציבורי ולזעזועים קשים בקופת חולים".

נציגי הסיבות הרופאים (מרפאות קהילה ובתי חולים) דורשים פגישה בהקדם, שאם לא כן הם מאיימים לנקוט בצעדים ארגוניים כדי שהפ־גישה אכן תצא לפועל.

יצויין כי פרופ' צ'יזיו סרבריו, מנהל מחלקה אורולוגית בביילינסון ולשעבר מנהל בית החולים, מועמד לתפקיד יו"ר ההנהלה, ואריה שחר מיועד לתפקיד המנכ"ל. ועד רופאי בתי החולים של הקופה תומך במועמדותו של סרבריו ליו"ר ההנהלה.

מערכת חדשה תהפוך סם לגאז תנתח ותסווג את המרכיבים

המערכת תותקן במעבדות לזיהוי פלילי של המשטרה והיא תאפשר זיהוי מהיר ונוח של סמים, חומרי נפץ וחומרים דליקים

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

במעבדות לזיהוי פלילי של המשטרה בירושלים תותקן בקרוב מערכת מתוחכמת שת־אפשר זיהוי מהיר ונוח של סמים, חומרי נפץ וחומרים דליקים.

המערכת, המשווקת על־ידי חברת "אלדרטק", מאפשרת זי־הוי של חומרים שונים תוך שי־מוש בתהליכים כימיים שעיקרם הפיכת החומר הנבדק לגאז וביצוע ניתוח מדוייק וסיווג של מרכיביו.

המערכת החדשה תאפשר זי־הוי ודאי יותר של סמים וחומרים המתגלים בזירות של הצתה. היא גם תפשט את תהליכי הבדיקות המעבדתיות ותאפשר מתן תשובות ואבחנות מהירות יותר על ממצאים שיתגלו בזירות פשע.

מערכת כמו זאת שתותקן במ־עבדות המשטרה מאפשרת עריכת בדיקות סמים בנוזלי גוף, ומופעלת מאז תחילת העשור לגילוי סמים אצל ספורטאים באולימפיאדות. המערכת הופעלה גם באולימפיאדת החורף בקלגארי.

"מקורות" תפתח הסכר בדגניה ותזרים מים מהכנרת לים המלח

מאת אבי גנאור

בניסיון למנוע את הצפת חופי הכנרת במים, תיאלץ חברת מקורות לפתוח ביום שני את הסכר של דגניה ותאפשר, לראשונה מזה 15 שנה, למימי הכנרת לזרום לירדן ומשם לים המלח.

שר החקלאות אריה נחמקין, שקיים אתמול דיון עם ראשי מועצת המים, הביע את אכזבתו מכך שמשרד האוצר לא אישר עדיין את התקציב לרכישת משאבה ובניית [illegible] בכנרת, דבר שהיה מאפשר להזרים את המים העודפים לטוביל הארצי במקום שיתבזבזו בים המלח.

עם זאת מסר נחמקין כי עונת [illegible] עליהן שנת ברכה וכי כמות הגשמים בכל הארץ כבר עבר ב־15 אחוז את הממוצע הרב־שנתי. מפלס הכנרת הגיע אתמול לרומה של 209.36 מינוס, והמים ממשיכים לעלות בקצב של [illegible] ס"מ ביום. [illegible] שהם יותר כ־10 מיליון מ"ק. גם מאגרי המים בגולן כלאים ב־22 מיליון מ"ק מים ומאגרי עמק בית שאן ב־19 מיליון מ"ק.

שר החקלאות הכביר כי [illegible]

משראווי נידון לחצי שנה על התחזות לשוטר

(ע). סולומון מבראווי (32) תושב יפו, שכונה בעטתו "הבודיע המשטרתי", הורשע אתמול בבית משפט השלום בחיפה בהתחזות לשוטר ונידון [illegible]

הנאשם הובא לדין בפני השופט גרשון דוד. התביעה טענה, כי ביולי '86 התחזה לפני אשה כשוטר, חקר אותה לגבי הימצאו של [illegible] ונטל ממנה בתחבולה את תכשיטיה.

הנאשם טען להגנתו, כי [illegible] זו היא תוצאה של עבודתו עם המשטרה. "אני ממשיך לשתף פעולה בתפיסת עבריינים", אמר הנאשם, ואמר כי הסגיר זה לא מכבר גנב לידי המשטרה. הוא הוסיף, כי הוא שפועל בקרב בני נוער באיזור יפו לביעור נגע הסמים.

בת"א תבוטל ההנחה על תשלום הארנונה באמצעות הוראת קבע

מאת אבי גנאור

ועדת השרים שהקים שר האוצר משה נסים, לבחינת הקריטריונים לאישור העלאות חריגות של הארנונה לאחר הקפאתה בחוק, אמורה להתכנס מחרתיים בבוקר ולשמוע את נציגיהם של ארגוני העצמאים ואירגונים כלכליים נוספים.

הוועדה מורכבת מנציג השלטון המקומי, רב תבורי, נציג האוצר, משה הבה, ומנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי. היא תביא בפני שרי האוצר והפנים את הצעותיה לאשר את העלאת הארנונה, על־פי הסעיף הקובע זאת בחוק ההקפאה.

עיריית תל אביב הקיימה הודיעה לתושבים המשלמים בהוראת קבע כי בשנה הבאה תבוטל ההנחה בשיעור של המישה אחוזים שניתנה על התשלום באמצעות הוראת הקבע.

בוטלה השביתה בבורסה

ועד עובדי הבורסה הסיר את האיום להשבית את הבורסה ביום שני הקרוב על רקע תביעת הנהלת הבורסה לתקן את הסכם הוותק שהיה פוגע, לטענת העובדים, בשכרם.

הנציגות של הוועד פנתה אתמול למנכ"ל הבורסה והגיעה אתו להסכם כדבר פתרונות הדיון בעניין תוספת הוותק. נוסח ההסכם כהרגע עדיין לא אושר על ידי ההסתדרות ומועצת פועלי תל אביב שיהיו צדדים להסכם.

הנאשם הבריח לבית המשפט דוקרן התנפל על עד המדינה ודקר אותו

העד, מנשה נקר, נפצע בגבו והוא אושפז בבית חולים איכילוב

(ע). נאשם בייבוא הרואין, שהצליח להבריח בבגדיו דוקרן לתוך אולם בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, התנפל אתמול בבוקר על עד המדינה מנשה נקר ודקר אותו בתוך אולם המשפט.

באולמו של השופט אורי שטרוזמן מתנהל משפטם של פטריק פרץ, שלמה טנג'ר וחביב אהובה, המואשמים בהברחת 10.5 ק"ג הרואין מבלגיה. לבית המשפט הובאו אתמול רק טנג'ר ופרץ, כיוון שאהובה נמלט בשעתו מידי שוטרים, כשהובא לפני כחודשיים לאחד הדיונים בבית המשפט. בראשית השבוע קבע השופט שטרוזמן כי המשפט יתקיים גם ללא נוכחותו של אהובה. כיוון ש"הביע ברגליו" הראה כי הוא מוותר על נוכחותו בדיונים, כשנמלט מבית המשפט", כדברי השופט.

על דוכן העדים ניצב אתמול עד המדינה במשפט, מנשה נקר, שהיה אמור לפתוח בעדותו. נקר חש ברע וביקש לנוח. השופט שטרוזמן הורה על הפסקה של 20 דקות עד להמשך הדיון. "נקר החל לצאת מהאולם וחלף לפני ספסלי התביעה והסניגוריה וליד הנאשמים", סיפרה התובעת במשפט, עו"ד שרה דותן. "אחד הנאשמים קפץ עליו והמשיך [illegible]. לא חשדנו בשום דבר יוצא דופן, פרט להשתוללותו של הנאשם, וזה דבר שקורה לעתים מזומנות לפני בבית המשפט. רק לאחר שנגמרה המהומה הבחנו שבידו של הנאשם היה דוקרן והוא דקר את העד".

הדוקר, פטריק פרץ, היה קשור ברגלו באזיקים לרגלו של הנאשם טנג'ר. אך הוא הצליח לדקור את נקר בגבו. "הפציעה נראתה בתחילה לא קשה. אבל בינתיים התברר שהיא קשה יותר והפצוע אושפז במחלקה לטיפול נמרץ בבית החולים איכילוב", סיפרה עו"ד דותן.

לאחר האירוע, נדחה המשך הדיון ושני הנאשמים הוחזרו לבית המעצר.

המשטרה מינתה קצין בודק לאירוע ותפקידו יהיה לאתר את הדרך שבה הצליח פרץ להבריח את הדוקרן לתוך אולם המשפט.

בתאונת שרשרת ליד וינגייט נהרג תושב הרצליה שמכוניתו נמחצה בין 2 משאיות

(ע). רפאל טולדאנו (47) תושב הרצליה נהרג אתמול בכביש החוף, לאחר שמכוניתו הפרטית נמחצה כליל בין שתי משאיות, בתאונת דרכים שבה היו מעורבים עוד ארבעה כלי רכב. שני נוסעים נוספים נפצעו באורח קל קיבלו טיפול רפואי ושוחררו.

נהג משאית הסמיטריילר, בן 27, תושב חיפה, שהיה מעורב בתאונה ונפצע קל, קיבל טיפול ונעצר על ידי המשטרה.

תאונת השרשרת, שאירעה אתמול בבוקר בכביש החוף, ליד מכון וינגייט, גרמה לפקקי תנועה ולשיבושים חמורים עד לשעה 12 בצהרים. הכביש נחסם ושעות ארוכות עמלו בוחני לשכת התנועה של מרחב השרון בפינוי כלי הרכב המעורבים שנמחצו במקום.

ראש לשכת התנועה במרחב השרון, רב פקד יצחק לירן, העריך, כי סיבת התאונה היא רשלנותו של נהג אוטובוס "אגד", שיצא מהתחנה, נכנס לנתיב הנסיעה וגרם לבלימת חירום של כל כלי הרכב האחרים שהיו מעורבים בתאונה. תוצאותיה הקטלניות של התאונה נגרמו, לדברי לירן, בשל אי שמירת מרחק.

על נסיבות התאונה מסר רפ"ק לירן כי סמוך לשעה 9.30 בבוקר נסע אוטובוס של "אגד" לצפון ונעצר בתחנה, בסמוך למכון וינגייט. כאשר יצא מהתחנה האוטובוס, התקשה להשתלב בתנועה ובליטתו בנתיב הנסיעה, גרמה לבלימת חירום של מכונית מסחרית מדגם טרנזיט, שנסעה בנתיב הימני. אחריה נעצרה בבלימת חירום משאית מסוג סקניה ומאחוריה מכונית פרטית מדגם טאלבוט.

מאחורי מכונית הטאלבוט נסע סמיטריילר "גורר תומך" שגרר מיכלית עמוסה 31 טון שמן סויה. תוך כדי בלימת החרום של הסמיטריילר, הוא פגע במכונית פרטית מסוג דייאטסו שנסעה בנתיב השמאלי ובמכונית הטאלבוט שנסעה לפניו. מכונית הטאלבוט נמחצה כליל. בין שתי המשאיות ותוך כדי דחיפתה לשולי הכביש, פגעה בהולכת רגל שירדה בדיוק באותה עת מהאוטובוס. הולכת הרגל נפצעה קל, קיבלה טיפול ושוחררה.

הסמיטריילר התהפך לתעלה מים ו־31 טונות שמן נשפכו לתוך התעלה ולמרבה המזל לא על הכביש. גם מכונית הטרנזיט נפגעה ומכונית הסקניה פגעה בדופן האוטובוס.

ראש לשכת התנועה מסר עוד, כי בוחני התנועה הצליחו לזהות את מכונית הטאלבוט רק לפי הסמל שהיה צמוד להגה המכונית.

כלי הרכב המעוכים, באורך שני מטרים, חסמו את הכביש וכאמור, רוב בוחני לש' התנועה עסקו במשך שעות, בפינוי ובהשתלמות על חקירת התאונה הקשה.

"יש גבול" מחלקת לחיילים פנקסים עם הגדרות משפטיות של פקודה לא־חוקית

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

במבצע שהחל אתמול בערים הגדולות מחלקת תנועת "יש גבול" "פנקסי שירות" לחיילים בטרמפי־אדות ובמקומות ריכוז אחרים. הפנקסים כוללים הגדרות משפטיות של פקודה לא־חוקית.

הפנקס הכחול נושא חותמת "יש גבול" ופותח במלים: "עוד לא אבדה תקוותנו". בפנקס שמונה עמודים, ובהם מובאות ציטטות מדברי חיילים שדיווחו על פקודות לא־חוקיות; הגדרה של פקודה לא־חוקית בעליל מתוך פסק הדין בפרשת כפר קאסם; ציטוט מתוך דבריו של ד"ר מרדכי קרמניצר, לשעבר סגן התובע הצבאי הראשי, המגדיר גם הוא פקודה לא־חוקית; עמדת המשפט הבינלאומי בעניין פקודה לא־חוקית ועמדת צה"ל כלפי העקרונות הנ"ל, כפי שנוסחה בפקודות מטכ"ל ב־20.7.82.

בפקודה זו נכתב: "משמעת: התנהגות בהתאם לאמנות בינלאומיות שמדינת ישראל צד להן, כמו אמנת ז'נווה".

אתמול חולקו כבר כ־400 פנקסים, ולדברי פעילי התנועה רק מעטי חיילים הגיבו בקריעת הפנקס, וכל האחרים עיינו בו והשמיעו אותו בין הפציהם. לדבריהם, מטרת המבצע היא להביא לידיעת חיילי צה"ל את זכויותיהם ואת מעמדם המשפטי במקרים שיתבקשו לבצע פקודה לא־חוקית. במבצע חלוקתם של 4,000 הפנקסים יימשך בשבוע הבא.

עורך את העמוד: יצחק לאור

איש מיל' באנצר ב־82: זה היה כמו מחנה ריכוז מלבד ההשמדה

מאת נורית כהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

פרסום ראשון על עינויים שבוצעו במחנה השבויים אנצאר רואה אור הבוקר בעיתון החיפאי "כלבו". גרשום פון שווארצה. ברון גרמני, בן 49, התגייר לפני עשרים שנה, חושף קטעי יומן שכתב בעת שירות המילואים שלו בקיץ 1982 במחנה אנצאר בדרום לבנון עת שירת כשומר. על פי תאוריו קיים צה"ל את מחנה אנצר כמחנה ריכוז לכל דבר שרק השמדה לא נעשתה בו.

"אני גרשום, לשעבר דיטריך פון שווארצה, שקשר את חייו בגורל העם היהודי, נפלה לידי הזכות לשמש שומר במחנה הריכוז הראשון שהקימו היהודים בארץ ישראל", הוא כתב. פון שווארצה טוען כי שיטת הניהול של מחנה אנצר נשאה אופי של מחנה ריכוז, שנוהל כדבריו ב"שיטתיות נטולת זרון. כמעט בתום לב".

בין השאר הוא מתאר שימוש בקופסת עינויים שחורה, שתיאורה המפורט מופיע בכתבה: 155 ס"מ גובה, 50 ס"מ רוחב, ו־50 ס"מ עומק. קירות הקופסה עשויים פח. כשמש מידים אותה בשמש היא להטת. הרצפה עשויה פח ומסמרים רבים נתקעו מלמטה. אם סוגרים בתוכה חשוד, זה עניין של חצי שעה עד שהוא מתמוטט ומוכן להודות. "הנאצים היו טירונים עם האלקטרודות שלהם המחוברות לאשכים לעומת הקופסא הזאת".

לדבריו בוצע עינוי קבוצתי על ידי "קאפוס" כהגדרתו, ועונש ה"סטונדה". עונש תורכי עתיק של 25 מלקות בכפות רגליו. "המקל נעשה אדום. הדם ניתז... לא הצלחתי לשמוע זעקות. אם היו כאלה, הם הוחרשו על ידי קולות השירה של הנח"לניקים. 'ידיד נפש' הם שרו בפולאריגונס".

פון שווארצה מתאר מערכת הידרכית שלטענתו ביזורה מסממני המסורת הנאצית של מחנה ריכוז: השימוש בקאפו. "מוכתרים" ו"שאוישים". "יש מחשבה עמוקה מאחורי הסידור הזה". מאשים פון שווארצה.

לדבריו כאות אנשים שיהיו במחנה ידעו פרטים על העינויים הקשים שעברו הכלואים. אך לא עשו דבר: "מאות חיילים ראו מה שאני ראיתי. היו מילמולים, התלחשויות, אבל שום דבר מעבר לזה".

בשנת 1983, לאחר הפצרות ומאמצים רבים, התקבל פון שווארצה לשיחה אצל ראש אכ"א אז, האלוף משה נתיב. בעקבות זו הקים האלוף נתיב ועדת חקירה שמסקנותיה לא פורסמו. בתגובה לשאלת כתב "כלבו" אמר השבוע נתיב, כי החלק הגדול של תלונותיו נמצאו נכונות, לרבות טענותיו על "קופסת העינויים". גם ועדת החוץ והבטחון של הכנסת היתה בסוד האירועים במחנה אנצאר.

דובר צה"ל מסר בתגובה, כי בשעתו הוקמה ועדת חקירה והדברים דבר קיומו של מתקן בידוד חריג. האחראים הועמדו לדין ונעקטו אמצעים למניעת הישנות חריגים.

פון שווארצה אמר כי החליט לפרסם את הדברים עתה, משראה כי שנה ששמר בסוד את הדברים "עכשיו, כששוברים עצמות בגדה וברצועת עזה".

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
פאולה גולד
דה לאונסקו ז"ל
יערך טכס אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, י"ב באדר תשמ"ח, 1.3.88 בשעה 15.00 בבית העלמין בקרית־שאול
המשפחה

ארגון גמלאי קרן מקפת
מתאבל על מותו של חבר המזכירות
שפיר שמאי ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

עם משפחת פרמוטי
אתכם באבלכם הכבד בנפול
גבריאל פרמוטי
אבל
כימדע
קיבוץ ניר־יצחק

לנתנאל ויצחק אלוני
השתתפותנו הכנה באבלכם במות
האב ז"ל
רביב משה ושות' בע"מ

למשפחת זידנר
לסלו שרף ורעיתו
אתכם אנו באבלכם הכבד בנפול הבן והנכד
אמיר ז"ל
סאנדרור
נתיבי אויר בינלאומיים בע"מ

למשפחות זידנר ושרף
כואבים אתכם את נפילתו של
אמיר ז"ל
משפחת נתן
ו"הארץ המובטחת בע"מ"

למשפחות זידנר — שרף
אתכם באבלכם הכבד בנפול
הבן — הנכד
אמיר זידנר הי"ד
רשת מלונות מוריה

לסלו שרף
אנו משתתפים בצערך הכבד בנפול
אמיר זידנר ז"ל
התאחדות המלונות בישראל

לנעמי זידנר
משתתפים באבלך הכבד בנפול בנך
אמיר הי"ד
הנהלת אל־על
ועובדיה

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודעון
03־38 38 38

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

במלאת שנתיים לפטירתו של בעלי היקר
יהודה לייב הרן ז"ל
(הייזנבלוזן)
איש ישר דרך
תתקיים אזכרה לזכרו ביום ראשון, י' אדר תשמ"ח 28.2.88 בשעה 15.00 בבית העלמין הישן, חוף הכרמל, חיפה
נפגשים ליד השער הראשי
למכבדים את זכרו תורתי שלוחה מראש
רוזה הרדסוקולסקי

במלאת שלושים יום למותה של
אמנו סבתנו אחותנו
היקרה ואצילת הנפש
פנינה שחר
ז"ל
לבית קלינה
נעלה לקברה ביום ראשון י' באדר תשמ"ח 28.2.88 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות החדש בחדרה. נפגשים ליד השער
בנה: שחר שמואל ודינה וב"ב ת"א
בתה: משיח נעמי ושאול וב"ב לוס אנג'לס
בנה: שחר דן וניצה וב"ב רמת גן
וכל בני המשפחה

במלאת 10 שנים לפטירת יקירנו
יואל פלגי
ז"ל
נעלה לקברו בחלקה הצבאית של הר הרצל בירושלים, ביום א' י' באדר תשמ"ח 28/2/88 בשעה 15.00
נפגשים ליד שער הכניסה
המשפחה והחברים

למשפחת סגל
אתכם באבלכם הכבד
על מות
צמח סגל ז"ל
מייסד חברתנו
החברה הישראלית לטרקטורים ולציוד בע"מ
ההנהלה והעובדים

בריה"מ החלה בפינוי הטילים לטווח בינוני ממזרח גרמניה

פראג: פינוי דומה התחיל גם בצ'כוסלובקיה

חיילים סובייטים מחבקים ילדים מזרח־גרמניים בבישופסוורדה, ליד דרזדן, זמן קצר קודם שעלו על רכבת המובילה טילי אס־אס 12 (בתמונה: ברקע) לבריה"מ כדי להשמידם, על פי ההסכם עם ארה"ב להיסול הטילים. הילד הנראה משמאל מחזיק חוברת ציורים שנתן במתנה לחייל (תצלום: אי־פי)

בישופסוורדה, מזרח־גרמניה (אי־פי, ע"ה, ע"צ). בריה"מ התחילה אתמול לפנות ממזרח גרמניה טילים גרעיניים לטווח בינוני ואת היחידות המפעילות אותם, בצעד שנועד להחיש את אישרור החוזה האמריקאי־סובייטי להשמדת טילים אלה.

בפראג מסרה סוכנות הידיעות הצ'כית, כי פינוי דומה החל גם בצ'כוסלובקיה. סוכנות הידיעות ציינה כי המשלוח הראשון של טילים עמד לצאת אתמול על גבי רכבת מהעיר הראניצה שבצפון מוראביה, לקראת השמדת הטילים בבריה"מ.

אזרחים רבים בבישופסוורדה שבמזרח גרמניה באו לתחנת הרכבת, כדי להיפרד מהחיילים הסובייטים שיצאו ברכבת לארצם, יחד עם משגרי טילים גרעיניים לטווח בינוני מדגם ס־ס־12. האזרחים נופפו בדגלונים סובייטיים ומזרח גרמניים.

על הרכבת הוטענו שמונה כלי רכב לשיגור טילים, שהיו מוצבים בבסיס בבישופסוורדה, ו־19 נוספים מהבסיס הסמוך קניגסבריק.

משגרים אלה נשלחו לבריה"מ, ושם יושמדו לאחר אישרור החוזה.

"זהו צעד גדול כי הם נוקשים, נקווה כי ארה"ב תלך בעקבותיהם", סיפר מאנפרד אוסוואלד, דקורטור מקומי בתחנת הרכבת.

אחד החיילים הסובייטיים היוצאים, קלוגל פאול סאווצ'נקו, אמר לפני עלותו לרכבת: "בארבע השנים שהיינו כאן רכשנו ידידים אמיתיים, הרגשנו כמו בבית, אך מצב רוחנו טוב משום שאנו נוסעים הביתה".

דיפלומטים מערביים הביעו את ספקותיהם לגבי פירוק הטילים ע"י בריה"מ [illegible] לפקח מה בדיוק פינו הסובייטים מאתרי השיגור.

"עד אשר לא יחתם ההסכם סופית, אין כל דרך לדעת האם מה שעינינו רואות הוא אמנם מה שאנו אמורים לראות", אמר דיפלומט מערבי השוהה במזרח ברלין שסרב להזדהות.

דובר משרד החוץ של מזרח גרמניה, וולפגנג מאייר, אמר לעתונאים כי ההחלטה להוציא את טילי ה־ס־ס־12 לפני אישרור החוזה של מעצמות־העל להיסול נשק גרעיני לטווח בינוני, נועדה לחזק את האמון בין מזרח ומערב. הוא הוסיף כי הדבר נועד גם להחיש את תהליך האישרור. המזרח מצפה למחווה דומה מצד המערב, הוסיף.

פינוי לצלילי תזמורת

שלג קל ירד בשעה שמאות מתושבי העיירה באו לראות את פינוי משגרי הטילים והיחידות המטפלות בהם. משגרים אלה היו מוצבים בבישופסוורדה, בקרבת גבול צ'כוסלובקיה, מאז 1984.

[illegible] צבאיים בכיכר שלפני תחנת הרכבת. בשעה שהתושבים נופפו בדגלונים החזיקו כרזות שעליהן כתובות כגון "תחי הידידות הגרמנית־הסובייטית".

ברכבת יצאו כ־60־70 חיילים סובייטיים, ואחרים מהם נופפו בידיהם מתוך חלונות הרכבת, כשהם מחזיקים בפרחים.

שתי קבוצות נוספות של חיילים אמורות לצאת לבריה"מ בימים הקרובים, ובסך הכל 185 אנשי צבא. חיילים אלה הם נהגים של כלי הרכב מהם משגרים הטילים וכן מבתאים.

מצפים כי הסנאט האמריקאי יצביע באביב על אישור ההסכם שנחתם בין מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב לבין הנשיא רייגן. לאחר מכן תאשרר בריה"מ את החוזה.

בריה"מ הודיעה כי הטילים שאותם תפנה ממזרח גרמניה, יוחזקו ב"אזורי השמירה" עד לאישרור ההסכם. למעצמות העל ארוכה של 18 חודשים להשמדת טיליהן.

דובר של הצבא הסובייטי, סגן איגור אברשוב, אמר כי ראשי הנפץ הגרעיניים כבר הוצאו לפני 8 ימים ממזרח גרמניה והטילים עצמם יפונו תוך יומיים.

עוד אמר כי מסע הרכבת עד ליעד הסופי ימשך ימים מספר.

הוא ציין כי משגרי הטילים יושמדו באתר הממוקם בחלק האירופי של בריה"מ, ואילו הטילים עצמם במקום אחר.

גרומיקו: על ישראל וארה"ב לפתוח הדלת לוועידה בין־לאומית על פי הצעת מוסקווה

בודאפשט (ע"צ). בנאום שנשא בפרלמנט ההונגרי בבודאפשט, קרא ביום חמישי נשיא בריה"מ, אנדריי גרומיקו, לישראל ולארה"ב "לפתוח את הדלת" לכינוסה של ועידה בינלאומית למזרח התיכון, כפי שדורשת מוסקווה.

בהזהרו על עמדת מוסקווה, התעכבה בכינוסה של ועידה כזו בחסות האו"ם ובהשתתפות כל הצדדים הנוגעים למשבר במזרח התיכון, הביע גרומיקו את הדעה כי "המפתח ליוזמה זו מצוי בידיהן של ישראל וארה"ב".

נשיא בריה"מ, השוהה מאז יום ג' בהונגריה ב"ביקור ידידותי", ציין בדבריו כי "מספר על מהלך של מדינות" הן במזרח התיכון, הן בנאטו - תומכות עתה ביוזמה סובייטית זו.

בעוברו לדבר על נושא אחר אמר גרומיקו, כי "האנושות מצפה בחוסר סבלנות" לאישרור בידי הקונגרס האמריקאי של ההסכם להיסול הטילים בעלי טווח בינוני.

מקור ממתנגדי המשטר במוסקווה:

צבא סובייטי נשלח לארמניה לדכא הפגנות על רקע לאומי

אחד התושבים המקומיים מסר טלפונית: נסיונות המשטרה לפזר את המפגינים נכשלו ● טא"ס מאשימה "גורמים לאומניים בארמניה בפרובוקציות"

מוסקווה (אי־פי, ע"ה, ע"צ). יחידות של הצבא הסובייטי התפרסו בלב ירוואן, בירת ארמניה, שם התגברו אתמול ההפגנות הלאומיות — מסר מקור ממתנגדי המשטר במוסקווה.

מקור זה, המתמקד על ידיעות מירוואן, מסר כי "משאיות רבות ובהן חיילים נכנסו משלשום בערב לתוך העיר.

החיילים, שמספרם לא נמסר, הוצבו אתמול סביב הבניינים העיקריים בלב העיר, וכן ברחובות, אולם נוכחותם לא היתה בולטת. הם ניצבו בכניסות לבתים ובחצרות של מספר בניינים מרכזיים.

עדי ראיה טענו כי יש גם מספר טנקים מוסתרים מסביב לעיר.

סטודנט המתגורר בעיר נאגורנו־קאראבאק, שהתראיין בטלפון בנמל התעופה של מוסקווה, לאחר שהגיע מארמניה, אמר כי מספר ארמנים נהרגו באזור.

עדי ראיה אחרים סיפרו כי "מרכז העיר כולו הומה אנשים. מעולם לא ראינו דבר כזה" — ציינו.

אחד התושבים מסר טלפונית מירוואן, כי נסיונות המשטרה לפזר את המפגינים נכשלו.

הרקע להפגנות הוא התביעה להחזיר לרפובליקה הארמנית את חבל "נגורנו קאראבאכסקיה" שסופח בשנת 1922 בהסכמת סטלין לרפובליקה האזרבייג'נית. כ־90 אחוזים של תושבי החבל הם ארמנים נוצרים, בעוד שרוב רובם של תושבי הרפובליקה האזרבייג'נית הם מוסלמים. הארמנים באזרבייג'ן טוענים כי הם מופלים לרעה ונרדפים.

מופסאס גורגיסקיאן, תושב של בירת ארמניה, ירוואן, טען כי ההפגנה אתמול היתה הגדולה ביותר מאלו שנערכו השבוע.

מספר המשתתפים בהפגנה עלה בהרבה על מספרם של אלה שנכחו בהפגנות שהתקיימו שלשום וביום ג' — אז נטלו בהם חלק 100,000 בני אדם בכל הפגנה.

לעתונאים זרים שביקשו לטוס לארמניה, נאמר — "הרפובליקה סגורה זמנית".

שיחות טלפוניות של מתנגדי משטר שניסו להעביר מידע לעתונאים נותקו.

אליזר הזכי סופר "הארץ" מוסיף: סוכנות "טאס" פירסמה אתמול הודעה המאשימה "גורמים לאומניים בפרובוקציות". הסוכנות טענה כי מנהיגי שתי הרפובליקות דחו את תביעות המפגינים בטענה כי הן מנוגדות לאינטרסים של שתי הרפובליקות.

מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב הצביע במושב האחרון של מליאת הועד המרכזי על הצורך לכנס מושב מיוחד כדי לדון בבעיה הלאומית.

פירסום רב ניתן במוסקווה לאורעים בארמניה והמשקיפים מעריכים כי הסיבה לכך היא פעילותם של יריבי גורבצ'וב, המנצלים את התסיסה הלאומית לניגוח גורבצ'וב בטענה כי מדיניות ה"גלסנוסט" היא אשר גרמה להתרת הרסן, לריבוי מגמות בדלניות. העדרה מפגינים להגביר את מעשי התנגדותם ללא חשש.

שר החוץ האיטלקי נועד עם אסד בדמשק

דמשק (אי־פי). נשיא סוריה חאפז אל אסד נועד אתמול לפגישה עם שר החוץ האיטלקי ג'וליו אנדראוטי.

השניים דנו בסכסוך הישראלי־ערבי, במלחמת איראן־עיראק וביחסים בין הגושים. דובר של הנשיא ג'בראן קורייה אמר כי "בשיחות נדונו כל ההיבטים של ההמונות בשטחים וכן הסכסוך הישראלי־ערבי".

ערכה את העמוד: עדה אישטין

מחריפות התקריות בסודאן

עשרות נהרגו בהתקפת מורדים על ספינות סיוע לאזורי רעב

המורדים: הצבא הסודאני מנצל את הרעב כדי להעביר ציוד ולוחמים לדרום

ניירובי, קניה (אי־פי). המורדים בסודאן טוענים כי הרגו 50 חיילים שהיו על גבי ספינות ששטו על הנילוס, במהלך שתי התקפות שערכו בשבוע שעבר.

אירגון "צבא העם הסודאני לשחרור" מסר את ההודעה בתחנת השידור שהוא מפעיל. לא נמסר האם היו לאירגון אבדות בתקרית זו. אך ציין כי גופותיהם של החיילים נמצאו צפות על נהר הנילוס לפני שבוע.

הממשלה טוענת כי 106 מורדים, 4 חיילים ואזרח אחד נהרגו בהתקפה על הספינות שהובילו מטען סיוע לנפגעי הרעב לעיר מאלכאל בדרום המדינה. העיר שוכנת כ־550 ק"מ מן הבירה חרטום.

המורדים טוענים כי הצבא הסודאני מנצל לרעה את הרעב בדרום המדינה לצורך אספקת תגבורות של לוחמים וציוד, כדי להלחם במורדים.

הרעב בשלושה מן המחוזות הדרומיים של סודאן נגרם על ידי בצורת וגרם לנטישה של רבים מתושבי האזורים הנפגעים להמלט מן המקום.

לאות תמיכה במפגינים בשטחים

מפלגות מצריות מתכננות "מצעד שלום" של המונים לתחום ישראל

ראש "ועדת התמיכה במרי הפלשתיני": לפי התכנון מיליון אנשים ממדינות ערביות ישתתפו במצעד. אנו נחושים בדעתנו לחצות את הגבולות בכל התנאים, בלי לירות אף כדור אחד"

קאהיר (ע"ה). מפלגות מצריות מתכננות "מצעד שלום" ערבי המוני לתחום ישראל, תוך שלושה חודשים, לאות תמיכה במפגינים בשטחים.

לוטפי אל־חולי, ראש "ועדת התמיכה במרי הפלשתיני", אמר כי הוא מקווה שמיליון אנשים ממדינות ערביות ישתתפו במצעד. הוא עמד לטוס אתמול לטוניס, כדי להיפגש עם יאסר ערפאת, ולהסדיר את השתתפותם במצעד של מגורשים מישראל. מפלגות המצריות הדיונו על תכניתן לאחר שאש"ף נכשל להשיט את אניית המגורשים. חולי, עתונאי ומראשי מפלגת האיחוד הפרוגרסיבית השמאלית הקטנה, אמר כי יטוס גם לאלג'יריה, למרוקו ולעיראק כדי לטפל במצעד. עסקנים אחרים יטוסו למדינות ערביות נוספות.

כאשר נשאל מה יעשו הצועדים אם ישראל תמנע את חציית הגבול, השיב: "אנו נחושים בדעתנו לחצות את הגבולות בכל התנאים, בלי לירות אף כדור אחד", אמר.

הוא אמר כי מתכננים שהצועדים יכנסו לישראל בעת ובעונה אחת ממצרים, סוריה, ירדן ולבנון, במועד שעדיין לא נקבע.

עוד אמר "אנו מתפללים לאללה כי ממשלות סוריה וירדן יפתחו את גבולותיהן עבורנו. נמסר לנו כי מצרים לא תתנגד". חולי אמר כי הוא מקווה שגם פעילי שלום ישראליים יצטרפו לצועדים בישראל. הוא אמר כי מצרים, המדינה הערבית המאוכלסת ביותר, תספק שליש מן הצועדים.

ארבע מבין חמש המפלגות החוקיות של מצרים, כולל המפלגה הדמוקרטית הלאומית השלטת של הנשיא מובארק, השתתפו בדיונים לתכנון המצעד, עם ארגונים בלתי רשמיים כגון האחים המוסלמים והמפלגה הקומוניסטית.

עוד ציין חולי, כי הועדה כבר אספה 78,000 דולר ותרומות של בגדים, תרופות ומזון עבור תושבי השטחים.

הרב סיימור סיגל מת בניו יורק

שרות "ניו־יורק טיימס"

הרב סיימור סיגל, מאדריכלי התיאולוגיה הקונסרבטיבית בארה"ב, מת שלשום בניו יורק, בן 61, לאחר מחלה ממושכת. כתביו של הרב סיגל סייעו, בין השאר, לאפשר הסמכת נשים לרבנות.

ב־41 השנים שחלפו היה הרב סיגל קשור ל"סמינר התיאולוגי היהודי", האקדמיה של הזרם הקונסרבטיבי. באחרונה שימש שם פרופסור לאתיקה ולתיאולוגיה, ויורש בקתדרה שלו את התיאולוג אברהם יהושע השל.

הרב סיגל גם נחשב לרב של ה"ניאו־קונסרבטיבים" — אסכולה פוליטית שהופיעה בארה"ב בשנות ה־70. רוב הניאו־קונסרבטיבים הם יהודים, שעברו מן השמאל הפוליטי אל הימין. המתרכזים סביב הירחון היהודי האמריקאי "קומנטארי".

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום און"
885-885

א.ק. פרסום ושיווק

7 בריכות במנוי אחד

זוהי הצעה בלעדית ומרעננת: כניסה חופשית לכל אחת מבריכות היוקרה של רשת מלונות דן, בכרטיס מנוי אחד.

לקפוץ מתי שמתחשק, לאן שמתחשק

מהיום מצפה לכם בילוי מרענן וגם בריא בירושלים, תל־אביב, חיפה, הרצליה וקיסריה. בכל מקום בריכה מקסימה וסביבה משטחי שיזוף, כרי־דשא, מזנונים ומסעדות.

קפצו להפוגת־שחייה מרעננת באמצע יום עבודה, או לבילוי מפנק, עם כל המשפחה. הכל בכרטיס אחד, בלתי מוגבל.

בחרו את המנוי המתאים לכם
★ מנוי משולב עם מועדוני הבריאות.
★ מנוי ל־7 בריכות.
★ מנוי מהל ל־5 בריכות.

קפצו עכשיו למים וקבלו נופש חינם לנרשמים עד ה־10.4.88 - שי מיוחד: לילה חינם* כולל ארוחת בוקר באחד ממלונות דן. באמת שכדאי להזדרז.

*למעט חגים ועונות שיא.

חייגו עוד היום
מידע נוסף והרשמה מיידית, בכל אחד ממלונות דן.

7 תשלומים שקליים
למשלמים בכרטיסי אשראי דיינרס, ויזה, וישראכרט

המלך דוד 02-221111 | דן קיסריה 06-362266 | דן אכדיה 052-556677 | דן כרמל 04-386211 | דן ת"א 03-241111 | דן פנורמה ת"א 03-663311 | דן פנורמה חיפה 04-352222

THE DANS
רשת הבריכות היחידה בישראל.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

גאליס (36) ואריס ניפצו את התקווה האחרונה של מכבי תל־אביב
חסימה יוונית בדרך לחצי הגמר

ההפסד 93–77 בסלוניקי, אחרי אכזבה ישראלית נוספת, לא הותיר סיכוי סביר להעפיל לשלב המכריע ★ ברצלונה עלתה למקום הרביעי בניצחון 116–85 על קלן

גביע האלופות

מאת משה כהן

סלוניקי (מיוחד ל"ספורט הארץ"). לא לשופטים, שהיו בסדר גמור; לא לקהל, שהתנהג בצורה מופתית, למעט בדקות הראשונות בהן השמיע קריאות עידוד לערפאת ולאש"פ, לא השליך חפצים למישטח ונתן שיעור מאלף ובלתי נשכח בעידוד נפלא במשך 10 הדקות האחרונות: לא לניקי גאליס, ש"התחשבן" וקלע רק 36 נקודות — מכבי תל־אביב יכול וצריך לבוא בטענות רק לעצמו. מי שמפסיד 77–93 ביום כל כך בינוני ובלתי מלהיב של אריס, אינו ראוי להיכלל בין ארבע הקבוצות שיופיעו בחמישה באפריל בגאנט, בלגיה, במעמד חצי הגמר.

האכן, פחתו מאד הסיכויים להעפיל לחצי הגמר. גם אם ינצחו המכבים בכל ארבעת המישחקים שנותרו — מילא באורתז, אך הרעיון שאפשר לנצח במילאנו נראה רחוק כל כך — גם אז יהיו תלויים בחסדיה של ברצלונה המתאוששת באופן נפלא. ולברצלונה, שניצחה אמש בבית את קלן 116–85, מצפים מישחקים קלים יותר מאשר למכבי.

במחצית הראשונה הם עמדו במשימה היטב. חן ליפין הצר את צעדיו של גאליס, שהחזיק לדקות ארוכות עד שקלע את הנקודות הראשונות שלו. ההגנה המשולבת (3 איזורית ו־2 אישית) הצליחה להדק את היוונים על אחוזים סבירים, למרות שאיש לא יכול היה לגאליס, שסיים את המחצית הראשונה עם 20 נקודות ו־80% הצלחה.

כל הזמן יתרון

פיליפו (10 נק') וסובוטיץ' (7) הצליחו לשמור את אריס ביתרון לכל אורך המחצית. בדקות שבהן החליף מוטי דניאל המצויין את ג'מצ'י, צר מצם היתרון של אריס משמונה לשתי נקודות בלבד, אך איש לא הצליח להשקיע עוד מאמץ ולהשוות. דניאל הוכיח יכולת טובה הן מתחת לסלים והן בקליעה, והזיק את הטענה כי מקומו הוא בחמישיה הראשונה. מיקי ברקוביץ', אגב, לא קלע אפילו נקודה אחת במישחק כולו. מי שהצטיין במכבי באותן דקות היה קן בארלו (ודייק ב־6 מ־9 מהשדה). מגי גילה חולשה גדולה, בהגנה, שעשתה הכל חוץ מאשר לסגור את פיליפו — וזה "התפרע" והיה הפתעת הדקות הראשונות. הסך הכל שלו היה מצויין: 6 חסימות, 9 ריבאונדים ו־14 נק'. להפסקה ירדו היוונים ביתרון 50–45.

נראה שהמאמן יאניס יואנידיס עשה להם משהו בחדר ההלבשה, כי את הדקות הראשונות של אריס במחצית השניה לא ישכחו במכבי זמן רב. גאליס החל לצבור נקודות בקצב רצחני, יאנאקיס התאפס ומכבי לא הצליח לקלוע ולו נקודה אחת במשך כחמש הדקות הראשונות: כך צמח היתרון היווני ועלה מ־5 ל־18 נקודות (יתרון השיא, 75–57), ושוב נראה היה שמכבי עומד לנחול תבוסה דוגמת זו שספג לפני שבועיים בברצלונה.

המכבים הצליחו לחזור מעט לתמונה והצימצמו ל־77–68, אבל לרוע המזל נקלע דווקא דורון ג'מצ'י ליום קליעה חלש ביותר (12 נקודות, רק סל אחד של 3, ואחוזים ירודים), סימס לא הצליח לנווט את ההתקפה כראוי ומכבי, לא רק ששיחק לאט מדי ובלתי מאורגן, אלא גם הרבה באיבודי כדור. למעשה, את המיפנה במישחק אפשר לייחס למספר הנקודות הנמוך שקלעו שחקני מכבי במחצית השניה: 32 (!) לעומת 43 של אריס. גאליס הכל־יכול עשה פשוט כל שעלה בדעתו ו"חתך" את ההגנה בלי־אפס נפלאים, דקה אחר דקה, והטריף את הקהל המשולהב.

השופטים פאונטיין (אנגליה) וזיך (פולין) היו יוצאים מן הכלל, והפרכו את החששות המוקדמים.

אריס סלוניקי — מכבי ת"א 93–77 (45–50)

★ המצטיין: ניקי גאליס

● לאריס: גאליס 36, יאנאקיס 19, סובוטיץ' 16, פיליפו 14, ויליצ'ד 8.

● למכבי: בארלו 20, מגי 18, ג'מצ'י 12, דניאל 9, סימס 9, ליפין 7, קורנליוס 2.

● שפטו: פאונטיין (אנגליה) וזיך (פולין), 7,000 צופים בסלוניקי.

אוהדי פאוק באו לעודד

סלוניקי (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מאות שוטרים עם עשרות כלבים הקיפו את האולם בסלוניקי ובדקו בקפדנות את הנכנסים. השערים נפתחו ארבע שעות לפני תחילת המישחק ותוך מחצית השעה התמלאו היציעים אלפי אוהדים גלהבים, אחוזי טירוף, שקידמו את פני שחקני מכבי בקריאות "ערפאת אש"פ".

נקודת אור למכבי היו אוהדי מועדון פאוק סלוניקי, שבאו קודם לכן למלון בלוויית יהודים מקומיים, כדי לעודד את רוחם של הישראלים. אנשי פאוק ידועים בחוסר אהדתם לאריס, אך הם התנצלו שלא יוכלו לעודד באולם עצמו.

★ ★ ★

האם ג'ון קורנליוס יווני? אחד מראשי אריס התעניין במוצאו של קורנליוס (בגלל צליל השם) כדי להחתימו בעונה הבאה, אם אביו יווני. מתאורח יווני רוסי בשם משטוב (2.10) ישחק באריס בעונה הבאה, לאחר שהוכח שאביו ממוצא יווני.

משלחת מכבי, אגב, עלולה שלא לחזור היום לארץ, משום שפקחי הטיסה ביוון מאיימים לשבות.

ברצלונה הביסה את קלן 116–85

ניצחונה הביתי של ברצלונה אמש על קלן, בתוצאה המכריעת 116–85, העלה את אלופי ספרד למקום הרביעי בדירוג בית הגמר ושיפר את סיכוייהם להשתתף במישחקי חצי הגמר.

טבלת בית הגמר

1. פרטיזן	10	866–825	19
2. אריס	10	946–880	16
3. מילאנו	10	944–920	16
4. ברצלונה	10	925–1004	15
5. מכבי	10	944–945	15
6. קלן	10	1060–897	14
7. אורתז	10	870–860	13
8. דן־בוס	10	1052–916	12

● במחזור הבא: אורתז — דן בוס (יום רביעי), מילאנו — מכבי ת"א, קלן — אריס, פרטיזאן — ברצלונה.

ניקי גאליס, גיבור הניצחון של אריס אמש על מכבי ת"א. בדרך לסל נוסף בסלוניקי. (צילום איפי"א)

מיהיץ' בנחיתת הביניים בלוס אנג'לס:
נפתיע את אוסטרליה בקור רוח ומערך מבוקר

קדם אולימפי

מאת יהושע שגיא
שליח "הארץ" עם הנבחרת

לוס אנג'לס (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת הכדורגל של ישראל ניצלה אתמול יום שמש נעים לטיול הרפייה מהנה באולפני ההסרטה של יוניברסל בלוס אנג'לס, לפני שעמדה להמריא בשעות הערב בדרך הארוכה והמתישה למלבורן, לשם תגיע בשבת לפני הצהריים. על השחקנים התחיז רושם עז פעלולי ההסרטה המרשימים, ואילו המאמן מילינקו מיהיץ' היה מעט מסוגר יותר, שקוע במחשבות ובהרהורים על הצפוי בטורניר הקדם אולימפי.

בניגוד למארחיו סבור מיהיץ', כי שום נבחרת לא תצבור 11 מ־12 הנקודות שבקופה. אתמול אמר לי, כי "העולה לגמר האולימפי תוכרע על גבול 10 הנקודות ואולי אף 9 נקודות, עם הכרעה בהפרש שערים עדיף. גם בפעם הקודמת זכתה אוסטרליה בבכורה רק עם 10 נקודות. לאוסטרליה, לניו זילנד ולישראל סיכוי סביר להשיג כל אחת 4 נקודות משני המישחקים עם טאיוואן, שספגה בטורניר הקודם 37 שערים. חובה לספר על חשבון הסינים את הפרש השערים, היכול להיות בעל משמעות מכרעת בהמשך הטורניר", אמר מיהיץ'.

הוא גם גילה מעט מתכוניותיו הטאקטיות במשחק הבכורה עם האוסטרלים ב־6 במארס במלבורן: "המארחים יהיו בלחץ כיוון שעליהם לפתוח בניצחון ביתי. אנחנו נשתדל להרגיע את המשחק, לשחק בקור רוח ובמערך מבוקר, כדי לנצל פריצות פתע להפתעת העורף האוסטרלי. אם נצליח לשבש להם את ההתקפות ולעצור את התלהבותם ההתחלתית שלהם, יקבל כל הטורניר תפנית חיובית מבחינת ישראל".

אווירה טובה במשלחת

מיהיץ' גם שיבח את האווירה הטובה השוררת בין שחקני הנבחרת והמשלחת כולה.

"לרשותנו צוות טוב, בין השחקנים ניכרת כימיה ואווירה חיובית: המוטיבציה גדולה ואני מאמין באיכותו של התלכיד הזה, שיונהג על ידי שני הוותיקים אבי כהן ואורי מלמיליאן, שלניסיון העצום שלהם אין תחליף", אמר.

המאמן הלאומי של ישראל, שמשפחתו חזרה אתמול מהארץ ליוגוסלביה, ציין כי בצוות שלנו רק ארבעה שחקנים שהשתתפו בטורניר האוקיאני הקודם ב־1985, ואילו לאוסטרלים 14 שחקנים ששיחקו אז. הוא אמר, כי הוא מכיר היטב את היריב האוסטרלי, בעוד שמבחינת מבט אוסטרלית אנו מהווים נבחרת חדשה ושונה להלוטין מזו שהכירו לפני יותר משנתיים.

עם זאת הביע מיהיץ' ביטחונו, כי המאבק על הכרטיס לגמר האולימפי לא יוכרע רק במאבקים בין ישראל לאוסטרליה. הוא בטוח, שגם הניו־זילנדים יזכו בנקודות וישבשו את ציפיות יתר הנבחרות.

קדם אולימפי
אוסטרליה נגד טאיוואן

מחר במישחק פורמאלי בתת־הבית האוקיאני

קאנברה (שירות "ספורט הארץ"). נבחרת אוסטרליה תתמודד כאן בשבת עם טאיוואן, במישחק גומלין בתת־הבית האוקיאני, שלתוצאותיו מייחסים חשיבות פורמאלית בלבד. אוסטרליה ניצחה 3–0 במישחק הראשון בין השתיים שהיה בטייפה, ובכל מקרה יעלו שתי הנבחרות לשלב הבא של הטורניר, בו יצטרפו אליהן ישראל וניו־זילנד.

כדורגלני ישראל ומלוויהם, האמורים להגיע בשבת למלבורן, יוכלו לחזות במהלך המישחק שמהלכו יוקרן בטלוויזיה. נראה, כי המאמן האוסטרלי פרנק ארוק יציב הרכב ניסיוני, ויאפשר לכמה מחליפים להפגין את יכולתם נגד טאיוואן.

● אתלטי הפועל זכו במדליית הארד באליפות ספורט הפועלים במירוצי שדה שהיתה בשווייץ. ראשונה דורגה שווייץ ואחריה הונגריה.

מכבי ת"א — נתניה במהדורה חוזרת בר"ג

בית"ר והפועל ירושלים בהצגה כפולה בימק"א

גביע הטוטו

מאת סופר "ספורט הארץ"

טורניר גביע הטוטו יחדש היום את פעילותו לתקופה ממושכת, בת חמישה מחזורים, בגלל השתתפות נבחרת ישראל בטורניר הקדם־אולימפי באוקיאניה. תכנית מישחקי המחזור השני בארבעת הבתים הועידה כמה מיפגשים מסקרנים. הבולטים יהיו בהצגות הכפולות בימק"א וברמת־גן, אך בכל מקרה אין לשכוח, כי להיעדרם של שחקני הסגל הלאומי יהיו השלכות ישירות על תוצאות רבות.

בבית ג' יארח מכבי תל־אביב את מכבי נתניה (איצטדיון רמת־גן — שעה 15.00), שבוע לאחר שנוצח על ידי יריבו בליגה 0–1. במישחק מוקדם באותה זירה (שעה 13.00) יארח בית"ר תל־אביב את מכבי חיפה במסגרת בית א'. הפועל ירושלים, מוליך הליגה הארצית הצועד בראש טבלת בית ג', יארח במישחק מוקדם בימק"א (13.00) את הפועל באר־שבע. במישחק המרכזי בבירה (15.00) יתמודדו בבית א' בית"ר ירושלים ושמשון תל־אביב.

שני מישחקים יהיו כבר היום. בבית ד' יארח הפועל לוד את הפועל כפר־סבא (14.30), ובבית ב' הפועל צפרירים חולון את הפועל פתח־תקוה (15.00). הפועל חיפה, המדורג שני בליגה הארצית, יארח מחר בקרית־אליעזר (15.00) לאחר תקופה ממושכת קבוצת צמרת לאומית, הפועל תל־אביב (בית ד'). במישחק נוסף בבית ב' יתמודדו מחר בשכונת התקוה בני־יהודה ומכבי פתח־תקוה.

בגביע הטוטו לקבוצות הליגה הארצית יהיו שישה מישחקים. בית א': הכח רמת־גן — מכבי רמת־עמידר, מכבי יבנה — הפועל חדרה. בית ב': הפועל בת־ים — הפועל עכו, מכבי יפו — הפועל טבריה. בית ג': הפועל רמת־גן — מכבי שעריים, בית"ר נתניה — הפועל יהוד.

טבלות גביע הטוטו (לאחר המחזור הראשון)

לאומית

בית א'		
1. שמשון ת"א	1–2	3
2. בית"ר ירושלים	0–1	3
3. מכבי חיפה	2–1	0
4. בית"ר תל־אביב	1–0	0
בית ב'		
1. הפועל פתח־תקוה	1–2	3
2. בני יהודה	0–1	3
3. מכבי פתח־תקוה	2–1	0
4. צפרירים חולון	1–0	0
בית ג'		
1. הפועל ירושלים	1–3	3
2. הפועל באר־שבע	0–0	1
3. מכבי נתניה	0–0	1
4. מכבי תל־אביב	3–1	0
בית ד'		
1. הפועל חיפה	2–2	1
2. הפועל לוד	2–2	1
3. הפועל כפר־סבא	0–0	1
4. הפועל תל־אביב	0–0	1

ארצית

בית א'		
1. מכבי יבנה	0–4	3
2. הפועל חדרה	1–3	3
3. מכבי עמידר	3–1	0
4. הכח רמת־גן	4–0	0
בית ב'		
1. הפועל טבריה	1–5	3
2. הפועל בת־ים	0–0	1
3. מכבי יפו	0–0	1
4. הפועל עכו	5–1	0
בית ג'		
1. הפועל־יהוד	1–2	3
2. הפועל רמת־גן	1–2	3
3. בית"ר נתניה	2–1	0
4. מכבי שעריים	2–1	0

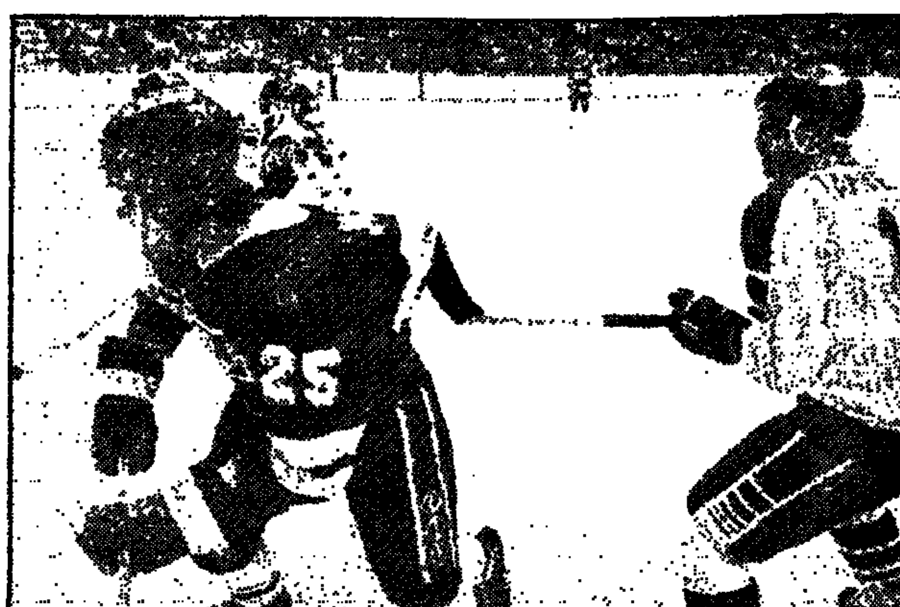

הקנדי סטיבן מאמבליני "מניף" במקלו את יריבו הסובייטי סרגיי יאשין, במאבק הסוער בהוקי קרח בטורניר האולימפי בקלגארי, שבו ניצחו הרוסים 5–0. (צילום איפי"א)

בבית הגמר האולימפי בהוקי קרח
בריה"מ הביסה את קנדה 5–0 ושוודיה גברה על צ'כיה 6–2

מישחקי החורף

קלגארי (איפי וע"ד). עליונותה הבלתי מעורערת של בריה"מ בהוקי קרח ידועה אך לאתמול את המארחות, קנדה, 5–0 — וסילקה אותה מן ההתמודדות על מדליות הזהב והכסף. הקנדים מדורגים עתה רק במקום החמישי עם נקודה אחת, וכשנותרו להם שני מישחקים עד הסיום יוכלו לזכות לכל היותר בארד.

הסובייטים, אלופי אולימפיאדת 1984, המבקשים לזכות במדליית הזהב השניה שלהם, והשביעית במניין 9 האולימפיאדות האחרונות, מתמודדים היום בבית הגמר עם שוודיה לפני המיפגש שיקבע כנראה מי יזכה בזהב — ביום א', מול פינלנד.

אלופת העולם, שוודיה, גברה על בעלת מדליית הכסף האולימפית ב־1984 בסאראייבו, נבחרת צ'כוסלובקיה 6–2. פינלנד הביסה את מערב גרמניה 8–0.

מאטי נייקאנן מפינלנד נטל מדליית זהב שלישית, לאחר שקודם לכן היה לספורטאי הראשון שנטל את שני התארים בקפיצות מיגלשים בגובה 70 ו־90 מטרים. הפעם השיג את מדליית הזהב במסגרת הקבוצתית, כשפינלנד זכתה בתואר בקפיצות מגובה 90 מטר.

השוויצית ורני שניידר ניצחה כמצופה בסלאלום הענק והעניקה מדליית זהב שניה למולדתה, ואילו במדליית הארד זכתה אלופת העולם מאריה ואליסר, גם היא משוויץ.

פנמה מציעה לארח כדורגלני הנוער

מאת סופר "ספורט הארץ"

התאחדות הכדורגל של פנמה מציעה לארח את נבחרת הנוער של ישראל למישחקי ידידות בסוף אפריל. ההתאחדות הישראלית עדיין לא השיבה על הפניה הבלתי צפויה, אך מאמן נבחרת הנוער שלמה שרף מצדד במישחקים המוצעים, העשויים לדבריו לשמש הכנה טובה לטורניר הקדם עולמי לנוער, שיהיה בתחילת מאי בארגנטינה.

אם יימצא פתרון לבעיות הטכניות, תיסע נבחרת הנוער לפנמה ומשם תמשיך לארגנטינה.

טניס
לנדל חוזר — וניצח בטורניר פילדלפיה

פילדלפיה (ע"ד ואיפי). המדורג מספר 1, איוון לנדל, חזר לפעילות לאחר שהחלים מפגיעה ברגלו וניצח כאן בסיבוב השני באליפות ארה"ב למקצוענים באולמות את האמריקאי ריצ'י רנברג 6–2, 6–2. היה זה המישחק הראשון של לנדל מאז נוצח בינואר במלבורן ע"י האוסטרלי פט קאש.

ג'ים גראב, יהודי מארה"ב, ניצח 4–6, 6–7, 6–3 את המדורג 8, הצ'כי תומאס שמיד. קן פלאך מארה"ב הדיח את המדורג 10, הניו־זילנדי קלי אוורדן 7–5, 6–0, 6–3.

● גלעד בלום ניצח בטורניר הטניס של מן, צרפת, יחד עם בן זוגו ההולנדי מיכאל שאפרס, את אריק ילן ורייקי אוסטרטון ממערב־גרמניה 7–5, 7–5.

ישראל הכינה לאוחנה כרטיסי טיסה מבריסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

ההתאחדות הישראלית הכינה כרטיסי טיסה לאוקיאניה לאלי אוחנה, המשחק בקבוצה הבלגית מאלין.

אוחנה אמנם הודיע בתחילת השבוע כי אינו מתכונן לצאת לאוקיאניה, אך אם ישנה דעתו בימים הקרובים מצפים לו כרטיסי טיסה במשרדי אל־על בבריסל.

קליעה
4 קלעים לאליפות אירופה בנורווגיה

מאת אילן פיש
כתב "ספורט הארץ"

נבחרת קלעי הרובה של ישראל ברובה ואקדח אויר אולימפי תשתתף לראשונה באליפות אירופה. הנבחרת יצאה אתמול ותשוב ב־1 במארס. האליפות תהיה בסטאוונגר, נורווגיה.

הקלעים שיצאו: יצחק יונסי, גיא סטריק, ואדי פפירנר ברובה אויר, וגרי ארמיסט באקדח אויר. המאמן הוא יאיר דוידוב.

באיגוד הקליעה וביחידה לספורט הישגי מייחסים חשיבות רבה להשתתפות קלעי ישראל באליפות זו, בגלל שילובם לראשונה באירופה.

● תחרות בירי מעשי תהיה מחר ב־10 בבוקר במיטווח האולימפי שבהרצליה.

אן.בי.איי.
44 נקודות של בירד בניצחון 113–112 של בוסטון על פורטלנד

ניו יורק (ע"ד). בוסטון סלטיקס ניצחה על חודה של נקודה, 113–112, את פורטלנד בליגה המקצועית. כוכב המישחק היה לארי בירד, עם 44 נקודות, 16 מהן ברבע האחרון. סאן אנטוניו נזקקה להארכה כדי לגבור על פילדלפיה 123–121.

תוצאות אחרות: מילווקי — אינדיאנה 97–94, דאלאס — קליבלנד 93–89, דנוור — יוטה 123–120, דטרויט — גולדן סטייט 107–93.

כדורעף
מחר גומלין בגמר־עף

במוצאי שבת יהיה מחזור הגומלין בסיבוב הראשון של הגמר־עף. תכנית המישחקים: הפועל מטה־אשר — הפועל שריד, הפועל קרית־אתא — מכבי פתח־תקוה, רמת־אביב — הפועל המעפיל, הפועל בת־ים — הפועל כפר־סבא.

איגרוף
טייסון נגד ספינקס ב־27.6 באטלנטיק סיטי

אטלנטיק סיטי (ע"ד). המיפגש המסקרן בין שני אלופי העולם באיגרוף במשקל כבד, שטרם נוצחו, מייק טייסון בן ה־21 ומייקל ספינקס בן ה־31 ייערך ב־27 ביוני באטלנטיק סיטי, ניו ג'רסי.

יהיה זה הקרב היקר ביותר בתולדות האיגרוף העולמי, כאשר שני המתאגרפים יגרפו לכיסם מיליוני דולרים. סבורים שטייסון יקבל 17 מיליון ויריבו 10 מיליון.

ליגה אנגלית
פורטסמות מכינה הפתעה לליוורפול

לונדון (איפי). אחרי 26 מישחקי ליגה רצופים ללא הפסד, כשתואר האליפות קרב אליה מדי שבוע, מקווה ליוורפול לשמור על מאזנה הנקי גם לאחר מישחק החוץ שלה השבת בפורטסמות. הקבוצה המארחת, המדורגת 16, מקווה להצליח במה שנכשלו העונה קודמותיה — לנצח את חניכיו של קני דלגליש, שצברו עד כה 66 נקודות ומקדימים ב־12 נקודות את מנצ'סטר יונייטד (54 מ־28 מישחקים), שלא תשחק מחר.

פורטסמות, שעלתה העונה מהליגה השניה, מקווה לחולל את ההפתעה שרבים מייחלים לה זה כבר. "ליוורפול קבוצה גדולה, אך לא בלתי מנוצחת", אמר השבוע פיטר אזגוד, מאמן נערי פורטסמות וכדורגלן נבחרת אנגליה לשעבר. ואמנם, נחשבת פורטסמות ליריבה נוקשה ועיקשת. היא עלתה, אגב, בשנה שעברה לרבע גמר הגביע האנגלי, לראשונה מאז 1952.

יתר מישחקי השבת: ארסנל — צ'רלטון, דרבי — ווסטהאם, אוורטון — סאותהמפטון, ניוקאסל — צ'לסי, קווינס פארק ריינג'רס — ווימבלדון, שפילד ונסדיי — טוטנהאם, ווטפורד — קובנטרי.

יתר הקבוצות חופשיות השבת, בגלל העובדה שלוטון ואוקספורד יתמודדו ביום ראשון — מול מצלמות הטלוויזיה — במישחק הגומלין בחצי גמר גביע הליגה (ליטלוודס). המיפגש הראשון הסתיים 1–1. היריבה בגמר, ב־24 באפריל בוומבלי, תהיה ארסנל שזכתה בגביע אשתקד.

● בליגה הסקוטית תארח השבת סלטיק את מורטון, אברדין את דאנדי ודאנדי יונייטד את גלאזגו ריינג'רס.

בונדסליגה
באיירן וקלן מצפות למעידת ברמן בבוכום

מינכן (שירות "ספורט הארץ"). באיירן מינכן מקווה להשיג השבת ניצחון ביתי על המבורג הנושה, ולנצל מעידה של ורדר ברמן בבוכום, כדי לצמצם את הפער בפיסגה בתום המחזור ה־21. ברמן מוליכה עם 33 נקודות, לפני באיירן וקלן (29 כ"א), שתתארח אצל באייר אירדינגן.

יתר המישחקים: שטוטגארט — פרנקפורט, קייזרסלאוטרן — שאלקה, לוורקוזן — מנשנגלדבאך, דורטמונד — נירנברג, האמבורג — וולדהוף, קרלסרוה — האנובר.

● איטליה כפתה 0–0 על פורטוגל, במישחק קדם אולימפי בליסבון, והדביקה את מערב גרמניה בראש בית ב' באיזור האירופי (לשתיהן 7 נקודות).

המשכים מעמוד 1

שולץ: יש לי תוכנית

(סוף מעמוד 1)

● יציאת כוחות צה"ל מהערים וממחנות הפליטים, וכניסת כוחות סיטור ומינהל ירדניים־פלשתינאים במקומם. כוחות צה"ל ישלטו רק באזורי בטחון מוגדרים חדשים. יתקיימו בחירות למועצת האוטונומיה.

● מו"מ ישיר עם משלחת ירדנית ונבחרים מהשטחים למציאת גבולות סופיים, על פי נוסחת שטחים תמורת שלום. הפתרון יהיה במסגרת קונפדרציה, ולא מדינה פלשתינאית עצמאית. בנושא הגבולות מוכן שולץ להפקיד בידי שמיר ובידי חוסיין מכתבים נלווים שיבטיחו לכל אחד מהם את האינטרסים החיוניים לו.

בשיחה עם כתבים במטוסו הדגיש שולץ כי התכנית היא "עיסקת חבילה" שלא ניתן להפריד בין מרכיביה.

תחום הגמישות של שולץ הוא בעיקר במבנה האלמנט הבינלאומי שלא הוגדר די צורכו, וכן לוח הזמנים של הסדר הביניים. עם זאת, הוא עומד על כך שהיוזמה תצא לדרך עוד השנה.

לקראת בואו של שולץ, נמסרה הערכה מוואשינגטון כי כשלון מסעו יהפוך את אש"ף לנציג בלעדי של הפלשתינאים, ויזרז את הארגון להכיר בהחלטה 242 כדי להשתתף כצד מלא במו"מ.

שולץ ייפגש היום עם נשיא המדינה, ואחר כך עם ראש הממשלה, ולחוד — עם ממלא מקומו. הוא יסעד בצהריים על שולחנו של שר הבטחון.

שולץ ושמיר החליטו לקיים את פגישתם היום בארבע עיניים. שולץ ביקש להרחיק עוזרים, ובעיקר דוברים, מאיזור השיחות, ואת דבריו לתקשורת יאמר בפומבי רק בתום סבב שיחותיו זה.

שמיר החליט להיעתר לנוסחה של מינהל ירדני־פלשתינאי במקום אוטונומיה, ולדחות את כל שאר מרכיבי התכנית. דיווחים שהגיעו אתמול מבירות אירופה על השיחות שקיים שם שולץ עקב ביקורו במוסקוה מלמדים כי מנהיגי בריה"מ לא דחו את יוזמת שולץ, אך הדגישו את דבקותם ברעיון הועידה הבינלאומית שהם רואים בה פורום בורר בין הצדדים.

על פי דיווחים אחרים, עמד נושא המזרח התיכון בצל הדיונים על הסכסוך באפגניסטן, שבו קרוב מאד הסדר בין שני הצדדים, ואף בצל המלחמה במפרץ. עמדת בריה"מ קשורה במידה רבה לעמדה הסורית שישמע שולץ מחר בביקורו בדמשק. הוא ייצא לשם לאחר פגישתו עם ראש ממשלת ירדן, זייד אר־ריפאעי, בשבת בבוקר.

אנשי פמלייתו של שולץ הדגישו אתמול בשיחות עם פקידים בירושלים את העובדה שהאורח קרא מן הכתב דברים מוכנים שהתייחסו, למעשה, לעמדותיו הידועות של ראש הממשלה. הם ציינו בעיקר את דבריו על העיתוי המתאים לקידום השלום, שהתקבלו כמענה לדבריו של שמיר בדבר אי־התאמתו של העיתוי. כמו כן הודגש כי שולץ דיבר על הצעה אופרטיבית, ולא — כפי שאמר שמיר — על תפיסה כללית.

"הצעות מעשיות"

(עט). שולץ הגיע אתמול אחר הצהריים לארץ, למסע דילוגים לקידום השלום במזרח התיכון. בנמל התעופה אמר: "אני סבור שאני מביא אתי הצעות מעשיות".

מטוס ה"בואינג 707" של ממשלת ארה"ב נחת ב־4.30 בדיוק. שמעון פרס קיבל את פני שולץ. שני שרי החוץ השמיעו ברכות קצרות, לפני אנשי התקשורת הרבים שהמתינו להם.

פרס אמר: "זה ביקור חשוב ביותר, ואפילו יוצא דופן. אינני בטוח כלל וכלל שתמצא בארצנו הסכמה כללית, אך הכל מקבלים אותך בברכה. אתה מגיע בתקופה מאד קשה בחיינו, כשאנו מתמודדים עם הבעיות הסבוכות ביותר".

"אני בטוח שהן ישראל והן שכנותיה הערביות משוכנעות שאין ברירה אלא לעשות את הצעד הראשון בדרך הארוכה לשלום לעצמנו ולאזורנו", אמר פרס.

"1988 — שנת שלום"

בדברי תשובתו אמר שולץ: "אני שמח לשוב לישראל, ומצפה לכמה ימי שיחות אינטנסיביות, שמטרתן לקדם את תהליך השלום. אם נוכל לעבוד יחד במסירות ובנחישות הדעת, יעלה בידינו לעשות את 1988 לשנת שלום באיזור זה. אנחנו יכולים לעשות צעדים למען מטרתנו, שהיא שלום כולל במזרח התיכון, אם ניגש לעניין עם רצון טוב, ראיה ריאליסטית של האפשר וראש פתוח. זה הזמן לעבוד למען השלום. אני בטוח שאני מביא אתי הצעות מעשיות", הטעים שולץ. "האירועים האחרונים הדגישו עובדה ברורה ומכרעת: המצב הקיים באיזור אינו בחזקת יציבה לשום צד מהצדדים".

"בלי לסכן בטחון ישראל"

לדבריו, "אסור לשנות את הסטטוס קוו באופן העלול לסכן את בטחונה של ישראל. מטרתנו לסייע לישראל ולשכנותיה להגיע לשלום ולבטחון, ולסייע לפלשתינאים להשיג את זכויותיהם הלגיטימיות", אמר.

עוד ציין כי "הידידות והקשרים בין ישראל לארה"ב, מעולם לא היו חזקים יותר".

"בשם הנשיא רייגן, אני מבטיח לכם שלארה"ב מחוייבות בלתי מסוייגת לבטחונה של ישראל ולשגשוגה", סיים מזכיר המדינה את דבריו.

שמירה אדוקה, בלי טקס

את פני האורח ופמלייתו קיבלו בנמל התעופה, בנוסף על פרס ורעייתו, גם שגרירי שתי המדינות, משה ארד ותומס פיקרינג, עוזריו של פרס נמרוד נוביק ויוסי ביילין, מנכ"ל משרד החוץ אברהם טמיר, ופקידים בכירים.

אמצעי בטחון חמורים ננקטו בנמל. שני מטוסי קרב של חיל האוויר ליוו את המטוס כשהתקרב לנמל בן־גוריון.

דוכן הנואמים קושט בדגלי ישראל וארה"ב. אך חוץ מ"השטיח האדום" לא היה בנמל כל טקס, מאחר שהביקור הוגדר "ביקור עבודה".

בחזית בית־ההארחה התאספה קבוצה קטנה של אנשי "כך", אך הם לא הגיעו לכלל הפגנה והאורח לא הבחין בהם בבואו לירושלים.

בריה"מ צופה כישלון

אליהו זהבי סופר "הארץ" במוסקבה מוסר: רדיו מוסקווה יחד אתמול את הסקירה הפוליטית לביקור שולץ בישראל. פרשן הרדיו מגדיר את הצעות שולץ "סחורה ישנה באריזה חדשה": התכנית האמריקאית מתבססת על הסכם קמפ־דייוויד, כוללת את רעיון הועידה הבינלאומית ואינה מכירה בזכות אש"ף להשתתף בדיונים על עתיד העם הפלשתינאי. "זה מרשם בטוח לכישלון", אומר הפרשן.

מצרים: רק הסדר כולל

קהיר (ע"מ). שר החוץ המצרי, ד"ר עבד מגיד, אמר כי מצרים מקבלת בברכה את ביקור שולץ, וכל תוכנית אמריקאית שיביא באמתחתו להשכנת שלום במזרח התיכון — ואת בתנאי שהתכנית תהיה מושתתת על יסוד ההסדר הכולל והסופי של הבעיה, באמצעות ועידה בינלאומית לשלום, ובתנאי שתתעלם מנוסחת הממשל העצמי בהסכמי קמפ דייוויד.

ד"ר מגיד דיבר במושב משותף של ועדות בפרלמנט המצרי.

שולץ: מוכן לכישלון

(ע"ד). במסיבת עיתונאים בבריסל לפני צאתו לישראל אמר שולץ כי הוא מוכן לכישלון, אבל עדיין הוא אופטימי.

שולץ ניראה מאוכזב על שלא גרם פריצת דרך בעת שביקר באיזור באוקטובר.

הוא הודה כי הסיכויים הם נגדו, במסע הדילוגים שהוא מתכנן במזרח־התיכון: "ובכן. אני יודע טוב מאד שרבים אינם נותנים לי סיכוי גדול להצלחה. זה מה שמצאתי בכל מקום: ספק אחד גדול".

"הבעיה היא שברגע שנודע שאני בא — אנשים מתחילים להתוות קווים שאינם מוכנים לעבור. הדבר עושה את השגת השלום לבלתי אפשרית", אמר. עם זאת, אמר: "אם יש סיכויים כלשהם, אפילו קטנים מאד, כדאי לנסות. אין לפחד מכישלון".

שולץ מותח ביקורת על חוסר שלטון עצמי לפלשתינים

ביקורת על ישראל

בעת שחנה מטוסו בשאנון שבאירלנד, בדרך לישראל, מתח שולץ באוזני כתבים הנלווים אליו, ביקורת על ישראל על שלא איפשרה שלטון עצמי לפלשתינים בשטחים.

"קיימת שם בעיה. מאחר שלאוכלוסיה הגדולה אין זכויות יסוד של ממשל", אמר.

"חוסר היציבות הזה מוצא לו ביטוי מפעם לפעם. יתכן מאד שהאנשים בגדה המערבית וברצועת עזה הגיעו למסקנה שעליהם לדרוש את זכויותיהם", ציין.

"גם כוחות מבחוץ"

שולץ אמר כי רוגזם של הפלשתינים הוא הגורם לרוב מעשי האלימות והפרות הסדר. אך הוא הסכים עם הנשיא רייגן שהיתה מעורבות של כוחות מבחוץ. רייגן אמר במסיבת עיתונאים יום קודם־לכן כי גורמים מבחוץ מסיתים את תושבי השטחים להפרות סדר.

בתשובה לשאלה אמר כי אינו חושש שביקורו ישלהב את היצרים ואת הפרות הסדר. "אם תקפוץ בכל זמן שמישהו נובח, לא תשיג דבר", אמר.

שולץ הביע תקווה כי ייפגש עם מנהיגים פלשתינים בשטחים בעת ביקורו.

כמו כן אמר כי ביקורו המתוכנן בדמשק בא להדגיש את אמונתה של ארה"ב כי סוריה הקטינה את מעורבותה בטרור.

אש"ף: לא להיפגש עם שולץ

תוניס (ע"צ). אש"ף שב והזהיר אתמול כי לא תתקיים שום פגישה בין פלשתינאים לשולץ, עד שיכיר הממשל באש"ף.

פולארד

(סוף מעמוד 1)

את הבקשה, התלונן כי דחיית הבקשה לא נמסרה לו באופן רשמי כמקובל, אלא היא הגיעה לעתון וואשינגטון פוסט.

את בקשתו הגיש פולארד בהסתמכו על סעיף 35 בחוק, המאפשר למי שנידון למאסר עולם לבקש כעבור פרק זמן הפחתת עונשו.

הפרקליט ביסס את בקשתו להפחית מעונש המאסר של פולארד על כמה נימוקים. לדעתו, גורמים בממשל הפריזו בהערכת הנזק שנגרם לארצות הברית כתוצאה מפעילותו של פולארד, וכי הממשל לא מכבד את ההסכם בין החוקרים לפולארד, שתמורת שיתוף פעולה מצדו יוטל עליו עונש מאסר סביר.

משפחת פולארד, שהודיעה על כך אתמול טלפונית, מסרה שלפני כמה ימים יצא עורך הדין החדש של פולארד, אלן דרשוביץ, בתביעה פומבית לכספר וויינברגר, מי שהיה שר ההגנה האמריקאי, כי יוכיח שפולארד אכן גרם, כדבריו, נזק חמור לביטחונה של ארה"ב. לדבריה, וויינברגר הגזים במזיד והתכוון להשפיע בכך על חומרת העונש שייגזר על ג'ונתן ואן פולארד. דברים אלה השמיע דרשוביץ באסיפה פומבית ראשונה שנערכה בבית כנסת בניו־יורק, בהשתתפות כ־500 איש, רובם יהודים.

צויין, כי לאחר דחיית הבקשה להפחית את עונשם של בני הזוג פולארד, לא נותרה שום אפשרות לפעולה חוקית להפחתת עונשי המאסר החמורים שהוטלו עליהם.

אמו של ג'ונתן פולארד הגיבה בזעם על החלטת השופט וציינה כי בטיפולו בבקשה הוא לא הסתיר את איבתו לישראל. היא הוסיפה, כי כאשר ביקרה בתה בישראל לא מכבר, הבטיחו לה חברי כנסת כי ישלחו מכתב אל הנשיא רייגן ויבקשו חנינה לבנה ולכלתה. עתה, היא מקווה כי חברי כנסת נוספים יחתמו על מכתב לנשיא ארצות הברית, ומכתב כזה הוא התקווה האחרונה להפחתת תקופת המאסר.

בעקבות הלינץ' בקבטיה

(סוף מעמוד 1)

ש"שיתף פעולה" עם שלטונות הביטחון.

החשש מתמקד בשני מישורים: ראשית משום התקדים שבהתקפת ההמונים על משתף הפעולה מקבטיה, והן משום החשש שנוצר כי השלטונות הישראלים לא נחלצו לעזרת האיש בזמן. וחשש של אנשי משטרה, פקידי מינהל אזרחי, ואחרים המשתתפים במערכת השליטה והמינהל הישראלית בשטחים, עלול לגבור בשל המשך פעילותם.

אור ליום אתמול ערכו כוחות הביטחון מבצע עתשין רחב היקף בקבטיה, בהשתתפות חיילים רבים ואנשי ביטחון. יותר ממאה מתושבי הכפר נעצרו, בחשד שהיו מעורבים ברציחתו של האיש, מוחמד אל־עאיד איזכארנה (40), ובתיהם של שניים מהחשודים המרכזיים ברצח נהרסו בדחפורים. שלטונות צה"ל החליטו להאריך את הסגר שהוטל על העיירה.

גורמים בטחוניים מסרו כי יש משמעות לכך שצה"ל הרס בתי תושבים שהיו מעורבים בהריגת אזרח לא־ישראלי. הפעלת העונש החמור של הריסת בית זמן כה קצר לאחר מעשה הלינץ', וכמובן ללא עריכת משפט, מעידה, לדעתם, כי הכוונה היא להרתיע מפני פגיעות נוספות במי שידועים כמשתפי פעולה.

התברר כי המהומות בקבטיה החלו כבר בשעות לפני הצהריים, בשעה 11 בקירוב, וכי רק אחרי השעה 3 הצליחו התושבים לפרוץ לביתו של מוחמד אל־עאיד, ולעשות בו לינץ'.

ההתקפה על ביתו נעשתה כפי הנראה בשני גלים. בפעם הראשונה הפגינו צעירים ליד ביתו והשליכו אבנים, ואז יצא מוחמד אל־עאיד וירה עליהם. כנראה הצליח להניס את תוקפיו. אך התושבים שוב ניסו לתקוף אותו. מדי פעם יצא אל־עאיד וירה, עד שאזלה תחמושתו. בין היריות נהרג ילד בן 4 ונפצעו 15 תושבים. בעבור כארבע שעות, משנדם קול היריות, הצליחו התושבים להיכנס לביתו. העלו את הבית באש באמצעות בקבוקי תבערה, והרגוהו.

אחר־כך תלו אותו על עמוד חשמל, והניפו דגל פלשתין מעל ראשו.

לא ברור מדוע לא נחלץ צה"ל למלט את האיש מזעם ההמון, ומדוע לא פיזר את המתקהלים במקום במשך למעלה מארבע שעות.

מקורות צבאיים מסרו אתמול כי כוחות של צה"ל לא נכחו בעיירה במהלך האירועים, אלא הגיעו למקום רק לאחר תקרית הירי, ולאחר שתושבי הכפר עשו בו שפטים. גם אז, לדברי המקורות, לא נכנסו חיילי צה"ל לתוך הכפר, אלא הטילו עליו סגר. לפי עדויות של תושבי העיירה, שנמסרו לעיתונאים זרים ופלשתינים, ידע צה"ל על כך שבקבטיה מתחוללות מהומות. לדברי התושבים, נשלח מסוק צבאי למקום כדי לפזר את המתפרעים בגז מדמיע. מקורות בטחוניים מסרו כי נראה שלצה"ל לא היה ברור מה סיבת ההמהומה המתחוללת בקבטיה. בשלב מסויים היתה סברה כי מדובר בסיכסוך מקומי, "דבר חמור לות" כלשונם של מקורות צבאיים רשמיים. מה שברור הוא כי במהלך הלינץ' שתושבי העיירה עשו במוחמד אל־עאיד, לא היו כוחות של צה"ל במקום. מעט אחר־כך או לפני כן, סגרו כוחות של צה"ל את מבואות העיירה, ולא איפשרו מעבר ממנה ואליה. רק למחרת בבקר, אחרי שהוטל עוצר על העיירה, נכנסו לתוכה כוחות גדולים של צה"ל.

מקרים של התקפות ואיומים על חשודים בשיתוף פעולה גברו באחרונה. בין היתר הופעלו איומים על ראשי עיריות ממונים, על שוטרים, על אנשי המינהל האזרחי, על פועלים שהפרו קריאות לשביתה ויצאו לעבודה בישראל, ועל סוחרים שהפרו את שביתות המסחר. חלקם היו מטרה למעשי אלימות.

בכפר עובידיה, הסמוך לבית־לחם, הותקף אדם שנחשד בשיתוף פעולה וביתו הוצת. האיש טען כי כל חטאו היה בכך שיצא לעבוד בישראל לפרנסתו.

אם רוצים

(סוף מעמוד 1)

האמריקאית, המתלווים אל שולץ בכל מסעו. ה־16 הינם כתבים דיפלומטיים של רשתות הטלוויזיה הגדולות, ועיתוני היוקרה של ארה"ב.

תשושים מן הדרך, מעיפים מבט מבוהל קמעה בתוכנית הביקור המפורטת, שהמשפט החוזר בה הוא: "יציאה לטיסה מיוחדת" ו"טיסה חוזרת". אחד מהם, מעיד על עצמו שבסופו של כל מסע כזה, הוא תמיד נראה גרוע יותר משולץ, שיש לו במטוס מיטה לישון בה, והוא מצליח לשמור על חזות רעננה.

ג'ון קוקראן, איש אן־בי־סי מזה 18 שנה, הכתב הדיפלומטי של הרשת, מתלווה לשולץ מראשית מסעו. "באנו בתחושה שיש סיכוי ליוזמה", הוא מספר על האווירה השוררת בקרב העיתונאים המתלווים. "אבל שום דבר לא יפתיע אותנו. לא כישלון מוחלט, ולא הצלחה". בטיסה מוושינגטון לישראל, שעצרה לתדלוק בשאנון, אירלנד, הספיקו לשוחח מעט עם מזכיר המדינה. שולץ, אומר קוקראן, נראה אופטימי יותר מאשר בביקורו כאן באוקטובר. "אז באתי לשמוע, עכשיו, באתי עם רעיון", אמר לכתבים המלווים.

כשנשאל על סיכויי יוזמתו, השיב: "על סמך שיחותי, ועל סמך ביקורו של ריצ'רד מרפי, נראה לי שיש סיכוי לתרום תרומה. אנו לא צריכים לפחד מכישלון". בתשובה לשאלה אחרת, השיב מזכיר המדינה: "יש אנשים, הנוטים להציג את עמדתם העקרונית כבסיס ראשוני לדיון". סתם ולא פירש, אך העיתונאים הבינו כי כיוון את דבריו לראש הממשלה, יצחק שמיר.

קוקראן עצמו, שעשה כבר בארץ פעמים מספר, בביקורו של סאדאת ולאחריו, אינו שותף לתחושת האירוע הדרמטי, המתגנבת לביקור. עם זאת, הוא אומר: "זו ההזדמנות האחרונה של הממשל הזה. ההסטוריה תשפוט אותו לרעה אם לא יעשה לפחות נסיון של ממש".

הלוח הארצי | הארץ חדשות

לא.ג. שמש בע"מ
דרושים
גובי חובות וצ'קים
בעלי נסיון והופעה, עדיפות לבעלי רכב
טל: 08-587536, 08-581999

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי־הטבע
דרוש
תכניתן מערכות
תאור התפקיד: אחזקה והפעלה של מערכות מחשבים כפוף לתכניתן ראשי.
דרישות: הנדסאי מחשבים. ידיעת השפות עברית ואנגלית. ההעסקה בחוזה מיוחד. הדרגה לפי כישורי המועמד.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים ונסיון מקצועי לאוניברסיטה העברית בירושלים אגף כח־אדם, הר־הצופים מיקוד 91905
עד 13.3.88

לסוכנות B.M.W נירגד
דרושים:
1. עוזר מחסנאי
– אנגלית חובה + רישיון נהיגה.
2. פקיד/ת מכירות
ניסיון אנגלית + רישיון נהיגה.
02-713888, 02-718885

תשלובת כיתן בע"מ
למפעלינו בירושלים (אוקיטס־רוזן)
דרוש/ה
חשב/ת מפעל
בעל/ת תואר של רואה חשבון
רצוי ניסיון קודם במפעל תעשייתי
וידע במחשבים
נא לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים למחלקת תנאי שרות
ת.ד. 2147 ת"א 61020
-סודיות מובטחת-

הכולבו

לסניפי באר־שבע
דרושים
*** מחסנאים**
*** מנהל מחלקת בשר**
המעוניינים מתבקשים לפנות
להיפרכל רחוב האורנים באר־שבע
ביום א' 28.2.88 בין השעות 17.00—19.00

לבי"ח אלי"ן
דרוש/ה
מנהל/ת מטבח
למשרה מלאה. רצוי בוגר/ת בי"ס למלונאות או בי"ס לתזונה.
ניסיון 3-5 שנים בניהול מטבח.
לפנות בכתב לת.ד. 9117 ירושלים.

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
אגף כח אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ט/2 על
משרות ניהול פנויות

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי־ספר יסודיים, בחטיבות הביניים בבתי הספר המקיפים השש שנתיים ובמוסדות להכשרת עובדי הוראה לקראת שנת הלימודים התשמ"ט.

מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.

התכונות פורסמו בפירוט בתוזר מנכ"ל מ"ג/5 מ"ז בטבת התשמ"ג (2 בינואר 1983), סעיף 131. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, ואחר אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות — י"ז באדר התשמ"ח (6 למרס 1988)

רשימת המשרות

א. מחוז ירושלים — רחוב דוד המלך 18, ירושלים מיקוד 94101 טלפון 02-238211
1. ביה"ס הממלכתי "בית הילד" בירושלים. 13 כיתות א'-ו'.
2. ביה"ס הממלכתי "בית וגן" בירושלים. 8 כיתות א'-ו'.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "הר נוף" בירושלים. 13 כיתות א'-ו'. כיתה אחת ז'-ח'.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "רמות 02" בירושלים. 12 כיתות א'-ו'. 3 כיתות ז'-ח'.
5. ביה"ס הממלכתי "רמות ב'" בירושלים. 14 כיתות א'-ו'. 4 כיתות ז'-ח'.
6. ביה"ס הממלכתי "רחביה" בירושלים. 18 כיתות א'-ו'.
7. ביה"ס לחינוך מיוחד "אל אמל" במזרח ירושלים. 7 כיתות א'-ו'.
8. חטיבת הביניים "אל קודס לבנות" במזרח ירושלים. 12 כיתות ז'-ט'.

ב. מחוז המרכז — בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב, מיקוד 64928 טלפון 03-5435276
1. חטיבת הביניים הממלכתית באלפי מנשה. 6 כיתות ז'-ט'.
2. ביה"ס הממלכתי דתי "שח"ל" בנתניה. 12 כיתות א'-ו'. 4 כיתות ז'-ח'.
3. ביה"ס הממלכתי דתי "נצח ישראל לבנות" בפתח תקוה. 18 כיתות א'-ו'. 2 כיתות מקדמות. כיתה טיפולית אחת.

ג. מחוז הצפון — בית הממשלה, נצרת עלית, מיקוד 16000 טלפון 06-572960
1. ביה"ס הממלכתי דתי "נר ישראל" באחיהוד. 4 כיתות א'-ו'.
2. ביה"ס הממלכתי "יסודי ב'" בטבעון. 14 כיתות א'-ו'. 6 כיתות ז'-ט'.
3. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בחיספין. 3 כיתות ז'-ח'. מוסד חדש.
4. ביה"ס הממלכתי דתי "הדסים" ביקנעם. 6 כיתות א'-ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
5. ביה"ס הממלכתי "ארזים" במעלות. 14 כיתות א'-ו'.
6. חטיבת הביניים הממלכתית דתית במעלות. 3 כיתות ז'-ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
7. ביה"ס הממלכתי "גלעד" בנצרת עלית. 12 כיתות א'-ו'.
8. חטיבת הביניים הממלכתית "בן גוריון" בעפולה. 26 כיתות ז'-ח'. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
9. ביה"ס הממלכתי דתי לחינוך מיוחד "תוחלת" בעפולה. 4 כיתות א'-ו'. 6 כיתות ז'-ח'.
10. ביה"ס הממלכתי "יסודי ב'" בפקיעין. 8 כיתות א'-ו'.
11. ביה"ס הממלכתי "נוף הגליל" בקבוץ פרוד. 6 כיתות א'-ו'.
12. ביה"ס הממלכתי דתי "יבנה" בקרית שמונה. 6 כיתות א'-ו'. המשרה פנויה לשנה. אם אפשרות להארכה.
13. ביה"ס הממלכתי דתי "עוזיאל" בקרית שמונה. 6 כיתות א'-ו'.
14. ביה"ס הממלכתי "תל חי" בקרית שמונה. 14 כיתות א'-ו'.
15. חטיבת הביניים הממלכתית דתית "אולפנא צביה" בשלומי. 3 כיתות ז'-ח'. מוסד חדש.

ד. מחוז תל־אביב — בנין הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב. טלפון 03-5435406
1. ביה"ס "חווה לחינוך חקלאי" בבת ים. 8 כיתות ג'. 41 כיתות ה'-ו'. 19 כיתות ז'-ח'. מוסד חדש.
2. ביה"ס הממלכתי "אילנות" בהרצליה. 12 כיתות א'-ו'. כיתה טיפולית אחת.
3. ביה"ס הממלכתי "הבילויים" ברמת גן. 16 כיתות א'-ו'. 6 כיתות ז'-ח'. כיתה טיפולית אחת. המועמד שיבחר ימונה כמנהל בפועל.
4. ביה"ס הממלכתי "מגן" בתל־אביב. 13 כיתות א'-ו'. 3 כיתות מיוחדות.
5. ביה"ס הממלכתי "רמת החייל" בתל־אביב. 12 כיתות א'-ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.

ה. האגף לחינוך התישבותי — ת.ד. 7036, הקריה, תל־אביב. מיקוד 61070 טלפון: 03-255421
1. ביה"ס המקיף השש־שנתי "הדסים" באבן יהודה. 21 כיתות ז'-ט'. 22 כיתות י'-י"ב.
2. ביה"ס השש־שנתי "העמק המערבי" בקיבוץ יפעת. 10 כיתות ז'-ט'. 12 כיתות י'-י"ב.
3. ביה"ס המקיף השש שנתי "הרי אפרים" בקיבוץ מגידו. 7 כיתות ז'-ט'. 7 כיתות י'-י"ב.

ו. המחלקה להכשרת עובדי הוראה — רח' סמילא 20, ירושלים מיקוד 91911 טלפון: 02-238211

1. המכללה לחינוך ע"ש "דוד ילין" בירושלים.
בהוסד מסלולים לגיל הרך, חינוך יסודי (רגיל) חינוך יסודי בהתמחות בחינוך מיוחד וחטיבת הביניים (בהתמחות במקצועות הומניסטיים שונים, יהודיים, מתמטיקה ומדעי הטבע).
כן פועלים במסגרת המכללה מסלולים לאומנויות טכניות לחינוך מיוחד ערבי והתמחות במדעי התזונה וכלכלת הבית.
נוסף על מסלולים אלה קיימים מכון לחינוך ריפויי מכינה לעולים ומכינה קדם אקדמית. במכללה פועל מרכז להשתלמות מורים.
דרישות המשרה:
1. תואר אקדמי שלישי בחינוך או באחד ממקצועות ההוראה.
2. השכלה פדגוגית.
3. נסיון בהוראה בניהול ובארגון במוסדות החינוך
4. כושר הדרכה והנחיה.
5. כושר ניהול מו"מ עם גורמי חוץ ותו"ל ויחסי ציבור תקינים.
6. כושר ניהול ופיתוח קמפוס של מכללה אקדמית חינוכית
7. יועדף נסיון במוסדות להכשרת עובדי הוראה

2. סמינר "בית יעקב", חיפה
המוסד מוכר ובפיקוח משרד החינוך והתרבות. בסמינר מסלול גננות גיל הרך יסודי חטיבות ביניים. הכשרה מקצועית הסמינר דו שנתי.
מן המועמדים נדרש שיהיו בעלי השכלה פדגוגית ואקדמית נסיון בהוראה בניהול בפיקוח או בהדרכה במוסדות חינוך. המינוי למשרה טעון אישור האגף לחינוך המוכר.

3. המכללה הממלכתית דתית "תלפיות" בתל־אביב.
במכללת תלפיות תל־אביב מכשירה מורים וגננות למסלולים הבאים: גננות גיל הרך יסודי חינוך מיוחד הכשרות מקצועיות (אומנות מוסיקה מלאכה הנדסאים להוראה) והשתלמויות. במוסד פועל מרכז להשתלמות מורים.
דרישות המשרה:
מן המועמדים נדרש שיהיו בעלי השכלה פדגוגית ואקדמית ובעלי תואר שלישי. נסיון בהוראה בניהול בפיקוח או בהדרכה במוסדות חינוך. המינוי למשרה זאת טעון אישור אגף החינוך הדתי.

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
אבטחה • שמירה • שרותים מיוחדים

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל תעופה בן גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
תושבי נתניה־חיפה
* בוגרי שרות צבאי * 12 שנות לימוד לפחות
* הוברי אנגלית ברמה טובה (והראיון יערך באנגלית)
* מצב בריאות תקין * הופעה נאה
חובת מגורים באיזור שבין נתניה והסביבה לחיפה רבתי

העבודה מוצעת רק למי שיכול להתחייב ל־4,5 ימי עבודה מלאים בשבוע, לתקופה של 7 חודשים לפחות

ועדות קבלה יערכו במקומות ובמועדים הבאים:
בחיפה: יום א' 28/2 שעה 14.00 ברח' הנביאים 26 א'
בנתניה: יום ב' 29/2 שעה 09.00 במלון ראובן רח' אוסישקין 25
למתאימים שכר נאות, כלכלה, הסעות מדי יום מהבית, הדרה והטבות נוספות כגון: טיסה לחו"ל
נא להצטייד בתעודת זהות, פ. מילואים ו־2 תמונות
המשרד הראשי: חיפה, רח' הנביאים 26
טל' 04-67 20 67

לעיתון "הארץ"
דרושים
סוכנים
להולכת עיתוני בוקר
באזור גוש דן
להתקשר 5121336

דרוש/ה
סוכן/ת
בעל/ת רכב
לשיווק
מוצרי קוסמטיקה
נא לפנות לטלפון:
03-823854

שירות בתי הסוהר
מינהל כח אדם והדרכה
תן ידך לשמירת ביטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרושים מסגרים
לבתי הסוהר: שטה (ליד בית שאן) איילון (אזור רמלה)
הכישורים הנדרשים:
1. בוגר בי"ס מקצועי במסגרות כללית.
2. ניסיון של שנתיים לפחות.
3. בעל כושר ניהול והפעלת עובדים
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– לאחר שירות חובה בצה"ל
– פרופיל 65 ומעלה
– אזרחות ישראלית
– עבר ללא דופי
הנך מתבקש לפנות בכתב בצרוף תעודות למח' תעסוקה ת.ד. 81 רמלה מיקוד 72100
טל: 227940, 08-239877.

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרוש יזם חברתי
לתפקיד
מנהל
למתנ"ס
גבעת אולגה (חדרה)

דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמאית (ב א לפחות) • נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב החברה למתנ"סים בגבעת גוננט ירושלים 91034
על הפניות בציון המקום המבוקש להגיע עד ל־4.3.88
יענו מועמדים מתאימים בלבד

שופר־סל

לסניף רחובות רח' הרצל 183
דרושים
*** מנהל מחלקת ירקות**
*** מנהל/ת מעדניה**
*** עובדי/ות מעדניה**
*** עובדי/ות מאפיה**
– תנאי שכר משופרים –
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף

מעדנה

למפעלנו בגן־יבנה
דרושים
1. מכונאי תעשיה
בעל ניסיון מוכח במכונות תעשייתיות
2. מסגר — רתך
רצוי ניסיון בריתוך ארגון
3. מלגזן
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר
לטל: 08-574601 לכח־אדם

כוכב

למשרדנו בתל־אביב דרושה
פקידה
לשעות אחה"צ (12.30-16.30)
5 ימים בשבוע.
לעבודה משרדית באופן עצמאי.
תועדף בעלת נסיון בענף הבניה.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, לת"ד 655 חיפה
עבור שושי, כח־אדם

אילן
איגוד ישראלי לילדים נפגעים
דרושים
פיזיותרפיסטים
לעבודה במעון נכים בנתניה.
בשעות הבוקר בלבד
על הפונים להיות עוסק מורשה
נא לפנות טלפונית: 053-55607/8

למוסד ציבורי
דרוש/ה
גזבר / מנהל/ת מחלקת תקציבים
כשורים דרושים:
* תואר אקדמאי בכלכלה ו/או מנהל עסקים
* ניסיון של 3 שנים בהכנת תקציב למוסד ציבורי
* ניסיון רב בעבודה עם מחשב
תנאי שכר: עפ"י הדירוג האחיד, בהתאם לכישורי המועמד.
● המעוניין/ת בתפקיד זה יפנה בפרוט קורות חיים ונסיון מקצועי למנהל כח אדם ת.ד. 39359 תל־אביב

לחברה מסחרית
דרוש
עוזר
למנהל החשבונות הראשי
יועדף מנהל חשבונות
בעל נסיון
לצלצל מיום א' שעה 10
לטלפון 336702 קו פנימי 248
לאביבה או אריאלה

אולפנת בני־עקיבא אמנה
תל חי 6, כפר־סבא
טלפון: 052-26121
דרושה
אם בית דתית
בדבר פרטים נא לפנות
למשרדי האולפנא

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים מ"6 בערב עד למחרת ב"7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
"שקד" — שרות רפואי לקב (ת"א) שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24 טל' 03-549111 "טקס" קוד מנוי 222 שליח — שרות רפואי לקב וחיפה בימי חול בשעות 19-24. בימי ששי 24-14. בשבת 08-24 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
שר"ן — שירות רפואי נייד ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת חג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218896
מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבין ב"ר
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל. 03-284649 פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז מידע לקרובות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לבית —
שרות מעניים לרפואה, טיפום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
1500 איתורית 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי כפר יעקב 03-223958
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
כפר־סבא 052-913999
מרכז מידע למסבי לחץ מטעם "מגביל"
א' רה 11.00-13.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
ארגון לשירות אבא — חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8

הועד למלחמה באיידס — המסרה הסיוע לחולים כדי מקלט 24 שעות בטלפונה 290101-03, 203121-03. עד פתח בכל יום ב' 19.30-23.00. ת.ד. 20633 תל־אביב
תורנות מרפאות בכלבה — והסתן ת"א — 611001, 24363, 241239952 שעות ביממה) ווסתן ירושלים 226335 והסתן חיפה 645334
עמל — נדות לטיפול נמרץ לחולי לב (פרטי) 330848

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים, פנימית)
איכילוב – (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק – (פנימית, ילדים)
הדסה ע"כ – (כירורגית, אורטופדיה, נשים עיניים, א.א.ג.)
הר"צ – (אורטופדיה)
בקור חולים – (נשים, א.א.ג.)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בבלי שדואל 1 של בבלי 440552
בן יהודה בן יהודה 142 223535
ירושלים
מרפאת רוממה הצ"ג 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 55 333512
חולון
אסתא סוקולוב 4 5058197
בת ים
מור הבינה דייך 20 583360
רמת גן
הרפה כצנלסון 151 722271
נתניה
הרפה הרצל 24 22243
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
היסוד קרן היסוד 73 ק' ביאליק 704185
חדרה
כללית הוסשילד 335884
רחובות
כללית בני משה 452381
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הבריאות, משפחה, מיניות — אבטחי מניעה. תל־אביב: ימים ב' ג' ד' ו' — 16.00-19.00.
יום ו' שעות 8.30-11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הסתדרות 14 טל' 81520

יום שבת

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים מ"6 בערב עד למחרת ב"7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81533
נהריה 923535
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
שר"ן — שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מבין ב"ר
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א-ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה.
מרכז מידע לקרובות אונס — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 335316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח – (ילדים)
איכילוב – (פנימית, כירורגית)
ירושלים
ביקור חולים – (נשים)
ש"צ – (ילדים)
הר"צ – (פנימית)
הדסה ע"כ – (כירורגית, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג.)

תורנות בתי־מרקחת

תל אביב
בס פרישמן 66 237326
צמח יהודה המכבי 33 449995
מכאו"ם – בס, צפון
ירושלים הר הזיתים הר הזיתים 287480
מכאו"ם – מרפאת רוממה הצ"ג 28 523191
חיפה הנשיא שד' הנשיא 33 333312
חולון
בלפור בלפור 90, בת ים 885288
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
רמת גן
הירניה ארלוזורוב 81 721489
נתניה
הנשיא שד' וייצמן 36 23639
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות
ג"כ קריות שד' בן גוריון 73 ק' מוצקין 733477
חדרה
כללית הוסשילד 335884
רחובות
כללית בני משה 482381

מרכזי מידע — אגד
02-304144 03-432777 04-549121

הסנה — מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות	ש"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.56	6.10
תל אביב	5.14	6.08
חיפה	5.06	6.09

לאופר אופנת עור
דרושים
תופרים גזרנים ושבדים כלליים
טל: 08-532895

תמרוקי ישראל בע"מ
יהודית מילר בע"מ
דרושות
דיילות מכירה
לדוכני החברה
פרטים נוספים: 02-525332, 02-531992
החל מיום א'
בין השעות 12.30-16.00 לדודי

דרושים
דנאל אשדוד
★ חרט/כרסם
בוגר בי"ס מקצועי
★ מכונאי אחזקה מוסה
בוגר בי"ס מקצועי
★ מפעילי מכונות
בעלי 2-3 שנות נסיון
★ מכונאי ימי
נסיון בטורבינות ומושבות
★ מכשירן
★ רתך שריון
★ לברונטיות תעשייתיות
★ מזכירה בכירה
עברית אנגלית
אשדוד
רוגוזין 8
טלפונים:
08-532221
08-533644
דנאל

פריקלאס ים־המלח בע"מ
במפעלנו במישור רותם דרושים

מהנדס/ת מכונות
★ תואר ראשון בהנדסת מכונות ★ אפשרי ללא נסיון ★ יחסי אנוש טובים

מהנדס/ת תהליך
★ תואר ראשון בהנדסה כימית ★ ניסיון של 2-3 שנים ★ יחסי אנוש טובים

לברונטים/ות
★ לעבודה תקופתית
★ הנדסאי כימי בלבד ★ ניסיון בעבודה בתעשיה הכימית ★ יחסי אנוש טובים

עובד/ת שיווק
למתקן מוצרים מיוחדים
★ נסיון בדוקומנטציה ליצוא ★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין — שפות נוספות יתרון ★ כושר ניהול מו"מ וטיפול בלקוחות באופן עצמאי ★ כושר ניהול ופיקוח על פעילות מתקון מוצרים השונים ★ עדיפות תנתן למועמדים בעלי ניסיון מסחרי קודם או רקע טכנולוגי. יתרון לבעלי רקע אקדמי ★ כושר להשתלב בכל הפעילות השיווקית של היחידה.
5 ימי עבודה בשבוע
תנאי השכר יקבעו עפ"י כישורי המועמדים
למועמדים מתוך לאיזור תנתן עדיפה בדיור
רק מועמדים העונים על הכישורים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם לפי הכתובת פריקלאס ים המלח מישור רותם ד.נ. ערבה ב. 86800
הקבוצה כימיקלים לישראל

ארגמן תעשיות בע"מ
איזור התעשייה יבנה
08-433243, 08-433034
למפעלינו דרושים ות
1. מחסנאי/אקספדיינט
למחסן בדים
הכישורים הדרושים:
• נסיון בניהול מחסן קבלה ומשלוח בתחום הטקסטיל
• נכונות לעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות
• מיומנות בהפעלת מלגזה
2. מכונאי רכב מתחיל
• חניך או מתלמד לעבודות עזר במוסך הרכב שלנו
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות טלפונית למח' כ"א לקביעת מועד לפגישת היכרות. הסעה לתושבי האיזור מובטחת

לחברת יבואני מכשירי כתיבה ומתנות
דרושה
מזכירה למשרה מלאה
תאור התפקיד:
• ניהול העבודה השוטפת במשרד
• הפעלת המחשב בעברית
• ידיעה מושלמת של השפה העברית + ידיעה טובה באנגלית
• הדפסה עברית ואנגלית
• ניסיון קודם בניהול משרד
• נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה המקובלות.
• קיום קשר בע"פ ובכתב עם גורמי פנים וחוץ.
לפנות למרק 7 02-722288

נציבות שירות המדינה
מודיעה על פרסום
מכרז פומבי מס 666
למשרת עורך/ת ראשי/ת לכתבי "אמנה" ומנהל/ת מחלקה לתרגומים בעברית
במשרד המשפטים המשרד הראשי ירושלים
הדרגה: 8-10 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח
דרישות המשרה: השכלה אקדמית בלשון העברית (תואר ראשון) - רצוי בעל תואר שני - ניסיון בתרגום מהשפות אנגלית וצרפתית, לשפה העברית, ועריכת החומר המתורגם ברמה גבוהה.
פרטים נוספים, תיאור התפקידים ודרישות נוספות אפשר לקבל בלשכה המחוזית של נציבות שרות המדינה, הקריה רח' קפלן 3, ירושלים, ת.ד. 776-91007 טלפון 02-639241.
בקשות בצרוף מסמכים יש להגיש ללשכה הנ"ל על גבי טופס 2115 (אותו אפשר להשיג בכל סניפי הדואר) עד ליום כ"א באדר התשמ"ח (10.3.1988).

דרושים
מורים להוראה
במקצועות:
★ טכנאי/הנדסאי קרור. התמחות במזוג רכב – בערב לאשדוד.
★ טכנאי/הנדסאי קרור – בערב לאשקלון.
★ טכנולוגיה ומחשב – בבוקר ליבנה.
★ גרפיקה – בערב לרחובות.
★ לשון וחיבור – בבוקר לאשדוד.
לתאום פגישה נא להתקשר לטלפון
08-521885, 08-522261

صكا من الأصل

חדשות כלכלה

נסים: גורמים עסקיים מנסים לאלץ הממשלה לבצע פיחות אך החלטתי נחושה לא לעשות זאת

מאת צבי זרחיה

שר האוצר, משה נסים, הביע אתמול התנגדות לפיחות. נסים אמר כי גורמים עסקיים מנסים לאלץ את הממשלה לבצע פיחות. לאחר שהעלו שכר ושחקו רווחיהם, ואולם הוא נחוש בדעתו שלא לבצע פיחות, העלול לערער את היציבות.

לעומתו אמר חבר מפלגתו, ח"כ אוריאל ויינשטיין: "אם ישראל לא תבצע פיחות בשקל בזמן הקרוב ביותר עלול מערך הייצוא הישראלי לארצות "גוש הדולר" להתמוטט, ויהיה קשה מאוד, במשך שנים, לחזור להישגים של השנים האחרונות".

ויינשטיין הוא מרכז סיעת הליכוד בוועדת הכספים של הכנסת.

ויינשטיין תבע לבצע פיחות ריאלי בשקל כדי למנוע נזק נוסף לייצוא הישראלי לארה"ב, עקב ההפסדים הגדולים הנגרמים באחרונה ליצואנים הישראליים ל"גוש הדולר".

לדבריו, היצואנים ל"גוש הדולר" נמצאים בעמדה נחותה כי השער הוא 1.56 ש"ח לדולר, בעוד שלפני מספר חודשים הוא היה 1.60 ש"ח לדולר. במצב זה אין תמריץ ליצואנים ורווחיותם אינה באותה.

לדעתו, בשלב שני יש לבצע פיחות נוסף של בין 5 ל־10 אחוזים בשער השקל. לדברי ויינשטיין, יהיה זה תיקון שער אופטימלי בתנאים הקיימים.

מרכז סיעת הליכוד בוועדת הכספים הסביר כי בשל קשיי היצואנים, כבר החלו אחדים מהם להפחית את היקפי הייצוא שלהם לארה"ב. והדבר עלול להביא מיד לתפיסת השווקים המתפנים בידי מתחרים. מאמץ ניכר יידרש אחר כך כדי לכבוש מחדש שווקים אלה.

חברת רסקו ממשיכה להפסיד: 11 מיליון שקל בחצי שנה

מאת אריה לביא

חברת הבנייה רסקו ממשיכה לצבור הפסדים תוך מאמצי התייעלות שלה בתקופה האחרונה. הפסדי החברה אומנם הצטמצמו, אך במחצית השנה שהסתיימה בסוף ספטמבר 1987 הם הסתכמו ביותר מ־11 מיליון שקל, לעומת 15 מיליון שקל הפסד בתקופה המקבילה בשנה הקודמת.

בעקבות כך גדלו ההפסדים המצטברים של החברה ל־267 מיליון שקל, לעומת 255 מיליון שקל בתקופת הדו"ח הקודמת. הגירעון בהון החברה גדל ליותר מ־82 מיליון שקל, לעומת 71 מיליון שקל.

סופר "הארץ" מציין שבעלי השליטה בחברה, אברהם (אייבי) נאמן ומוטי תג'ה, שעמדו בעבר בראש החברה, אינם פעילים בה יותר. נאמן אף העביר חלק מפעילותו לניו יורק.

אלגרו נגינה
מבצע הוזלות
קומפקט דיסק
וקלטות תוצרת חוץ
לבקשת הקהל
בחודש מרץ
בימי שני וחמישי – פתוח עד 10 בלילה
אלגרו, המרכז הגדול למוסיקה בישראל
ת"א, רח' שינקין 10 טל' 03-280739

שיעור הריבית הממוצע: 18.8%

מאת דן סגיר

שיעור הריבית הממוצע שנקבע אתמול בשיטת המכרז על ההלוואה המוניטרית שמעמיד בנק ישראל לבנקים לשישה ימים, בסכום כולל של 300 מיליון ש"ח, הוא 18.8 אחוזים לשנה. שיעור הריבית שבו נסגר המכרז הוא 18 אחוזים.

עלותה הממוצעת של ההלוואה היא שווה־ערך לשיעור ריבית של כ־16.5 אחוזים לשנה בגיוס פיקדונות מהציבור (פז"ק), שעליהם חלה חובת נזילות. במקביל פרעו הבנקים הלוואה בסכום של 550 מיליון ש"ח שהועמדה להם בשבוע שעבר.

ירידה במחיר הנפט מהמפרץ: 14.85 דולר

מאת אליהו הובי

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). חבית נפט מהמפרץ הפרסי, שעלתה בראשית השבוע 14.95 דולר, נמכרה אתמול במחיר 14.85 דולר, ירידה של 10 סנט. חבית נפט מהים הצפוני נמכרה במחיר 15.65 דולר.

מומחי נפט באירופה סבורים כי מדינות אופ"ק יפיקו החודש 18 מיליון חביות ביום, לעומת 16.7 מיליון חביות בממוצע בימי ינואר, ולפיכך צפויה ירידה נוספת במחיר הנפט.

מזג האוויר החם ששרר החורף באירופה גרם לירידה תלולה בצריכת הנפט לחימום, ולגידול מאגרי הנפט במדינות מערב אירופה. בהתאם לחישובי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה, מחיר חבית נפט הוזל ב־60 אחוז מאז 1985, עקב הירידה התלולה בשער הדולר שלוותה בירידת מחיר הנפט.

גורם בכיר ב"כור":

"פורמן התפטר בגלל הפסד של 10 מיליון דולר בקבוצת המזון ב־87"

מאת יונתן שרמן

קבוצת המזון של "כור", שבראשה עומד שלמה פורמן, הפסידה בשנה שעברה 10 מיליון דולר. ולראשונה בתולדותיה, גם חברת "תלמה" הפסידה. כך גילה ל"הארץ" מקור בכיר ב"כור".

המקור הבכיר ציין כי התפטרות פורמן נובעת מחוסר נכונות של הנהלת "כור" לשאת ולכסות את ההפסדים הללו, ובעמדת ההנהלה של הקונצרן כי על הקבוצה לממן את ההפסדים ממקורותיה הכספיים או מהלוואות בבנקים.

כן נמסר כי שאלת מימון ההפסדים הביאה לעימות חריף בין פורמן לבין מנכ"ל הקונצרן ישעיהו גביש וראש אגף הכספים של "כור" שבח אופיר. עימות זה הביא בסופו של דבר להתפטרותו של פורמן מהנהלת "כור".

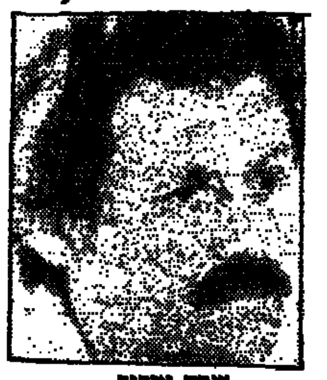
שבח אופיר

כזכור, פורמן עצמו נימק את התפטרותו במדיניות הכספים הרכזית של "כור" ובחוסר נכונות של הנהלת הקונצרן להגדיל את עצמאות המפעלים ולהפעילם כיחידות עצמאיות לחלוטין.

יצויין כי התפטרותו הבוטה של פורמן מהנהלת "כור" חוללה סערה בקונצרן. שכן עד עתה ניסו ראשי הקונצרן למנוע מעימות זה מלהתפרץ החוצה. כיום ידוע כי בקרב חברי הנהלת "כור" קיימת מתיחות רבה גם בנושאים אחרים. ובכלל זה הצעדים שיש לנקוט ליישום תוכנית ההבראה, מדיניות הכספים והמעמד האישי של חברים שונים בקונצרן.

פורמן עצמו ימשיך לנהל את "תלמה", על אף התפטרותו מהנהלת "כור". "תלמה" היא בבעלות "כור" ומשפחת פקטור בגרמניה בחלקים שווים.

קיימת החלטה ממשלתית עקרונית שלא להתיר העסקת זרים בענפי הבנייה

טוען מנהל חברת בניה, שפנה באמצעות עורך דין לשירות התעסוקה בדרישה להרשות לו להביא פועלים מחו"ל

מאת אריה לביא

שירות התעסוקה דוחה בקשות של חברות בנייה להעסיק עובדים מחו"ל לנוכח שביתתם של העובדים מהשטחים. בקשות שכמה חברות הגישו לשירות התעסוקה בעניין נענו בשלילה.

חברות הבנייה מבקשות להעסיק מאות עובדים זרים. בקשות הגישו מהקבלן אלברט בן דוד, חברת רד גובין, חברת הבנייה של האחים רויכמן וחברתו של אינג' אליהו פבר. הבקשות שהוגשו עד כה נענו בשלילה.

פבר אף פנה באמצעות עורך־דין, דב בורנשטיין, לשירות התעסוקה, בטענה שלחברתו פרוייקטים לביצוע בסך 10 מיליון דולר, בכלל זה למערכת הביטחון ולסוכנות. החברה זקוקה ל־170 עובדים זרים, טען פבר, שכן בלעדיהם לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה. לדברי פבר, נמסר לחברתו מטעם שירות התעסוקה כי קיימת החלטה ממשלתית עקרונית שלא להתיר העסקת עובדים זרים בענפי הבנייה.

בחוגי ענף הבנייה מציינים שלא ידוע על החלטה כזו, וכי שירות התעסוקה משול את המבקשים להעסיק עובדים זרים לעשות יותר מאמצים כדי למצוא עובדים בישראל. כמה קבלנים כאן מעוניינים להביא פועלים מיוגוסלוויה ומפורטוגל.

משירות התעסוקה אישרו אמש כי הבקשות שהוגשו עד כה להביא עובדים מחו"ל לענף הבנייה נדחו, אך טענו כי אין החלטה ממשלתית בעניין זה. "חלק מעובדי השטחים חזרו לעבוד בבנייה וספק אם יש צורך להביא עובדים זרים", אמר אבנר מיכאלי, דובר שירות התעסוקה. עם זאת הוסיף מיכאלי כי הנושא עדיין בבדיקה.

שפירא מציע קרן סיוע למפעלים שהסתבכו בגלל המצב בשטחים

הקרן תוקם ע"י הממשלה, הצעשיינים והמעסיקים והיא תעניק בעיקר ערבויות למפעלים • אריאל שרון: להביא 5000 עובדים זרים מחו"ל

מאת צבי זרחיה

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ אברהם שפירא, מציע להקים קרן חירום שתסייע למפעלים, שנקלעו לקשיים עקב המצב בשטחים. בדיון שקיימה אתמול הוועדה על מצב התעשייה הציע שפירא שהקרן תוקם על־ידי הממשלה, התעשיינים והמעסיקים, ותסייע בעיקר במתן ערבויות למפעלים.

הוא ציין כי ב־1967 הקים שר האוצר דאז פנחס ספיר קרן דומה באמצעות חברה למימון תעשיות בבנק לפיתוח כדי להציל מפעלים מהתמוטטות.

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון תמך בהצעה ואמר כי ינחה את מנכ"ל משרדו לפעול להקמת הקרן. שרון ציין כי העובדים מהגדה והרצועה מהווים פחות מ־7 אחוזים מכלל המועסקים בתעשייה, אך יש למצוא דרך להקטין את תלות התעשייה בהם. לדעתו, אפשר לעשות כך, באופן מידי, על־ידי הבאת 5,000 עובדים זרים ועידוד אוטומציה בד[illegible] עבודות ידיים עובדות.

שרון מתח ביקורת חריפה על בנק ישראל. הוא אמר כי כי שיעורי הריבית הקיימים כיום בבנק הם מהווים לפיתוח צמיחה וסכנה לתעשייה קיימת. הוא דרש להפחית את שיעורי הריבית למגזרים היצרניים.

נשיא התאחדות התעשיינים [illegible] לאוסבן אמר כי [illegible] [illegible] להיעדר תחזיות ורוודות ל־ביקושים בייצוא, יחד עם תיסוף ריאלי של השקל וריבית גבוהה, מעריבים בפני התעשייה קשיים כבדים.

לאוסבן אמר כי לאור מצבה של התעשייה השנה, היא לא תוכל לשלם תוספת שכר. הוא קרא להגיע לעסקת חבילה מהירה לפני פרסום מדד פברואר. לדעתו, עסקת החבילה צריכה לכלול הצמדה של שער החליפין, השכר והריבית.

מס הכנסה יעמיד לדין בעלי שליטה שמשכו הלוואות מהחברות בלא ריבית

מאת אריה לביא

שלטונות מס הכנסה החליטו להעמיד לדין פלילי בעלי שליטה אשר משכו הלוואות מהחברות שבשליטתם ולא חויבו בריבית עליהן. כך גילה באחרונה ד"ר אבי אלתר, סגן נציב מס הכנסה היועץ המשפטי של האגף, בהרצאה במכללה הפיננסית.

ד"ר אלתר ציין כי מדובר גם בבעלי שליטה, שבמקרים שלהם תיאמו רואי החשבון הוצאות בימון כנגד הלוואות אלה בחברה, אך הם עצמם לא חויבו בריבית.

סופר "הארץ" מציין כי בבדיקה זו של קבלת הלוואה היתה פרקטיקה פולארית מאוד בשנים האחרונות. בתגובה שמס הכנסה "עוצם עין" מהתופעה. אולם עתה מתברר כי מס הכנסה לא יתעלם מהתופעה ובדעתו להעמיד לדין את מי שנוהגים בדרך זו.

מועצת ההדרים חוששת ממכת נטיעות לא מבוקרת של הדרי הקומקווט

ההדרים הזעירים משווקים בהצלחה רבה באירופה ונמכרים במחיר 16 ד' לתיבה (לעומת 14 ד' המשולמים עבור תפוזי השמוטי)

מאת אבי גנאור

ההצלחה המרובה, שבה זכה יצוא פרי הקומקוט (פרי הדר גמדי הנאכל על קליפתו) מישראל גורמת ל"דאגה" במועצת ההדרים, שם חוששים שהתמורות הגדולות המתקבלות בחו"ל עבור הפרי יגרמו למכת נטיעות לא־מבוקרת.

הקומקוט, המשווק בהצלחה רבה בבריטניה, גרמניה, בלגיה, הולנד, בלגיה, צרפת וכל שוקי סקנדינביה, נמכר בימים אלה ברשתות השיווק האירופיות במחיר ממוצע של 16 דולר לתיבה של ארבעה ק"ג ולעומת מחיר ממוצע של כ־9 דולר לתיבה של 14 ק"ג המתקבלים עבור תפוזי השמוטי.

באחרונה מורגשת בקרב הפרדסנים בישראל תנועה מוגברת לנטיעת עצי הקומקווט, אך במועצת ההדרים רוצים לפתח את שוק הקומקוט באופן מבוקר, תוך הקפדה על איכות המוצר. כדי להשיג מטרה זו פרסמה מועצת ההדרים דרישה למגדלים לדווח על היקפי גידול הקומקוט, מיקום הנטיעות, הזן, הכנה שבה השתמשו לנטיעה, היבול שהתקבל וזהות הקבלן שבאמצעותו משווק הפרי.

לקוחות רבים באירופה נוהגים להקפיא את הפרי הזעיר ומשתמשים בו במקום קוביית הקרח במשקאות חריפים. בתחילת העונה נמכר פרי הקומקוט באירופה במחיר שיא של 19 דולר לתיבה, ועד עתה נמכרו ממנו כ־60 אלף תיבות מתוך 80 אלף המתוכננות.

עורך את העמוד: יצחק לאור

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת השמירה
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף
תל־אביב, רח' אנגל 8
טל. 621975, 623084 (03)

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרכזי בנייה
עידן חדש בענף האלומיניום
קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד
1 קומפלט — קיימים במרוכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.
2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום. אפשרות לייצור בגם הופעי - ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש
3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל
מוצר איכות נוסף של קליל
פתרון חדשני לבנייה יוקרתית

קליל 7000
דלת/חלון הזזה 2-3 נתיבים
דלת/חלון הזזה לכיס
קליל 7000 מתאפיין ב:
• איכות, יציבות וחוזק מירביים
• אטימות ונוחיות בתפעול לאורך שנים
• פירזול חדשני
• קל לייצור ולהרכבה
החלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום"
פרופילי קליל 7000 מוגנים כמדגמים רשומים
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ≡ 3 בכיס
קליל פרופילי אלומיניום

יש לי קוטג' יש לי כינרת
בית כפרי בנוה נוף – מיגדל
ההשקעה המוצלחת של עשרות רוכשים שיודעים לזהות עיסקת נדל"ן טובה

שלם החל מ־ $29,000
לפי הסדר תשלומים גמיש עד הכניסה
היתרה בקצב שלך בין 10 ל־20 שנה!!!
לרגל סיום השלב האחרון מבצע פורים 5% הנחה ופריסת התשלומים
לבחירתך: דגם ארבל
3 חדרים + [illegible]
$49,850
דגם ירדן
3 חדרים + [illegible]
$53,850
ועוד דגמים נוספים - [illegible]
בעלות פרטית
בפתוחות מלאים
החברה לפיתוח מיגדל־חוף הכינרת בע"מ
נוה נוף
03-721191-2

האזינו היום
בשעה 14.00
ל"קול השלום"
לתוכנית "לפני שבת"
בה יראיין איתן דנציג את:
שמעון פרס (משעה 3.00)
מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ
שושנה ארבלי אלמוזלינו שרת הבריאות
אלי תבור עתונאי ידיעות אחרונות
הזמרת גלי עטרי

טיולים זה השטח שלנו

טיולי אביב
קניה
עולם הולך ונעלם...
ספארי בלודגים 9 ו־15 יום
24.3 - חופשת פסח
מע' תורכיה
מפגש תרבויות של מזרח ומערב
25.3 (18 יום)
4.4 (19 יום)
6.5 (18 יום)
סיני
טיולים מלווים בגמלים 7 ימים
מתאים גם לדוברי אנגלית
2.3 (פורים)
23.3 (חופשת פסח)
3.4 (חוה"מ פסח)
פסח - טיולים מיוחדים
ג'בל סירבל - 7 ימים (חוה"מ פסח)
מזרח סיני - 7 ימים (חוה"מ פסח)
ספרד
חצי האי האיברי
4.4 (18 יום)
בהדרכת ספי בן יוסף
מז' תורכיה
ארץ לא נודעת
20.5 (15 יום)
יוון
ארץ אלי האולימפוס
25.3 (11 יום)
מצרים
טיולים של 8 ו־9 ימים
2.3 (פורים)
23.3 (חופשת פסח),
2.4 (חוה"מ פסח), 27.4
16.5
נפאל
פסגות ההימלאיה (33 יום)
פריחה אביבית בגג העולם
24.3 בהדרכת שוקה רווק
בשיתוף EL AL
בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה. כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים
טלפן וקבל תוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א
החברה להגנת הטבע

רק ב"לוח העיר" תקבל
מודעה באחריות
לא מכרת-לא שילמת
קבלת מודעות
20:00-8:00 מ־
03-371261

אפשר לעניין אתכם באירוע עם טעם?
מכינים ארוע ורוצים אוירה כפרית? "ענין בטעם" שירותי אירוח וקייטרינג בסגנון כפרי, לשרותכם.
השרות ממושב חרות מעל לתחרות.

ענין בטעם
שירותי אירוח וקייטרינג בסגנון כפרי
כשר!
◆ מבחר בשרים משובחים על האש בגריל פחמים במקום הארוע.
◆ בשר מטלאים הגדלים במשק שבמושב.
◆ אסאדו – שיטת צליה דרום אמריקאית.
◆ הפיתוי בפיתה: פיתות דרוזיות חמות היישר מתנור העץ לעיני הקהל בזמן הארוע.
◆ אוירה כפרית מיוחדת.
◆ סלטים, קינוחים, משקאות ושאר פינוקים.
◆ לארועים מ־50 עד 1500 אורחים.
◆ יעוץ חינם בבית הלקוח.
שרותי האירוח והקייטרינג ניתנים בכל רחבי הארץ
הוסיפו ענין וטעם לארוע!
ענין בטעם - לאניני הטעם
ענין בטעם בע"מ משק זמיר מושב חרות
דואר תל־מונד 40691 טל. 052-61125

הארץ

יום ו', ח' באדר תשמ"ח
26 בפברואר 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212, ת"ד 233 מיקוד 61001, מקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב הסוללת 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מודיאו 20 טל' 641166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב. העורך: גרשום שוקן. עורך המשנה: חנוך מרמרי. סגני עורך: משה הנדל, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מתחייבת לפרסמן.

HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

סלחנות להורג ילד ערבי

שופט בית המשפט המחוזי, אורי שטרוזמן, גזר עונש מאסר על מתנחל שירה והרג ילד ערבי בן 13. הילד, ביחד עם נערים אחרים, יידה אבנים במכונית האשפה שבה נהג המתנחל. בתגובה לכך, ירה המתנחל בתת-מקלע, בזווית ישרה המתמשכת, שני צרורות — והוא את הילד. על מעשה חמור זה, שנסיבותיו מעידות על כוונת המתנחל, הטיל השופט שישה חודשי עבודות-שירות ותנאים. על עבירות תנועה שוליות מטילים בתי המשפט עונשים חמורים יותר. למעשה, יראה הציבור את גזר הדין כזיכוי, הואת למרות העובדה שהפרקליטות ביקשה להחמיר עם הנאשם, כדי להרתיע את המתנחלים מהריגת ערבים.

גרוע מזה השופט שטרוזמן אינו מסתפק בעונש-לא-עונש, אלא אף מוסיף כי הנערים הערביים "צריכים להיות בימים טרופים אלה תחת השגחת הוריהם" — דברים המצביעים על חוסר הבנה מוחלט של המציאות — וכי במעשה ההרג של המתנחל "אין פגם, ואין לנו תרעומת על בך בשל כך".

אלה הם דברים מדהימים. הדין שפוסק השופט אינו הדין הישראלי. המשפט הפלילי אינו מתיר להרוג את מי שמיידה אבנים. להיפך, החוק העונשין קובע כי במקרה כזה, ולצורך הגנה עצמית, מותר להשתמש בכוח "כדי למנוע תוצאות שלא ניתן למנען בדרך אחרת", ואף זאת רק בתנאי שהנאשם "לא עשה יותר משהיה צורך סביר לעשות לאותה מטרה, ושהרעה שגרם אינה בלתי-שקולה כנגד הרעה שמנע".

אילו היה נער יהודי המיידה אבנים בכביש רמות, נורה למוות בידי נהג — האם היה השופט שטרוזמן פוסק דין דומה? האם גם אז היה מוסיף כי הנער צריך להיות "תחת השגחת הוריו", וכי "אין פגם" ו"אין לנו תרעומת" על רצח הנער?

התשובה ברורה מאליה. אך פסק הדין חמור משתי סיבות נוספות. גם כך קשה ביותר להעמיד לדין מתנחלים, היורים כדי להרוג ערבים. דבריו של השופט — שיתנו סיפוק רב לחוגי הימין ולקיצוני הימין — חייבים להתפרש כאילו אין עוד טעם לא בחקירה משטרתית ולא בהעמדה לדין במקרים אלה.

שנית, למרות כל מה שהתרחש בארץ באחרונה, התגאינו במערכת המשפטית שלנו, וטענו בתוקף שאינה מפלה בין אדם לאדם בשל מוצאו. פסק הדין החמור הזה שולל מאיתנו טיעון זה. לפחות חלק מהציבור הישראלי — המאמין עדיין בכך שדין שווה צריך לחול על כל אדם, בלי שיתלבט לדתו ולגזעו — יראה בפסק דין זה קעקוע של אחד העקרונות המקודשים ביותר של שלטון החוק.

התקדמות במוסקווה

שני ימי שיחות אינטנסיביים של מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ורג' שולץ, במוסקווה, הביאו להתקדמות ברוב הנושאים שנדונו עם עמיתו, אדוארד שוורדנדזה, ועם מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב — פרט, אולי, לשאלת הסכסוך הישראלי-ערבי.

שני הצדדים הבהירו כי הושגו הבנות הן בנושא הצמצום של מצבור הנשק האסטרטגי, הן בשאלות האזוריות של אפגניסטאן ומלחמת אירן-עיראק. שני השרים נפרדו בנימה אופטימית לקראת הבאה בסדרת פגישות חודשיות מעונה ועד ועידת הפסגה הבאה ביולי.

את ההתקדמות בשאלת קיצוץ בנשק של הנשק האסטרטגי הניחו ... פגישות ... לא נוסף על ... הבאה ... לעיבוד פרטי הפיקוח על ביצוע ההסכם.

נושא שלישי זה הוא כנראה הקריטי ביותר. לא רק משום הקשיים העצומים הכרוכים את הפיקוח המוחלט לבלתי-אפשרי כמעט (עלדברי מספר מומחים אמריקאים לבלתי-אפשרי, בלי "כמעט") אלא משתי סיבות נוספות: ראשית, הנשיא רונלד רייגן, הטוען שהסובייטים הערימו כבר בעבר על הסכמי הגבלת החימוש, הבהיר פעמים רבות שבלי ביטחון שזה לא יקרה בעתיד — ארה"ב לא תחתום על ההסכם.

שנית, משום שקיימת בעיה פוליטית שלא נמצא לה פתרון בשום הסכם קודם: איך מכריחים מעצמה להודות מרמה, אם לצד השני מתברר שאכן יש רמיה. שולץ, שבידו על שהסובייטים הבינו בשאלות פיקוח כמפתח להסכם, מקווה שעד פסגת יולי יימצאו הפתרונות.

בעיני הסובייטים, הנושא הקריטי הוא פירוש ההסכם על נשק אנטי-באליסטי, שלדעתם אוסר ניסויים אמריקאיים לפיתוח נשק "מלחמת הכוכבים". אך במערב מעריכים שלמען הסכם להפחתת מספר הטילים הבין-יבשתיים לחצי, מוכנה מוסקווה להמתין ליורשו של רייגן, שיהיה יותר גמיש בנושא זה.

אל תרפה, ג'ורג', אל תרפה

מאת יואל מרקוס

הבעיה המרכזית בשליחותו של שולץ היא שולץ עצמו. היברח איש כמוהו מול חומת הסירוב?

לג'ורג' שולץ היה כנראה חשק להגיע לכאן כמו שיש לו חשק לאכול דייסת תרד. קשה היה להתרשם שלבו גואה מרוב שמחה והתלהבות כשהגיע אמש לישראל. והרי הוא עצמו לא הסתיר את רחשי לבו בהביעו ספקות בדבר סיכויי ההצלחה של שליחותו. ולא בלי סיבות טובות.

עיקרי תוכניתו (הסדרי ביניים, בחירות, ועידה בינלאומית, דיון על המעמד הסופי של השטחים — כל זה עד סוף השנה), נתקבלו בקרירות על ידי כל המעורבים הקרובים והרחוקים. חוסיין בחר בדיוק במועד הזה כדי לצאת לטיפול שיניים בלונדון. תושבי השטחים הכריזו על שביתה כללית לקראת הביקור ואסרו על משלחת מנציגיהם להיפגש עמו. הוא גם לא יזכה לפגוש משלחת מאוחדת מטעם ממשלת ישראל. שמיר השיב סופית לפרס שהשניים לא יתייצבו ביחד לפני שולץ. לא זו בלבד, אלא גם צוותי העבודה של משרדיהם לא ישתפו פעולה בינם לבין עצמם — שערוריה שעוד לא היתה כמותה בשום ממשלה בישראל ואולי גם בעולם. שולץ יאלץ איפוא לנהל שיחותיו בישראל כאילו יש בה שתי מדינות, שתי ממשלות ומספר דעות כמספר השרים.

* * *

עד כמה שיראה הדבר מוזר, לא שולץ כמה את שליחותו על ישראל: גלגל אותה דווקא יצחק שמיר. זה שיצר את הרושם שיש על מה לדבר. קודם כל בפסקה אחת שנכללה באיגרתו לשולץ מה-17 בינואר, שבה נאמר "חוסיין מטעה באומרו שעמדתנו היא כי השטחים אינם נתונים למשא ומתן". שנית, הוא גם גילה נכונות מסויימת, באמצעות שליחים אמינים עליו, לדבר על אודות הרשות לבחירות ישנות — "הסכם הביניים", "המעמד הסופי" ולקיים "אירוע בינלאומי". פעילות זו מצד שמיר היא שעודדה בוושינגטון תקוה כלשהי שהליכוד מבין את חומרת המצב ושיש על מה לדבר.

שכחנו כמעט שאך לפני שבועיים-שלושה אותה השמועה בידידי שמיר, שהנה הוא לקח את היוזמה ומשך את השטיח מתחת לרגלי פרס. אך לא הלך זמן רב, בעיקר אחר התערבותם המרצית של לוי ושרון, ושמיר טען שהאמריקאים לא אמרו לשליחיו את כל האמת וכי לא בדיוק כך הסכים ולא בדיוק כך אמר. אף התגלגל המצב של 72 שעות לפני הגיעו של שולץ לארץ, אימצו שרי הליכוד קו נוקשה של התבצרות מאחורי הסכם קמפ-דייוויד, ככתבו וכלשונו. בלי קיצורי מועדים ובלי הארעיות. פתאום גם נזכרו ש"העיתוי לא טוב". כך שגר הסוחרפף הראשון לשליחותו של שולץ.

* * *

מה שמתמיה בעמדת הליכוד הוא שראשיו מאמצים הסכם שהם מתנגדים לו בלב ובנפש. הם מתנגדים לתקופה שנקבע בהסכם קמפ-דייוויד לפני תמורת שלום מחזירים לא רק את כל השטחים, אלא גם מפנים יישובים וגם עושים "טראנספר" הפוך (של מתיישבים יהודים לישראל). אך יותר מכל מתנגדים שרי הליכוד באופן טוטאלי לאוטונומיה בגדה, שלדעתם היא מתכון בדוק לכינון מדינה פלשתינית. "לפי לוח המועדים של שולץ", אומר לי שר מהליכוד, "הבחירות לראשי ערים ביו"ש ייערכו במקביל לבחירות בישראל. לא יחלפו ימים רבים והם ינפו דגלי פלשתין ושגרירים לארדשים יבואו מאירופה. מה נעשה אז נכבש בחזרה את השטחים?"

שולץ: ספקות

אם כך, למה מאמץ הליכוד הסכם שהוא מתנגד גם לעקרונותיו וגם ליישומים המוצעים בו? משתי סיבות: א. הוא מבקש ליצור מצב שהערבים, ולא הוא, יכשילו את יוזמת שולץ. ועדי בה לפחות גם לא בלי הצלחה: לא חוסיין, לא אש"ף, לא בריה"מ, לא מצרים ולא סוריה רוצות באוטונומיה. ב. שמיר מאמין שבאשר הוא מחייב את ארה"ב להסכם שהיא חתומה עליו, הסכם הנותן פרוזה זמן של כמה שנים, נאמנה עליה שיימצאו בפרטים המקובלים על שמיר מספיק אלמנטים לעבוד עליהם. "לא שמיר ולא רייגן מעוניינים לשבור את הכלים (כדברי אחד השרים) והסכם קמפ-דייוויד יאפשר לשניהם למשוך את הזמן עד שייערכו הבחירות בשתי המדינות". אין פלא שבנסיבות אלה מקטין שולץ עצמו את סיכויי שליחותו.

* * *

הבעיה המרכזית בשליחותו של שולץ היא שולץ עצמו. היברח איש כמוהו נכה מונה הסירוב שימצא היום מולו במשרד ראש הממשלה? הוא התבטא שאמינותו האישית מוטלת על כף המאזניים וכי מה שקורה בשטחים הוא לארנבל וכו'. אנשים שקיימו מגע חשאי עם שליחיו השבוע אומרים שהוא נחוש מאוד בדעתו שלא לוותר, יקח כמה זמן שזה יקח. אבל האם באמת כך ינהג? לא בטוח.

אך אם ינהג כאן כ"ביזנסמן", בגישה של "take it or leave it", שהיא בדרך כלל שיטתו, זה יקנה ניצחון לעמדת הליכוד ששום דבר לא בוער, ויתפרש כהתקפלות אמריקאית. במצב זה עדיף היה שלא יבוא כלל, שהרי אם ירים ידיים, יחריף המצב בשטחים ויחרפו פער לות דיכוי המהומות. ביודעי מה הפעילות המסתכבות בראשם של אורים מראשי הליכוד להחזרת השקט, לא ארה"ב ולא ישראל יצאו נשכרים מזה.

המצב החמור שנוצר מחייב הידברות ללא דיחוי ומחייב את ארה"ב להפעיל את סמכותה והשפעתה הן על חוסיין, המתנהג כפרימדונה המושבת שמגיעה לה שיתחשבו רק בה, והן על השלטון המפולג בישראל, שאינו יכול האינו מסוגל לקבל החלטות. תחת איחולי הצלחה צריך להביע באוזני שולץ משאלה נואשת: אל תרפה, ג'ורג', אל תרפה.

משפט ואלימות

מאת א. שוויצר

הטיפול בהתאכזרות לערביי יו"ש ועזה מקומו בתחום המשמעת הצבאית ● הקטיגוריות המשפטיות השגורות אינן בדיוק ממין העניין

במאה ה-17, שבה היה המין האנושי, או לפחות התרמין האירופי, אופטימי יותר, ניסו מלומדי משפט אחדים, ובראשם ההולנדי הוגו דה חרוט (גרוציוס בנוסח הלטיני), לנסח את כללי המשפט של המלחמה. מאז זרמו מים רבים בנהרות העולם, ונמצאו עוד מלומדים, וגם דיפלומטים שיצרו מעצמות, להוסיף ולשכלל כללים אלה, ולהתאימם למציאות החדשה של המלחמות, לרבות זו של המלחמות הטוטאליות. אך עוד לא נמצא מי שיהריב עד בנפשו לנסח כללים המחייבים במלחמות-אזרחים, או במצבים דומי מלחמת אזרחים.

הזירות המשפטית המציפה אותנו בימים אלה סביב האלימות שאירעה, משני צדי המתרס, את ההתקוממות הפלשתינית ביו"ש ובעזה ואת המענה הישראלי, מתעלמת מעובדה-יסוד זו. כבר להם, נוקטים אנשי משפט, לרבות היועץ המשפטי הנוכחי וקודמו, שיטה מקובלת אצל משפטנים, הלא היא פרשנות היוצאת מן הידוע והמוסדר אל הבלתי-מוסדר, בדרך כלל בעזרת בנייה שווה. רוצה לומר, הם דנים במלחמות-אזרחים על-פי ההלכות המקובלות לגבי המותר והאסור בעת מהלך משטרתי, הנועד לקיים את החוק והסדר האזרחי, או לגבי אירועים במלחמה בין ארצות. כשלעצמו, אין פסול בשיטה זו; מה שפסול, זו ההנחה המובלעת שמשהו מין עם מינו — ואת בשעה שעובדתי-יסוד השונה, שלא מדובר בצעדי שיטור או במלחמה מלאה, איננה מבוהרת.

בין עונש להרתעה

החוק, וכתוך זה החוק הפלילי העוסק בהפרת-סדר ובדרכים הנדרות לטפל בהן, אינו מתאים לאירועים ובעיות. הוא מבוסס על דינים הברורה, ככל שניתן, של הבעיות של מבצעיה. החייל או השוטר הודרך בשק או המביך אלה, פועל נגד המון אלמוני מבלי לדעת אם יפגע במי שניתן לזהותו, מול כס שופט, כזורק אבן או בקבוק תבערה. מכילא אין לדבר, במתנהי בית-המשפט, בעניישה, כי המון אינו בר-עונש, אלא רק הפרט. ואילו די היה הפרט לצורך העמדה לדין, הוא לפחות בעייתי: אפשר, כי הערבי שנתפס בידי מי שמכונים כחזות החוק — כיכול בלתי מגיה את הדעת לגבי חייל או שוטר הבא לדכא התקוממות עממית — היה רק אחד מן העומדים מנגד. כתוצאה מכאן, מיטשטש הגבול המפריד בין תפיסה וענישה, ושום פלפול משפטי לא יתחום אותו מחדש בבהירות הרצויה.

ספריות שלמות נכתבו כדי להשיב על השאלה, אם העונש בא רק כדי להפריד בין העבריין והחברה, או, למשל, כדי להרתיע חזרה על המעשה, ע"י העבריין בפועל או ע"י אחרים העומדים ללכת בעקבותיו. הידי ההבנות אומרים מן הסתם גם להרתיע. השאלה, אם ההרתעה מתמיית בעת ביצוע העבירה או אחריה, היא בהחלט במקומה. רוצה לומר, החייל או איש המג"ב המכים את מי שנתפסו כבר, אינם מעידים רק על הברוטאליות שלהם, אלא גם על הסתבכותם בדילמה של המרותים: אין להתעלם, אמנם, על שריבים בבהלל והמשטרה, נהגו כפי שנהגו.

רבות דובר בהקשר הנוכחי של ההתקוממות ביו"ש ובעזה, על פסק הדין במשפט באשמי הטבח בכפר קאסם, שבו נקבע הכלל של פקודה שאין לבצעה בהיותה בלתי-חוקית בעליל (פקודות שדגל שחור מתנוסס לצידה, כדברי השופט הלוי). ואמנם, כאשר מדובר בירי, על-מנת להרוג, לתוך קבוצת אנשים שכל אשמתם התמצתה בהפרת עוצר כבד כול, אין מקום להלוק על קביעת השופט: חוסר היחס בין העבירה כביכול ובין הגמול, ברור מעל לכל ספק. הרבה יותר קשה להבחין באי-חוקיות פקודה, כאשר הסיפור פורציה אינה כה מובהקת. מה עוד, שעל-פי הגיונו של סיפון אי-החוקיות, יש יסוד להתנגדות לשירות בשטחים: שהרי יש יסוד לסברה, כי המתנגד יימצא במצב שבו ייתבע לבצע פקודה כזו.

שאלה של משמעת

הדברים אינם נאמרים כדי למחול מראש, או להצדיק בדיעבד, מעשים של אכזריות או התעללות במי שנתפס בעת התפרעות, או במי שכביכול נערך חיפוש אחרי מתפרעים. אדרבה, מהסכם שמעשים אלה מציאים את דיבת הארץ לרעה מעבר לים, וגורמים נזק לעניין הישראלי — שלא לדבר על פגיעה ברגשות רבים וטובים בקרבנו, היוצרת ניכור בינם לבין מדינתם. המטרה של הבאמר היא להראות, שלא המשפטנות והשימוש בקטיגוריות של קיום החוק והסדר הציבורי, הן האמצעים היעילים להתמודדות עם תופעות של אלימות יתירה, בין שהן חריגות, הבין שהפכו לנורמה. חייל או שוטר זה הפועל על-פי פקודות. הפקודות התיוד את הרסן לפני שכשעת מספר פקודות אחרות, כמו אלה הכלולות באיגרתו של הרמטכ"ל אל מפקדי צה"ל מלפני 3 ימים, הן העשויות לחזק אותו מחדש.

אין בין הפקודות ובין המשפטנות ולא כלום. צבא בנוי על משמעת מבצעית, שבאה לשחרר את הכפוף לה מפני הרהור על מותר ואסור (אם כי, כאמור לעיל, לא באופן מוחלט). בצבא כמשמעו, די בפקודות הרמטכ"ל, בלשונה וברוחה שהיא מקורית, כדי שהחייל ייזהר מפני מתן דרור לסריום שלו או ליצר הנקם האישי הפועם בו. עובדה היא, כי עד להוצאת ההנחיה בדבר הטיפול האגרסיבי במחוללי המהומות, לא שמענו על שבירת גפות או פתיחות ראשים; ויש יסוד להשערה, כי אחרי פרסום איגרת הרמטכ"ל, יתמעטו בהדרגה המקרים של התאכזרות והתעללות בערביי יו"ש ועזה — אף באלה שלקחו חלק פעיל בהתקוממות. ואם לא כך יהיה, נעמוד לא מול בעיה משפטנית, אלא מול הבעיה הקשה יותר של התפוררות המשמעת בצה"ל וכמשטרה.

צריך לקוות, שבמוקדם או במאוחר תשתלב ישראל באופן פעיל במהלכים המדיניים שנועדו לשים קץ למצב האנומלי של מלחמת-אזרחים מתמשכת. אם כן יהיה, תיעלם בהדרגה העילה למלחמת-אזרחים, ועמה ייפתרו הבעיות הערכיות והמשפטיות המסוריחות כיום את מנוחת הציבור: אך עד שזה יקרה, מן הראוי הוא, כדי להבטיע שיטת מכשול מפני עיוותים, להבהיר את טיבן של ההתרחשויות העוברות על יו"ש ועזה (ובמידה מעטה, גם על אזורים אחרים בתוך הקו הירוק). אין אלה הפרות-סדר, אלא התקוממות של אוכלוסיה שלמה נגד הסדר עצמו, שבהפרתו מאשמים עיקרי השטחים, אינו בר-זכות סדר בעל לגיטימיות לגביהם. אין זה רק עניין של מינוח, אלא של מציאות, שיש למצוא את כללי התנהגות המולמים אותה. עד כה נשארנו חייבים לעצמנו הכרה כן המצב הזה.

לגבות מחיר מלא

אם נגזר עלינו להחזיר את הגדה והרצועה, צריך להשיג גם הסדר של מחיקת חובות לארצות הברית, כדי שנוכל להגיע בעתיד לעצמאות כלכלית

מאת נחמיה שטרסלר

מה היתה עושה פירמה פרטית קטנה עם מחזור של 30 מיליארד דולר, עול ענק המגיע 4,500 מיליארד לשנה, שהיא תלויה בו להמשך קיומה ערב משא ומתן ביניהם הגורל ... כדי לגבש את הדרך לצאת מן המיצר, ועוד ברוח. אך אצלנו, עם בואו של מזכיר המדינה שולץ לארץ, המנכ"ל מאשים את המנכ"ל ביוזמה ה-גדולים עם ארצות-הברית, המנכ"ל מגיד מאשים את המנכ"ל שקשה ... ושכירים אינם נערכים לקראת המשא ומתן.

גם במקרה הקודם, בנובמבר 1978, לא הגינו ערוכים לגבות את המחיר. אז, מיד לאחר הסכמי קמפ-דייוויד, כשוויתרנו על כל סיני, כולל בארות הנפט, הפתיע מנחם בגין את כולם כשהבהיר שהוא מעדיף שהסיוע המיוחד לישראל, בסך 3.3 מיליארד דולר, שהיה אמור להתקבל לשם מימון המערכת הביטחונית החדשה בנגב, יינתן בצורה של הלוואה — לא מענק.

בגין דיבר או על הצורך בשמירה על הכבוד. לא להושיט יד לנגמלות חסרים — וכשל מיד שיעבד אותו לתשלומי ריבית וקרן ארוכים, לשנים רבות.

קשה לצלק הלוואה

הבעיה בהלוואות היא, שקל יותר לקבלן אך קשה מאוד לסלקן. וסלול, מתנבת ללב המחשבה שארצות-הברית תיכננה את זה מלכתחילה ... הרי ברור לכל מבין שהלוואה ניתן להחזיר רק אם משקיעים את הכסף במשהו יצרני, שיש לו שוק, תחזיות שיפור תשואה הגבוה יותר מעלות ההלוואה. אך מה קורה כאשר הכסף מושקע בפיבוי סיני, בהיערכות בנגב ובשאר הוצאות ביטחוניות שאינן מניבות תשואה כלכלית שיעמוד טוטאלי של הלווה למלווה.

המספרים מדהימים. מאז הקמתה ועד לשנת 1979, צברה ממשלת ישראל חוב של 5 מיליארד דולר לארה"ב, בריבית נמוכה יחסית של 6% לשנה. מ-1980 ועד 1984, ב-5 שנים בלבד, צברה ישראל חוב נוסף של 5 מיליארד דולר, בריבית רצחנית של 12%—13% לשנה. כך שבסה"כ עומד החוב לארה"ב על 10 מיליארד דולר לטווח ממוצע של כ-25 שנה.

בשנת 1985 התברר "לפתע", שישראל לא מסוגלת להמשיך ולעמוד בנטל החוב. התברר שישראל מחויבת מדי שנה לארה"ב תשלומים על חשבון קרן וריבית, השווים בגודלם לכל המענק השנתי שהוא מקבלת. כלומר, ישראל לא נהנית כלל מהמענק האזרחי, ובנוסף היא ממשיכה לקבל הלוואות לשמירת צבאיות, לרכישת כלי-נשק בארה"ב, הלוואות שאותן תיאלץ להחזיר בעתיד, לא ברור כיצד.

כתוצאה ממצב זה באה ההתכחות, ובאותה שנה הוחלט להפסיק לגמרי עם כל ההלוואות, ולתת לישראל מענקים בלבד.

כדי להבין עד כמה הבעיה חמורה, מכיר כאן שכאשר שהה באחרונה מנכ"ל האוצר ויקטור מדינה בארה"ב, במסגרת הדיונים המשותפים הכלכליים בין שתי המדינות, הוא הקדיש זמן רב לחיפוש בנק אמריקאי שיעמיד לרשות ישראל 5 מיליארד דולר. הסיבה לכך היא, שהקונגרס והאמריקאי הסכים לאפשר לישראל להמיר את החוב היקר שניתן לישראל בשנות ה-80, בחוב מסחרי רגיל.

דרוש מלווה פרטי זול

מנכ"ל האוצר חיפש את המלווה הפרטי הזול ביותר, בנק או חברת מימון, שיתנו לנו 5 מיליארד דולר לטווח ארוך, בריבית קבועה של 9% ובערבות ממשלת ארה"ב, ואז נוכל להחזיר לממשלת ארצות-הברית את החוב היקר. פער הריבית, בשיעור של 3—4% לשנה כשמעותו לאורך 25 שנה, רווח מצטבר של מיליארד דולרים.

אך גם אם יצליח מדינה להשיג עסקה טובה, עדיין נשאר לב הבעיה בלתי פתור: חוב של 10 מיליארד דולר, שרק תשלומי הריבית עליו מגיעים לכמיליארד דולר בשנה. רק לשם השוואה נציין כאן, שכל הערך המוסף של הייצוא התעשייתי הישראלי עומד על 3.5 מיליארד דולר לשנה. כך שאם רוצים אנו להגיע אי-פעם לעצמאות כלכלית, צריך לבצל את ההורמנות הבלתי-חוזרת ולגבות את המחיר הגבוה ביותר בעבור המתלקחות מהגדה ומהרצועה. הרי ברור שניאלץ לסגת, או לפחות שגם נרוויח מזה מבחינה כלכלית.

השיטה צריכה להיות, לטפטף לשולץ במהלך חמשת הימים הקרובים, הערכות על המשמעות הכלכלית של הנסיגה, על העלות של בניית גבול חדש, של העתקת מחנות-צבא, של אזורי אימונים ושל אמצעי-בקרה חדישים. אם זה לא יספיק, יש לעשות גם חשבון מלא של דמי הפיצויים למפונים. והלא מזכיר-המדינה האמריקאי הוא כלכלן במקצועו, לכן ראוי לשלוף גם את הנימוק של הגדלת רמת הסיכון של ישראל בעקבות הנסיגה, התמורת השיפה לרמת סיכון גבוהה יותר צריך לשלם — כמקובל בעולם העסקים.

שולץ צריך לעזוב את ישראל עם הבנה הברורה, שהפעם ישראל לא תחזור על המישגים שעשתה בעבר. הפעם לא תוותר על היתרונות הכלכליים מהסכם. אנו צריכים להבהיר שלא ניקח הלוואות כדי לממן הוצאה ביטחונית שאין ממנה פירות. הפעם לא נשעבד את הדורות הבאים להחזרי קרן וריבית אסטרונומיים. הפעם תדרוש ישראל מחיקה מוחלטת של חובות העבר, של אותם 10 מיליארד דולר מעיקים, ותכנית מוסכמת לטווח ארוך של המשך קבלת מענקים, תוך כדי ירידה הדרגתית בגודלם — עד לגמילה מוחלטת.

יש לנו הפעם קלף חזק ביד. אנו יכולים לתת לנשיא אמריקאי העומד לרדת מעל הבימה הישג היסטורי, שהוא יירשם בספרי ההיסטוריה כמי שתרם לפתרון הסיכסוך במזרח-התיכון — ועבור זה צריך לגבות מחיר מלא.

איפה התנועה לשחרור התלמיד?

מאת גדעון סאמט

ראיתם בטלוויזיה בראשית השבוע את מנהל הגימנסיה העברית ברחביה בויכוח עם תלמידיו רק הנפת אלה על ראש הצעיר העומד והוא היתה חסרה שם. זה היה ויכוח עגום, לא מקרי, שממנו אפשר היה שוב להתרשם איזו מערכת מושגים מפגרת קיימת עדיין ברבים מהמוסדות שאליהם אנחנו שולחים את ילדינו.

יש לנו, בלי עין הרע, פמיניסטים שדואגים לכבוד האשה, פעילים למען זכויות האזרחים בכלל, אגודות לטובת בעלי-חיים, ידידים מגבים, קשישים, קורבנות אונס, חולים, חיילים, פרחחים. אפילו לנפגעי ועדת ששינסקי יש מרגלות. איך זה שאין עדיין ארגון להגנת התלמידים?

הם הקבוצה הגדולה ביותר באוכלוסיה ולעתים הם נראים כשוכן תחת שלטון-כיבוש בלתי-נאור שעושה בהם כמעט כרצונו. המורה והמנהל הם במקרים רבים מרי שרידים של עולם ישן, כמו בימי צ'ארלס דיקנס. טוטלטנים, אוטוריטרטיים, כל-ידעים כביכול. אבל — כפי שהראתה באחרונה הישב בילי בנדלר בסדרת מאמרים ב"הארץ" — בעלי הכשרה פגומה. שכרם ירוד, ותמוכה מכבו רק הפרסטיזה שלהם.

נתיניהם, התלמידים, הם מעין תושבי שטחים כבושים החייבים להתייצב מרי בוקר בתאים צפופים, או להביא פתק מהבית. אפשר לגעור בהם ולהעניש אותם. לא פעם גם להשפילם. חוסר להם אם ירימו ראש.

דעתם לא נחשבת. הם כבלים את זמנם עם שכבה בקבוצתית בתוכניות המופעלת לפי תכניות לימוד שניתנה לה בידי משרד מבחלתי עני חוסר השראה.

שלא באשמתו, הדור הצעיר הזה בעל רמת השכלה מידרדרת. האוניברסיטאות מקימות כל הזמן זעקה על הטיב הפוחת של הסטודנט הבוגרת, השרנע אליהם מהגימנסיות, אף נכשלות בהפקת מורים שישפרו את איכותם.

קבוצת אחרות של הורים נבונים התחילו לעשות משהו. פה ושם בתי ספר מיוחדים, או לימודי-העשרה במסגרות מה שקרוי — כאילו היה זה שוק פרוע — "החינוך האפור". הרבה מורים ומנהלים טובים היו יכולים להיות שותפים מבעיים למהפכה של פרולטריון ההשכלה. אבל גם הם נרכאים, חסרי ביטחון עצמי.

מנגנון ההוראה בישראל מעורר צפיפות ותייתנות. כך למדנו השבוע שגם משרד אחר מ-מרוחות-מומחים, בעוד אחד מ-הסימפוזיונים. הסגנות, נאמר שם, גורר ירוד תלות לא בריאים בין מורה התלמיד וקבלה מוחלטת של מסכות. המוקד הראשי של משרד החינוך עצמו אמר ששיטת ההוראה הקיימות מסירות מהמורה את האחריות להדליך הלמידה, ואחד שואל את עצמו מה נותר. הוא תאר את רוב בוגרי הסמינרים כיצורים מוגבלים, אבל סוגת המומחים נגד משרד החינוך היא שאינו מסוגל להוליך על שיטות חדשות, מעודכנות, המוצעות לו ללא הרף.

* * *

אפשר ל"הארץ" כתגן בתיאור גורלם הקשה של תלמידים ומורים בבתי הספר. אבל למה להיגרר להכללות. הרי יש גם מנהלים ומורים מצויינים הלב כואב על יסוריהם שלהם. ה-מוסבות האלה — שראשיתן, כמובן, עוד בימי הגימנסיה שלי — מיצו שוב למראה תמונה מטויתה, זו של מנהל הגימנסיה העברית ברחביה, שמואל מיכאלי.

הוא הופיע מול תלמידי שהשתתפו בהפגנת 150 גימנסיסטים מול לשכת ראש הממשלה. המפגינים דרשו שם לפתוח ביוזמה מדינית האמורה, בין היתר, שאינם רוצים לעשות את ה-היכרות הראשונה שלהם עם הצבא בדרך אלות וגז מדמיע. הנדרא מכל, הם יצאו להפגנה בזמן הלימודים. נו, נה אם לא ראיתם את מיכאלי בשידור, הנשמגם אודע רוצה מאוד בזמני מורה-תלמיד.

מיכאלי דיבר אל התלמיד הנבון — שבימיה היו בחולם טובים משלו — כאילו היה משנה. כל עניין ההפגנה לא נראה לו, ונדמה שלתוכנה היה חלק בכך. אבל כיוון "שלא היה יכול לפסול את זכות התלמידים להביע את דעתם, אמר על השתתפותם בהפגנות שהוא צריך להיות תחת שליטה, ביקורת ושאר ביטויים מהשטחים ה-בבישים. מיכאלי היה הנוק, מתנשא, בלתי קומוניקאטיבי. המסך האכזרי העביר אותו כבלתי יצור-התנבה, צר אופק, כבריטה, מנותק, לא מי שהיית רוצה שילדיך יפלו לידיו.

לא הייתי מוסר כאן את ההתרשמות הזאת אלמלא, בלי מאמץ גדול, התברר לי ש-מיכאלי ידוע מאוד ומתמיד בתוך שכונה בעיני כמה וכמה אנשים שאת דעתם אני מעריך. מי שהוא היום פרופסור ידוע ברוח מהוראה בגימנסיה העברית בגלל סיבת של המנהל. הוא אומר על כישוריו הידועים דברים קשים מאוד. מורה בגימנסיה מספר על יחסים רעועים בין המנהל לבין הסגל. על מחנות של מורים בתוך אווירה מסויגת. זו של מנהל הגימנסיה העברית ברחביה, שמואל מיכאלי.

זה איננו מקרה יחיד. כשם שמיכאלי לא היה בודד בהסתייגותו מההפגנה. בשבוע שבו אפילו משרד החינוך באלץ, באיזור אופיינו, להמליץ על דיונים אקטואליים בכיתות — אותה ויזה ידועה להשתלטות דעות קיצוניות — הפסיקו את עצמם מנהלים ירושלמיים בענישת תלמידים והמפגינים. כאילו, הלה, ערב גיוסם, היו הבוגרת פתוחים המתנדעת, ידוד ארגון המורים הפלינטוריים, שעשה באידו. השגה אותם, כשרון ל"הארץ" היא המנבהה לעונשים ואמרה — מינעון לשמוע — שהיתה רוצה לראות יותר תלמידים כאלה פועלים לפי מצפונם.

בכך כאיר הזכירה לנו שהנוף בהנהגת הגימנסיות אינו מצוייר, כמובן, רק בגוני-מיכאלי. אבל זהו נתונה לעניים. התבוה הרגעי שחור הגיע לשיאו השבוע, הפעם בעזרת מנהל הגימנסיה העברית. מי שהוא מערכת שלמה שצריך לטלטל אותה כהוגן. היא כאילו קורסה לנו ויקרה ללבנו ובכל זאת לא מוכרת, מחוותה, אנאכרוניסטית, נתונה לעתים בידיים הלא-בנבנות. מגליא בתכרה הצרנת ומיילכלת על כל עניין. איפה התנועה לשחרור התלמיד?

לא נעימה. "יקן צרעות", הוא אומר.

התלמידים מוסיפים תיאורים של — אווירת חנק. הם אומרים שהמנהל מסתגר, כמעט לא משוחח אתם, חושש משינויים ומנטילת אחריות למה שעשוי להיות מהשגרה. בוגרים ותיקים של הגימנסיה זוכרים אצלו תכונות דומות עוד מזמן היותו מורה לפיסיקה. דיוקן מיכרך של מנהל מוסד חינוכי חשוב, מסמיכות-הדגל של החינוך העל-יסודי בארץ.

כן

ליזמת השלום של שולץ!

הקרב על השלום יוכרע גם ברחוב הישראלי
אנו נהיה שם.

הפגנה

ירושלים, מוצ"ש 27.2.88, בשעה 18:30 ברחבה מול היכל שלמה.

הסעות:
ת"א 17:00 היכל התרבות
חיפה 15:30 בצריף קרית-חיים, 16:00 מרכז זיו, 16:10 מרכז הכרמל, גן האם
ב"ש 15:45 מרכז עומר, 16:00 אגד

משמרות מחאה

כל יום מול בית ראש הממשלה בשעה 16:00, פרטים נוספים במקום.

שלום עכשיו

ת"ד 24288 ירושלים, חשבון בנק 105-925950, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי ירושלים

هكذا عن الأصل

נושא במוקד / ביקור שולץ

תוכנית שולץ: כלבו שלום

מאת עקיבא אלדר

הצלחתן של תוכניות שלום במזרח התיכון של סוף שנות השמונים, למד שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, תלויה בשיטות שיווק מתוחכמות, לא פחות ואולי אף יותר מטיב המוצר עצמו. החידוש העיקרי בתוכנית שעמה הגיע אתמול שולץ לירושלים הוא אכן בשיטת המכירה המזכירה כלבו אמריקאי מודרני: יש בו כל מה שחושקה נפש האדם, ואפילו קליינטים ברדנים ונוקשים כמו ראש הממשלה יצחק שמיר והמלך חוסיין לא יוכלו לצאת משם בידיים ריקות לגמרי. אך כמו בכל כלבו, לעולם אינך הולך ממנו מבלי שנטלת מהמדף גם משהו שלא התכוונת תחילה לרכוש.

לתוכנית השלום של שולץ שלושה מרכיבים עיקריים המהווים מקשה אחת: אלמנט בינלאומי, הסדר ביניים והסדר קבע. שמיר מקבל רק את החלק האמצעי. חוסיין מוכן לאמץ דווקא את הראשון והאחרון. המשימה המוטלת עכשיו על שולץ היא לדחוק להבילה של כל אחד מהם, בצד המוצר הרצוי לו, גם את המצרכים שאינם לטעמו.

אלמנט בינלאומי

שנתיים וחצי היו דרושות לשולץ ולשמעון פרס כדי להיווכח כי טעות היתה בידם כאשר ניסו, כנהוג, לרתום את הסוס לפני העגלה. רק באוקטובר אשתקד, כאשר נועד עם שמיר בירושלים, למד שולץ עד כמה נחוש שמיר בסירובו לוועידה בינלאומית בטרם יידע מה יהיה ההסדר שעליו יידרש לחתום. כבר אז החל המזכיר לגלגל יחד עם פרס רעיון להפוך את הסדר: להבטיח את המהות ולדחות את הפרוצדורה לסיום התהליך. בתמורה לכך קנה שמיר מהאמריקאים את הרעיון לכנס את ראשי מדינות האזור בחסות מנהיגי שתי המעצמות. פסגת רייגן–גורבצ'וב נועדה לשמש תפאורה דרמטית למה שזכה לימים לכינוי "אלמנט בינלאומי". אם זה בגלל הצגה מוספת של הרעיון בפני המלך חוסיין בלונדון, ואם מחמת פיק ברכיים שאחז אותו, הוא נגנז במגירות הסטייט דיפרטמנט.

בחודש שעבר, אם בגלל פניות של מנהיגים יהודים אוהדי ישראל ואם מחמת תמונות הנערים המכים איש את רעהו בגדה ובעזה, החליט הממשל לפעול, כשהוא נאחז במכתבו של שמיר מה־17 בינואר. ועידה, פורום, מטריה או אלמנט הם לא מצאו שם, אבל נקודת המוצא של שולץ בעניין זה היתה הסכמתו של שמיר באוקטובר לפתיחה טכסית בחסות המעצמות. אין זה הרבה, אבל יותר מלא כלום. בינתיים, בשיחה עם שר החוץ האוסטרלי ביל היידן, אישר השבוע שמיר את הסכמתו לכינוס בינלאומי גם בתום השיחות בין הצדדים. אין לו התנגדות שפורום כזה יאשרר את ההסדרים, אשר יוכשרו במשא ומתן ישיר.

מנגד נצמד המלך חוסיין להבנות המפורטות במסמך לונדון של ה־11 באפריל 1987. הוא עומד על ועידה בינלאומית בהשתתפות המעצמות החברות הקבועות במועצת הביטחון. חוסיין עומד מאחורי הסכמתו לוועידה שלא תכפה על הצדדים, לא תבטלם ולא תתערב במשא ומתן הישיר מבלי שתתבקש לכך. מנגד

ירושלים

שהוא סומך על ידידתו מרגרט תאצ'ר יותר מאשר על הסובייטים, פטרוני אש"ף. גם סוגיית הרכב המשלחת הירדנית־הפלשתינית נותרה עדיין לא פתורה. חוסיין זקוק לנציגות פלשתינית שתהיה מקובלת על אש"ף. שר הביטחון יצחק רבין ניסח את הקו הארום של ישראל כך: "כל פלשתינאי המתגורר בשטחים ואינו חבוש בבית הסוהר". סירובו של חוסיין לאשר את מפגש האישים הפלשתיניים מהשטחים עם שולץ שיבש את המאמץ לגבש גרעין למשלחת.

עכשיו מוטל על שולץ לעטוף את האלמנט הבינלאומי בעטיפה שתהיה לטעמו של המלך חוסיין, וכה בשעה לא תבריח את שמיר. נקודת המוצא היא הסכמתו של שמיר מאוקטובר אשתקד. וכדי ש"הפתיחה" תזכיר את ההצעה המקורית, מדובר על קריאה שתצא מפסגת מוסקווה אל הצדדים, להיפגש מיד אחר כך בג'נווה או בלונדון (הדבר ידחה את מועד הפתיחה, המתוכנן ל־15 באפריל, בחודש־חודשיים). אל שני יושבי הראש ממעצמות־העל מציע שולץ לצרף את שלוש החברות האחרות במעמד של משקיפים. ההיגיון שמאחורי ההצעה הוא פיתויה של בריה"מ על־ידי מתן מעמד בכיר לנציגה, וזה לזה של ארה"ב. מאידך, הסדר כזה מבטיח לארה"ב זכות וטו על כל הצעה שתחרוג מהעקרונות המקובלים על ישראל.

הסדר ביניים

האלמנט הבינלאומי אמור לפתוח את השיחות על הסדר הביניים. האמריקאים מביעים כי ידיעה מוקדמת של מהות ההסדר תרכך את התנגדותו של שמיר. כמו בירושלים, כך גם בוואשינגטון ניערו את האבק מעל תיקי שיחות האוטונומיה שהופסקו בשלהי 1981. באחרונה מרבים אנשי הליכוד להזכיר כי 80–70 אחוזים מנקודות המחלוקת מצאו את פתרונן בשיחות האוטונומיה. אלא שבין 20–30 האחוזים הנותרים מסתתרת השאלה העיקרית שנותרה ללא מענה: מקור הסמכות של מועצת האוטונומיה. על כך יקום או יפול דבר (גם בעיית הצבעתם של תושבי מזרח ירושלים אינה פשוטה. בין ההצעות לפתרונה: הפנייתם להצבעה בבית לחם). בעיית האדמה והמים תהיה קלה יותר לפתרון, עם מציאת נוסחה למקור הסמכות. לפיכך, מרכזים האמריקאים חלק ניכר מהמאמץ בנושא זה, תוך חיפוש שמות תואר נרדפים שיקלו לשווק לחוסיין את הסחורה הישנה הזו באריזה חדשה.

סעיף הסדר הביניים בתוכניתו של שולץ מאפשר לשמיר לגוון את הלאווים שלו במשהו חיובי. צוות היועצים שלו — יוסי בן אהרן, אליקים רובינשטיין ואריה מקל — היה עסוק בשבוע האחרון בעדכון עקרונות האוטונומיה על־פי קמפ דייוויד. בכינויים "המתחייבים" [illegible] הסדר הביניים [illegible], שעיקרו בגהל עצמי יהודי־פלשתיני. הדגש בהצעות של שמיר כנגד ההצעות האמריקאיות יהיה על הפקדת מוקדי הכוח בידי ישראל וירדן. שמיר

שומר לעצמו גם מרחב תמרון לנסיגה — הוא יפגין את גמישותו בכוונות להסב את השם אוטונומיה להסדר ביניים.

את רוחב לבו יציג ראש הממשלה באמצעות התוכנית לשיקום הפליטים על־ידי גיוס כספים בעולם. בעת ביקורו ברומא הודיעו לו האיטלקים על החלטתם לתרום שמונה מיליון דולר למבצע. הם קיבלו את גישתו של שמיר, שאפשר לפתוח בשיקום המחנות בלא קשר לפתרון המדיני. הכסף האיטלקי מיועד להקמת בתים בעזה לפליטי המחנות הצפופים ברצועה. התוכנית של שמיר מציעה שילוב של כסף מהמערב, מדינות ערב ומיפאן, ותכנון של מומחים מישראל. על־פי אומדן שנעשה בלשכת ראש הממשלה, צריך הפרוייקט לעלות שני מיליארד דולר, פרוסים על פני עשר שנים. שולץ, מכל מקום, אינו יוצא מגדרו לנוכח היוזמה האבידית הזו. הוא כבר הודיע שיש טעם בעניין כזה רק אם הוא מלווה בפתרון מדיני.

הסדר הקבע

במשרד ראש הממשלה טורחים לומר לכל מי שמעוניין לשמוע ולרשום: "אצלנו (בניגוד למשרד השני) לא כותבים ניירות על מעמד הקבע. אנחנו גורסים שתקופת האוטונומיה צריכה להיות מבחן שרק לאחריו ייפתחו השיחות על הסדר הקבע".

ההכנות היחידות שנעשו בתחום זה היו ניתוחים משפטיים, בעזרת מומחים מהחוץ, של משמעות הסעיף "נסיגה משטחים" בהחלטת מועצת הביטחון 242. שמיר יוסיף לטעון באוזני שולץ כי לא רק שישראל כיבדה את הסעיף הזה — היא אפילו הגזימה בממדי הנסיגה. הוא יוכיח כי בהחזירה את סיני למצרים נסוגה ישראל מ־92 אחוז מהשטח שכבשה במלחמת ששת הימים, והרי בהחלטה נאמר שטחים ולא "השטחים".

חוסיין מכיר היטב את עמדת שמיר. הוא שמע אותה בשיחה ישירה עמו ויודע להעריך נכונה את השקפת עולמו של ראש הממשלה ואף את מגבלותיו לנוכח היחסים בתנועת "חרות". זו הסיבה לכך שחוסיין עומד על ערבויות רציניות בדבר לוח הזמנים לפתיחת השיחות על הסדר הקבע ומהותו של ההסדר. המלך הביע כבר באוזני האמריקאים את החשש — המבוסס על תקדים בגין — שאין שמיר רוצה ויכול להחזיק מעבר להסדר אוטונומיה, לא בעוד חמש, עשר או חמש עשרה שנה.

מכאן נולדה ההצעה שהמו"מ הישיר, שייפתח לאחר האירוע הבינ"ל יעסוק תחילה בהסדר הביניים (לטובת שמיר), תוך ידיעה מראש של מועד הדיונים על הסדר קבע (לטובת חוסיין). ההצעה שהוזכרה עוד לפני יישום האוטונומיה אינה מקרית. שולץ אמור להציג בקרוב — אפשר אפילו שיעשה זאת היום — תוכנית מעשית למדי לבחירות בגדה ושלבים לנסיגת צה"ל, הכל על סמך עקרונות קמפ דייוויד. מחר, ברבת־עמון, הוא יצביע בכל האפשר את אלמנט האוטונומיה וידגיש את המונחים תוכנית רייגן, החלטה 242 ועקרון שטחים תמורת שלום. כך הוא נוהג באחרונה — למזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין לא גילו כלל בוואשינגטון את רעיון ניתוק המשא ומתן על הסדר הקבע מהסדר הביניים, ואילו עניין האלמנט הבינלאומי עורפל עד כדי כך שבלשכת ראש הממשלה הריעו למשמע הידיעה שלו "הוועידה מתה, תחי האוטונומיה". הקולות הגיעו עד מעבר לירדן והטרידו את המלך ממנוחתו. לתמיהותו השיבו האמריקאים: "איזו שאלה? ודאי שתהיה ועידה בינלאומית. הכל כפי שסיכמנו". אסד שמע מפי מרפי גרסה דומה לזו האחרונה.

שם מבצע החודש בכלבו של שולץ הוא "ערפול". משהו בדומה לערפול הקונסטרוקטיווי מבית היוצר של קיסינג'ר. התוכנית עשויה באופן שכל אחד מהצדדים יוכל למצוא בה את אשר השקה נפשו. העקרונות שיופיעו במסמך האמריקאי — המשימה המרכזית בשלב זה של התוכנית — יהיו איפוא כלליים למדי. בשלב הבא יבקש שולץ מהצדדים לסמוך את ידיהם על המסמך הזה, וכפיתוי יציע להם מכתבים נלווים שיספקו לשמיר גבולות ביטחון ולחוסיין פשרה טריטוריאלית. הסיכוי ששמיר יחתום על מסמך כזה, אחרי שהשר אריאל שרון אמר לו השבוע "אף שעל", דומים לסיכוי שחוסיין יחתום על כך בשעה שערפאת אינו מתיר לאנשיו ללחוץ את ידו של המזכיר. אך אחרי חמישה ימים צפופים תהיה לשולץ בעיה לומר לעולם "סליחה, שוב נכשלנו". אחרי השקעה כה גדולה ולנוכח גיבוי כה רחב שקיבל מהנשיא, מחברים בסנאט, בבית הנבחרים, מראשי הארגונים היהודים ואף מהאיגודים המקצועיים, אפשר להניח כי הוא עוד ישוב.

יעשה שלום?

אחרי דילוגים בין בירות שונות בשבוע האחרון, ינסה שולץ להפעיל את קסמו והשפעתו על יצחק שמיר

מאת צבי בראל

ואשינגטון

וואשינגטון

שר החוץ ג'ורג' שולץ הגיע לישראל עייף. שלושה מתוך שבעת ימי השבוע שעבר הוא בילה במטוס. ביום ששי שעבר הוא טס למוסקווה דרך פינלנד, ביום שלישי בלילה הוא שב לארה"ב דרך בריסל, וביום רביעי בערב שוב עזב את וואשינגטון כדי להגיע לירושלים. אנשי עסקים אמריקאים רגילים לעתים למחזור נסיעות צפוף כל־כך, אלא שהם נוסעים למטרה אחת, לעניין אחד ועם מוצר אחד. בדרך כלל. לא כך שולץ. במוסקווה הוא דן בעיקר על קיצוץ מספר ראשי־הנפץ הגרעיניים, על זכויות אדם, על נסיגת הכוחות הסובייטיים מאפגניסטאן — וגם על תהליך השלום במזרח התיכון. בבריסל הוא דיבר על משמעות הקיצוץ של ראשי־הנפץ וניסה להרגיע את בעלות הברית האירופיות ובמיוחד את גרמניה, החוששת שתיהפך לשדה הקרב העתידי.

בוואשינגטון הוא דיווח לנשיא רייגן על תוצאות ביקורו וכבר החל לפזר הוראות הכנה לקראת ביקורו של שר החוץ הסובייטי, שיגיע לכאן ב־23 במארס. אחרי כל אלה הוא ינסה להפעיל את קסמו והשפעתו על ראש הממשלה יצחק שמיר. "אני תמה באיזו מידה יכול מוחו של אדם אחד לטפל בנפרד וביעילות בכמה וכמה נושאים בעת ובעונה אחת?" שאל השבוע בשיחה, פקיד במחלקת המדינה, "במיוחד תחת השפעת הג'טלג".

תירוץ נוח ואמיתי אבל בלתי מספיק. הצלחת ביקורו או כישלונו של שולץ תלויים בעיקר בהגדרת ההצלחה והכישלון. המילון האמריקאי מדבר על המכנה המשותף הנמוך ביותר, על הזזת הצדדים מעמדות־הפתיחה השליליות לעמדות־זינוק לקראת מו"מ, על ניפוי הסמנטיקה המסורתית שלא הוליכה עד כה לשום מקום, ועל מציאת נוסחה שתוכל לאפשר לריצ'רד מרפי להמשיך את הטיפול בתהליך במישור המעשי. "אם נגיע לכך יהיה זה הישג גדול" הסבירו לי במחלקת המדינה.

מן הראוי לזכור שעד יום שלישי אפילו שאלות טכניות כמו לוח הזמנים של הביקור טרם נסגרו. לא היה ברור אם שולץ ייאלץ להיפגש בנפרד עם שמיר ופרס, אם נציגי הפלשתינאים יסכימו לראותו, ואיך ומתי בדיוק ייפגש אתו המלך חוסיין (בינתיים הוברר שהם יתראו באירופה), שכן חוסיין לא הצליח להעתיק את מועד טיפול השיניים שלו.

התנאי ההכרחי

זוהי גם הסיבה שאיש בממשל אינו מוכן לדבר עדיין על "תוכנית", אלא על עקרונות בלבד, וגם אלה, כך נראה, אינם מגובשים עדיין. הבסיס האחד שעליו לא יהיה שולץ מוכן לוותר הוא הקשר בין הנוהל לתוכן, או במושגים מעשיים — מו"מ על ההסדר הכולל הוא תנאי הכרחי לכל הסדר זמני. לפיכך, הסכמה לערוך בחירות בגדה או שיחות אוטונומיה לא יספקו את שולץ, כל עוד אין הסכמה על לוח זמנים לניהול מו"מ על ההסדר הכולל.

זו איננה עמדת־פתיחה אמריקאית. זה מושכל ראשון, שבלעדיו אין מיקוח ובלעדיו אין קיום לתהליך. לשולץ ברור שעיקרון זה מבודד את שמיר, ולכן הוא מוכן לרכך בעבודת את הקושי. שולץ אינו מדבר בקול רם של "שטחים תמורת שלום"; הוא מוריד את הפרופיל של הוועידה הבינלאומית לכדי "אלמנט" בינלאומי (הגם שעל כך אין לו בשורות גדולות מן הסובייטים). הוא לא ישנה את ההוראות הקבועות המתייחסות לאי דיבור עם אש"ף ויהיה נכון להתפשר גם על לוח הזמנים.

אבל אפילו כך, אין לממשל ודאות שהצהרותיו הפומביות של שמיר הן רק עמדות־פתיחה המיועדות לתצרוכת ישראלית פנימית. אופי השאלות שמעלים אנשי הממשל מלמד לעתים הרבה יותר מן התשובות שהם מוכנים לתת. כך למשל תמהים כאן. האם ייתכן ששמיר יהיה מוכן לומר לא לשולץ? כיצד יגיב הציבור בישראל על תשובה שלילית? האם אפשר יהיה לפחות להגיע לעמדה משותפת בין שמיר לפרס? בקצרה, הממשל מבסס מצד אחד את צעדיו על ספקולציות ומצד שני על השפעה אישית, על האשראי שעומד לזכות שולץ בישראל ועל האפשרות ששמיר ייאלץ להתמודד עם הנושא בבחירות הבאות בישראל.

שולץ איננו בא להפעיל לחץ ולא להכתיב פתרון. הוא לא יאיים בביטול הסיוע או קיצוצו, הוא לא יעכב את הרכש הביטחוני ולא יכריז "ברוגז" על ישראל, גם אם שמיר יפנה לו את הגב. נכון גם שסדר יומו של הממשל עד סיומו צפוף דיו גם בלי הסכסוך הישראלי־ערבי: ויכוח נוקב עם הקונגרס על התקציב, הכנות לוועידת הפסגה הצפויה בחודש מאי, הכנות להעברת הממשל לממשל הבא. שולץ לא יהיה שר החוץ הבא ובכל הנראה גם ריצ'רד מרפי לא יחזיק תפקיד זה בתוך הממשל או בחוץ. קיימים גם ההזדקקות הטבעית והאמונה שמשהו יזוז בסכסוך הנצחי הזה. אבל דווקא ביום כזה נכון שולץ לצאת להתנערות אחרונה, בכוונה לעזור לישראל לעזור לעצמה.

את המהלך הנוכחי אין הוא בוחן במונחים של הצלחה או כישלון אישיים. אין זה גם מבחן להצלחת הממשל הרפובליקאי. על הסכסוך הזה קיימת הסכמה דו־מפלגתית, וערב נסיעתו קיבל שולץ את ברכת הדרך מחברי קונגרס דמוקרטים ורפובליקאים כאחד. הוא יודע שאם לא יצליח, ייתכן שיחלפו שנה וחצי לפחות לפני שעוד מתווך מטעם הקונגרס יסכים להתערב בסכסוך; אבל אם יצליח להביא להסכמה על עקרון היסוד, יקבע בכך קריטריון גבוה יותר לכל מתווך שיגיע בעתיד, ומחויבות מדינית חדשה.

בזבוז זמן בדמשק

ביקורו המתוכנן של שולץ בדמשק מייצג יותר את העלייה בכוחו של אסד מאשר תקווה כלשהי להסדר עם סוריה

דמשק

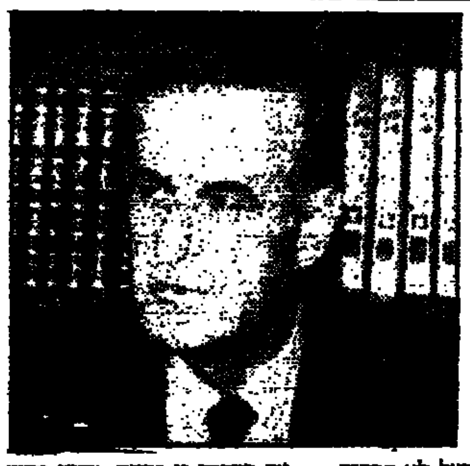

אסד: הביקור של שולץ יחשב לו כהישג גדול

מאת פרופ' משה מעוז

הכותב הוא פרופסור ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית. כתב ביוגרפיה פוליטית של אסד, אשר תצא לאור בקרוב.

החלטתו של ג'ורג' שולץ לפקוד את דמשק במסגרת היוזמה המדינית החדשה של וואשינגטון היא ללא ספק הישג מרשים ליוקרתו של הנשיא הסורי חאפז אסד ולדיפלומטיה האזורית והבין־לאומית שלו. בביקור ראשון זה שנים רבות של מזכיר המדינה האמריקאי בסוריה יש משום הודאה פומבית של וואשינגטון בחשיבותה של דמשק לתהליך המדיני במזרח התיכון והכרה בכך ששליט סוריה מסוגל לחבל בתהליך זה, אם האינטרסים הסוריים לא יובאו בחשבון.

הממשל האמריקאי הגיע להכרה זו באיחור ניכר ובדרך הקשה. כך, למשל, ארה"ב שילמה מחיר כבד עבור התעלמותה מההתנגדות הסורית למעורבותה בלבנון ועבור תמיכתה בהסדר הלבנוני־ישראלי במאי 1983: מאות חיילים אמריקאים נהרגו בלבנון במעשי חבלה ורצח שהודרכו, כנראה, על־ידי דמשק. כתוצאה מכך נאלצה ארה"ב להסיג את כוחותיה מלבנון בראשית 1984, שעה שנשיא לבנון אמין ג'מייל ביטל את ההסכם עם ישראל, בלחץ אסד והסורי.

בכל זאת, לאסד לא היה ואין לו אינטרס לגרום לניכורה של וואשינגטון ולעשותה לאויב של דמשק. נהפוך הוא: בלי לוותר על הברית האסטרטגית שלו עם בריה"מ, תמיד אסד מאוד עליונו לסלמון לגייס סיוע אמריקאי למהלכים מדיניים אשר יקדמו את מטרותיו בעימות נגד ישראל. כך עשה לדוגמה בעת המו"מ שלו עם הנרי קיסינג'ר על הסכם ההפרדה בגולן ב־1974, וכתוצאה מכך השיג אסד נסיגה ישראלית מקוניטרה; וב־1977, בשיחות שניהל עם נשיא ארה"ב ג'ימי קרטר, ניסה אסד לתקוע טריז בין וואשינגטון וירושלים ולקבל בחזרה את רמת הגולן במסגרת הסדר מדיני כולל (כזכור, היה זה נשיא מצרים אנואר סאדאת שטרף את קלפיהם של אסד וקרטר כאשר ערך את הביקור ההיסטורי בירושלים בנובמבר 1977, שכתוצאה ממנו נחתמו ב־1978 הסכמי "קמפ דייוויד", אשר לא כללו את סוריה).

יש להעריך כי גם עתה אסד מעוניין לכאורה במו"מ מדיני שבו תשתתף ארה"ב (לצד בריה"מ) ותסייע לסוריה לקבל מידי ישראל את רמת הגולן כולה, וכן תפעל למימוש הזכויות הלאומיות של הפלשתינאים ברצועת עזה ובגדה המערבית, כולל מזרח ירושלים. בתמורה לכך יהיה אסד מוכן לחתום עם ישראל על הסכם אי־לוחמה. אולם לא על הסכם שלום, כמו שעשה נשיא מצרים, סאדאת; אסד ידרוש כי המשלחת הערבית למו"מ תהיה מאוחדת, ולא מפוצלת למדינות, כדי שדמשק תוכל להבטיח שישראל לא תחתום על הסכם נפרד עם משלחת ירדנית־פלשתינית, ותיאלץ לוותר על רמת הגולן.

כדי לקרב את ארה"ב לעמדתו, טרח אסד בשנים האחרונות להבהיר לוואשינגטון שסוריה אינה מעודדת טרור — היא מסייעת בשחרור בני ערובה אמריקאים שנלכדו על־ידי ארגון "חיזבאללה" בלבנון. ארה"ב התרשמה מהמחוות של אסד, מחקה את סוריה מרשימת המדינות המסייעות לטרור ואף החזירה באחרונה את שגרירה לדמשק.

לכאורה, יכול עתה אסד לצפות לסיוע של ארה"ב בכל הקשור להחזרת רמת הגולן לסוריה, שהרי וואשינגטון מעולם לא הכירה בסיפוח הישראלי של הגולן, והיא מודעת לכך כי אסד עלול לחבל בתהליך המדיני אם לא יבוא על סיפוקו, לפחות לגבי הגולן.

למרות כל זה, יש להעריך כי ביקורו של שולץ בדמשק לא יוליך לפריצת דרך ביחסי ארה"ב–סוריה, או להסדר מדיני שיכלול את דמשק. כי ביכולתו של דבר ממשיך ממשל רייגן לראות בסוריה בת־ברית של בריה"מ. לכן לא צפוי מאמץ אמריקאי שיסייע לאסד להשיג הישגים טריטוריאליים מישראל, הידידה הקרובה של ארה"ב, והענקה כבדה ללחץ אמריקאי לוויתורים טריטוריאליים קריטיים בגדה המערבית.

אסד מכיר בכך שאינו יכול לצפות שממשל רייגן־שולץ, הידוע באהדתו לישראל ובאיבתו לסוריה, יעשה תפנית דרמאטית לטובת דמשק ולחובת ירושלים. הרי היה זה הנשיא רייגן שהגיע להסכם הבנה אסטרטגית עם ישראל ב־1981, וב־1982 יזם את תוכנית ההסדר במזרח התיכון, הקרויה על שמו, והכוללת את ישראל, ירדן והפלשתינאים, אך לא את סוריה. ניתן לשער כי להערכת אסד ינסה שולץ בביקורו בדמשק להגשים את תוכנית רייגן מ־1982, תוך הבטחה הגיגית שבשלב הבא תתפנה וואשינגטון לטפל בשאלת הגולן.

אם הערכה זו נכונה, מדוע יזמה אסד לתמוך ביוזמה וואשינגטונית של ממשל אמריקאי פרו־ישראלי קיצוני, ולהתחייב כי ייכנע במהירות להסדר ישראלי־ירדני־פלשתיני, שעלול לבודד את סוריה באזור?

סביר, שאסד מצפה כי הממשל הבא בוואשינגטון שלאחר רייגן יהיה נוח יותר לאינטרסים הסוריים ופחות אוהד לישראל. אסד גם סבור כי הזמן פועל לטובתו בסכסוך עם ישראל גם באזור עצמה ההתקוממות הפלשתינית בשטחים, שלה הסייע זה שנים ואותה הוא מעודד באמצעות רדיו "אל־קודס", מחלישה את החוסן הצבאי, הכלכלי ואת הנתקים המוסרי של ישראל, וסוללת את הדרך להעמדת מאזן הכוח הישראלי־ערבי לטובת סוריה ובנותיה יותר בכוח. מכאן שהיעדרו של פתרון מדיני קרוב מקדם את האינטרסים של סוריה, ועשוי להביא להדהבת הכוונה הבין־ערבי הסולידרי בהנהגת דמשק.

לפיכך, מוטב יהיה אפוא כי מזכיר המדינה האמריקאי לא יבזבז את זמנו בדמשק, ויקדיש את עתותו לשכנע את מנהיגי הליכוד בישראל כי מדיניותם העיקשת של "אף שעל" רק תגדיל ותחזק את המגמה הסורית הבליסטית ותקרב מלחמה ערבית–ישראלית נוספת, תוך חתירת ההתקוממות הפלשתינית בשטחים.

עם זאת, חיוני ששולץ ינסה לגבש ברית של מדינות פרגמטיות באזור אשר יתמכו בתוכנית רייגן משופרת. בהסדר פוליטי שיעניק לפלשתינאים בשטחים ישות מדינית במעמד עצמאית (פרט לעזרה ופיקוח צבאי־אסטרטגי של צה"ל) עם זיקה לירדן במודרציה או בקונפדרציה. ברית פרגמטית זו צריכה לכלול, מלבד ישראל, את ירדן, נציגים נבחרים של הפלשתינאים בשטחים, את מצרים ועיראק (ואולי אף את סעודיה). אם יצליח שולץ במשימה קשה זו, לא תהיה לקום צד בהסדר זה סיבה להיות ירא משאנת הגזירה (אסד) הסורי.

רקע

גונאר יארינג: '68–'72

הנרי קיסינג'ר: '74–'75

רוברט שטראוס: '79

סול לינוביץ: '80–'81

פיליפ חביב: '81–'83

מוריס דרייפר: '82–'83

יומן הדילוגים במזה"ת: 1968 — 1988

מאת אורית גלילי

כשגונאר יארינג הגיע הנה ב־'68 כנציג המזכיר הכללי של האו"ם לסייע לצדדים להגשים את החלטה 242, מלאו לסכסוך במזה"ת 20 שנים. מאז עברו עוד 20 שנים. הנרי קיסינג'ר, בנאום נרגש בוועידת ז'נווה ב־'73, אמר שכאשר תיכתב ההיסטוריה של תקופתנו ידובר בה לא על שורה של מלחמות בין ערבים לישראלים, אלא על מלחמה אחת שהיו בה פרקי זמן של שביתות נשק מתוחות והפסקות אש זמניות.

במלאת 40 שנה לסכסוך נמצא כאן שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ לבדוק כיצד ניתן להיחלץ מסבך ההגדרות לפתרון שיצרו שמיר ופרס. עדיין הביקורת שהוטחה בזמנו ביארינג ובתפקיד שמילא, יכולה בחלקה להיות נכונה גם לקבשיו. העדויות באותה תקופה מתארות את הדיפלומט השוודי כמי שהסתובב פה במשך 4 שנים, הביס אותנו לא פעם למגבי סתום, ערם תלי תלים של מלים ומתוחים ובסוף יצא מפה בלא כלום.

חנן בראון, דיפלומט ותיק במשרד החוץ [illegible] שיארינג היה פורמליסט מהטעים. [illegible] אבל אומר שהרקינות שהוא זרק להלל הצדדים במשך השנים, נכמו יותר מאוחר דברים, כמו יוזמת סאדאת למשל. [illegible] של יארינג, [illegible] מסע הדילוגים של הנרי קיסינג'ר ב־'74 '75.

הוא נכנס לאזור בכל כובד משקלו. "ומעבר לאגדה", אומר בראון, היו לטובת קיסינג'ר כמה נתונים אובייקטיביים שלא היו תאפשרו לאלה שפעלו לפניו ואחריו. המזה"ת היה אחרי מלחמה כאובה, היתה נכונות וגם לחץ מגויס של הצדדים, והיתה לו סמכות מלאה ויד חופשית לקבל החלטות מבד הנשיא בארה"ב.

קיסינג'ר, אומר שמחה דיניץ, השגריר בוואשינגטון בתקופת הדילוגים, היווה את המבצע הטהור ביותר של הדיפלומטיה. הוא שילב אסטרטגיה, טקטיקה ומזרה, עם אישיות כריזמטית שנגלה בביטחון דרמטי. היה גם סיכון בדיפלומטיה כזאת. לפעמים ע"י יתר הדרמטיזציה יוצרים ציפיות כדי גדולות ואם הן לא מתממשות השבר עלול להיות הרה אסון. קיסינג'ר החליט שהוא הולך להצליח וזה אכן מה שקרה. שולץ, אומר דיניץ, בניגוד לקיסינג'ר, הוא לא איש של משברים ודרמות גדולות. עדיף לו ניסיון ג'נטלמני בטונים נמוכים, שגם אם לא יצליח לא יגרום למשבר. הוא מתנבא, כמו אחרים, שטון מינורי כזה הולך לאפיין את הדילוג הזה.

את הדיון על הדילוגים כבודים הבהירים, אפשר לסיים כאן כי "קיסינג'ר היה הגדול מכולם ואחריו בעצם לא קרה שום דבר". אבל מ־'75 ועד היום היתה לה רשימה ארוכה [illegible]. ב־'79 הגיע לכאן רוברט שטראוס. הוא היה נציג של קארטר לשיחות האוטונומיה עם מצרים. 6 חודשי דילוגים הספיקו לו. בראון אומר הוא פשוט ראה שזה לא בשבילו וויתר על זה. [illegible] לינוביץ [illegible] בשיחות האוטונומיה, עד שסאדאת, בגלל [illegible] של בגין [illegible], הפסיק את כל המגעים.

ב־'81 הגיע פיליפ חביב, תלמידו של קיסינג'ר. אומרים עליו [illegible]. [illegible] בתפקיד מכפר אתה, אבל איש עם מרץ רב ועם מחשבות מעניינות. הוא מתאר בכל עקבנות של פרה, [illegible] ובסבלנות את "הפלונטר" הלבנוני. כעדות יו"ר ועדת החוץ והביטחון אז, אליהו בן אלישר, ובעל איכויות שהתאימו למוג הישראלי־ערבי. העוזר שלו, מוריס דרייפר, היה בדיוק הופכו: דיפלומט מקצועי, הרבה פחות צבעוני.

דרייפר פתח במשך 138 יום על ההסכם הריק מתוכן עם לבנון שנחתם ב־17 במאי '84 בחלדה ובקריית שמונה. כשבגין כבר היה עסוק בתקופת ההסתגרות והדיכאון, תלה משה ארנס, שבא במקומו לטקס, תקוות בהסכם הזה ואמר שהוא פתח ל"ימי שלום וידידות". ישראל השיגה באמצעות חביב את פינוי המחבלים מביירות. לפני כן, ב־'81 הוא השיג את הסכם "אי האלימות" בין ישראל ואש"ף והמעבים יעידו שהוביל הזה החזיק כמעט עד המלחמה ההיא.

רוברט מקפארלן הגיע כמחליפו של חביב ב־'83. [illegible] ביירות, ירושלים ודמשק לא האריכו אותו כאן זמן רב מדי. דילוגיו תוארו כביקור האלם עם הרבה רוח ללא תכלית. אחריו, באותה שנה, היה פה דונלד רמספלד. הוא הגיע כשאבטחנו הרבה יעדים: לטווח הקצר התפייסות פנימית בלבנון ולטווח הארוך ביצוע תוכנית רייגן לפתרון הבעיה הפלשתינית באמצעות יצירת קשר בין תושבי הגדה המערבית לירדן.

כבר בתחילת דרכו נתקל בבעיה סורית נוקבת. אחרי 4 חודשים הוא פרש ושב לעבודתו הפרטית בהסבת התרשמות גדולה מארה"ב. מתכת '84 (שיחות ואקוזה שלא צלחו) ועד היום מסתובב פה מדי פעם עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'ארד מרפי. הוא בשום אופן לא עונה לקריטריון של מדלג. הוא בא לשבוע, [illegible] בוואשינגטון, וחוזר חלילה. נציגו באיזור הוא האב קלהאן [illegible] שקשר קשרים הדוקים עם פלשתינאים רבים ומנהיגים מקומיים בגדה המערבית.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ואמנות

"שרשים"
מרכז ללימודים יהודיים

"מהמהר"ל ועד קפקא"

(תולדות יהדות פראג)

צ'כיה, בוהמיה,
מיסטיקה ושבתאות, פרנקיסטים וציונים.
הגולם, הטירה, מכס ברוד, פרנץ ורפל, אוסקר באום,
תיאטרון יהודי, השכלה גרמנית, דפוס עברי, רבנים ומלוכנים.

סמינר סוף שבוע
על פראג ויהודיה
במלון "גני־שולמית"
אשקלון

מרצים בסמינר:

פרופ' **משה אידל** – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית.
ד"ר **בני איש שלום** – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית.
מר **ישראל אליעז** – סופר ומשורר, מכון "כרם", בירושלים.
גב' **מרינה ארביב** – החוג לספרות השוואתית, האוניברסיטה העברית
מר **טוביה ריבנר** – משורר מרצה בחוג לספרות עברית, אונ' חיפה
מר **אלחנן ריינר** – החוג להיסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית.

פרטים והרשמה: אגודת "שרשים", טל' 02/663194-5.

נמשכת ההרשמה לסמינר: "המומרים" בהשתתפות: ד"ר **ישראל ברטל**, האב פרופ' **מרסל דיבואה**, ד"ר **זאב הרוי**, פרופ' **פול מנדס־פלור**, ד"ר **דוד סורוקין**, פרופ' **יוסף קפלן**.

הסמינר יתקיים בטבריה ב־ 4-5.3.88.

נפתחה ההרשמה לקורס: "מצעד האיוולת היהודית", בהשתתפות: פרופ' **אלברט באומגרטן**, ד"ר **חגי בן שמאי**, ד"ר **אהרן דלסקי**, ד"ר **חננאל מאק**, ד"ר **חנה ספראי**, ד"ר **ברוך קני פז**, ד"ר **יוסף קפלן**.

הקורס יתקיים בכל יום א' בשעה 17.00, **בבית אריאלה בתל אביב**. החל מ־13.3.88.

סביב לעזה (א')

עסקים כרגיל

בים הסוער של ההתקוממות ברצועת עזה מתנהלים חיי ההתנחלות היהודית על מי מנוחות — כאילו דבר לא קרה

מאת רן כסלו

"הבעיה העיקרית שלנו, הם היהודים היושבים בירושלים," אומר צבי הנדל, יו"ר המועצה האזורית "חוף עזה". הנדל, גבר נמרץ הנראה צעיר מגילו (38), לבוש, למרות הקור העז ששרר ביום ג' הסגרירי בגולה(?), דקה פתוחה ("לי תמיד חם"). הוא מעיד על עצמו וכיפה סרוגה לראשו, הוא ראש מועצה חדש. הוא נבחר לתפקיד זה לפני כחודש, במקום היו"ר הקודם, ראובן רוזנבלט, נציגם הוותיק של מתנחלי רצועת עזה במועצת יש"ע — ונכנס לתפקידו לפני כשבוע.

אך צבי הנדל אינו חדש במקום. הוא אחד ממתיישבי רצועת עזה הוותיקים ביותר. לפני כ־11 שנה הגיע בפרדסיונה לכפר דרום, מתנהמעבר שורכו עבוד רוב מתיישבי הזגל, ובעבור כשנה עבר לגוש קטיף, המושב השני שקם באזור. אחרי נצר חזני. הוא גם תחיק במועצה לפני שנבחר לתפקידו הנוכחי שימש צבי כסגן ראש המועצה האזורית וכמנהל חברת הפיתוח שלה. הוא נשאר חבר בני־טל, מושב עובדים של הפועל המזרחי. את המשק המשפחתי מנהלת בהצלחה אשתו, בעזרתם הנרמזה של פועלים ערביים מהסביבה, כמובן.

לשכתו ורונותיהודיים של ראש המועצה ממוקמת בבית מפואר שנבנה עבור המועצה בנווה דקלים, בדרום הרצועה, המיועד לשמש מרכז קהילתי למושבי גוש קטיף והנפרדים סביבו. למעשה, משמש נווה דקלים כמרכז של כל ה־התיישבות היהודית ברצועת עזה מאלי סיני. היישוב הוקם צפונית לעזה, מנרים מספר מעבר לקו הירוק, ועד לרפיחדים, הצמוד לגבול המצרי, בקצה הדרומי של הרצועה. כמו כל נווה דקלים, גם בניין המועצה נבנה בפאר וברווחה, מעל ומעבר לצרכים הנוכחיים. "עם מבט לעתיד". מולו שני בניינים, מרשימים גם הם, של בית־הספר היסודי (מחוזים הממלכתי־דתי) — במעט כל יישובי האזור שייכים לתנועה ההתיישבותית של הפועל המזרחי. ואחרים נמנים עם "אמנה" של גוש אמונים, שכבר "צומחו" לתיכון. מעבר לבית הספר, הבניין המפואר הגדול מכולם: משכנה של ישיבת ימית (נוסף לשמה התגלותה נשאר בישיבה מתנוסטלגיה של ימים הם הרגם של ימית, לפני שהודחה). מעבר לבניינים אלה, כ־120 וילות המאוכלסות על־ידי התושבים: רובם עובדי בית־הספר, הישיבה והמועצה. מהצד השני, שני מבני־תעשיה, המיועדים למחי־מלאכה ולמפעלים זעירים, וריקים לרוב.

כל זה נבנה היטב, כמו כל יישוב אחר בגוש־קטיף זה, בגדרת־תיל, ושמור על־ידי חיילים. בצד צפון־מזרח של הגדר, במרחק עשרות מטרים בלבד, עוברת גדרת־תיל אחרת. שמעברה בליל מפחיד של צריפים ובקתות־חומר במחנה־הפליטים של חאן־יונס. ביום א' השתוללו שם קרבות רחוב במתכונת הרגילה של רצועת עזה: חיילים נגד צעירים מקומיים, אבנים נגד רימוני גז מדמיע, כדורי גומי. אלות. והתמשכות היה. היום שורר שקט במקום. "שקט יחסי", בהגדרת כלי התקשורת. לא מעט, כנראה, תודות למגה־האוויר הקשה.

לאירועים המתרחשים מעבר לגדר השמורה של נווה־דקלים זה תרגישים הזרים(?), מתייחס צבי הנדל, באומרו כי "הבעיה העיקרית שלנו, הם היהודים היושבים בירושלים". הוא מרחיב ומסביר, כי "היהודים האלה מדברים יותר מדי". הכוונה לדיבורים על הוועידה הבין־לאומית והסדר־שלום אפשריים, כולל אלה שמציע הליכוד. לדעתו, אפשר לצייר שני גרפים מקבילים, של הצעות להסדר מדיני זה או אחר, מצד אחד, ושל התפרצויות אלימות של הערבים ברצועת עזה, מהצד השני, ויתברר לכל שלאורך שנים קיים תיאום מלא בין הקווים בגרפים האלה.

לדבריו, גם הערבים המקומיים טוענים כך, כמובן, לא לפני מצלמות טלוויזיה והעיתונאים. ובכלל, בין הערבים המקומיים והמתיישבים היהודיים שוררים יחסי שכנות למופת, ואילו המצלמות והעיתונאים הם הגורם השני האחראי לכל המתרחש מסביב. הנדל משוכנע בלהוכיח את אחריותם. הוא רק מצטט את מה שנאמר ב"מקור" עם 3 מו"לים, לפני כשבועיים.

בסופו של דבר, זו בעיה שלית, שראש המועצה האזורית לא מתרגש ממנה במיוחד. חוץ מזה, ברצועת עזה, או ב"חבל חוף עזה", כפי שהוא מעדיף לקרוא לאזור הזה, הכל בסדר והעסקים מתנהלים כרגיל.

• • •

ב"עסקים כרגיל" האלה נכללים יזמים קודם לכן, כאשר נלחזיתי לסוכנות של ראש מחלקת התיישבות בסוכנות היהודית, ניסים זווילי, ביישובים היהודיים ברצועת עזה. לצורך הסיור הזה, חבש זווילי את כובעו השני של יו"ר חטיבת ההתיישבות בהסתדרות הציונית. לסוכנות אסור להתעסק עם ההתיישבות מעבר לקו הירוק, ולשם כך קיים קובע שני לזווילי ולרוב ראשי המחלקות בסוכנות.

הסיור החל בנצרים, הקיבוץ היחיד בין יישובי הרצועה (היתר הם מושבים ויישובים קהילתיים), שרזוקא עמו היה לזווילי תקר מטריים לפני למעלה משנה. עמדה אז על הפרק בעיית התיישבותם של פליטים מרפיח, שהוחזר לישראל על־ידי המצרים. זווילי הציע להעביר את הקיבוץ ממקומו המתוכנן, בין שני מחנות הפליטים של עזה, ולנצל את השטח ליישוב הפליטים מרפיח. זווילי הותקף קשות. הקיבוץ נשאר במקומו והפליטים מהצד המצרי של רפיח הלך את רמת הצפיפות בצד הישראלי של העיר.

נצרים, השייך לקיבוץ הדתי, קיים מ־1984, שנת התאחדותו של הגרעין, עד אז היתה פה, משך 11 שנה, האחזות נח"ל. ובמסורות המיישבים התנהל מאבק מר בין המתנגרים והמצדדים בהקמת היישוב. הבעיה היתה גיאוגראפית בעיקרה. המקום נמצא ליד עזה, בין שני מחנות פליטים המתפרצים מצפיפות אוכלוסיה. בעד הקמת הקיבוץ הצביעה העובדה, שבאזור אותרו כ־3,000 דונם של אדמות המדינה. אין זה מתקבל על הדעת, שאדמות כאלה ינוצלו לצרכים ערביים, כמו יישוב תושבי מחנות הפליטים. המאבקים והוויכוחים הופסקו זמן קצר לפני בחירות 1984, כאשר נערך כאן טקס חגיגי של התאחדות.

בנצרים היום הוא קיבוץ דתי ובו 7 משפחות צעירות ולהן 5 ילדים, שרובם, ואולי כולם, נולדו כאן. נוסף להם יושבים במקום 34 נח"לאים, 17 בשירות סדיר ו־17 במה שנקרא "שנת שירות". איש לא יודע כמה מהם יישארו במקום, אך טוענים שאחוז הנשארים בקיבוצים בנח"ל הדתי גבוה יותר מאשר בנח"ל האחר, והוא מגיע ל־10%. במקום סטטיסטי אמורה קבוצת הנח"לאים היושבת עתה בנצרים להוסיף לקיבוץ 3.4 חברים חדשים.

כל החבורה הזאת יושבת ב־20 מבנים ארעיים, שהוקמו בתקופת ההיאחזות. אך בקירבת המקום, בין הדיונות, נבנים 5 בתי־קבע ודו־משפחתיים. זה קצת יותר מאשר מספר המשפחות הקיים, אך אפשר להניח שעד לגמר הבניה, כמה נח"לאים יתחתנו.

מאבקי העבר, הצעתו המוזרה של־סית של זווילי להעביר את נצרים לפיתחת שלום בתחומי הקו הירוק, נשכחו לקראת ביקורו בקיבוץ ביום א': ראש המחלקה של הסוכנות התקבל במקום בלבביות ובכבוד, כראוי לקבלת אישיות חשובה, הביקר אישיות היושבת על הקופה. ביקור מסוג זה אינו טכס בלבד, אלה גם ביקור עסקים, לפחות בשביל המארחים. האמבם בפגישה שנערכת במועדון של הקיבוץ — גם הוא במבנה ארעי של נח"ל — מדברים על כסף, ליתר דיוק, על התוכנית שהספיק לצבור הקיבוץ הצעיר. החוב הכולל הוא כ־1.6 מיליון שקל, מתוכם כ־600 אלף. שעל הקיבוץ להחזיר תוך שנה. מאחר הפידיון השנתי היה בנצרים 667 אלף שקל בלבד, קל לנחש שהקיבוץ לא יוכל לעמוד בהחזר חוב כזה.

• • •

העסקים כרגיל נמשכים גם בנקודה נוספת שאליה מגיע זווילי: מושב גדיד בגוש קטיף, דרומית לנווה־דקלים. זה מושב עובדים, המוספה, כמו רוב המושבים בגוש, לאיגוד המושבים של הפועל המזרחי. מושב צעיר יחסית, מאוקטובר 1982. עד אז, כ־3 שנים, ישב הגרעין במוצא מעבר כפר־דרום.

על אותה תקופה היסטורית נמכה השיחה בפגישת ועד המושב עם ראש חטיבת ההתיישבות. לפי טענת המושב, סוכם עמו היישוב חוב שנצבר בשנות כפר־דרום, ועל הסבנת לכסות חוב זה, למעלה מ־300 אלף ש"ח. אנשי הסוכנות טוענים כי אכבם לכל היישובים כיסתה הסיבת ההתיישבות (והפועלת מתקציבי הממשלה) חובות מימי כפר־דרום, לרבות מושב גדיד. זו פעם שלישית שחברי המושב מעלים טענות אלה. פעמיים נבדקו ונמצא שהן אינן צודקות. זווילי מסכם כי תיערך בדיקה שלישית, בתנאי שזו תהיה סופית.

בשיחה מתברר, שיש לגדיד עוד בעיות, פרטאליות, האגודה של המושב קיימת, אך למעשה אינה מתפקדת. כל משק משפחתי עובד בנפרד, מוכר בנפרד ומתקצב את עצמו בנפרד. זה סימן ברור למשבר המושבים, שהגיע גם לגדיד. סימן אחר: 4 משפחות הסתבכו בחובות גבוהים, שאינן מסוגלות לעמוד בהם, ועוזבות את המושב. הן משאירות חוב של כ־250 אלף ש"ח. מי ישלם זאת? — שואלים אנשי הוועד. גם בלי העזיבה האחרונה, המושב אינו גדול מספיק. הוא מתוכנן ל־60 יחידות. עד עכשיו נבנו 36 בתי־מגורים. במושב 31 משפחות.

ועוד עסקים כרגיל, אפילו בזמן ארוחת־הצהריים המסיימת את הסיור. הארוחה מוגשת במסעדה של מלון שתוקם בחוף הים, בשולי גוש קטיף. מלון מפואר, 4 כוכבים, בבעלות ששת המושבים של הגוש ומיועד לציבור דתי. הקייץ היתה העונה הראשונה שלו. המלון היא הבעיה העיקרית של המושבים האלה, המצליחים בדרך כלל מבחינה חקלאית. המלון אמור היה לעלות 4 מיליון דולר. ההשקעה הגיעה ל־7.5 מיליון. נשארו עם חובות להחזיר, למעלה מ־4 מיליון שקל. חלק ניכר מזה, טוען ראש המועצה האזורית, הם הכספים שהודיבת ההתיישבות התחייבה לתת ולא נתנה. אם לא יגיע כסף, המלון ייסגר וכל ההשקעה תרד לטמיון, אומר צבי הנדל.

למלון גם בעיות של תפוסה. לאחר שנפתח, היתה בו תפוסה מלאה. עכשיו, בגלל המצב הפוליטי, יש גל של ביטולי הזמנות המלון ריק, אומר צבי הנדל. וזו לו הפעם הראשונה שהוא קושר את המצב הפוליטי עם "העסקים כרגיל".

(הכתבה הבאה — ביום ב')

"לא כדאי לחטוף אבן"

מאת מרדכי ארציאלי

לילה ב"אינטר־קונטיננטל" במזרח ירושלים — חוויות הישראלי היחיד שם בפברואר 88'

נהג המונית הראשון שאליו פניתי אמר: "למלון אינטרקונטיננטל אני לא נוסע. מה, אני משוגע? לחטוף אבנים או בקבוק־תבערה?" נהג המונית השני אמר: "רק אם תתחייב לשלם אם השמשה תישבר, אקח אותך. תאלה. לא כדאי אפילו אם תתחייב. לא רוצה לנסוע". נהג המונית השלישי אמר: "תשלם 30 שקל? וגם אם תשלם, לא כדאי לי לחטוף אבן. אני לא מוכן לנסוע". נהג המונית הרביעי אמר: "לאן אתה צריך? למלון אינטרקונטיננטל? כֵּן. זה יעלה לך 12 שקלים".

התרווחתי על המושב האחורי והתחלנו לנסוע. אמר הנהג: "כדאי לנסוע דרך הר־הצופים ולא דרך שער־שכם". כרצונך, אמרתי. הנהג: "לחמתי ביום כיפור וגם בלבנון, אבל מה שהולך עכשיו בירושלים, זה יותר גרוע. אם המצב הזה יימשך, לא תהיה לנו מדינה. ככה אי־אפשר לחיות יותר בירושלים. זה שיגעון. ואני משגע בשביל 12 שקלים לקחת אותך להר־הזיתים. אני עובר בעיקר עם תיירים. הייתי לוקח אותם לעיר העתיקה ולשטחים. עכשיו אני מפחד לנסוע. זה שיגעון. אם הבן שלי יגדל וירצה לעזוב את הארץ, לא אפריע לו.

"אתמול נסע אצלי תייר מאמריקה. יהודי. אמר שהמראות בטלוויזיה הם נוראים. למה מרשים לטלוויזיה לצלם? אנחנו מדינה משוגעת. המלך חוסיין חכם: הוא לא הרשה לטלוויזיה לצלם מה שעשה בספטמבר, לא זוכר איזה שנה בדיוק, אולי 1970, מה שקראו ספטמבר השחור.

"עכשיו אין פה ממשלה. נמאס לי. בחיי אלוהים, אני מתחיל להרגיש שאני לא חי במדינה יהודית. תסתכל עכשיו על המכונית של המשטרה בפינה. תראה את השוטרים. יושבים בתוך כלוב, מתים מפחד. זו מדינה? זה כמו בגלות. עכשיו אנחנו מתקרבים לקטע המסוכן. אם יתחילו לזרוק, תתכופף. אל תפחד, זהו. עברנו, ברוך השם. ולמה אתה נוסע לאינטרקונטיננטל? אין כבר מלון של יהודים?"

בקיוסק שבמלון מוכרים סיגריות, שוקולדה, עיתונים וספרים בבריטניה רקה(?). אני נוטל לידי את הספר "האיש שלנו בדמשק". "מאין אתה, מאנגליה?" שואלה הזבנית. "האם אפשר לרדת ולבקר בעיר העתיקה?" שאלתי. "אני לא ממליצה, עכשיו הכל סגור. שביתה. בשעה שלוש ייפתחו החנויות. אבל כדאי לך, אולי, להצטרף לקבוצה". המצב בירושלים בעייתי, נכון? "כן. זה כמו בלון שהתפוצץ. הרבה קבוצות ביטלו את בואן בגלל המצב". האם יהודים באים למלון? "לא. לפני שהחלו המהומות, היו במלון הרבה יהודים. היו גם באים לארוחות, בעיקר בשבתות, עכשיו הפסיקו לבוא", מציינת "מספרים".

"האם היית מאמין שילדים ונשים יותר חזקים ממצבצות? הם מתחילים להתפורר. שמעת על התלמידים היהודים שצריכים ללכת לצבא ולא רוצים לשרת בגדה? שמעת על הנדקים שלהם? יותר מחצי מיליארד דולר כבר הפסידו. הכלכלה שלהם הולכת ומתמוטטת. "סטוויות, האמריקאים יתנו להם יותר דולרים".

בלובי יושבים ומסתובבים גברים ונשים בשעל ראשי בבריזם התנו "ההרמוניות והערביות" ומתחתם שם פרטי ר משפחה. אחד מהם, חולשר גראהם, כומר פרוטסטנטי, מספר: "הרמוניות חינוכיות הוא ארגון הפועל שלא למטרות רווח. מטרתנו להעשיר את המטען הרוחני של חברינו. התחלנו ב־1974 ומאז הגיעו באמצעות הארגון לארץ־הקודש הרבה מאוד קבוצות". כמה? "קשה לי להשיב, אך אני מעריך כ־60 אלף איש".

"הקבוצה הזו מונה 43. הצעיר ביותר בן 7 והמבוגרת ביותר בת 87. 60% מחברי הקבוצה מבקרים בפעם הראשונה. 40% כבר היו כאן. אני נמצא כאן בפעם הרביעית. הקבוצה החלה להתארגן באפריל 1987 והגענו ב־15 בפברואר 1988. ברור שראינו בטלוויזיה מה שקורה בארץ־הקודש ומה שמתרחש בירושלים, אך לא עלה על דעתי לבטל את הביקור".

התייר שאינו פוחד

"לא, אינני מפחד. אני חש כאן יותר בטוח מאשר בבית, בארצות־הברית. טיילנו בצפון ובדרום. הלכנו לעיר העתיקה ההרושה(?). לא היו בעיות. החנויות סגורות וזו אכזבה. אבל שביתות יש גם בארצות־הברית". האם היו ביטולים עקב המצב השורר כיום? "אני אחד ממארגני הקבוצות. בתקופה שבין נובמבר 1987 לפברואר 1988 הגיעו לישראל במסגרת שלנו 6,000 איש, ורק 87 ביטלו את נסיעתם. אמרו שהם מפחדים. אבל זה אחוז זעום של ביטולים".

עם קבוצת צליינים זו נמצים חיאן פרי ובעלה, תושבי ניו יורק. "הבנים שלנו חששו, ניסו לשכנע אותנו לא לצאת לארץ־הקודש. הם ראו בטלוויזיה את הצילומים המראים הנוראים. הבנים הציעו שניסע להאוואי. אבל השבתי להם שאני לא נוסעת כתיירת, אלא כצליינית. והאל ישמור עלינו ואני מאושרת שבאנו".

על כורסה סמוכה יושבת מרגרט. לי: "הייתי בירושלים לפני 10 שנים ומאז התגעגעתי לחזור אליה. ברור שראיתי בטלוויזיה את הצילומים על המתרחש בארץ־הקודש. אבל אני לא לוקחת את הטלוויזיה במלוא הרצינות. הייתי אוספת אפילו בקצת חוסר־ראמון(?). אתמול טיילנו, ברגל ליד שער הורדוס, ראיתי ערבי צעיר ואבן בידו, אבל לא היו צלמים והכל עבר בשקט. אתה מבין מדוע אני לא מתייחסת במלוא הרצינות לטלוויזיה?"

בשעות הצהריים המאוחרות מגיעות שתי קבוצות נוספות של צליינים מסיור בגליל. לאחר שעה קלה הם ממלאים את חדר־האוכל המרכזי, שממנו נשקף נופה המרהיב של ירושלים. בתום הארוחה הם מאזינים להרצאה על חיי ישו.

חדר־האוכל הקטן והאינטימי, "הביסטרו", אינו מלא. ליד אחד השולחנות יושב זוג צעיר ושתי בנותיו. תיירים, לא צליינים, שהחליטו לברוח מהקור בגרמניה ולבלות את חופשתם בישראל. אומר פרידריך שמידט: "פוליטיקה אינה מעניינת אותי. זה ביקורנו השני בישראל. אנו אוהבים את ישראל ואת השמש שלה. אחד מעמיתי שאל אותי אם אני רוצה להתאבד. הוא נבהל ממה שרואים בטלוויזיה שלנו. רואים צמיגים בוערים והפגנות וחיילים יהודים עם מקלות וידיות. אבל שקט יש רק בבית־קברות. אני פאטאליסט. אם לא הייתי כאן, לא הייתי נוסע במכוניות. הרי יש בדרך הרבה תאונות־דרכים. זה הכל שטויות. היום אחר־הצהריים טיילנו בעיר העתיקה, קנינו מתנות. ראינו הרבה חיילים. אז מה? לא צריך להתרגש".

"ישראל האשכנזית תיעלם"

אל שולחן סמוך מגיעה משפחה ערבית. הגבר בשנות העמידה, לבוש חליפה כהה, רעייתו עדויה בתכשיטים. בנם לבוש בבלייזר ואינו מעונב. הוא מחזיק ביד אשתו הצעירה. כנראה, אורחים קבועים. המלצר יוצא מגדרו כדי לשרתם. האב שואל את בנו אם קיבל את התשלום. הבן נד בראשו בשלילה. האב: "מתי יחזור המצב להיות נורמלי? השביתות האלה לא יועילו. אני זוכר את השביתה הגדולה ב־1936. אז הפסדנו כסף רב. כך יהיה גם עכשיו. עצמאות לא משיגים באמצעות שביתה".

הבר אפלולי. השעה מאוחרת. בפינה יושב זוג ומתלחש. על הכיסאות הגבוהים של הבר יושבים 3 צעירים ערבים. שניים לבושים בטלודרסים כהים. אחד בחליפה. "התייר" האנגלי שהתיישב לידם קוטע את שיחתם. הם שואלים אותו מאין בא, מתי הגיע. הוא שואל אותם על המצב. האנגלית שבפיהם עילגת. הם מספרים לו על הכיבוש הישראלי ועל סבלם של הפלסטינאים. על מאות הרוגים ואלפי פצועים פלסטינאים בחודשיים האחרונים. לפני שקמו ללכת אמרו: "תוך זמן קצר תוקם מדינה פלסטינית וישראל האשכנזית תיעלם ממפת המזרח התיכון".

מנהל המלון, קלאוס ר. ניקל, אומר ששר לתחילת המהומות הגנו ישראלים להתארח במלון, במיוחד בסופי שבוע. בכל שבת הגיעו כ־180 לארוחות־הצהריים המיוחדות שהנהיג המלון. עכשיו הפסיקו לבוא, בגלל זריקת האבנים. ביטולים? "בינתיים הביטולים מועטים. בחודש פברואר התפוסה היא 67%. יותר מאשר בפברואר אשתקד. אנו בנויים על קבוצות. 40% מאורחינו באו בקבוצות בשנת 1987". בכל אופן, כמה ביטולים היו? "מאז דצמבר, ינואר ומחצית פברואר, ביטלו, או דחו את בואן כמה עשרות קבוצות, כ־2,000 אורחים. אבל אני אופטימי ומלא תקווה לעתיד טוב יותר".

כמה ישראלים נמצאים עתה במלון? קלאוס ניקל מחייך ומשיב: "היום, אתה הישראלי היחיד".

בין יהודי אמריקה: תמונות מצב

יהודים למען ג'סי ג'קסון

מאת יואב קרני

אין סימן יותר מובהק לשוליותה של האנטישמיות בחיים הציבוריים בארה"ב מאשר פריחתם הפוליטית של יהודים במדינות קטנות, שבהן היהודים הם כמעט טעות סטטיסטית

ניו יורק

סטטיסטיקות ההצלחה של יהודי ארה"ב אינן מתחילות בפוליטיקה. פרסי נובל (ספרות, מדעים, רפואה, שלום) הם עדיין סבירים יותר מן הנשיאות, או אפילו סגנות הנשיאות. אבל השפעה על תהליכים פוליטיים היא בבואה מדויקת יותר של הצלחה קולקטיווית.

גם אם יהודי אמריקאי מעולם לא נבחר למשרה ארצית, וגם אם בקבינט של רונלד רייגן אין יהודי אחד, קצת קשה להתווכח עם עובדות סטטיסטיות. בסנאט האמריקאי, למשל, אין כיום אף חבר שחור ואף חבר היספאני (לטינו־אמריקאי) אחד — אבל יש בו שבעה חברים יהודים.

למרבה העניין, הסנאטורים היהודיים אינם מייצגים מחוזות בחירה עם אוכלוסיה יהודית גדולה. אף אחד מהם אינו בא מניו־יורק, או מקליפורניה, או ממסצ'וסטס. אחד מהם, וורן רודמן, בא לעומת זאת מניו האמפשייר (שהיהודים הם רק שבע עשיריות האחוז מאוכלוסייתה). אחר, צ'יק הכט, בא מנוואדה (2.1 אחוזים). סנאטור יהודי שמת לפני שנה, אדוארד זורינסקי, ייצג את נבראסקה (ארבע עשיריות האחוז). השנה עומדים להתמודד לפחות שני פוליטיקאים יהודיים על מושבי הסנאט במדינות אלה: סגן מושל רוד איילנד, ריצ'ארד ליכט, והתובע הכללי של קונטיקט ג'וזף ליברמן.

כיוצא בהם, מושלי מדינות: אין מושלים יהודים במדינות הגדולות, אבל יהודייה, מאדלן קונין, היא מושלת ורמונט (יהודים: שבע עשיריות האחוז). ניל גולדשמידט, לשעבר שר בממשל קארטר, הוא מושל אורגון (ארבע עשיריות האחוז).

זה הביטוי המובהק ביותר של מה שסוציולוגים יהודיים בארה"ב קוראים "אקולטוראציה", להבדיל מ"אסימילאציה" — התערות, להבדיל מהתבוללות. נכונותן של מדינות "לא יהודיות" לשלוח יהודים לסנאט, או להפקיד על עצמן מושלים יהודיים, היא עדות מרשימה לשוליותה של האנטישמיות בחיי אמריקה. מוטב לזכור, שרק לפני 30 שנה ויותר היה צריך אברהם ריביקוף להקדיש נאום מיוחד לשאלה "האם מוכרח המושל הבא של קונטיקט להיות פרוטסטאנטי", לפני שהצליח להיבחר בעצמו למושל. וכאשר רצה מילטון שפירא להתקדם בחיים, הוא קיצר את שמו ל"שאפ", ולימים גם נבחר למושל פנסילווניה.

בשלושה גורדי־שחקים

בשבועות האחרונים, לרגל מערכת הבחירות לנשיאות ארה"ב, הזדמנתי לשתי מדינות קטנות הנמצאות בימים כתיקונם בשולי אמריקה. איובה וניו האמפשייר. הקהילות היהודיות הזעירות שלהן היו יכולות להיכנס לשלושה גורדי־שחקים בניו־יורק. אבל שיעור ההשתתפות היהודית בחייהן הפוליטיים עמד ללא שום יחס לגודל ולחשיבות, ביחוד באיובה.

באיובה שוחחתי עם ארבעה יהודים, שמילאו תפקידים לא מבוטלים במערכות הבחירות של ארבעה מועמדים — מן השמאל של המפלגה הדמוקרטית עד הימין של המפלגה הרפובליקנית.

● ני רובין, סוחר ייצות מדה מין, פעיל ב"ועדה האמריקאית־ישראלית לעניינים ציבוריים" (איי־פא"ק), אסף כספים לטובת מושל מסצ'וסטס, מייקל דוקאקיס. המטוהרה(?) על מעמדות המפלגה הרפובליקנית. ב־1984 היה פעיל מאוד במערכת הבחירות של הסנאטור גרי הארט.

● הרלאן ("באב") הוקנברג, אחד מעורכי־הדין היהודים הבולטים ביותר באיובה, היה פעיל במטה הבחירות של הסנאטור הרפובליקאי השמרן רוברט דול. הוא מעיד על עצמו, שהוא "מיעוט בתוך מיעוט". יהודי בין שמרנים. הרוב הגדול של יהודי ארה"ב מזוהים עם הליברלים ועם המתונים של המפלגה הדמוקרטית. "זו עמדה לא פופולארית בין יהודים", אומר הוקנברג, "אבל משלם מחיר". עורך־הדין בן ה־61 היה סגן יושב ראש אוהיו(?) של אייזנהאואר במערכה התיכון של ארה"ב.

● ארתור דייוויס, שותפו של הוקנברג במשרד עורכי־הדין, היה עד לא מכבר יושב ראש המפלגה הדמוקרטית באיובה. בהתחשב בתפקיד הקיפי של איובה בשלבים הראשונים של הבחירות המוקדמות לנשיאות, יושב ראש המפלגה הוא אדם בעל השפעה ניכרת. דייוויס, בן 60, היה לפני כן נשיא לשכת המסחר של דה מוין. הוא היה מעורב בפוליטיקה מאז ומעולם. אבל נמנע מלהקדיש לה את מלוא הקריירה שלו. "ראיתי אנשים", הוא אומר, "שהפכו את הפוליטיקה לתחום ההתמחות היחיד שלהם, ולא היה להם לאן לפנות אחרי שנכשלו. ראיתי עורכי־דין הורסים את הקריירה שלהם בחיפוש להם אחרי משרה פוליטית. החלטתי שלי זה לא יקרה". השנה תמך דייוויס במועמדותו של הסנאטור הליברלי פול סיימון לנשיאות.

● מאריון סמראבק(?), איש עסקים אמיד, בן 57, פעיל זה 25 שנה במפלגה הרפובליקנית. כמו הוקנברג, גם הוא חושב את עצמו ל"עוף נדיר", לרגל הנטייה הטבעית של יהודי ארה"ב למפלגה הדמוקרטית. "הסיבה שאני רפובליקני", הוא אומר, "היא שזה חשוב מפרספקטיווה יהודית. אינני חושב שטוב הדבר שהיהודים יהיו תומכים אוטומטיים של מפלגה אחת". ב־1976 ניהל סמראבק את מסע הבחירות של הנשיא ג'ראלד פורד באיובה. הוא גם היה מקורב מאוד אל אחד המושלים הרפובליקניים של המדינה, וליווה אותו בנסיעה לערב הסעודית. כיום משמש סמראבק יו"ר חבר הנאמנים של אוניברסיטת איובה. עד לא מכבר היה לאוניברסיטה הזאת נשיא יהודי.

לא סלחו לג'קסון

באיובה גם פגשתי "יהודים למען ג'קסון": תומכי ג'סי ג'קסון, המאבק על מועמדות המפלגה הדמוקרטית לנשיאות. הוא השחור הראשון מאז ומעולם המשתתף ברצינות בבחירות המוקדמות והוא עשה כן בראשונה ב־1984. הוא גם בעל הפילוסופיה הרדיקאלית ביותר במפלגתו: תומך בקיצוצים ניכרים של תקציב ההגנה, מגדד בהאדרינסיסטמציה(?) של מדיניות החוץ האמריקאית, תומך בהגדלת ההוצאות לצרכי חברה וחינוך, ומטיל על התאגידים הרב־לאומיים את האחריות לקשייה הכלכליים של ארה"ב.

ג'קסון הוא גם המועמד השנוי ביותר במחלוקת בעיני היהודים. מאז שנות השבעים הוא אחד המבקרים הגלויים ביותר של ישראל במערכת הפוליטית האמריקאית. הם שעיקרי ביקורתו היו מתקבלים על דעת חוגים לא מבוטלים בישראל, בארה"ב הם בזויים. הטעם המכריע להויותם הוא נטיות אנטישמיות, המיוחסות לג'קסון. במהלך מערכת הבחירות של 1984 נכשל בביטוי אנטישמי, שיהודי ארה"ב אינם שוכחים.

מחוץ לעניין ישראל, חלקים נרחבים במצעו הפוליטי של ג'קסון היו יכולים להתקבל על דעת אחוז נכבד של יהודי ארה"ב. ואמנם, ב־1984 פעלו כמה יהודים לטובתו, ביחוד בקליפורניה. סאבינה ורגו, יועצת שיקום בבית חולים בלוס אנג'לס, היתה אחת הרוחות המרכזיות ב"יהודים למען ג'קסון".

גב' ורגו היתה פעילה בתנועה למען זכויות האזרח עוד בשנות הששים. היא מעידה על עצמה שבאה מ"בית יהודי תרבותי מאוד", אם כי לא דתי, שבו למדה את "תולדות העם היהודי, סבלו ומורשתו, חלק מיהדותי", היא אומרת, "היה לא להגות משפחה־מוסחה של שנואים". סיפור סבלם של אבותיי הטיל עלי את החובה שלא לדאוג רק לעצמי, אלא להיטיב את מצבו של עמי באמצעות תיקון החברה כולה.

מאוהבים לאויבים

היא מאשרת, שתמיכתה בג'קסון אינה מתקבלת בטבעיות בין היהודים. ב־1984 התנסתה באיבה קשה. כאשר נאם אחד מתומכיה בבית כנסת בלוס אנג'לס, מספרת גב' ורגו, התפרצו לעברו הנוכחים בקריאות כמו "אוהב כושים", או "בוגד".

את אכזבתם של יהודים מחלקים של הציבור השחור היא מסוגלת להבין. "הקהילה השחורה, בלי שום קשר ליהודים, מזדהה עם הפלשתינאים, באותה מידה שהיא מזדהה עם האפריקאים", אומרת גב' ורגו. "היהודים מתרעמים על זה, מפני שבשנות הששים הקדישו חיים ואנרגיה למאבק זכויות האזרח של השחורים. בעיניהם זה מעבר ממעמד של אוהבים לאויבים". יש עוד סיבות, למשל התקרבות הכלכלית המתגרת של היהודים לעומת קיפאון נמשך אצל השחורים.

על שאלת האנטישמיות המיוחסת לג'קסון עונה גב' ורגו "אנחנו חיים בחברה גזענית, אנטישמית וסקסיסטית. כל אחד מאתנו מבטא לי השתתתף(?) מזה. אבל הדברים האלה נסבים אותנו. יהודי האומר 'שוור־ארצע' הוא אוטומטית גזען" לגב' ורגו ניתנו הזדמנויות לשוחח עם ג'קסון, היא שאלה אותו "שאלות נוקבות", והשתכנעה שאין הוא אנטישמי. "ובכלל", היא מוסיפה, "מדוע נטפלים לג'קסון? בארה"ב היו נשיאים בעלי נטיות אנטישמיות מובהקות". היא מוסיפה, ש"אם בוש ודול יבינו כמה הם אוהבים יהודים, ויתנו כסף לישראל — ובאותה שעה יסרבו להתקדם לפירוק הנשק הגרעיני ויפלשו לניקרגואה — זה לא יקנה להם את תמיכתי".

צעיר יהודי, אחר שעבד למען ג'קסון באיובה הוא ג'ף ראסנאק, בן 24, מן העיר יאנגסטאון, במדינת אוהיו. כאשר פגשתי אותו, בתחילת החודש, הוא בילה כבר שמונה שבועות במערכה. ראסנאק מעיד על עצמו, שהוא "פעיל מאוד" בקהילה היהודית. הוא היה בתנועת הנוער של הזרם הקונסרוואטיבי, ונשלח מטעמה לישראל לשבעה שבועות.

הזדהותו של ראסנאק עם ג'סי ג'קסון הוא עניין חדש. מעולם לא תמך בו קודם. עכשיו הגיע לכלל מסקנה, שג'קסון הוא "המועמד הפרוגרסיווי ביותר". על תגובות מכריו היהודים הוא אומר: "לא קל... הוספתי על הראש מהורים ומבני משפחה". אין הוא מסכים עם כל חלקי מצעו של ג'קסון, למשל המזרח התיכון; אבל מושכת אותו "מחויבותו לצעירים, לחינוך ולמעמד העובד". ראסנאק מאמין ש"ההתחייבות של ג'קסון על זכויות־אדם ועל זכויות־אזרח קרובות לעקרונות המוסר היהודיים.

"יש לי בעיה עם הקהילה היהודית", אומר ראסנאק, "הם אינם סולחים למישהו אפילו הערה אחת". הוא מתכוון להערה האנטישמית של ג'קסון לפני ארבע שנים. "אני עבדתי פעם בשביל מושל אוהיו, אדם פרוגרסיווי מאוד. פעם אחת הציג אחד מחברי הקאבינט של המושל אשה שחורה כ'ניגר' (כינוי גנאי לכושי) בשמחתיים. הוא התנצל. העניין נשכח.

ראסנאק נוטה לשירות ג'קסון על־ידי מי שניהל את מסע הבחירות של מושל אוהיו: ג'ראלד אוסטין. אוסטין הוא לא רק היהודי הבכיר ביותר במטה הבחירות של ג'קסון — הוא גם השחור הבכיר ביותר במטה הזה. כאשר הזמין אותו ג'קסון לעבוד אתו, העלה אוסטין את עניין ההערה האנטישמית ב־1984. תשובתו של ג'קסון הניחה את דעתו.

ג'ראלד אוסטין מתאר את עצמו "יהודי מבחינה תרבותית". על המזרח התיכון הוא אומר: "אני רוצה מולדת לפלשתינאים, אבל אני רוצה אותה במקום ישראל". שישה יהודים עובדים במטה הארצי של ג'קסון. אחת מהן, קארולין קאוף, היא סגניתו של אוסטין.

המבשרות הראשונים של הבחירות המוקדמות שיקפו עלייה ניכרת לג'קסון בין לבנים. האם יחולקם של היהודים באיובה ובניו האמפשייר קטן מאוד, קשה להסיק מסקנות על נטייה יהודית לטובתו. עד כמה שאפשר להתרשם, החשד כלפי ג'קסון בין יהודים — ובכללם יהודים ליברלים — גדול יותר מן הקירבה הרעיונית.

סאבינה ורגו: שוב רצה עם ג'קסון

בפרדס ליד השוקת

כמה מהמובלעות הירוקות של יפו הן פרדסים המשמשים, לדברי המשטרה, מקום מימכר אידאלי לסמים קשים, ולמאבק האינסופי של בני משפחה אחת באחרת

מאת ראובן שפירא

בשנים האחרונות מפורסמים כמה פרדסי יפו הערבית בפזורת בארשים הגדולים בתב סמים, אלימות, רכוש גנוב ואמצעי לחימה. האחרון החמור בפרדס יפואי היה ביום חמישי בשבוע שעבר בשעת לילה, כאשר כמה מבני משפחת קונדוס הגיעו חמושים בנשק לבית מבצרם של בני משפחת אבו־סייף בפרדס שלהם בדרום יפו. הם פתחו באש ללא אבחנה, הרגו את כמאל אבו־סייף (21), פצעו עוד ארבעה מבני המשפחה. המבצע בעצמם קשה ממכות שהפליאו בהם בני משפחת אבו־סייף בתגובה על התקפת היריות.

בני משפחת אבו־סייף נפגעו קשה — לא רק בגופם — בכבודם. בעצם ההתקפה על הפרדס היה משום קריאת תגר על מעמדם וכבודם. הם לא מוכנים לעבור על כך לסדר היום. ביפו אומרים שההתקפה של בני משפחת קונדוס פותחת חשבון דמים חדש ביפו. המצטרף לכמה חשבונות פתוחים בין משפחות ערביות גדולות בעיר. העיקרי שבהם הוא היריבות בין משפחת שניר לכחיל. משפחת כחיל, שרבים מבניה חשודים בסחר בסמים, משוכנעת שהמודר שניר, מראשי המשפחה היריבה, המסתתר מפחד הנקמה והמשטרה, אחראי לשני ניסיונות רצח של חסן כחיל. סוחר סמים ידוע ומראשי המשפחה. במשטרה וביפו משוכנעים שהתגובה הרצחנית של בני משפחת כחיל ואבו־סייף נגד בני משפחת קונדוס עוד תבוא. לא יודעים רק מתי והיכן.

הפרדסים הידועים ביפו הם פרדס שניר, פרדס דקה ופרדס אבו־סייף, שכל אחד מהם משתרע על פני עשרות דונמים. הפרדסים, הם בבעלות המשפחות עוד הרבה לפני קום המדינה, והן שומרות בקנאות עליהם. זרים אינם רצויים בהם ויש פיקוח הדוק של בני המשפחה על היוצאים והבאים. כל אירוע, ולו הקטן ביותר מעיק למקום עשרות בני משפחה, בהם נשים וילדים רבים.

גם למשטרה יש בעיה להיכנס לפרדסים האלה. והיא עושה זאת תחת אבטחה כבדה של שוטרים ואנשי משמר הגבול. במשך השנים נבנו בפרדסים מבנים. לא חוקיים רבים, שחלקם הוסב לבתי מלאכה ולמוסכים. בשלושת הפרדסים מתנהלת, להערכת המשטרה, פעילות פלילית ענפה. רבים מבין המתגוררים בשלושת הפרדסים נעצר בעבר. גם בשנה שעברה, נחשד לביצוע עבירות פליליות. בעיקר בתחום עבירות הרכוש, האלימות והסמים. לא מעטים מהם הורשעו בדין כמה וכמה פעמים. מדי פעם מגיע למשטרה מידע על רכוש גנוב, סמים ואמצעי לחימה, תמים וקרים, המוסתרים בפרדסים. והיא פושטת עליהם בסיוע כלבים המאומנים לגלות סמים וחומרי נפץ.

לא תמיד מגיעים החיפושים פרי. בני המשפחות המתגוררים בפרדסים הם זהירים ונעזים בהתמודדות עם המשטרה, ולעתים נוצרים עימותים אלימים בין המשפחות לבין השוטרים. החיפוש המשטרתי הגדול האחרון, שכונה "מקסורת השלום", נערך בפרדס שניר בסוף השנה שעברה. השוטרים לא גילו בו "מציאות" רציניות.

פרדס שניר נמצא בדרום רחוב הרצל, מאחורי "בית פרס". הוא התפרסם בסכסוכי הבעלות על חלק מהקרקע שהיו לבני משפחת שניר עם מוסדות וגופים שבנו סביבו. אחדים מבני המשפחה היו מעורבים בעשר השנים האחרונות בפעילות פלילית. עלי, אחד האחים מראשי המשפחה, נרצח לפני כחמש שנים במהלומות גרזן בידי אלמונים שהדיו לביתו באישון לילה. הרוצחים לא נמצאו עד היום. קרוב משפחה אחר נרצח לפני כמה חודשים במהלומות גרזן בחורבה שבה התגורר בין עימות פעולת הגודסאות בשולי הפרדס. כמה מבני משפחת שניר נעצרו כחשודים ברציחתו על רקע סכסוכים. אישיים ביניהם וחשדם שהרצוח שיתף פעולה עם המשטרה. מוחמד שניר, האיש החזק במשפחה, הורשע לפני כשבע שנים בהנהגת כנופיית המצצים מיפו. הוא השתחרר מהכלא בשנה שעברה, והאמה, מבוקש עכשיו על־ידי המשטרה ומסתתר.

בשנים האחרונות ירדה משפחת שניר מגדולתה ומעמדה המכובד שהיה לה ביפו נחלש. הפרדס משמש כיום כמסתור לפעילות פלילית אקראית וזירה לסכסוכים פנימיים בין בני המשפחה.

אקסטריטוריה

לדברי המשטרה, פרדס דקה הוא תחנת סמים גדולה. הפרדס משתרע על פני שטח של כמה עשרות דונמים, בין הרחובות שדרות ירושלים־מגדן־יפת, על גבול יפו־בת ים. במקום מתגוררות כ־20 משפחות, המונות כ־150 נפש. בשטח ממוקמים מוסכים לרכב שעסקיהם פורחים. המשפחות הגדולות השולטות במקום הן משפחות דקה, סקופי ואבו־ענר(?). הפרדס פתוח וידסית והגישה לשטח נוחה. רבים מבין בני המשפחות העיקריות — בהם אבות, בנים ואפילו נכדים — עוסקים בסחר סמים ברמת הרחוב. מוכרים מנות הרואין לנרקומנים. מכוניות סיטונאיות המגיעות אליהם מגורמי הפצה במקומות שונים בארץ.

המנות הקמעונאיות הן במשקל עשירית הגרם ועד חצי גרם וגרם (מנות המוחשבות גדולות לעומת המקובל ב"ענף"), ונמכרות במחירים הנעים בין 50 ל־100 דולר למנה, בהתאם לגודל. מכירת ההרואין נעשית באופן כמעט חופשי. היקף המכירות מאוד בלפחות 100 מנות הרואין ביום. על־פי ההערכה, פועלים בפרדס דקה לפחות כ־20 סוחרי סמים. רבים אחרים משתמשים בסמים. העלייה לרגל של הנרקומנים לפרדס היא מכל אזורי העיר ומכל השכבות. עם זאת, מתגוררים בפרדס גם אנשים ישרים והגונים העובדים קשה לפרנסתם בעבודות שונות. בין השאר בעירייה. בין בני המשפחות השלטות במקום יש כמה הנחשבים למנהיגים. אחדים מהם אחראים ל"חלוקת העבודה" בתחום הסמים ולאספקת הסם למוכרים. אספקת הסמים למקום אינה ממקור אחד ולא נעשית בחברה(?). כל מי מבני המשפחות שידו משגת רוכש כמויות הרואין גדולות.

בשנה האחרונה השקיע מפלג הסמים של היחידה המרכזית במשטרת תל־אביב בשיתוף פעולה עם משטרת יפו מאמצים רבים ללכידת סוחרי הסמים הפועלים בפרדס דקה. במהלך הפעילות האינטנסיווית, שכללה מעקבים ותצפיות סמויות, נעצרו בחצי האחרון של השנה שעברה שמונה חשודים בסחר סמים, רובם ממשפחות סקופי ואבו־ענר. נעצרו כ־50 קני סמים. הוגשו כתבי אישום. בין העצורים היה גם חסן כחיל הידוע, הנחשב לאחד מסוחרי הסמים הגדולים של יפו, ואחרים שכבר ריצו בעבר תקופות מאסר על סחר בסמים. "הם כמו מרבה רגלים, אתה מקצץ רגל אחת, מיד צומחת רגל אחרת. אנשים נעצרים בפרדס, מרצים תקופות מאסר קצרות, שנה שנתיים לכל היותר, משתחררים מהכלא וממשיכים למכור סמים", אומר בנימת יאוש קצין משטרה בכיר העוסק במלחמה בסמים.

בפרדס אבו־סייף המציאות דומה. הפרדס משתרע על שטח של כ־50 דונם בין הרחובות המהרות הרבינשטיין, על גבול יפו־בת ים. יש בו כ־25 מבנים ובהם מתגוררות כ־200 נפשות. המבנים רעועים ומאולתרים בחלקם. המקום מגונה(?). סירחון השוק, המים והביוב לקויים ומעזוים סכנה תברואתית ובטיחותית. במקום גם מבני פח המשמשים כמוסכים לרכב, ושמל רכב ובניית(?). הכניסה לפרדס אינה חופשית. הוא מוגן על־ידי גדר פח ומהווה מעין "אקסטריטוריה", מובלעת ירוקה בין בתי שיכון רב־קומות של שכונת יפו ד'.

קילו הרואין בסיטונות

במקום מתגוררות משפחות אבו־סייף, מוערבי, טורק ועיסה. משפחת אבו־סייף היא השולטת. היא נחשבת כיום למשפחה הגדולה והחזקה ביותר ביפו. יותר ממשפחות שניר וכחיל. האוכלוסיה בפרדס גדלה כל הזמן, כי רבים מבני המשפחה הנישאים מקימים את ביתם בתוך הפרדס. כמה אחים, בניו של מוסטפא אבו־סייף, שהיה בעל הפרדס (נכדם ראש המשפחה), הם האנשים החזקים של המשפחה ועל פיהם יישק דבר.

בני המשפחה נהנים ממעמד מכובד ביפו ויש להם הערכה עצמית גבוהה. הם רגישים מאוד לכבודם וקנאים לשטח האדמה שלהם ול"ריבונות" שלהם עליו. מי שנכנס ללא רשות וללא הזמנה לפרדס מסתכן באי־נעימות רבה. אבל אם הוא מוזמן כאורח קרוב, הוא זוכה ליחס חביב ולכבוד מלכים במיטב מסורת המזרח. אחד מידידי המשפחה הוא ח"כ דב שילנסקי, שעם קום המדינה, כעולה חדש, התגורר בפתון במעברה סמוכה והתיידד עם מוסטפה אבו־סייף. שפינה לשילנסקי ולמשפחתו מבנה אבן רעוע שבו התגורר במשך ארבע שנים. שילנסקי גם הוזעק בשבת האחרונה על־ידי נכבדי יפו אל משפחת אבו־סייף, כדי להרגיעם שלא יפעלו באלימות נגד בני משפחת קונדוס, שהרגו אחד מבניהם.

לדברי קציני משטרה, פרדס אבו־סייף משמש תחנת סמים גדולה שפועלת באופן שוטף, עם הפסקות מדי פעם, כשההרואין אזל. להערכת המשטרה, מעורבים כ־20 בני המשפחה בסחר בסמים, ואחרים מהם מייבאים סמים בהיקף גדול (לעתים הם קונים בסיטונות קילוגרם הרואין), מחלקים אותו למנות ומוכרים לצרכנים. בגלל שהמקום סגור ואמצעי הביטחון של המשפחה חמורים, קשה למשטרה לפעול. ובכל זאת, בלשי המשטרה הצליחו לחשוף באוגוסט 1986 תחנת סמים גדולה שפעלה בפרדס ומכרה לפי ההערכה כ־500 מנות הרואין ביום, כמות המוגדרת "דצמגית" במשטרה. אז נעצרו כ־60 קני הרואין ו־14 חשודים בסחר, רובם מבני משפחת אבו־סייף. נגד שישה מהם הוגשו כתבי אישום על סחר בסמים. בפרדס התגלה גם רכוש גנוב. רק לפני כחודש נעצר אחד מבני משפחת אבו־סייף כחשוד בהשתתפות בייבוא קילוגרם הרואין מלבנון לישראל יחד עם סוחרי סמים מצפון הארץ.

בני משפחת אבו־סייף היו מעורבים בשנים האחרונות בעימותים אלימים עם המשטרה ועם משפחות ערביות ביפו. אחד האירועים החמורים ביותר היה התנגשות אלימה עם המשטרה בספטמבר 1985. לטענת המשטרה, תקפו אז עשרות מבני המשפחה שלושה בלשים שנכנסו לפרדס כדי לבצע חיפוש על גופו של חשוד, חילצו את החשוד מידי השוטרים. בתגובה, כעבור ארבעה ימים, פשטה המשטרה בכוח גדול על הפרדס ועצרה 12 מבני המשפחה.

באו כמו אליפנתו(?)

בני המשפחה טענו כי בזמן ביצוע המעצרים היכו הבלשים נשים וילדים, גרמו נזקים לרכוש. קיללו. איימו ופגעו בכבוד המשפחה. המשטרה הכחישה וקציני משטרה בכירים טענו אז שפרדס אבו־סייף הוא מקום מסוכן, שבני המשפחה מאיימים ומפעילים אלימות גם כלפי שוטרים המגיעים לשטחם ואף מגלים עבודות לאומיות קיצוניות. בני משפחת אבו־סייף לעומת זאת טענו כי הם אזרחים הגונים ושומרי חוק נאמנים למדינה, וכי השוטרים סתם מתנכלים להם ורודים, עם גורמים אחרים, לסלק אותם מאדמתם. הם הצהירו אז כי אין בפרדס לא סמים, לא רכוש גנוב ולא אמצעי חבלה או נשק. אומר אבו־סייף, מראשי המשפחה, הצהיר אז בפני: "אנחנו נקיים מסמים. אם מישהו יחזיק אצלנו סמים וגלה את זה, הוא יקבל מכות רצח. נקבור אותו בפרדס". פחות משנה אחר כך נעצרו רבים מבני המשפחה, וכמה אחרים, כחשודים בסחר בסמים.

ביוני 1985 היו בני משפחת אבו־סייף מעורבים בקטטה המונית עם בני משפחת ג'רבוע ביפו. שבמהלכה הופעל נשק קר. נפצעו שניים מבני משפחת ג'רבוע ואחר מבני אבו־סייף. הסכסוך האחרון, שבעקבותיו באה התקפת היריות של בני משפחת קונדוס על פרדס אבו־סייף, החל לפני כחודש בחתונה. כאשר שני צעירים מבני קונדוס ניסו לפלרטט וללטף צעירה המאורסה לאחד מבני אבו־סייף הנמצא בכלא. בעקבות זאת פרצה תגרה בחתונה והיו תקריות בין בני שתי המשפחות בחודש האחרון.

בתגובה על התקפת היריות אמר לי אחד מראשי משפחת אבו־סייף, בנימת זעם ותגיעה(?): "אנחנו לא מסכימים לסולחה אף פעם אתם. אבל בינתיים לא נעשה כלום. אנחנו נוסים להרגיע. מחכים שהמשטרה תפעל לפי החוק, שהרוצחים ייתפסו ולמאסר עולם וייצאו וקיבלו מהכלא. מגיע להם יותר מאסר עולם על זה שבאו וירו על בני אדם בבית שלהם. הילדים שלנו עשו טעות שלא הרגו אותם במכות אחרי שבני קונדוס ירו עליהם. הם השכיבו אותם כמו מתים במכות, אבל זה לא מספיק. היו צריכים להרוג. "לגמור אותם. "ללמד אותם "לקח שיספרו" ואת ישבו הגנה־עצמית. מי שבא ותוקף אותך בנשק אתה חייב להתגונן.

"הם באו כמו אליפנתו(?) בלילה עם נשק. בני קונדוס הם משפחה לא רצינית, לא שורשית. חלשים. לא גברים. אם הם באים לפגוע באנשים עם נשק. אין להם כבוד רק גבר לא חזק בא עם נשק ויורה. הבושה היא שלהם. הם עכשיו המחלקה(?) מיפו. פוחדים".

צימצומים וחסכון לא מביאים לקוחות
יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020
למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

صكا من الاهل

"שלום יבוא רק עם מדינה פלשתינית"

ראיון עם עבדל ווהאב דראושה על מניעיו בפרישתו ממפלגת העבודה ועל הבעיה הפלשתינית כפי שהוא רואה אותה

שירות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

מר דראושה, אתה יוצא ממפלגת העבודה הישראלית. מדוע?

בראש ובראשונה, כמחאה על מדיניות אגרוף הברזל של יצחק רבין, חברי למפלגה לשעבר, בשטחים הכבושים, מדיניות בה תומכים רוב חברי הפרלמנט של מפלגת העבודה.

אך דווקא מפלגת העבודה נחשבת כמי שמוכנה לשלום, בניגוד לליכוד, ומסוגלת לאמץ מדיניות של שוויון בין יהודים וערבים.

למרבה הצער, הנחה זו מוטעית. על אף כל ניסיונות השיכנוע שלי, לא עלה בידי להשפיע על קו המפלגה בכיוון של שלום. בדומה לישראלים רבים אחרים, נאלצתי גם אני להכיר בכך שצמרת המנהיגות של מפלגת העבודה, על אף כל הכרזות הרצון הטוב שלה המיועדות למערב, נוקטת דה פאקטו מדיניות שלא זו בלבד שאינה משרתת את השלום, אלא גם מרחיקה אותו עוד יותר.

אולם מפלגת העבודה מסכימה לוועידה שלום בין־לאומית לפיתרון הסכסוך כדי...

...זו אינה אלא טקטיקה בלתי ישרה. שכן אותה מפלגה היא זו שאימצה את שלושת הלאווים הידועים לשימצה: לא לחזרה לגבולות 67, לא למשא־ומתן עם אש"ף, לא למדינה פלשתינית. פירוש הדבר הוא לא לשלום של ממש.

שמעון פרס, יו"ר מפלגת העבודה ושר החוץ, מוסיף לדבר בדבר פיתרון של שלום החייב לעמוד מול האפשרות של הזמן הישראלי, כי הוא מדבר את [illegible] האומיים.

פרס החמיץ את ההזדמנות ההיסטורית שהיתה לו כאשר שימש כראש ממשלה. הוא העדיף הסכם הפסקת־אש עם הליכוד קשה העורף, הסכם שנשא עליו את תווית הרהב "אחדות לאומית", על פני שלום עם הפלשתינאים. כל התרברבויות השלום שלו הן חסרות ערך, כל עוד הוא שייך לממשלה זו ונושא באחריות לנהגי ההרג של חברו למפלגה רבין.

אך בעזיבתך שללת מעצמך את האפשרות להמשיך לפעול במפלגת העבודה למען שלום.

במפלגת העבודה הניצים הם כרגע המכריעים. איש אינו מוכן יותר להקריב קורבנות למען השלום. מקומי לא יכול להיות בה יותר. אני אקים אופוזיציה שתפעל גם בדעת הקהל וגם בכנסת. במהרה לא תוכל גם הכנסת להתעלם מ[illegible] דעת קהל פלשתינית־ישראלית, המתפתחת במהירות.

דראושה: לא השפעתי

היכן הוא כוח חדש זה?

הלא אינך מתכוון ברצינות לשאלתך. מדי יום, מדי שעה, מתרבים בישראל, בקרב יהודים כמו גם ערבים, קולות התבונה. מאז הקמת ישראל ב־1948 לא היתה מעולם הקריאה לשלום ודו־קיום כה חזקה. אם גם עדיין לא יצרה מישקע במפלגות הפוליטיות.

אתה אזרח ישראלי. שפת האם שלך היא ערבית, תפישתך העצמית ומודעותך הדתיות והתרבותיות הן איסלאמיות־ערביות. האם אינך מצטייר ולו רק מסיבות אלו לאזרחים היהודים של ישראל כמסוכן?

אנחנו, הערבים הישראלים, הננו חלק בלתי נפרד של העם הפלשתיני והאומה הערבית. אך אנחנו אזרחי ישראל. אנו רואים את עצמנו כגשר טבעי בין המדינה בה אנו חיים ובין הפלשתינאים בשטחים הכבושים, שאנו רוצים כי גם להם תהיה מדינה.

הבה נאמר שמדינה פלשתינית אכן תקום. האם הערבים הישראלים, שבסך הכל מהווים חמישית מאוכלוסיית ישראל, לא יהיו אז נתונים בקונפליקט נאמנויות קשה?

גם בעתיד נוסיף להיות אזרחי ישראל. אך אנו דורשים שוויון מלא עם הרוב היהודי באוכלוסיה. זה תנאי־יסוד לדו־קיום בשלום.

אם על אף מוצאך הערבי יכולת להגיע לכנסת, זה מוכיח שהשוויון כבר מצוי במידה רבה.

אנחנו, הערבים הישראלים, מוסיפים לסבול מאפליה כמעט בכל תחומי החיים. הרשימה ארוכה ומשתרעת מחלוקת תפקידים בכירים וקידום עד תקציבי הערים והכפרים הערביים, החל מהזנחה בתוכניות הפיתוח וכלה [illegible] בתחומי ההשכלה [illegible]. במפלגת העבודה, האמורה להיות כה מוכנה לפיוס, אפילו סירבה להעניק לערבים הישראלים שיוויון זכויות עם האזרחים היהודים בביטוח הלאומי.

ובכל זאת, אתה רואה את עצמך בתפקיד של מתווך?

יחד עם ערבים ישראלים ידועים, אני מכין את הקמתה של מפלגה ערבית שתיאבק למען שוויון אזרחיה הערביים של ישראל ולמען חיזוק מגמת השלום במדינה. אין אנו רוצים להיות גורם משבש בישראל, אלא קטליזטור בתהליך השלום.

האם יש לך משקל פוליטי?

יש 320 אלף בוחרים בקרב הערבים בישראל. אני מעריך שיהיו לנו 14 מושבים בכנסת. חשובה יותר תהיה קואליציית השלום שנוכל להקים בישראל. כבר עכשיו, בעוד ההתקוממות העממית האמיצה בשטחים הכבושים מזעזעת את ישראל, מורים ישראלים במספר גדל והולך כי חזרה לסטטוס קוו אינה אפשרית יותר. ובדיוק זאת אומרים גם אנו.

האם לדעתך הענקת אוטונומיה נרחבת לשטחים הכבושים היא צעד בכיוון הנכון?

האם אתה באמת מאמין שאחינו הפלשתינאים הקריבו קורבנות גדולים אלה כדי שילעיטו אותם בגלולת־הרגעה? ללא מדינה פלשתינית עצמאית, לא יהיה פיתרון. מי שאינו רואה זאת, קובר כבר עכשיו את עתיד ילדיו.

ישראלים רבים חוששים שמדינה פלשתינית עצמאית תהווה איום קבע על קיום ישראל.

איום מדומה זה הוא פרי בטנה של הדמגוגיה. הסכנה הפוטנציאלית הנשקפת לישראל ממדינות ערב כל עוד לא נפתרת הבעיה, גדולה לאין שיעור יותר.

מדינה פלשתינית פירושה מדינת אש"ף.

אש"ף הכריז כי הוא מוכן להיות לצד ישראל ולקבל כל סוג של אמצעי ביטחון שיינקטו.

אך קיימים גם באש"ף זרמים שלטענתם באורח עקיף דורשים את "שחרורה של פלשתינה כולה", היינו את הרס ישראל.

זה הוא מיעוט ההולך ונעלם. משקלו קטן בהרבה ממשקלם של הימנים הקיצוניים בישראל, שאפילו אינם מכירים בעצם קיומנו. אבל מיעוטים, אפילו קיצוניים, מעולם עדיין לא הכריעו בגורלם של עמים.

אולם המתנחלים הישראלים בגדה ובעזה יסלימו להכשיל הכל. אפילו האופציה הפוליטית תתקבל בישראל ובקרב הפלשתינאים.

לא. במדינה פלשתינית יוכלו אותם מתנחלים יהודים הרוצים מסיבות דתיות להמשיך לחיות שם, לעשות זאת בלי בעיות. הם יוכלו לבקש אזרחות פלשתינית, כפי שאנחנו, הערבים, בעלי אזרחות ישראלית. אני אשמח אם מישהו כמו הרב לווינגר הקיצוני יקבל דרכון פלשתיני.

קורבן חטיפה חדש בדרום הפרוע

ואשינגטון תוכל לעשות רק מעט מאוד למען ויליאם היגינס, החטוף האמריקאי האחרון בלבנון, שבתפקידו הקודם היה יועץ לוויינברגר

מאת ראסל וולטון
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הידיעות הראשונות היו קודרות למדי. קצין מחיל הנחתים האמריקאי, המשרת בכוח משקיפי האו"ם בלבנון, נחטף בדרום לבנון, ככל הנראה בידי מחבלים פרו־איראניים. הקורבן, לויטננט־קולונל (סגן־אלוף) ויליאם היגינס (43) נעלם מיד במחתרת של המחבלים הלבנונים, שבה מוחזקים זה זמן רב שמונה אמריקאים אחרים. אחר־כך נתקבלה ידיעה שהעניקה צביון חמור שבעתיים לדראמה הדורשה של בני־הערובה. מסתבר שבתפקידו הקודם עבד היגינס במשרדו של קאספר וויינברגר, שהיה בזמנו שר הביטחון האמריקאי. בניגוד למקובל, עבר היגינס מן התפקיד הרגיש הזה בפנטאגון אל תפקיד חדש, כמשקיף או"ם לא חמוש ולא מוגן בלבנון הפרועה, חסרת החוק, בעוד דגל אמריקאי תפור לכתף של מדיו.

לא ברור מה יכולה ואשינגטון לעשות למען היגינס. הנשיא רייגן אמר לכתבים, כלאחר־יד, כי "נעשה הכל לאתר אותו, ומובן שברצוננו להצילו". פקידים בכירים בבית הלבן, החוששים לגורלו של היגינס, מיהרו לומר כי אין להם מושג היכן הוא מוחזק, וטענו כי אין מתכננים מבצע־הצלה. הממשל האמריקאי מקווה כי אנשי מיליציה מוסלמים אחרים יגלו את עקבותיו של היגינס ויוציאו אותו מידי השיעים היריבים שחטפו אותו — מבצע מסוכן, במקרה הטוב ביותר. בינתיים השתדלה ואשינגטון שלא לחשוב על אודות המחדל הביטחוני המשווע, שאיפשר להיגינס לצאת ללבנון, מלכתחילה.

במשך יותר משתי יממות הצליח הפנטאגון לשמור בסוד את הרקע של היגינס. הדובר החדש של משרד ההגנה האמריקאי, עוזר השר דן האוורד, שיכנע בקלות את הכתבים המסקרים את הפנטאגון, לא לפרסם את העובדה שהיגינס עשה שנתיים כעוזר זוטר יחסית של וויינברגר. אך זה לא היה סוד. תפקידו של היגינס היה רשום בספר־הטלפונים של הפנטאגון, שנמסר לכל דורש. במלאות יומיים לחטיפה גילתה תחנת־שידור בביירות את הקשר עם וויינברגר. לאחר שנחשפה זהותו של היגינס, הודיע הפנטאגון כי הוא שירת כיועץ "והיה מעוניין במשרה הרפתקנית, שבה הוא יוכל להיות עצמאי". בכוח האו"ם היה היגינס מפקדם של שבעים וחמישה משקיפים, ותפקיד זה נראה לו כקפיצה טובה לתפקיד מדיני־צבאי בוואשינגטון.

[illegible]

הוא התאים מאוד לתפקיד החדש. מאחר שהתמחה בענייני המזרח התיכון, מאחר ששירת במטה לענייני ביטחון בין־לאומיים בפנטאגון, היגינס בקש בהיתים והפעיל קשרים כדי לקבל את התפקיד בכוח משקיפי האו"ם בלבנון — תפקיד שניתן, בדרך כלל לקצין מצבא היבשה. הרכילות בפנטאגון מספרת שהודות להשפעתו של וויינברגר קיבל היגינס את התפקיד. על כל פנים, מעמדו כאיש הסגל של השר הקנה לו משקל סגולי מיוחד.

היגינס קיבל את תפקידו החדש בינואר השנה — בלי שעבר הכשרה נגד־טרור, כניתנת לקצינים אחרים שעלולים להיות מטרה למחבלים ולטרוריסטים. תקנות הפנטאגון קובעות כי קצינים בעלי סיווג ביטחוני גבוה אינם יכולים לשרת במקומות מסוכנים. היגינס הצליח להידחק באחדים מן הסדקים במערכת. התקנות אינן מגדירות תפקידים באו"ם כמסוכנים במיוחד. בנסיבות אחרות, עשויים היו כוחות ביטחון להפעיל מידה רבה יותר של שכל ישר בפרשת היגינס. אך ייתכן שאנשי ביטחון של צבא היבשה לא היו מודעים לגמרי לרקע שלו. ואילו אנשי הביטחון של חיל הנחתים לא רצו למנוע מאחד משלהם להיות מוצב בתקן השמור בדרך כלל לצבא היבשה.

היגינס היה הקצין האמריקאי העשירי שפיקד על יחידה של משקיפי או"ם בלבנון. כוח זה הוקם בשנת 1948 על־מנת לפקח על הסכמי שביתת־הנשק שנחתמו בין ישראל לבין מדינות ערב. מתוך מאתיים תשעים וחמישה המשקיפים, שלושים ושישה הם אמריקאים.

ברית־המועצות היא מעצמה אחרת המספקת מספר רב של משקיפים. יחידת משקיפים נפרדת המשרתת באזור זה, כוח או"ם המונה חמשת אלפים ושמונה מאות איש (יוניפי"ל), רשאית לשאת נשק הגנתי, ואילו משקיפי או"ם אינם חמושים, כיאה לתפקידם כמתווכים בין אויבים. "חשוב מאוד לא לשאת נשק כאשר אתה בורר", אומר סר בריאן אורקהרט, תת מזכיר האו"ם אשר התפטר באחרונה מכהונתו ואשר היה ממונה על פעולות משקיפי האו"ם. "בלי נשק, הרבה יותר קל לך לקיים את מעמדך כאדם שעומד מעל הסכסוך". הוא נוקב במספרים המעידים כי אנשי יוניפי"ל ספגו אבידות רבות יותר מאשר משקיפי או"ם שאינם חמושים.

היגינס נחטף כאשר נסע לבדו במכונית בעלת סימון של או"ם ודגל תכלת של או"ם. מכונית שנסעה לפניו ובה שני משקיפים לא־חמושים אחרים, עקפה פינה ואז עצרו שלושה גברים חמושים ברובי־סער "קלאצ'ניקוב" את מכוניתו של היגינס ולקחו אותו בשבי. עקבותיו אבדו מאז. "כאילו נבלע בבטן האדמה", אמר פקיד בסטייט דפרטמנט.

בין ארגוני המחבלים הטוענים כי חטפו את היגינס, המשכנע ביותר הוא "ארגון מדוכאי העולם", שהפיץ תצלומים של תעודותיו. קבוצה זו, הנחשבת כאחת הסיעות של ארגון חזבאללה הנתמך על־ידי איראן, כינתה את היגינס "סוכן של סוכנות הביון המרכזית" ותבעה שישראל תפנה את כוחותיה מדרום לבנון ותשחרר את כל הלבנונים והפלשתינאים העצורים בידיה.

עיניים ואוזניים

פקידים אמריקאים טענו כי אין להיגינס כל קשר שהוא עם סי־איי־אי. בתקווה לאתר אותו, הגבירה ארצות־הברית את סיורי הלוויינים המצוידים במצלמות, וציוד הציתות האלקטרוני הקולט שיחות טלפון ושידורי אלחוט. קבוצה קטנה של "כוח דלתא" (קומנדו) הוטסה לאזור. אך המודיעין האמריקאי סובל באורח כרוני ממחסור במה שדרוש לו ביותר: סוכנים בשר־ודם, בשטח, בלבנון. מאחר שלממשלת לבנון אין שליטה ממשית בדרום, נערכות הסריקות אחר היגינס על־ידי אנשי האו"ם ואנשי המיליציה של "אמל". כמו חזבאללה, גם אנשי "אמל" הם שיעים, אך הם נחשבים מתונים ואינם נשלטים בידי איראן.

עדיין לא ברור מדוע נחטף היגינס. מומחה ישראלי חיווה את הדעה, שחזבאללה ירצה להחליף את קצין הנחתים באחים חמאדי, שני מחבלים המוחזקים בידי גרמניה המערבית.

פקידים בפנטאגון חוששים שמא החטיפה הוזמנה על־ידי [illegible]. "זו היתה עבודה חלקה מאוד", אמר מקור בממשל. "החוטפים ידעו את מי הם חטפו". עכשיו, לאחר שהנזק כבר נגרם, הסיג כוח המשקיפים של האו"ם את אנשיו למקום מבטחים — במטה הכוח. אך רונלד רייגן טען כי החטיפה הזאת לא תאלץ קצינים אמריקאים להירתע ממילוי תפקידם בכוח האו"ם בלבנון.

האמריקאים הנעדרים

טרי אנדרסון (40), הכתב הראשי במזרח התיכון של סוכנות הידיעות אי־פי נחטף ב־16 במרס 1985.

תומאס סאת'רלנד (56), דיקאן הפקולטה לחקלאות באוניברסיטה האמריקאית בביירות, 9 ביוני 1985.

פרנק ריד (56), מנהל בית הספר [illegible] בין־לאומיים בביירות, 9 בספטמבר 1986.

ג'וזף סיסיפיו (57), פקיד בכיר באוניברסיטה האמריקאית בביירות, 12 בספטמבר 1986.

אדוארד טרייסי (57), [illegible] באוקטובר 1986.

ג'סי טרנר (40), מרצה אורח למתימטיקה ולמדעי המחשב באוניברסיטה של ביירות, 24 בינואר 1987.

רוברט פולהיל (53), עוזר פרופסור למינהל עסקים באוניברסיטה של ביירות, 24 בינואר 1987.

אלן סטין (48), פרופסור לעיתונאות באוניברסיטה של ביירות, 24 בינואר 1987.

לויטננט־קולונל ויליאם היגינס מחיל הנחתים (43), מפקד קבוצת משקיפי או"ם בלבנון, 17 בפברואר 1988.

שמש ואמנות

היצירות האידיליות של דייוויד הוקני מאירות תערוכה רטרוספקטיווית של "אמצע הקריירה" — בלוס־אנג'לס

מאת ז'אנט הובאוז
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

אם ניתן לקבוע קביעה כל שהיא על־פי שפע של הדפיסים ופוסטרים, דייוויד הוקני הוא מן הסתם אחד האמנים הפופולריים ביותר בכאה העשורים. לפני זמן לא רב, נוצר הרושם כי יצירותיו מקשטות כל מסעדה, מלון וסטודיו לעיצוב הראויים לשמם. במילאנו, בפאריס, בלונדון, בניו־יורק ובלוס־אנג'לס יכולת למצוא תמיד ציורים במסגרות אלגנטיות — של שולחנות ועליהם עציצים וצבעונים; של בריכת־שחייה שטופת שמש אי־שם בארץ הלוטוס; של אשה שעיניה מודגשות בעיפרון שחור, יושבת בכיסא כרום; או מומחה לאמנות במכנסיים קלים ובמגבעת פנמה, הזוחר מתופעה יקרה. התמונות של הוקני, המשלבות את הטכניקות של המודרניזם עם התוכן של [illegible], הן עליזות בלי־בושה ובנות־זמננו [illegible].

במסר הביקורת ניתנה, לעתים קרובות, את הקלילות באמנותו של הוקני, אך קסמו אמיתי ובלתי־אמצעי. תערוכת אמצע־הקריירה הרטרוספקטיווית שלו, שנפתחה במוזיאון לאמנות בלוס־אנג'לס לרגל יום־הולדתו ה־50, ואשר תעבור אחר־כך לניו־יורק וללונדון, מוכיחה לנו כי הוקני הוא מספר־סיפורים מחונן. [illegible]

בכמות שלא כן העולם הזה, היא אינה כבריכה. [illegible] לוגית, השפעתו של הוקני [illegible] בשנות ה־60 הראשונות באה [illegible] בין הצעירים [illegible] של [illegible] [illegible] לבין [illegible] של [illegible] התוספת בעשור שלאחר מכן. הוקני היה דמות מובילה [illegible] לומר עליו כי נטל לעצמו [illegible] את [illegible], וקבע [illegible] מי ראוי ומי אינו ראוי [illegible] [illegible] על [illegible], מוסיקה, [illegible] וכל [illegible] האחרים אשר נשמרו בעבר בידי [illegible]. יחד עם [illegible] אדריכלים ובעלי [illegible], בעלי [illegible] כמו [illegible], מעצבי אופנה כמו [illegible] [illegible] ואוסי קלארק [illegible] [illegible] של האמנות, [illegible] הוקני את [illegible] בשנות ה־60.

"הצוף במקצת"

מבקרים לא ראו בהוקני מאייר, אך [illegible], ואחריה קליפורניה, [illegible] מחוזות אחריו. [illegible] מלכתחילה נענו מעצבים למשהו [illegible]. [illegible] [illegible] העליזים [illegible] בין [illegible] לבין [illegible]. [illegible] הראשונות צורה [illegible] "אר ברוט" (האמנות הגסה) של דיבופה — אך תמיד ניכרה [illegible] של האלגנטיות [illegible] של הוקני. גם כאשר היו ציוריו "[illegible]" ברוחם, הם היו תמיד "[illegible]" ולא פוגעים, [illegible] של רוב יצירותיו [illegible] של הוקני. [illegible] [illegible] בין [illegible] הראשונות של הוקני לבין "ה[illegible]" [illegible] של ג'ו אורטון, של ה"ביטלס", של [illegible] ושל דייוויד פרוסט. בשנות ה־60 הראשונות [illegible] הצעירים האנגלים להיות [illegible], הם היו "[illegible]", כפי שתיאר הוקני את עצמו בימים ההם.

הוקני ביקר בראשונה בקליפורניה ב־1963. שם מצא [illegible] באמנותו [illegible]: אולם [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] על [illegible] [illegible]. בקליפורניה מצא הכל: [illegible], [illegible] ו[illegible]. [illegible] וקליפורניה הלכה להפליא את [illegible] האמנות. [illegible] [illegible] [illegible] לפתח [illegible] של [illegible] [illegible].

באמנות הקליפורנית של הוקני, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

אלית של כה שטייר — מבנים, בריכות־שחייה, פנים של חדרים, אספני אמנות, עקרות־בית ואורחים — הרבותה בירושת של הוקני, עד שנוצר רושם של קירוות ואלטורה בהיריגים. הוקני הצליח לצייר "אמש" ולהיראות תוסס. לצייר כמו אגאלפבית (בלי אותיות, מלים, הלבנה צרניות), באופן שלא היה יכול ליצור בלונדון. ייחודו של המקום איפשר לו להיכנע משאלות בדבר מה זה אותנטי ומה לא, ופשוט לצייר מה שהתרשם לד־בישום מן ההתעניינות שלו משכבעת כלי־קי הבוהדונה־לב ברור לגמרי שהוא מבין לכה שהוא מצייר.

בהקלטתו בקליפורניה, נעשה הוקני ריוקנאי אמיתי. שום צייר אמריקאי לא העניק למקום קווים מוגדרים כליבך, בשקל אמיתי כל־כך. אידיליפי שתושבי המוף ה־מזרח של אה"ב מתלוננים שלוס־אנג'לס אין "טוקר" ושהיא "אינה נראית כמו משהו", אי־אפשר לבקר שם היום בלי לדבר על חוויותיו של הוקני. כשם שנציצה תיראה לנצח כמו מאטיס, כך נגזר על לוס־אנג'לס להיראות תמיד כמו הוקני.

הוקני הגביה כמסורות וכריכות־שהיה. אך מי שטען שהוקני ניסה לעשות זאת גם לדידיון — כשם שעשה זאת הוקני בתקופה של ריוקנאות ניאו־קלאסיים (1968–1971) — נחשב יומרני. הפורמאליות הנוקבה של הדיוקנאות של הוקני. היצירה הדגם באטירי נדיר ב"אס־פנים אמריקאים (פרד ומרסיה וייסמן) 1968", יצרת רושם הפוך כאשר הצופים אינם מסרה לחצי לעג.

הוקני מודה כי נמאס עליו הדיוקנאות הפורמאליים ומה שנראה לו כמסוי כתוש של המבנה הדי־אליסטי הפיגוראטיבי. ביצירותיו בשנות ה־60 התעשש הוקני במה שהוא קרא "ניסויים" של סגנונות שונים הוא שילב צנים תלת־ממדיים עם צורות דיאגראמטיות ועם ביטויים מופשטים. עכשיו, בעקבות בעקרה מהודשת ביצירות פיקאסו, שהציגאה המיידית שלה היתה כרוה בקולה של ההורסים בשם "הביקאסה המוחלה", הוא שב ועוסק בהליבים אלה. אחת מתכונותיו הגדולות ביותר של הוקני כצייר היא שביבתו האינטלקטואלית. המבטאיות שלו תמכונה לחרש. אך הדיה הזורה עם פיקאסו, שהחל כשעשוע, הפתיים מדי פעם ביצינוני בקולאז'ים צילומיים בשנות ה־80 הראשונות ניסה הוקני להתגבר את הקולב והצילום באמצעות הבנתה של קביים אנאליטי.

כברואר
בעם עובד

ספריה לעם
■ **אנרי דה מונתרלאן** - הרווקים

פרוזה אחרת
■ **כריסטה וולף** - קסנדרה

ספרות יפה
■ **חיים הזז** - עשרה ספורים
■ **דוד שחר** - ירח הדבש והזהב (מהדורה חדשה)

ספרי עיון
■ **עמוס אילון** - הבט אחורה בבהלה מסויימת
■ **מרטין גילברט** - אושוויץ ובעלות הברית

ספרית זהות
■ **אבירמה גולן** - על עצמן. שיחות עם נשים בישראל

מדע בדיוני
■ **רוג'ר זילאזני** - קלפים של כליה

ספרי ילדים ונוער
■ **לאה חובב** - כשהיינו ילדים
■ **גנרן** - אני ואחי הקטן (מחזה)
■ **דייויד קריס** - אבא אופה עוגה סורית
■ **מירי ברוך (עורכת)** - ספר הלמה

סטירה
■ **ד. קרמן, י. בן נר, א. שמי, ש. ניצן, י. גרבוז, ת. אייזנברג** - דבר אחר לגמרי

הדפסות חוזרות
■ **רחל איתן** - ברקיע החמישי
■ **חיים באר** - עת הזמיר (כריכה קשה)
■ **חיים באר** - נוצות
■ **נתן שחם** - רביעיית רוזנדורף (כריכה קשה)
■ **ג. ד. סלינג'ר** - התפסן בשדה השיפון

"החותם על ספריה לעם"

עם עובד | מזא"ה 22 ת"א ■ טל. 291526

STATE OF NEW YORK
DEPARTMENT OF ECONOMIC DEVELOPMENT
IN COOPERATION WITH
THE AMERICAN ISRAELI CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

אל:
יבואנים, סוכנים/יצרנים

ביקור משלחת סחר של מדינת ניו־יורק

האם אתה מעוניין במוצרים באיכות גבוהה תוצרת מדינת ניו־יורק?

האם אתה מעוניין ביוזמות עסקיות אחרות? הפגש עם המשלחת המסחרית של מדינת ניו־יורק ולמד להכיר את שורת המוצרים של יצרנינו, השואפים לנהל עסקים עם ישראל.

פגישות עסקיות אישיות תיערכנה במועדים הבאים: 8־14 במרץ 1988 בשגרירות האמריקאית, תל־אביב, רח' הירקון 71.

לקביעת מועדי פגישות אנא התקשר: לימור, במחלקה המסחרית, השגרירות האמריקאית, תל־אביב, 03-654338, שלוחה 432.

אוניברסיטת בר־אילן

קרן שניצר למחקרים בנושאי המשק והחברה בישראל
קרן שניצר מכריזה בזאת על

תחרות לעבודות מחקר (תיזות)

שנכתבו לקבלת תואר שלישי במוסד להשכלה גבוהה בישראל, בנושאים הקשורים בפעילות הקרן. עדיפות תינתן לעבודות שיש בהן תרומה ישירה לפתרון בעיות המשק והחברה בישראל.

גובה הפרס: 2,000 דולר

תתקבלנה עבודות שנכתבו במהלך שנות הלימודים תשמ"ז ותשמ"ח. על העבודות להגיע למזכירות הקרן באוניברסיטה עד ליום חמישי, ט"ו בתמוז, תשמ"ח (30.6.1988).

ועדת שיפוט שתמונה על ידי הנהלת קרן שניצר תבדוק את העבודות ותקבע את הזוכה בפרס, במידה ויימצא כזה.

STUDENT POST (לכתות י'־י"ב או לסטודנטים)
HEY THERE! (לכתות ד'־ט' או למתחילים)

עתוני הנוער של "הג'רוסלם פוסט"

שמונה עמודים באנגלית קלה ובהם נושאים שבחדשות, סיפורים, ראיונות, מדורי ספורט, מוסיקה, בישול, מדע, תשבצים ועוד.
לנוחיות הקורא — לכל כתבה מילון המבאר את המילים הקשות לעברית ולערבית.

ידיעותיך באנגלית ישתפרו בקלות וביעילות — נסה ותווכח!

הצעה מיוחדת לפורים
4 עתונים חודשיים (מרס־יוני 1988)
תמורת 7.50 ש"ח בלבד

יש למלא את הספח המצ"ב ולשלוח בצרוף המחאה לפקודת "הג'רוסלם פוסט", לפי הכתובת: עתוני הנוער, הג'רוסלם פוסט, ת"ד 81, ירושלים 91000.
העתון יישלח אליך בדואר חוזר.

אנא שלחו לי את העתון המצויין להלן החל מחודש מרס 1988.

Student Post ☐ Hey There! ☐

שם משפחה ______ שם פרטי ______
שם משפחה בלועזית ______
כתובת ______
עיר ______ מיקוד ______ טלפון ______

הצעה זו בתוקף עד 31 במרס 1988

בורסת היהלומים הישראלית בע"מ
רמת־גן

הזמנה

כל בעלי המניות מוזמנים בזה

לאסיפה כללית שנתית, ה־39 במנין של החברה,

שתתקיים ביום שלישי, ד' ניסן תשמ"ח (22.3.88), בשעה 15.30 בדיוק, בבורסת היהלומים, ברחוב ז'בוטינסקי 3, רמת־גן.

על סדר היום:

א. דו"ח מעשי מאת ההנהלה.
ב. דו"ח כספי.
ג. אשור הדו"ח המעשי והמאזן.
ד. דו"ח ועדת הבקורת.
ה. מינוי רואה חשבון מוסמך.

הערה: במקרה שלא יהיה נוכח מנין חוקי במועד הנ"ל, תידחה האסיפה בשעה אחת, דהיינו, לשעה 16.30, ותתקיים באותו היום והיא תהיה חוקית בכל מספר משתתפיה.

הזמנות אישיות לא תשלחנה.

בפקודת מועצת המנהלים
ח. נוה, מנהל כללי

בורסת היהלומים הישראלית בע"מ
רמת־גן

הזמנה

כל בעלי המניות מוזמנים בזה

לאסיפה כללית יוצאת מן הכלל של החברה,

שתתקיים ביום שלישי, ד' ניסן תשמ"ח (22.3.88), בשעה 14.30 בדיוק, בבורסת היהלומים, ברחוב ז'בוטינסקי 3, רמת־גן.

על סדר היום:

א. דיון בתקונים, שינויים ותוספות לתקנות החברה — ואישורם.
ב. הגדלת ההון הרשום של החברה בסך כולל של 1.300.000.- ש"ח מעל ההון הרשום הקיים בסך 3.330,000.- ש"ח, וזאת ע"י הוצאה של: 1,300,000,000.- מניות בכורה הניתנות לפדיון בנות 0.001 ש"ח כ"א.

הערה: במקרה שלא יהיה נוכח מנין חוקי במועד הנ"ל, תידחה האסיפה בשעה אחת, דהיינו, לשעה 15.30 ותתקיים באותו היום והיא תהיה חוקית בכל מספר משתתפיה.

הזמנות אישיות לא תשלחנה.

בפקודת מועצת המנהלים
ח. נוה, מנהל כללי

כתב זר / תום שגב

עניינים היסטוריים

איך ביקשה ישראל מסטאלין לשלוח לה עולים אשכנזים ולמה מכבדים יהודים ששירתו במשטרת המנדט הבריטי

תן לנו אשכנזים, ביקש שרת מסטאלין

1. אשכנזים

עורך-דין אמריקאי ושמו רוברט חלף, ממיודעיו של שמעון פרס, כתב לשר המשפטים של ארצות-הברית, ארווין מיז, כי יש לספק לישראל יהודים אשכנזים מברית-המועצות, כדי לאזן את משקלם של הישראלים המזרחיים, הנוטים לתמוך בליכוד. לא ברור ממי שמע חלף את הרעיון הזה, כשם שלא ברור, לפי שעה, מי נטע בו את הרעיון לשחד את מפלגת העבודה בבנין הסכמתה של ישראל שלא לזכך בבניר-הנפט העיראקי.

כך או כך, המחשבה על הצורך בעולים אשכנזים אינו חדש. בגנזך המדינה שמור מסמך שחיבר שר החוץ משה שרת, לסיכום פגישתו עם אנדריי וישינסקי, סגן שר-החוץ של ברית המועצות. זה היה בניו-יורק, בדצמבר 1949. במהלך השיחה הרבה שרת לדבר על צורכי העליה של ישראל. בסיכום השיחה, שחיבר, כתב שר-החוץ, בין היתר:

"יש ארצות, ופה דיברתי על ארצות צפון אפריקה, שלא כל היהודים מוכרחים לעלות. אין זאת שאלה של כמות כלל-כך, אלא של איכות האנשים. התפקיד שלנו בארץ הוא תפקיד חלוצי ואנחנו זקוקים לאנשים בעלי חישול מסוים. אנחנו מעוניינים מאוד להעלות את יהודי מרוקו לארץ, ואנחנו עושים בקשר לכך מאמצים גדולים, אבל אין אנחנו יכולים לסמוך רק על יהודי מרוקו, שהם בלבד יבנו את הארץ. מפני שאין הם מחונכים לכך. אין אנו יודעים עוד מה נגד פנינו: איזה מפלות צבאיות ומדיניות עוד צפויות לנו. לכן אנו זקוקים לאנשים אשר יחזיקו מעמד בכל קושי ושיהיה להם כושר סבל רב. להווי ידוע לך, שלגבי בניין הארץ, יהודי מזרח-אירופה הם מלח ארמתנו."

שרת לא אמר בפירוש, שיהודי ברית-המועצות נדרשים בארץ כדי להצביע עבור מפא"י, אך זאת אמר לסגן שר-החוץ של סטאלין: "אם תעקוב אחרי האנשים העומדים אצלנו בראש העניינים, ואם תסתכל בהרכב הממשלה שלנו, תראה שרובם הם יוצאי רוסיה".

סיכום השיחה הוא כלול בכרך השני של התעודות למדיניות-החוץ של ישראל, שמפרסם גנזך המדינה. עורכי הכרך, אנשים עם טאקט היסטורי, צינזרו את שרת ובמקום שבו אמר מה שאמר על חינוכם של יהודי מרוקו, הדפיסו שלוש נקודות דיסקרטיות.

2. שוטרים

במלאות 40 שנה לעצמאות ישראל, פורסמו לא מזמן מודעות בעיתונים ובהן הוכרז למי שעבדו בזמנם במשטרת המנדט הבריטי, שהם זכאים לקבל ממשרד הביטחון "עיטור מיוחד". מדוע ראוי לכבד את מי שעשו יד אחת עם הכובש הזר, תהיתי, כי באותו היום קראתי שמנהיגי המרד בשטחים מאיימים על השוטרים הערביים במשטרת ישראל. עוד אני תוהה על כך והנה עשו לינץ' בערבי מהכפר קבטיה. שהיה לו "עבר" בשירות הכיבוש.

כבראה שהזמן עושה את שלו. חשבתי והצלצלתי אל שוטר ותיק, חביב כנען, לשעבר סופר "הארץ". כנען הסביר לי שהיו אלה מוסדות היישוב ששלחו אנשים כמוהו, רבים מהם סטודנטים, להתגייס למשטרת המנדט, מפני שרוב השוטרים היו או ערבים והיו אלה ימי המרד הערבי הגדול, אביב 1936. מנהיגי היישוב היו מעוניינים בשירותם של יהודים במשטרה הבריטית.

לא, כנען לא זוכר שמישהו נתקל אי-פעם בבעיה של נאמנות כפולה, לרבות אנשי אצ"ל שגם הם שירתו במשטרת היריבה. בכלל, אמר כנען בנוסטלגיה, צריך לזכור שלא כל הבריטים היו מנוולים. אחרי הקמת המדינה הוקם בארץ ארגון של ותיקי המשטרה המנדטורית ומעט לפני היו אנשיו נפגשים להעלות זכרונות עם חברי ארגון מקביל, שהוקם באנגליה. הנה עוד ראיה להפיכותם של מצבים בלתי-הפיכים.

מילת כבוד

מה רצו ממנו, מגיבור המלחמה בווייטנאם. בסך הכל, שרף בית-חולים ורצח כמה רופאים

לא מזמן קיבלתי מהוצאת הספרים "כרס" (פר"ל) שבתל-אביב ספר עב-כרס ושמו "מילת כבוד". המחבר הוא נלסון דהמיל. "ספר-מתח זה, הכתוב בסגנון כמעט תעודי", כתבה לי ההוצאה, "מספר על אדם, אורח מכובד בעירו ובארצו, ש-20 שנה לאחר וייטנאם מועמד לדין על פשעי-מלחמה. הספר מאיר לא רק את הזוויות המוסרית של פשעי מלחמה, אלא גם את הצדדים המשפטיים, הצבאיים, המוראליים, הלאומיים וגם האנושיים, והיינו שמחים לוא היה יכול לעודד לפחות מחשבות, גם אצלנו."

איכשהו התגברתי על 564 עמודי הספר הזה, עתיר המשגלים, ועל כן אני יכול לדווח בוודאות שגיבורו, בנג'מין טייסון, מקפיד לשכב רק עם אשתו. גם על שולחן המטבח, גם במה שהמשפטנים מכנים "שלא כדרך הטבע", אבל תמיד רק עם אשתו. את יתר הנשים הוא בועל רק בדמיונו. כי הוא האמריקאי הטוב, וזה חשוב מאוד.

בהתחלה חשבתי שזה הספר שקצין חינוך ראשי צפוי להפיץ באלפי עותקים בין החיילים בגדה. מעשה בקצין חי"ר אמריקאי המגיע לבית-חולים וייטנאמי ואנשיו רוצחים את כל הנוכחים בבניין, החולים, הרופאים והאחיות. אחר-כך כולם נשבעים שלא לגלות לעולם מה שקרה, אבל 18 שנה לאחר מכן, אחד מהם מפר את שתיקתו ומגולל את מעשה הטבח באוזניו של היסטוריון, והסיפור מתפרסם ברבים. העיתונות מתעניינת בזה, וטייסון מועמד למשפט צבאי שבמהלכו מתבררים גם סיפורי-זוועה אחרים, על התעללות באוכלוסיה המקומית והשפלתה, חיילים מול כפריים.

הלקח, קיוויתי, הוא שגם מקץ שנים רבות ייקרא חייל לתת את הדין על פקודה בלתי-חוקית בעליל שביצע, אבל "מילת כבוד" מצליח לעודד את

בעליל

הרושם שטייסון אינו אלא קורבן של ממשלתו ושל חייליו ושל שיטת המשפט הצבאית. פתאום לא כל כך ברור מה הוא עשה בעצם, ולמה רק הוא יעמוד לדין ואחרים לא, ומה, בדיוק, היו תחומי אחריותו. הוא מתואר כגבר נאה ומצליח, בעל נאמן ואב אוהב, אז למה עושים לו צרות, למה. כל אמריקה איתו, וגם מחבר הספר וגם, מטבע הדברים, הקוראים. בסופו של דבר, הוא יוצא ללא עונש. לא משהו שהייתי שולח לגדה.

טלפון מספר (03)296939

שירות חדש לקורבנות הבריונות המשטרתית. אוי לחברה הזקוקה לשירות כזה

לפני קרוב לשנה נערך בתל-אביב ערב לדיון בספרו של דוד גרוסמן, "הזמן הצהוב". בין המשתתפים היו הד"ר מירון בנבנישתי ושני פועלים מהשטחים, העובדים בתל-אביב. השניים סיפרו על התנכלויות המשטרה, משמר הגבול והמשמר האזרחי.

גיל רונן, סטודנט להיסטוריה, שהיה בין הנוכחים, סיפר לי השבוע כי הוא וכמה מחבריו התרשמו מדברי בנבנישתי והזדעזעו מסיפורי הפועלים. בפעם הראשונה חדרה בהם ההכרה שהכיבוש אינו מוגבל לשטחים שמעבר לקו הירוק. הכיבוש הגיע לתל-אביב.

הם החליטו לעשות משהו. התוצאה היא מספר הטלפון 296939 בתל-אביב. העומד לרשותם של מי שהמשטרה מתנכלת להם, ערבים ויהודים.

חיים ברילב, מנהל ליקוי המשטרה במשטרת המשטרה הגיעה לשיאים שלא נודעו עד אז. ברילב אמר שיטפל בבעיה. עברו שנים, ברילב התגלה ככשלון. אליהו "המשטרה" ומשטרתו הטיפול השגרתי בתלונות נגד שוטרים הוא אטי ומסורבל, לעתים קרובות מטיה, לא אובייקטיבי כמו השד עצמו.

השבוע הודיעה המשטרה כי החליטה לפטר את הרס"ר שהתפרץ ביום ששי שעבר לדירתם של

יש אל מי לפנות. גם ליהודים

פועלים ערביים המשתולל בה, יחד עם כמה מחבריו. לא הבנתי אל נכון מדוע רק יפוטר האיש ולא יילקח למעצר ויועמד למשפט. אבל גם ההחלטה המיידית למהר לפטרו, נכפתה על המשטרה בלחץ העיתונות, וזה בדיוק מה שרוצים גיל רונן וחבריו. רובם אנשים צעירים, חלקם בשנות העשרים לחייהם, חלקם עיתונאים, חלקם עורכי-דין, כולם מתנדבים, בסך הכל בין 70 ל-100 איש, לפי שעה רק בתל-אביב.

הם קוראים לעצמם "אור אדום". מטרתם המיידית, לסייע לקורבנות המשטרה. מטרתם הסופית — משטרה שאין בה בריונים ואנשיה יודעים כי אם ישתוללו, ידרדשו לתת את הדין. זה מחייב חקיקה שתשלול מהמשטרה את הזכות לשפוט בעצמה את אנשיה. זה מחייב יוזמה להגיש תביעות אזרחיות נגד שוטרים בריונים, כדי שיידעו כי עם משכורות עלובות כשלהם, לא כדאי להם לעשות יותר מהנדרש מהם.

בינתיים, מקיימים אנשי "אור אדום" תורנות לילה, מעשר בערב עד שש בבוקר, מוכנים ליד הטלפון לצלצול ממי שהמשטרה התנכלה לו. במקרים חמורים, כשהנפגע זקוק גם לטיפול רפואי, הם יוצאים למקום מיד. במקרים פחות חמורים, הם נפגשים עם הנפגע. האם הרשמו שהוא דובר אמת.

הם מסייעים לו להגיש תלונה במשטרה. הם החלו לפעול לפני כחודשיים. שתי תלונות המורות שימוש, נגד שוטרים, אנשי המשמר האזרחי, שהתעללו בערבים, עורך בדיקות, כמקובל, בעצלתיים.

המאמץ העיקרי שלהם מרוכז בימים אלה בהפצת מספר הטלפון שלהם, (03)296939. בין היתר, הדפיסו הודעה והפיצו אותה בין הפועלים מהשטחים. הפועלים שהותקפו ביום ששי שעבר, הכירו את מספר הטלפון של "אור אדום".

אני מתרשם שבמשטרה לא מתלהבת מהיוזמה האזרחית הזאת, אך מכיוון שהיא יודעת כי לא תוכל להתעלם ממנה, היא אומרת שתבדוק את המידע שתקבל מ"אור אדום" כמו כל מידע אחר. חיים ברילב שלח ל"אור אדום" מכתב קורקטי. אנשי "אור אדום" יגלו, אני חושב, שלא קל להתמודד עם יוזמה כזאת. הם זקוקים למתנדבים נוספים ולסיוע כספי. כמו "אמנסטי" הבינלאומי, הם נעזרים בעיתונות, וכמו הארגון ההוא, גם קיומם מותנה באמינותם. העיתונאים שבהם יגלו שיש בעיה לשלב פעילות כזו בעבודה עיתונאית שוטפת. ואגב לפי שעה, נראה לי שהם הפגר המעולה ביותר המעודד ביותר שיצא עד כה מהלך גרוסמן ומירון בנבנישתי.

יום הנבוט

זה יהיה הלהיט של יום העצמאות הבא. מוכרח להיות

כיוון חגגו בשבוע שעבר קרנוואל, שהוא מעין שילוב בלתי-נסבל בין פורים ליום העצמאות. המוני אתונאים, רבים מהם בתחפושות, הצטופפו סביב בית-בידור עירוניות והמתנבכו הלוך ושוב בסימטאות הפלאקה. אחוז הבסעודות והבילוי של העיר. הם היו חמושים באלות צבעוניות מפלסטיק והיכו זה את זה ללא רחם. גם על הראש, גם על אברים רגישים אחרים בגוף.

המדובר בחפץ הלול, כ-40 ס"מ אורכו. ספק נבוט של האדם הקדמון; ספק אלה תקנית של צה"ל. זה בואב יותר מפטישי הפלסטיק שלנו. זה יוליף — זה מוכרח להחליף — את פטישי הפלסטיק שלנו. ומישהו יכתוב — מוכרח לכתוב — שהפטיש השורק היה סמלו של דור שכבש את השממה, והנבוט מפלסטיק הוא סמלו של דור הכיבוש בשטחים.

כספת / נחמיה שטרסלר, אריה לביא, יונתן שרמן

מנפלאות השוק האפור

בשבוע שעבר כתבנו כאן על בדיקה השוואתית בין ריבית בנקאית לריבית בשוק האפור. אז נמצא כי הריבית בשוק האפור גבוהה פי שלושה מהריבית הבנקאית להלוואה דומה.

השבוע, כותב לנו גבי קמחי, שהיינו תמימים עד מאוד, כי יש חברות בשוק האפור הגובות ריבית גבוהה הרבה יותר, כאשר הפטנט העיקרי הוא גביית דמי טיפול מראש.

מבדיקה השוואתית שהוא ערך, מתברר כי יש חברות הגובות אף ריבית של 18.4 אחוזים לחודש (!). זה המקרה של חברת מרחוב טיומקין 8 בתל אביב, הגובה 10 תשלומים חודשיים של 440 שקלים וכן תשלום מראש של 50 שקלים על הלוואה של 2,000 שקלים.

ועוד מספר לנו קמחי: חברת "בן צבי השקעות" מרחוב סוקולוב בחולון דורשת ריבית חודשית של 11.8 אחוזים לחודש, כאשר ההלוואה ניתנת ללא ערבים, אלא באמצעות הפקדת המחאות. מדובר במסלול של 12 תשלומים חודשיים בני 160 שקלים לכל הלוואה של 1,000 שקלים.

חברת "אורמיל" בבית "אל על" בתל אביב דורשת ריבית חודשית של 9.5 אחוזים, כאשר על הלוואה של 10,000 שקל היא דורשת 12 תשלומים של 1,400 שקל וכן דמי טיפול של 200 שקלים מראש.

המצב אינו טוב יותר לגבי הלוואות צמודות דולר. החברה המרכזית לפיננסים ברחוב המנהרה בהרצליה גובה ריבית של 8.9 אחוזים לחודש (צמוד דולר) כאשר על הלוואה של 5,000 שקלים היא דורשת 18 החזרים חודשיים של 568 שקלים וכן 5 ערבים. חברת "אורמיל" כבית "אל על" דורשת ריבית של 6.9 אחוזים (צמוד דולר) כאשר על הלוואה של 10,000 שקלים היא מבקשת 24 תשלומים חודשיים של 850 שקלים וכן דמי טיפול של 200 שקלים מראש.

חבילת שי של "עליה": הסלסלה — במתנה

חבילה לא זולה

לא תמיד חבילת שי זולה יותר מאשר רכישת אותם מוצרים ישירות ממדפי הסופרמרקט. כאשר צרכן רוכש חבילת שי מ"עלית" או מהקראוס, הוא מקבל את מוזרות הקרטון או הסלסלה ללא תמורה, אך משלם את המחיר המלא של המוצרים.

רק כאשר הוא רוכש מספר חבילות שי הוא זוכה להנחה של 5 אחוזים, רק אם מדובר בכמה עשרות חבילות. יש גם הנחות של 15 אחוז במקרים של הזמנת אלפי חבילות שי.

מאידך, ישנן חברות המציעות הנחות מסמערתיות בחבילות השי שלהן — כך למשל "כרמל מזרחי" מוכרת חבילת שי המכילה 3 בקבוקים במחיר 22 שקלים, כאשר מחיר של הפריטים הללו כבודדים הוא 29 שקלים.

בדוק לפני שתשבור

גלי הפיטורים במפעלים שונים בארץ והמצב הכספי הקשה של חלק מקרנות הפנסיה ההסתדרותיות מעלה מחדש את השאלה האם כדאי לשבור זכות פנסיונית בעת עזיבת מקום העבודה.

עובד המפוטר או המפוטר ממקום עבודה יכול לבחור במספר אפשרויות: פדיון דמי הקופה, העברת הכספים לקרן המבטחת במקום העבודה החדש, או המשך התשלומים לקופה באופן עצמאי, כדי לשמור על רציפות זכויותיו.

אין תשובה ברורה מתי כדאי לבחור בכל אחד מאפיקים אלו — התשובה לכך תלויה בגיל העובד, מספר שנות הותק שצבר בקרן הפנסיה, מצבו המשפחתי והבריאותי, מצבה של קרן הפנסיה בה הוא מבוטח והקרן המבטחת במקום העבודה החדש.

בדרך כלל, ככל שהוותק גבוה יותר, ואם קיימת אפשרות של רציפות בזכויות, לא כדאי לפדות את הכספים.

לבדוק את הבנקים

אחת השאלות שהוצגה בפני מומחי איגוד לשכות המסחר, שקיימו השבוע יום ייעוץ בנושאים כלכליים, היתה האם כדאי לרכוש את אחת ממערכות התוכנה העוסקות בבדיקת הריבית הבנקאית.

השאלה הופנתה לצבי לב יועץ איגוד לשכות המסחר לענייני בנקאות. לדעתו ההשקעה כדאית. לב סיפר מנסיונו בבדוק חיובי ריבית, שבחלק מבדיקותיו התברר שהבנקים "טעו" בחישוב הריבית וגם הפרו הסכמים עם לקוחות.

לאחר שהדבר התגלה ניתנו לדורשים החזרים. במקרים מסוימים היה צורך גם בהגשת תביעות משפטיות, אך לדבריו הניסיון מוכיח כי מי שמאמין בצדקתו ודבק בתביעתו, זוכה בדרך כלל להחזר.

על מי מגן מכון התקנים

מה לתקינה ולכשרות? שאלה זו תעמוד כנראה במלוא חריפותה בזמן הקרוב בפני יבואני היינות והמשקאות החריפים. מכון התקנים דן בימים אלה בקביעת תקן ליין, אולם גם אם נתעלם מהכוונות שבעניין, יש דרישה של היצרנים המקומיים לסמן על יין שלא קיבל הכשר מטעם הרבנות הראשית הישראלית את המלים "לא כשר".

כיום קובע החוק כי כדי לסמן את המלה "כשר" על מוצר מזון צריך לקבל את אישור הרבנות הראשית. אולם מי שאינו מסמן שום סימן אינו חייב בשום אישור. הדרישה הכלולה בהצעת התקן היא הראשונה מסוגה, והיא לבטח לא משרתת את הצרכן הישראלי שרוצה מגוון רב יותר של יינות.

בנצרת לא אוהבים לשלם

בחודש ינואר 1988 נערכו 9,327 ביקורות מס הכנסה בעסקים. מתוכם נתפסו בהעלמת הכנסות 703 נישומים. האחוז הגבוה ביותר של העלמות נתפס בנצרת. שם, מתוך 418 בדיקות, נתפסו 82 בעלי עסק בהעלמת הכנסות — 19 אחוז. שיעור העלמות לא מבוטל.

ביטול לא חוקי

בהמשך לסדרת התרגילים שעורכים בשבועות האחרונים חלק ממנהלי סניפי הבנקים, תרגילים אשר התפרסמו ב"כספת", מעיד עורך הדין יצחק עמית: בפסק דין מיום ה-29.12.87, שניתן על ידי השופטת חפר-רייזנגורג, נקבע כי הוראה לביטול שיק אינה חוקית ומי שהעביר שיקים כאלה, שלא היה להם כיסוי, דינו כדין לקוח מוגבל. כלומר בבחינה זו, אין הבדל בינו לבין לקוח שעל השיק שהוציא נכתב "נל"מ".

פטור ממס במקור

שלטונות המס התקינו באחרונה תיקון נוסף, שאמור לפצות במקצת את הלקוי המיסוי. על פי התיקון לתקנות מס הכנסה (ניכוי מריבית הפרשי הצמדה) יהיו ריבית והפרשי הצמדה, הנפסקים לצרכן על ידי בית המשפט או על ידי הוצאה לפועל בגין החזר פיקדון, פטורים מניכוי מס במקור. זאת כאשר ההליך הינו במסגרת הליך פלילי, או הליך לקבלת דמי מזונות.

מִשְׁכָּן בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 25 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 כי ביום 24 בפברואר 1988 ניתן היתר לפרסום ותיקון לתשקיף החברה מיום 22 בפברואר 1988 כדלקמן:

א. בכל מקום בתשקיף בו רשומה ריבית בשעור של 7.5% לשנה, תבוא ריבית בשעור של 7% לשנה.
ב. בכל מקום בתשקיף בו רשום מחיר של 90% מערכן הנקוב של אגרות-החוב – יבוא מחיר של 97.5% מערכן הנקוב.
ג. בכל מקום בתשקיף בו רשומה תשואה אפקטיבית לפדיון אגרות-החוב של 9.1% לשנה, יבוא תשואה אפקטיבית לפדיון אגרות-החוב של 7.5% לשנה.
ד. בכל מקום בתשקיף בו נאמר כי המחיר לאגרות-החוב שלא תמכרנה בשני המכרזים יהיה 91% מערכן הנקוב, יבוא במקום 91% – 97.5%.
ה. בכל מקום בתשקיף בו נקבעו שנות הפדיון של אגרות החוב 1994-2005 יבוא – 1994-2003.
ו. בכל מקום בתשקיף בו נאמר כי ניתן להגיש בקשות במחירים 90.5%; 91.0%; 91.5% וכו', יבוא – 97.5%; 98.0%; 98.5% וכו'.
ז. הפסקה "פרעון הקרן" כלשונה בעמ' 18 בתשקיף תבוטל, ובמקומה תבוא הפסקה "פרעון הקרן" בזו הלשון: "החברה תפדה את קרן אגרות החוב ב-10 תשלומים שנתיים שווים ורצופים, שישולמו ביום 1 במרץ של כ"א מהשנים 1994-2003".
ח. בפרק "ייעוד התמורה" בעמ' 26 לתשקיף, בשורה "מכירה בנכיון" יבוא 1,000,000 ש"ח במקום 4,000,000 ש"ח ובהתאם לכך תתוקן "התמורה הצפויה נטו" מ-33,030,000 ש"ח ל-36,030,000 ש"ח.

הנאמנים: **החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ**
חברת נאמנות של בנק הפועלים בע"מ (בעלת ענין בחברה)

החתמים: ★ **בנק הפועלים בע"מ*** (מנהל הקונסורציום)
בנק דיסקונט לישראל בע"מ.
בנק לאומי לישראל בע"מ.
בנק המזרחי המאוחד בע"מ.
שירותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ.

* חברת האם של החברה.

עותק מהתשקיף ומהתיקון והעתק מההיתרים לפרסומם הוגשו לרשם החברות.
עותק מהתשקיף ומהתיקון ניתן להשיג אצל הבנקים, החברים בבורסה ובמשרדי החברה. התאריך התיקון 25.2.1988
הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

לתשומת לבכם!

בעקבות הביקוש הער להשתתפות במוסף שוק ההון של "הארץ" הוחלט להגדילו והוא ייצא בתחילת מרץ 1988. המעוניינים להשתתף במוסף זה, יפנו בהקדם למשה מעין, טלפון: 9–03-5121116 פקסימיליה: 03-810012.

עיריית ראשון לציון

מכרז מס' 9/88

עיריית ראשון לציון מזמינה בזאת הצעות לרכישת מחצית מגרש 56/58 בשטח של כ- 358 מ"ר בשכונת קרית כורש בחולות ראשון לציון.

על המגרש מותר לבנות יחידת דיור (קוטג') בקיר משותף. את מסמכי המכרז הדרושים ניתן לרכוש בסכום של 100 ש"ח (שלא יוחזרו) במשרדי מחלקת הנכסים העירונית רח' נורדאו 3 בשעות העבודה הרגילות. המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הינו יום ב' יח' באדר תשמ"ח 7.3.1988 עד שעה 15.00

מאיר ניצן, ראש העיר

ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה
סדנת קיץ בחקר המח

הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית בירושלים והדסה עורכת בקיץ תשמ"ח (1988) סדנת קיץ בחקר המח

הסדנא תשלב הוראה מרוכזת והתנסות בעבודות מעבדה במעבדות המחקר של הפקולטה לרפואה בעין-כרם.

תחומי המחקר בהם תעסוק הסדנא כוללים:
פיזיולוגיה, אנטומיה, ביוכימיה, ביולוגיה מולקולרית ואימונולוגיה של מערכת העצבים בהדגש על ההביטים הקליניים של תחומים אלה וישומיהם.
הסדנא פתוחה לסטודנטים מצטיינים לתואר "בוגר" בביולוגיה, ברפואה ובכימיה, אשר סיימו עד מועד הסדנא לפחות שתי שנות לימוד.
מילגות קיץ מלאות תוענקנה למצטיינים.
טופסי הרשמה ופרטים נוספים ניתן להשיג במזכירות תלמידי מוסמך של הפקולטה לרפואה ת.ד. 1172 ירושלים 91010 טל: 02-428010

המועד האחרון להגשת בקשות הוא: יום ה' 31.3.88

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עיריית תל-אביב יפו
מקיימים בשבת 27.2.88 ב-11.00
מוספשבת
בהשתתפות:

- **מירון בנבנישתי** עם צאת ספרו האוטוביוגרפי "הקלע והאלה"
- **משה עמירב** – חבר תנועת המרכז
- הבימאי **מיכאל גורביץ'** ושחקני הצגת "גן ריקי" על פי מחזהו של **דויד גרוסמן**
- הסופרת **דבורה עומר** עם צאת ספרה "התחנה טהרן" ושלושה מגיבורי הספר: **רחל ודויד לאור ולידיה גרנות**
- הפסנתרן הרוסי-יהודי **ולדימיר פלצמן**, הבא לקונצרט מיוחד עם התזמורת פילהרמונית
- התיאטרון היהודי הממלכתי מפולין – כוכב התאטרון **יוליוס ברגר** והתאומות **רייפר**, עם תזמורת הכליזמרים והמנצח **קוזלובסקי**

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'-ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 10.- ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ-11 בבוקר עד 11 בלילה

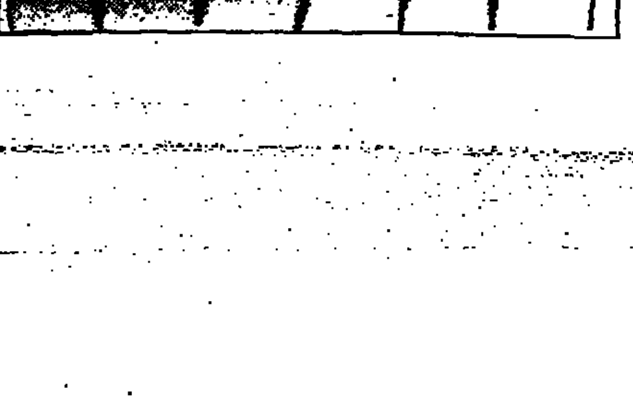

א.ק. שיווק ועיונות

صكا من الاهل

صورة عن الاصل

תרבות וספרות

השיטה הפתוחה שפינוזה

דרכה של תורת־שפינוזה לשיטה פילוסופית, מאת עמיהוד גלעד, מוסד ביאליק, תשמ"ה, 522 עמודים

מאת יורם ברונובסקי

כאשר העלו הפילוסופים הראשונים של יוון, הקדם־סוקראטיים, טענות מכלילות נוסח "הכל הוא מים", או "הכל הוא אש" וכיו"ב, הם סימנו במדויק את מגמתה של הפילוסופיה המערבית של כל המאות העתידות לבוא אחריהם, ואפילו הטיעונים עצמם אינם יכולים לעורר בבני המאות המאוחרות אלא חיוך. קשר ישיר מקשר טיעוני־כוליות היוליים אלה עם הצהרותיו של הגל במאה התשע־עשרה בדבר "הכוליות שהיא האמת", בדבר הצורך בתפיסה כוללת, בדבר ההכרח להחזיק בשיטה שהכל מתבדר ממנה ובה. "מגמת־הטוטאליזאציה" מכנה עמיהוד גלעד את המגמה הזאת של הפילוסופיה המערבית באשר היא, והוא רואה בה את "המובהק שבסימני־ההיכר, שיש בהם כדי לייחד שיטה פילוסופית ולהבדילה מכל שיטה מדעית אחרת" (עמ' 10).

גלעד מקדיש את הפרק הראשון בחיבורו עב־הכרס להטעמת ההכרח שבשיטה הכוללת לשם התפלספות הראויה־לשמה, לדחיית הניסיונות שנעשו לצידוקה של אי־שיטתיות או אף אנטי־שיטתיות ולהחזקה ב"פילוסופיה למקוטעין", כלומר, ניסיונות לבחון בעיות פילוסופיות מחוץ למסגרתה של שיטה, כביכול, כל אחת לעצמה. בלא קושי הוא מוכיח שכל "התפלספות למקוטעין מתעלמת ממשמעותן המלאה של טענותיה", וסופה שהיא חורגת מכלל ראציונליות ומכלל פילוסופיה. "שיטה, פילוסופיה וראציונאליות כרוכות זו בזו" (עמ' 24).

ברוך שפינוזה: שיטתו הפתוחה מזמינה את האדם, האדם המסוים, הייחודי, הסופי, להרפתקת הקיום המשמעותית ביותר. האדם מוזמן... לראות את עצמו כגילוי חלקי וסופי של עוצמה אינסופית

האפולוגיה הזאת על השיטה כיסוד הפילוסופיה נחוצה לאור ההתפתחות של מאה והחמישים השנים האחרונות. תיאבון הכוליות והשיטתיות של הגל עורר את רוגזם של בני־זמנו. היינה לעג בשיריו לפרופסור הגרמני "היודע להפוך לשיטה תבנית את החיים המקוטעים מדי", ובתוך המרד על ה"סיסטמטיות" של הגל נולדה הגותו של קירקגור העתידה להיות מקור־השראה למאה הבאה. והרי הגל לא היה, כאמור, אלא המובהק הקולני שבטוענים לשיטתיות ולהיותם בעלי השקפה כוללת ואפילו סופית כזאת שאין אחריה עוד. טענה דומה השמיע לפניו קאנט בדברו על "האחדות השלמה" של שיטתו, וכך אולי כל פילוסוף חשוב בעבר, לאחור דרך פלוטינוס ואפלטון (וכמובן, ובמובהק, אריסטו) ועד ההוגה הפרה־סוקראטי כאמור.

ותמיד נתלוותה להצהרות היומרניות הללו ביקורת ואפילו סאטירה, ובכל זאת המאה האחרונה ראתה את המיתקפה הרצינית ביותר על טענת־הכוליות. המיאוס בשיטה ודחיית השיטתיות היו כמעט לסימן־ההיכר של הגות בת מאה החמישים השנים האחרונות. מיאוס זה היה שעלו בקנה אחד עם ההודאות שכל שיטה וכל טענה לכוליות של העבר נכשלו, והוכחה האשליה שמאחוריהן: לא קאנט ולא הגל, ולא כל הוגה מוקדם אחר, היה באמת בעל השיטה האחרונית הכוללת, שבמסגרתה מתבהר הכל, כפי שהתיימר בעליה לחשוב. סופן של היומרות ההגליאניות מגלה שאין הן אבסורדיות פחות — אף שהן מאיימות יותר — מאשר הטענות התמימות של ראשוני ההוגים היוונים בדבר היות הכל אש או מים או "רוחות".

ההיוואשות מן השיטה הלכה גם יד ביד עם התפתחות המבע הספרותי של הפילוסופיה: המכתם נוסח ניטשה נעשה הכלי הסגנוני האופייני והסמלי ביותר. אם גם לאו דווקא הרוח, של הפילוסופיה בת המאה והחמישים השנים האחרונות, ופחות מכך המסכת — הטראקטאט — המבקשת להציע שיטה כוללת לפתרון כל חידות היקום והאדם בחמישה כרכים או יותר.

יצירות פילוסופיות שקטיעתן היא פרי־המקרה לא פחות משפרי המקרה הוא קטיעתה של הגות הפרה־סוקראטית (שפשוט הגיעה עד ימינו רק מתוך ציטטות, בעקיפין ובמקוטע) זכו להאיר את דרכם של הוגים המודרניים לא רק בזכות התכנים העמוקים אלא לעתים דווקא בזכותה של הקטיעה המסתורית הזאת, ואני חושב על ה"הגיגים" של פסקל. מי יודע אם הגותו של ויטגנשטיין אינה חבה הרבה מן הקסם שיש בה לבני־זמננו בשל נטייתו של הפילוסוף הזה אל המכתמים, אל המקוטע ואל הסתום או הניתן לאלפי פירושים, כך שנוסח ההתפלספות הזה קרוב יותר לשירה מאשר לדרך ההגות השיטתית הקאנטית, השעונה על עקרונות המחייבים אותה כשם שהם מתחייבים ממנה.

פניית העורף למגמת־הטוטאליזאציה, לכל התיאוריות המוניסטיות, האחדותיות, ניכרת בכל תחום מתחומי העיון והמעשה: כך איבדו מכוחן האידיאולוגיות הנתמכות על אמונה באמת כוללת אחת, שאין בלתה. הסכנה שבאידיאולוגיות אלה נחשפה בבירור רב, רב מדי, בהיסטוריה המודרנית. והרי המשטרים הטוטאליטאריים הם פירות המגמה הזאת להשענת הכל על אמת אחת, על שיטה אחת המציעה פתרון לכל הבעיות — פתרון כזב ואשליתי, למותר לציין.

עמיהוד גלעד נטל על עצמו משימה אדירה: להציג את תורת־שפינוזה לאור הפרובלמטיקה הזאת, היסודית ביותר, של הצורך בשיטה והסכנה שבשיטה, של כל הדיאלקטיקה העדינה הזאת שבין הייחודי והשיטתי, או גם: האמיתי השיטתי, שביטא אותה באימרה מפורסמת לסינג באומרו שהוא מעדיף את השאיפה אל האמת אשר בידו השמאלית של האל, על פני "השיטה" שבידו הימנית (ולפי ניסוחו של גלעד בעמ' 399 בספרו: במקור מדובר על "האמת" שביד הימנית ועל "חיפוש האמת" שביד השמאלית. אגב, אימרה זו היתה חביבה מאוד על ויטגנשטיין).

שפינוזה, גדול ההוגים, תחילתה של כל התפלספות חשובה (ולדברי הגל!) בשלוש מאות השנים האחרונות, הוגה עקבי שאין מושלו, לא יכול היה להתעלם מן הצורך היסודי הזה בשיטה, במערכת עקרונות מוצקה שלאורה נבחנת כל טענה המועלית ביחס לתחום ולעניין כלשהו — ועד כמה לא להתעלם מן הצורך הזה מעידה כוונתו המפורסמת לנהל את טיעוני האתיקה שלו על פי אורח חשיבה גאומטרי — ויחד עם זאת בידוע שפינוזה הוא הוגה החירות, מי שחותר בכל חשיבתו כנגד האמת המתה של המערכת הסגורה, הדוגמה הכפייה והאמת האחת שאין בלתה. ואמנם טיעונו היסודי של גלעד הוא שאף כי תורת־שפינוזה היא אמנם, ובהכרח, תורה השעונה על שיטה ועל הצורך בשיטה, תורה השואפת בכל פניותיה לעבר השיטה הכוללת, הרי שהשיטה שמדובר בה שייכת לקטגוריה השונה לגמרי מן הקטגוריה שאליה משתייכות השיטות נוסח אריסטו, נוסח הגל או אף קאנט: כל אלה הריהן

(סוף בעמוד ב7)

עם מותו של מרדכי אבי שאול

סוד הרעננות

מאת נילי מירסקי

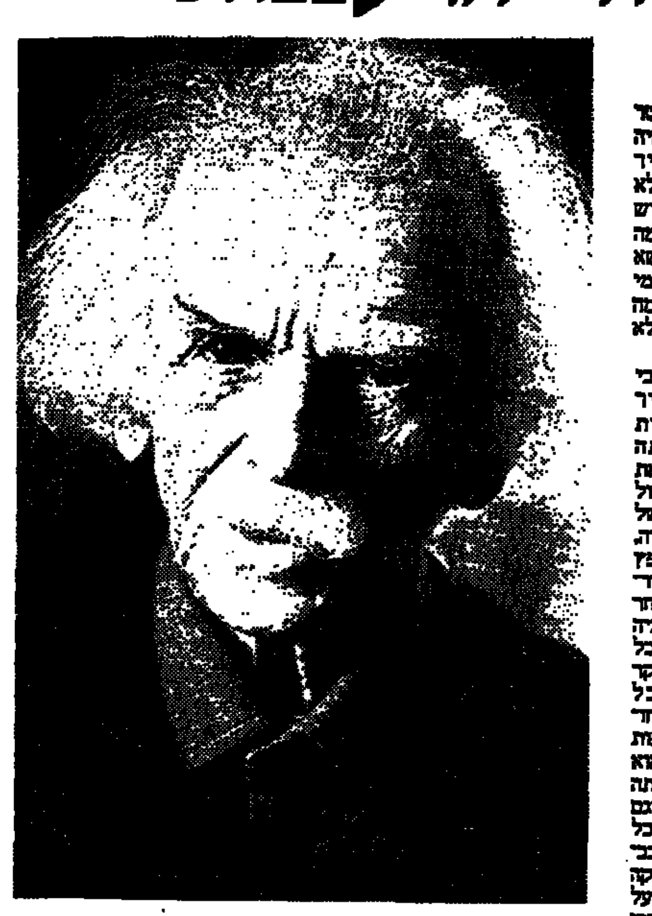

אבי שאול: הפטריוט

מרדכי אבי שאול, שנפטר בשבוע שעבר בשיבה טובה, היה בשבילי המתרגם היחיד שעשיתי לי כלל לגביו, לא להרהר אף לרגע בתרגום־מחודש של יצירה שהוא כבר תרגמה לעברית. אם הועלה הנושא בצורה זו או אחרת היתה עמי תמיד תשובה מן המוכן: "במה שעשה אבי שאול אני לא נוגעת".

סוד גדולתו של המתרגם אבי שאול היה במיזוג הנדיר שנתמזגו בו שתי תכונות שבדרך־כלל במקום שאתה מוצא את האחת, אינך מוצא את חברתה: מצד אחד היה בקי גדול במקורות ושלט שליטה של תלמיד־חכם בעברית על רבדיה, וידע לעשות בה מה שלבו חפץ ולצרף מתוכה כל צירוף וירטואוזי אפשרי; ומן הצד האחר היה קשוב מאין כמותו לערכיה הסגנוניים הסגוליים של כל יצירה שתרגם, והיה שוקד להעבירה לעברית על כל המאפיינים הספרותיים הייחודיים לה ורק לה, בלי לכפות עליה את סגנונו שלו וכשהוא מבטל עצמו בפניה מתוך אותה צניעות שבלעדיה אין מתרגם גדול באמת. כתוצאה מכך, כל טקסט וטקסט שהעמיד היה בבחינת דבר חד־פעמי, שהמוסיקה הפנימית שלו אינה חוזרת על עצמה בתרגומים אחרים פרי עטו.

זהו גם סוד הרעננות הנפלאה המנשבת מבין דפי תרגומיו. מן העברית שהוא תמיד לעילא־ולעילא אך לעולם אינה דוגמאטית. כל אחד מן הסופרים שזכו להיתרגם על ידו זכה גם לסגנון עברי מיוחד ול"ניגון" משלו — גיתה של "דבקות" אינו דומה אצל אבי שאול לא. ת. א. הופמן של "האחווה" ו"העלמה דה סקודרי", והלה שוב אינו דומה אצלו לתומס מאן — ויתר על כן, מאן של "הנבחר" אינו דומה אצלו כלל למאן של "הר הקסמים" מזה ושל "פליקס קרול" מאידך — ובעיני אין שבח גדול מזה למתרגם.

כידוע היה אבי שאול קומוניסט מאמין (ואיני יכולה להתאפק מלהוסיף: וגם תמים) עד סוף ימיו. כשביקרתיו לפני כשנתיים בבית־האבות שהתגורר בו הייתי מופתעת ומזועזעת כאחת לראות את תמונתו של לנין מתנוססת על קיר חדרו. הקומוניסטים חשודים במקומותינו, כידוע, במידה של חוסר־פטריוטיות, אם לנקוט לשון המעטה. אך אשר לי, קשה לי להעלות על הדעת מעשה פטריוטי גדול יותר ממפעל חייו של אבי שאול, שהעשיר את הלשון העברית ואת התרבות העברית יותר משעשו זאת (ויותר משמסוגלים בכלל לעשות זאת) כל אותם הרבים הנושאים בימינו את שם הפטריוטיות לשווא.

"לא ביקש כלל לנוח"

מאת עפרה שונית

מרדכי אבי שאול, אומרים, נולד ב־1898. לשנה אין משמעות. הוא היה האיש הכי צעיר שהכרתי. אבל, אויה, לשנה יש משמעות ובגללה הוא איננו כאן.

קשה לתאר אדם יוצא דופן. מרדכי אבי שאול היה אדם יוצא דופן. אנחנו אומרים אדם. מרדכי הוסיף כבוד למלה הזאת בעצם היותו מה שהיה. תמיד אופטימי. תמיד מחייך. גם כשהיה חולה, גם כשהיה קשה לו לנשום. יכולת לשמוע את החיוך שלו בעד המלים שהשמיע בקול כה חלש עד שהכאיב לשמוע אותן. כל חייו לחם בשקט, בלי לבסור, בלי להתלונן, בלי לכעוס. והרבה מרורים סבל ועבר כל חייו.

בעשרים ושבע שנותיו הראשונות בארץ היה מורה ומחנך. לא זכיתי ללמוד אצלו ואני מיצרה על כך. היה לו כה הרבה לתת.

אך בראש ובראשונה היה סופר שכתב והוציא לאור כל ימיו, מחזות, שירים, סיפורים ורשימות שונות. ספרות שלום ענפה שכללה בין השאר בלדה לשלום וסיפור שעוסק בשואה. כן ערך את האנתולוגיה "תמורות". היתה לו ראייה צלולה לעתיד ובאותן שנים רחוקות, כשעלה לארץ, כבר היה בין פעילי "ברית שלום". אולי כשל כוח הסבל שלו לאור כל מה שקורה בחודשים האחרונים? הרי כבר ב־1970 כתב במחאה:

...אנשי חברון, עזה, גזה, לוד דיר בכל צינוק;
מרחב מחיה בא בגבולם ושלום־פה היא יוק.

בקיץ האחרון נחלש מאד והיה מתנצל בחיוך נבוך ומבטיח לי שבקרוב, בקרוב הכל יהיה בסדר, כמו תמיד.

כל חייו חי במין חוסר תשומת לב לצד המעשי של חיי יום־יום, במין רחיקות מרגיזה, מרגיזה שבעתיים מפני שהיה מוכשר וחרוץ אך נטול מרפקים. במשך שנים רבות טרח ותרגם והתקין לדפוס את מיטב הספרות הגרמנית. תרגומיו את יצירות תומס מאן הוערכו על ידי רבים כתרגומים הטובים ביותר של יצירות אלה ללשון כלשהי.

למי שגדל על תרגומים אלה קשה לתאר את העולם הרוחני שלנו בלי "יוסף ואחיו", בלי "הר הקסמים", בלי "הנבחר", בלי "לוטה בוויימאר" וכל השאר. כמה יופי הוא תרם. כמה ריצות נאלץ לרוץ כדי לגבות את הפרוטות שהואילו לשלם לו, מאוחר מדי ומעט מדי. ותמיד הצדיק אותם. פעם נסתבר לי שהשהו לו תשלומים־מספר כמעט שנתיים, והוא בשלו: הם ישלמו, זה בסדר. הייתי צריכה "לאיים" שאלך ואכעס, ורק אז נתרצה לגשת לגבות את המגיע לו.

הוא חלם במשך שנים על תרגום "דוקטור פאוסטוס" לעברית, לשם כך היה צריך להקדיש שנים רק לזה. לא היה שום גוף שראה לנכון להקצות לכך תשלום חודשי קבוע. פניתי לכמה "אנשי רוח" והצעתי שנחלוק בינינו וכך נאפשר את הזכות ליהנות מן היצירה המופלאה. רובם אפילו לא השיבו. מרדכי טרח ותרגם חלק מן הספר, ההוצאה העבירה את השאר למישהו אחר. עם כל הכבוד, עכשיו זה כבר לא יהיה אותו דבר.

כשיצאה מהדורה חדשה של תרגומו ל"יסורי ורתר הצעיר" לגיתה, לא כעס על היחס אליו, המתרגם, אבל הצטער על הכריכה המקולקלת שהתפרקה עם מגע יד ראשון.

תומס מאן, גיתה, פויכטוונגר, סטפן צוויג, יוזלב האשק, ג'וזף קונרד ואחרים זכו אצלו ליד אוהבת ואנו יצאנו נשכרים. מה אומרים על איש רוח שם עולם לא התפשר, מעולם לא מכר מרותו בנזיד עדשים. אשר כל עוד יכול היה לעמוד על רגליו, היה ניצב בכל הפגנה, בכל עניין צודק - רחוק או קרוב - הכל היה קרוב בעיניו.

מה אומרים על מי שתמיד היה ישר וצודק וסבלן וחייכן. מרדכי אמר:

המתים מחכים
אבל באיחור

או אולי אומרים כפי שכתב בשיר זיכרון לחבר:

...לא ביקש כלל לנוח
רק לרבץ עלה על משכבו
ליישר את גבו.

מרדכי היה יחיד במינו. לא יהא לי יותר כמותו.

עפרה שונית היא משוררת, בעלת "הקומקום הסגולי"

מתקתק ואלגנטי

הבן החמישי, מאת אלי ויזל. מצרפתית: אילה רהב, מודן, 1987, 183 עמודים

מאת רות שנפלד

פרסומו העולמי ויוקרתו הרבה של אלי ויזל לא היטיבו עמו בישראל. יש לכך סיבה: נדמה שספריו של ויזל, העוסקים כמעט בשואה ובהשלכות המוסריות שלה, נועדים בעצם לקהל לא יהודי יותר מאשר לקהל יהודי, ואמנם על פרשת השואה, הפתרונות המוסריים שמציע ויזל נראים מאד קלים ומתקתקים מדי, כאילו נולדו מניסיון להחליק על פני דילמות מוסריות שאינן ניתנות לפתרון. גם תמונת חיי היהודים ועולם בתוך הגטו של עיירה מזרח־אירופית קטנה נראית מצד אחד סינתטית וכללית מדי, ומצד שני אידיאלית ואפולוגטית מדי. יש לנו כאן מועצה יהודית ישרת־דרך וראש יודנראט שהוא סמל הגבורה, מה שאינו מונע ממנו להתייסר אחרי המלחמה בבעיות קיומיות ומצפוניות, אף מעבר לנדרש ולמצופה לנוכח התנהגותו המופתית בימי השואה. יש לנו כאן קהילה היודעת לעמוד על שלה ולשמור על כבודה מתוך התנגדות פאסיבית. לכאורה, פותר המחבר בכך את בעיית הדיכוטומיה שבין ההתנגדות האקטיבית לבין ההליכה כצאן לטבח, ומצביע שיש אפשרות שלישית — להישאר נאמן לערכים היהודיים וגם לשמור על צלם אנוש.

הדרך האמצעית הזאת שנוקט ויזל ברומאן ניכרת גם בחלקו התיאולוגי של הרומאן. ויזל מכריע אמנם לטובת הדבקות ביהדות השורשית המסורתית, שרק היא מאפשרת התנהגות מוסרית נאותה, אבל מרמז גם שההלכה הרבנית לא יכלה לפתור את כל הבעיות שניצבו בפני היהודים בימי השואה. לכן גיבורו אינו רבה של העיירה, הרב אהרן־אשר, אלא הפילוסוף ראובן טמירות, המסוגל בתוכו את הפילוסופיה ואת היהדות, ההוגה כל ימיו את כתבי הפילוסוף העתיק עלום השם, פאריטוס. שם זה, יותר משהוא מרמז להוגה דעות קיים, הוא מרמז למידת האיזון וההשתוות (parité).

"הבן החמישי" מסופר בגוף ראשון מפי בן של ניצולי השואה, ופורש לפנינו עולם כל בחור יהודי מברוקלין, הלומד לדעת — אחרי שחקר הדרש נאותה — כי להוריו היה בן קודם, שנספה בעיתונים איום מימי השואה. אין לו בעצם, כך הוא סבור, קיום משלו, אלא הוא חי חיים כצללים ומבטו הולך לבן שאבד. מה גם שאביו יצא כרעתה בדיוק כאשר הוא הגיע לגיל שבו נספה אחיו. האם היתה לאחיו הזכות להביא אותו לעולם, כדי שיהיה חיים כצללים, והיו צללים כפיים עבור?

הרומאן בתאבון לספק תשובות חיוביות לשאלות מוסריות שהוא מעורר, וקריאה זאת בתוך ההתנבבות על גורמים לאודנטואליים בסטוריים, המופיעים בספריו של אלי ויזל לסירוגין עם התיאורים הריאליסטיים. במהלך הרומאן עובר הבן תהליך של קתרזיס באמצעות החזרה לגבי הקבר. הכרמה של העלילה הוא עובר בפתגה של דרך חריפה. לאחר שמצא בחירתו את ההתרהעצבאית. לבחון כה של פתרון מרמז גם כבו של הרומאן: "הבן החמישי" אינו הבן החי אלא הבן המת, מבחין שדק מנגד ארבעה בנים דיברה תורה. גם שמות הגיבורים האחרים מרבים לפתרון בעין זה האב. ההל. מבכלת את השכינה האב. ראובן טמירות, הוא גם המסתיר הנעלם וגם ראובן; ואילו הבן החי, המאמץ את שם אחיו, אריאל, הוא גיבור אלוהים. לכן הבן החי הוא ערובה לחיים ולהתחדשות מתוך אבותה ממיתה. הוא גם מעין התגלמות של השבת. באב היתה מושלת החובה של הולדה התרומטית, ולא בהדר של הילבת. מוסריות קשות, כפני שדיק ההולדה אפשר לפקה על הבלבת הגלילים והמשבלה המסותרות של שמות האגלה השם האקסיטנטורי ולכבה את המות.

לשם האב, מבוידור, יש מצמד מובן מבלי. האב שבר בעקשנת על מהודות בימי השואה ואינו מגלה את עברו לבנו, כדי לא לפגוע בו, וכל עלילת הרומאן מבוססת על מאמציו האוטוביוגרפיים של הבן להגיע לחקר עברו של אביו. לבסוף מתגלה לו האמת: האב הבריח נקמה בריכרד לנדר, מפקד הגטו, ובנו

אינם מוצאים מנוח לנפשם. האם יש טעם בנקמה האם היתה להם הזכות לנקמה שרב רשוב הם דנים בסוגיית הרצח, הנקמה העיקרים. והל במשה רבנו שהרג את המצרי וכלה בקצין ישראלי צעיר החוקר מחבל שנתפס בגבול. בסופו של דבר הם מגיעים למסקנה שרצח הוא תמיד רצח, ושהוא משרת את המוות, המסומל בדמותו של ריכרד לנדר, שהיה התגלמותו של מלאך המוות בעיני תושבי הגטו. מפקד הגטו רצה להשליט את המוות בעולם, ולכן כדי לנצח את המוות יש לשלול רצח העיקרים מכל וכל. לרוחתו של האב מתגלה שאותו ריכרד לנדר לא נהרג כשעט אלא חי בגרמניה והוא תעשיין מצליח. בסיום הרומאן נוסע הבן לגרמניה על מנת להשלים את מעשה הנקם שהאב התחיל בו. אולם גם הוא אינו מסוגל לרצוח את הפושע.

ויזל מוסיף כאן למין תורה של אי־אלימות ואירנקסה, ורואה בכך עיקרון מקודש של היהדות, ה... באמונה בניצחון החיים על המוות ובניצחון המוסר על אי־הצדק. אולם בניית המעגל אלבבית ופושרת כדי היא מאפשרת לבן להיפגש עם גיבוריה האחרות של היום, ולסלוח בעת ובעונה אחת. היא מאפשרת לו לטעון שהוא קשור בכל לבו לירושלים, אבל להמשיך לחיות בברוקלין. לכן הוא יכול להרשות לעצמו לנקוט עמדה של אי־אלימות, מפני שאין הוא מעורב בחלק האלים והמעשי של החיים. גם גיבוריו הקוסמופוליטיים של ויזל מבכים להצטדק מדוע לא עלו לישראל. אך מעבר לתירוצים ולאפולוגטיקה מסתתרת עמדה עקרונית: קל יותר לחיות חיים של אי־התערבות, של עמדה מוסרית לאלימות אך גם לאקטיביות, כשאינך חייב לקחת חלק בצד האלים, המעשי והבעייתי של החיים.

ספרו של ויזל לא היה יכול להיכתב בצורה כזאת, אילו הבן שבספר היה אותו קצין מודיעין החייב לחקור את המחבל הנתפס בגבול. קל יותר, כנראה, לסלוח לפושע־העבר מתוך עמדת ההתבוננות הפילוסופית, מאשר להתמודד עם המוות הפיזיים שבמציאות הסבוכה, רוגעת המציאות הישראלית היום. גיבוריו של ויזל חיים בברוקלין, בחדרי הספריות, בחצרות הרבנים, באולמות האוניברסיטאות, ומתחבטים בבעיות האמיתיות של ההווה רק ממרחק. מעבר בזה של "אבל הרגיל" מאפשר להם לנקוט עמדה פילוסופית של איש מוסר־הומני שאינו רוצה ואינו חייב לבחון, אלא מעדיף לחבר את כל הגיבורים שבחיים לנקודת־מוצא משותפת.

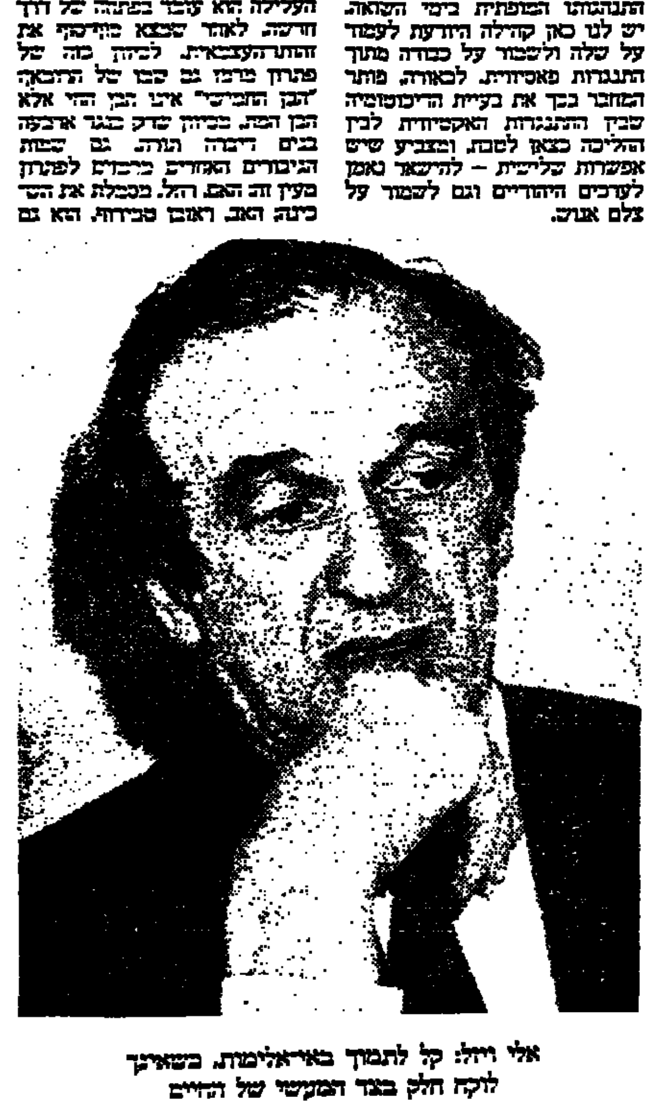

אלי ויזל: קל לתמוך באי־אלימות, כשאינך לוקח חלק בצד המעשי של החיים

אתה מדבר אַנְגְרִית?

מאת שלמה מורג

עלילת־ספרו המבצין של יצחק בן־נר "מלאכים באים" (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987) מתרחשת בישראל בשנות האלפיים, במאה העשרים ואחת. החברה הישראלית של תקופת עתיד־קרוב זו נמצאת במצוקה, ומתחוללים בה תהליכי־קיטוב אדירים. הספר רב־עניין מבחינות רבות; מה שמעניין ומיוחד במינו הוא המרקם הלשוני של הספר, שיש בו קווים שבהם הוזה הסופר את התפתחותה של העברית והתגבשותה במאה העשרים ואחת.

יש בספר מלים עבריות רבות שיש בהן חידוש של משקל או בניין, או חידוש של משמעות. אלה מלים וצורות המסמלות את התפתחותה הפנימית של העברית של שנות האלפיים מתוך מעיינותיה שלה בתהליכים מובנים ומקובלים. אך ליד צורות אלה מוצא הקורא בספר עשרות, אם לא מאות, צורות, שהשורשים והגזעים לקוחים מן הלשון האנגלית, אם כי המבנה שלהן הוא עברי. בצורות אלה פוגש הקורא כמעט בכל עמוד — הן מיוחדות לעגה התל־אביבית. העתידנית, תוססת של תל־אביב — הנבצעת הפועלת בספר שייכות לשכבה המשכילה — כרבים לשון שהיא מעין תרכובת של אנגלית ועברית. בן־נר אף יצר כבר הולם ללשון זאת: "אנגרית".

כישרון ההמצאה של בן־נר ביצירתן של המלים האנגריות מפתיע בכמה. המלים המשולבות בשבעיות במרקם הלשוני של השיחות, ולמעשה יוצר בכך המחבר אחד מאטיפוסי־הלשון העתידיים של העברית — כמובן, כפי שהוא רואה אותו. תהליכי התפתחותה של העברית המדוברת, כפי שהם בימינו, מלמדים שראייתו של בן־נר היא ריאליסטית.

הנה דוגמות אחדות כמצער מילותיה של האנגרית: "אנדרקווליפיידרים" (עמ' 42) פירושו חסרי כישורים מתאימים (underqualified). "פרייזוטים" הם חולים פרסיים (עמ' 43). "לאדמט" (שם) פירושו להודות (to admit). ויש גם ציפיה "אנבראבלית" (עמ' 45), כלומר — שאין לשאתה, לעמוד בה (unbearable). "זה מפארדק כאב נורא" (עמ' 511) בא כלשון to project. ו"אמוב" (עמ' 641) כוונתו אסע. אזה מלשון to move.

מלבד מלים אנגריות אלה, מצויים בשיחותן של הדמויות שבספר משפטים שלמים, הנאמרים באנגלית (ראה, לבשל, עמ' 109) - כדרך שנוהגים דוברים לא־מעטים כבר בישראל של ימינו. אבל מה שמאפיין את מרקמה של לשון הסיפור — ובעיקר את לשון השיחות התל־אביבית — הוא ריבוי המלים שהורכבו אותן זה עתה, שהבסיס שלהן אנגלי ותצורתן (צורות הפועל, סיומות השם וכיו"ב) עברית.

ההתפתחויות הלשוניות המוצגות כלשון גיבוריו העתידניים של בן־נר, נראים מבחינה הבלשנית וההכרתית, כתהליכי־התפתחות סבירים בהחלט. מצד אחד לפנינו תהליכי חידוש פנימיים, תצורות עבריות חדשות, שהן תוצאת תהליכי אנלוגיה המבוססים על בסיסי הלשון של הדורות הקודמים, ומצד שני, לפנינו תהליך שאפשר לכנותו "אינגור", והוא חדירה מהפת של יסודות אנגליים, והשתלבם במערכת הדקדוקית של העברית. נראה שבן־נר התבונן, פשוט, במתהווה בלשון ימינו, וחשף את התהליכים הפועלים בה.

ואכן, המרחק בין המצב בעברית בזמננו לבין האנגרית שבספר אינו גדול. אפשר להיווכח בכך על־ידי התבוננות בשפת המודעות־פרסומת, בשלטים, ובבי־תוכים הבלויים מוצגים בחלונות הראווה של עירנו.

1.

2.

במודעה הראשונה המובאת כאן, עולה מספר המלים האנגריות (בטקסט של הפרסומת, להוציא את כתובת החנות) על מספר המלים העבריות. ואילו במודעה השנייה המובאת כאן כדוגמה, מופיעה בכותרת מלה־כלאיים שהיא לכאורה עברית בצורתה: היא בנויה מראשיתה מן "בקר" ומסופה מן הצורן הסופי של "צהריים". אבל עצם התצורה שלה, מבחינת מהותה, היא זאת של המלה האנגלית brunch, הבנויה כהכלאת breakfast ו־lunch.

הכלאה שתוצאתה שונה, ושאינה נבדלת מן "בקריים" במהותה, שמעתי בשידור של גלי צה"ל ב־18.11.87: "בוקצהריים". ומפי תלמידים שלי שמעתי את המלה בוקר (כשהיא מוטעמת מלעיל), והיא מלת־הכלאה נהדרת, שמשקלה כמשקל בוקר ומלת "צהריים" לא טבעה בה, אבל ההגמה הלא כאות אחת, כצרים.

מלת־הכלאיים היא בוודאי אחד מן הסימנים המעידים על היווצרותה של האנגרית. מלבדה יש במודעה יסודות אנגריים אחרים, הבאים בה בצורתם המקורית. האנגלית פאי (pie) האנגלית, המשקפת תצורה עברית טהורה: כמו פנאי, כזאי, גיא, חודש כאית, פיצה, קרואסונים, בייגל עם לקס. צירה נעשתה עכבר שהוקשה במודעה לפליטה יסודות עבריים אחרים בשמות המטעמים: פשטידות פטריות, ירקות ולזה.

אפשר להביא דוגמות אין־סוף לעניין האינגור. הזליגה, הפושה גם בתחום האקדמי. המשפטים הבאים, שהם מתוך חוזר שנשלח בחודש ינואר 1988 מטעם אחד המרכזים המחקריים של הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית יש בהם להצביע על מהותה של האנגרית־האקדמית בזמננו, שתים־עשרה שנה לפני שנות האלפיים: "בפגישות של הפרויקט תן הבנת ההיסטוריוגרפיה שבבסיס והתפרסויות פרוזאיות, ובכל האפשר. הבנות מודלים לפתחיות ההיסטוריה. המסקנה הפרוקטיות במסורה ואת תורה, כפי שאנו מקווים, שרטוט שרה הפרופר" (מן reference: ההרגשות שלי — ש"מ). הרי אתה מוצא כאן לא פחות מחמש מלים לאינגוריות, שלרובן בכולן אפשר למצוא תחליפים עבריים.

תופעת האינגור, או אם רצונך, ההתאנגרות ההולכת, אינה משקפת רק תהליך בבישור הלשוני. תוצאותיה בתחום החברתי והתרבותי ברורות. לפנינו שאלה חשיבה מתוך התבטלות עצמית, כתוך פרובינציאליות.

דמות העברית של שנות האלפיים ניבטת אלינו מן העברית שלנו. ודווקא בשנים אלה, שהן תקופת פריחה ושגשוג לספרות העברית, נראים פני העברית של יום־יום, העברית שאינה לשון ספרות, כפני אדם בשעת מבוכה. השאלה אינה שאלה של טהרנות (פוריזם), כלומר של התנגדות לכל יסוד לועזי שהוא, ואף אין לפנינו כאן שאלה של דבקות ללא סייג במקורות הקדומים. העניין העומד על הפרק הוא היכולת הבעה טובה וברורה, שיש בה הבחנות דקות משמעויות ושימוש בסגנון תחבירים תקינים ומתאימים לנסיבה ולתכלית הדיבור.

בלי התקפות, ובעיקר המלהידה הזאריה, ממורים את דרכי התבטאותו של הציבור בעתהוה בלשון ימינו. ולא אחת אתה שומע תגובות על צורת התבטאותו של פלוני זה או אחר, של עובד ברידה או קצין צבא. ערנותו של הציבור לעקשה בלשון והתעניינותו בנושאים לשוניים נתגלה גם במאמרים הרבים על ענייני לשון בעיתונות היומית והמכתבים למערכות העיתונות. הציבור מעוניין בשאלות אלה. אלא שאין הוא מקבל במסגרת עליונה ללשון העברית תגובות שבכתב לשאלות עקרוניות כגון אלה. גם התגובה שבמעט, שעליה להעביר את הציבור על כוחה ויכולתה של העברית, על אפשרויות הבעה השונות בה עצמה אינה מספקת.

שלמה מורג הוא פרופסור ללשון עברית באוניברסיטה העברית וחתן פרס ישראל למדעי־היהדות. הוא חבר האקדמיה ללשון העברית.

עשרה רבי־מכר

מה קוראים בק"ק בני־ברק

1. בדרכי אבותינו, סדרת ספרים מאת כוהן גן, הוצאת אוריתא
2. ספר נועם אלימלך, נדפס בקרקוב בדפוס יוסף פישר 1896
3. אוצרי התורה, הוצאת בית ישראל
4. המשך הגדול והמצב"ם, תולדות חייו ופועלו, יעקב ישראל הופקבין
5. בעגל השבת, צ. רוזנברג, ספריית פרשת
6. אלופי ישראל, הרב י. מוספר, הוצאת מסורה
7. פרחה של משפחה־החסידים, תרגום יהודי, הוצאת ביתמר
8. ...עם הוספות עם הסכמה מהגר"ע אייגר זצ"ל, הוצאת ביתמר
9. אל נגב האריה, שמואל ארגמן, הוצאת ורקר
10. סיפורי צדיקים, עיבודה לפי המקורות ברכה קנטלוביץ, הוצאת נהריים

מי שהיתה צריכה לעמוד בראש רשימת רבי־המכר ברחוב היהודי־חרדי היא יעקבי סקב, כותבת עשרות ספרי ילדים, ספרונים וקלטות. זה המצב בבני ברק — מבול ושפע של ספרי ילדים והל מהדורות מבולבלת של סיפורי־מוסר ובלה בספרנים וחוברות־עזר לתלמיד. ספרות הבדיון הבריוני וההיסטו־ריה קשות. הודות לאיכה בבמכה של מוסר ואמונה ומקנה לקורא הצעיר תורה ספרותית שווה בערכי היהדות. שירים ת"כים יוצאים במהדורות רבות. המחירים לפי הדרישה והצורך; יש כאלה הדורשים להצגה בהדרה, ובמחירים כ־40 שקלים. ויש הוצאות ביוקרות ובמהדורות היכולה להגיע ל־1000 שקלים. ככלל, כעדים מוכרי הספרים של בני־ברק, קונים אצלם לפי הבחור ולפי החגים האורתודוקסיים.

חנויות הספרים של בני־ברק שהשתתפו בסקר: מישור, רבי עקיבא 124; פאר התורה, רבי עקיבא 134; תפרצה, רח' חזון איש 15; היכל הספר, רבי עקיבא 98; היכל לספרים, רבי עקיבא 114.

צבי סקל

ההמלצה שלנו

1. קסנדרה, סיפור, כריסטה וולף. בגרמנית: אילנה המרמן. עם עובד, פרוזה אחרת, אף מחאה.
2. ... של המלים, רולאן בארת. עברית: דוד ניב. כתר, מבויק.
3. ובא הזרח ובא הלילה, שירים. לאה איילון. כתר. שני רוויו.
4. פרוזה מס' 99־100; עורכים: יוסי קרמייה ועליזה ציגלר. עקשות.
5. ההלגקטשונים, הארי פולית. עברית: ...

ב. צ.

עורך: בני ציפר

תגובות

מקארתיזם משמאל / עמוס עוז

י. מלצר מביע את אכזבתו על־שאיני נכנס לויכוח ענייני בעקבות דברי ההוקעה וההכפשה שלו ("תרבות וספרות" 29.1 ושוב ב־19.2).

לא מצאתי ברשימותיו אלה כמעט שום נימוק ענייני מעבר לרמזים שעמדותי אינן 'שמאליות די הצורך לטעמו. בכתיבתו של מלצר בולט בעיקר הדחף לתת פורקן ליצריו ולבעל, כשהוא מכנה אותי "מופקר גמור" "פורנוגרף", "נתחזה", "לכלכן" ו"מלוכלך".

מעולם לא עלה על דעתי להשיב לגידופים של אנשים מסוגו של עו"ד פאפו, הנוהגים להחשיד אותי בהזדהות עם אויבי המדינה, ומאותה סיבה איני רואה מקום להגיב על הגידופים והרמזים המקארתיסטיים שמפזר הפרופ' מלצר.

בראש כחול / יהושע קנז

באחד הטיעונים העניינים ביותר ברשימתו של יהודה מלצר ("תרבות וספרות" 19.2) מספר המחבר על גנבה אחת מרבות שנעשתה בישראל באחרונה: עמוס עוז נתן את הכותרת "לצאת" למאמר שלו ב"דבר", שיקרא בו למפלגת העבודה לצאת מן הממשלה. מעשה זה מעורר על עוז את חמת הכותב, ומזכה אותו בכינויים "הפקרות לשונית", "פורנוגרף של השפה העברית" וביטויים כאלה, מפני שהמלה "לצאת" כבר תפוסה — כלומר מלצר — ליציאה מן השכחים בלבד: "האם אתה לא מבין את זה, או אין ברירה. נמשיך להילחם בך".

כמי שרואה עצמו בעל רגישות לשונית ויתר לשוני שאינם נופלים משל מלצר, אבקש להעמיד על טעותו ולהודיע לו שבלוא המסכת שאפשר ומותר בהחלט, אפילו בימים הנוראים האלה, להשתמש במלה "לצאת" גם למשמעויות שאינן יציאה מן השכחים הכבירים, ובכללן ההוראות האפשריות האחרות שמלצר עצמו מביא לדוגמא ברשימתו, ואם ירצה יוכל להוסיף עליהן את "לצאת מן הדעת" וגם "לצאת מהאף". את השעשועים הסמאנטיים סביב עניין זה יצליח אולי לשמור לסטודנטים שלו, ובעיקר להביעה שבהם, אבל לא נאה לנסות ולהלעיט בזה קוראי־עיתון מבוגרים.

צריך ראש כחול מאד כדי לשקוע בפנטסיות נוסח ה"פורנוגרפיה של השפה העברית", בהשפעת אותה כותרת ובכל המשתמע ממנה, וצריך מנה גדושה של הפקרות לשונית, כדי לצאת בהכרזות כאלו ולגלגל עיניים חסודות על טוהר הלשון.

הדברים שמפנה מלצר אל עוז ואל גרשון שקד רצופים ביטויי־גנגסטריזם כאלה, עם ניסיונות־השכנוע המסורתיים ("ואם אתה לא מבין את זה, או אין ברירה, נמשיך להילחם בך"). לשונו של מלצר (מי שמעוניין יוכל לבחון את מידת השכיחות של הדימויים הכוחניים והצבאיים בטקסט שלו) היא אכן מסימני הזמן הזה, הזמן הקודר הזה ופסיפות העכורים, המפחידים.

שבוע של ספרים / דן דאור

יהדות

יהדות זמננו. שנתון לעיון ולמחקר, כרך 4. עורך: מרדכי אלטשולר. האוניברסיטה העברית, המכון ליהדות זמננו. תשמ"ח 380 עמודים + תוכן עניינים ותקצירים באנגלית

ב־1911 התפרסם ספר "היזכור" שהוקדש לשמונה שומרים יהודים שנהרגו על ידי ערבים, ובעיקר לזכר שלושה צעירים, שוויגר, מלמד, וקורנגולד שנהרגו באביב 1909 בגליל התחתון. מה שהיה צריך להיות ביטוי עליון של קונסנזוס לאומי נהפך לסלע מחלוקת בין שני האגפים של תנועת העבודה, בעיקר סביב שתי שאלות: הגישה ליחסי יהודים וערבים, וההתייחסות להיסטוריה ולמסורת היהודית. ברגודין, שניסה למחוק את אלפיים השנים שמפרידות אותנו מימי השופטים והנביאים, ובהזדמנות זאת גם להתעלם מהאוכלוסיה הערבית, הוא אולי האחראי העיקרי לזה שישראל השיגה תוצאות הפוכות: יהודייזציה פרועה ודו־קיום כפוי, אבל שתי הבעיות שאנחנו תקועים איתן כיום, עולות בבירור כבר מאותו ספר זכרון.

מאמרו המעניין של יונתן פרנקל מנתח את הספר, מתאר את קורות פרסומו, ודן במחלוקת שבה ניצחו לבסוף הדו־קבלים את הר' בנימין. מושג מסוים על מה היו יכולים להיות פני הדברים אילו קרה ההיפך נותן קטע זה מדברי ר' בנימין: "ידוע ידענו כי ד' אלוהי ישראל ואלוהי העולם קורא לנו ולערבים להתאחד יחדיו בעבודה משותפת להפרחת ארצנו השוממה, לגדל יחד נטיעי הדעת ולבכר את פרי הקולטורה האנושית".

בחוברת השמנה הזאת יש עוד הרבה מאמרים מעניינים, ולא אוכל לציין כאן אלא שניים: "דמוקרטיה וביטחון לאומי בסכסוך מתמשך" מאת דן הורוביץ ומשה ליסק, הדן באורח המורכב שבו קשורים המגזר הצבאי והמגזר האזרחי, מורכבות שהצליחה עד היום לשמור על ישראל מתהווה דמוקרטית תוך המלחמה המתמשכת.

עניין אחר לגמרי הוא נושא מחקרו של ירון צור, "השפעת המצב הקולוניאלי על התפתחות הפעילות הציונית בצפון אפריקה בין שתי מלחמות עולם". המאמר דן ביחסים בין היהודים, הערבים, והשליטים האירופיים (צרפת ואיטליה) בצפון אפריקה (המחבר עומד על ההבדלים בין הארצות השונות שם), בין השכבה היהודית המשכילה, בעלת האוריינטציה האירופית, לבין השכבות המסורתיות, הרוחות ערבית, ובין התנועה הציונית לתנועות השחרור הלאומיות הערביות. לדעתו של צור, מתייחסות הציונות שם באוכלוסיות היעד שלה, שהיא הסוהנית מבחינת מעמדה הקולוניאלי (מורכבת משליטים בכוח ומ"ילידים"). וההשלכות שיש לעניין זה על התנועה הציונית ועל תנועות לאומיות בכלל מעוררות שאלות היסטוריות מעניינות שיש לקוות שידונו בשנתונים הבאים.

שירה

ארץ מעלה, מאת אריה סיון. הקיבוץ המאוחד, 116 ע'

"לו היתה בתל־אביב באר, שפרד או חמור / קשורי עיניים סובבים / להעלות בה מים מן האדמה, / הייתי מרמה עצמי לפרד או חמור כזה"...

צריך להיות חמור גרם כדי לא להבחין במשורר הזה. קרוב לארבעים שנה הוא כותב, ממיטב השירים שנכתבו בארץ הזאת, ועדיין לא זכה לשום הכרה. נפל בין הכיסאות. שמר בעקשנות על כבודו, לא הצטרף לשום חבורה מחבורות השודדים המצויות, ושילם על כך.

אריה סיון: בדידות מזהרת

אולי הוא צריך להיות גאה במחיר ששילם, מחירה של הבדידות המזהרת. ספרו החדש "ארץ מעלה", הוא מבחר מרתק ומרהיב ביופיו מתוך ספרי שיריו שהוציא במשך השנים. כשאני קורא בהם אני שומע את תרועת האשכבה האותנטית ביותר, שמלוה את החיים בארץ מאז ימי מלחמת השחרור.

"... גם כוכבים הגיז מצנה לרדת לאסם
סומים אובדי עיניים
אל תוך כפות ידיך הכל
דוחה. נופך
אומר שלום לחושך
מן המזרח באים הרבה פסים של דם
לנוסע עם הנפגעים אל
תחנת איסוף צהורות"... (קרב לילה)

וישנם בספר שירים מסוג אחר, שירי תל־אביב שלו שאי־אפשר לטעות בהם:

"באלנבי שבין השמש לחשמל
גם הנוהגים וקנים יוצאים
מתוך גלילי הבד, לנשום
רוח סמטאות צלולה"... (מבקש אדם הולכה לטעמה)

את השורות האלה כתב אריה סיון. הוא ולא אחר. ועל שירי ארץ ישראל שלו אנו התמימים מטה נותנים לו כל פרס שירצה (אהרן אלמוג).

טבע

חובב הטבע, מאת ג'ראלד דארל, יחד עם לי דארל. מאנגלית: תמר רון. עריכה: מולי מלצר. עריכה מדעית למהדורה העברית: אברהם ארבל. הוצאת אדם, 1988. 320 עמודים, פורמט אלבומי

אחיו של בעל "הרביעייה האלכסנדרונית", יש לו חסידים מרובים בארץ מזה שנים, ואינו זקוק איפוא להצגה. הספר המפואר הזה, ולא רק מפואר, באמת יפה, מארגן את החומר מנקודת ראות אקולוגית. סביבה סביבה החי והצומח שלה. מעל יד הבית, בית ישן בסגנון ונציאני בקורפו, בית־גידול אידיאלי לנקישות (חיפושיות קרונות־עץ), אל האחו האנגלי, אל המדבר ואל הטונדרה, אל הביצות, החופים והאוקיינוסים. רוחו של בופון שורה על הספר. את מקום הסיסטמטיקות הביינעות של לינאוס תופס אדם, סקרן, עם עיניים טובות וזכוכית מגדלת. הוא יוצא אל היער באביב, מתבונן בבול־עץ רקוב, ועוקב אחריו שנה אחרי שנה, מטחביות, לטרלים ועכבישים, לחיפושיות ופטריות, ועד צרעות ולנקרים. עולם עשיר ומרתק, ובלי טוסרי ההשכל המוכתבים מראש של וולט דיסני המדבר המתעורר שלו.

את התיאורים הבהירים מלווים איורים דידקטיים וצילומים נפלאים, של המחברים אני מניח, לא כתוב. הכל מיועד לתת לחובב את ההרגשה שהוא יכול לעשות את זה לבד, לגרוף ברשת צמחייה נמוכה, למשל, כדי לאסוף את החרקים והיצורים הקטנים האחרים שחיים בה, או לנתח צפרדע. הפרק המסיים על שיטות עבודה וציוד נותן הדרכה פשוטה ומפורטת מה לעשות בבית, אחרי שחזרנו ממסעות הציד הצנועים שלנו, איך לאסוף ולשמר ולגדל.

הספר היפה הזה זכה גם לטיפול הולם בידי ההוצאה לאור בעברית. התרגום שוטף, (עד כמה שבדקתי ועד כמה שאני מסוגל לשפוט) והשמות נכונים. למהדורה העברית נוספו גם כללי התנהגות לחובב הטבע הישראלי. ההקפדה על העימוד גם היא ראויה לציון. בסך הכל אישור לאמת הבנאלית שאם עובדים בסדר יוצא משהו טוב.

מסע

בראזיל, מאת ארול לינקולן איים. מאנגלית: שמשון ענבל. עטיפה: דוד קדם. הוצאת עלי דפנה, 1988. 1065 עמודים, בשני כרכים

אין מלה לתאר את הז'אנר הזה, אבל הוא נמכר טוב. זה לא רומן היסטורי, זה לא היסטוריה. משהו כמו פוטו־רומן היסטורי בלי צילומים. מה שקראו בזמן שהיו משרתות, רומן למשרתות, או ליתר דיוק סדרה של רומנים למשרתות מודבקת על ציר הזמן, מלא עובדות נכונות, אני מניח.

איים השעין את סיפורו ברוך־הדמיון על עבודת תחקיר מקיפה, שזכתה לשבחים רבים (פרפרזה מגב הספר). המחבר היה עוזר של ג'יימס מיצ'נר כשזה עשה לדרום־אפריקה את מה שאיים עושה כאן לבראזיל. ומיצ'נר, ששמח ככל הנראה שקם לו יורש, משבח את הספר שבחים גדולים. "ביזון שבר־איל גדולה מארצות־הברית, ראויה היתה מכבר שיוקדש לדברי ימיה המסעירים רומאן. בארוך מלא, המוחיש את תולדותיה בצורה חיה ומסנגנית. ארול לינקולן איים, סופר חדש ומעולה, כתב ספר שכזה. דמויותיו ושטף סיפורו מרתקים את הקורא. הרומאן שלו שובה לב ומרחיב אופקים גם יחד".

אין לי ספק שמיצ'נר צודק, הרץ מעניין הרומאן, שזה לא. עם זאת, ובניגוד מפתיע למשפט אחר מהגב. מצאתי אחרי ניסיונות חוזרים ונשנים שאני מתקשה שלא להניח מידי את הספר "רב־המימדים" (במובן של ספר ארוך, לא שהוא מטפל במימדים השונים של נפש האדם וההיסטוריה) הזה. כיוון שלא הצלחתי לקרוא ובכל זאת אני חייב לציין ספר שחשיבותו הסוציולוגית אינה מוטלת בספק, הריני מביא עוד משפט מהגב: "איים מוליך את הקורא, שלב אחרי שלב, בשבילי התהוותה של בראזיל הענקית הקסומה. כרבינע השולט במנהרת הזמן מטיל את הקורא אל תוך יער העד הנורא — וממנו אל ספינה פורטוגזית המטלטלת באוקיינוס, כשבאופק יבשה — בראזיל".

עד שנזכה לראות את הדברים בטלוויזיה אסתפק רק בשבח קטן להוצאה העברית שהקפידה מאד על התעתיק של השמות. עניין לא פשוט.

תרגום

בפטגוניה, מאת ברוס צ'טווין. תרגמה נעמי כרמל. ספריית מעריב, 1988. 215 ע'

ביקר אותי, לפני כעשרים שנה, הקיץ ברוס צ'טווין משעשע כג באוהם. שימש כמומחה לאמנות בחברת סותבי הבריטית — והנה אין הוא רואה דבר. ראייתו שבה אליו בסוף אותו יום, ולעיוורון המוזר הזה לא נמצאה כל סיבה רפואית. רופא העיר כי הוא מרבה מדי להתבונן מקרוב בזר פנים ויעץ לו להרחיק את מבטו אל האופק. צ'טווין שמע בקול הרופא ויצא למסעות. הוא נסע באסיה, בברית־המועצות, באפריקה, בדרום־אמריקה, בארצות־הברית ולאוסטרליה. תוצאות מסעותיו — ספרי המסע המפלאים "בפטגוניה", "המשנה למלך של קידה" ולאוסטרליה "קווי השיר".

בראיון אמר צ'טווין שהמלה האנגלית travel היא בת משפחה של המלה הצרפתית travail "ופירוש הדבר עבודה, התנגשות ולבסוף — מסע". ועוד אמר, כי אנשים האמינו, ובעיקר בימי־הביניים, כי כשיוצאים למסע צליינות, ובעיקר בדרך שעושים זאת המוסלמים, מקימים לתחייה את מצבו המקורי של האדם. "ההליכה במדבר נחשבה לפעולה המחזירה את האדם אל אלוהים."

המסע של צ'טווין בפטגוניה, אותו חבל ארץ נידח שבדרום ארגנטינה, המשתרע למן הריו נגרו ועד למיצר מגלן וכולל את ארץ־האש, איזור של רמות צחיחות וקרות, רמות סוחפות רוח שהקיף אינו מוקדש לעולם, אינו מחזיר את הנוסע צ'טווין או את קוראו אל אלוהים, תחת זאת הוא מטעימנו באקזוטיות, בסיפורי מעשיות, בטיפוסים מוזרים שבמוזרים ובמראות נוף בדיים. בעטו של סופר מחונן כתב צ'טווין ספר מסע מרתק, מדיף ניחוחות של רומנטיקה ומיתוס מצד אחד, וטעם של מציאות קשוחה וחורת כל זוהר, מצד שני. ברכבת, במשאית, על גב סוס וברגל, חוצה צ'טווין לאורכו את האיזור הענקי הזה, המהווה שליש מן הארץ השנייה בגודל שטחה בעולם. והרוח המצליפה הקרה מלווה אותו בכל אשר יילך. בדרכו בעקבות הסיפורים והאגדות מתוודע צ'טווין אל מתיישבים ולשים, אינדיאנים בורים וספרדים ואל גאוצ'וס קשישים ורושם ביומנו את הסיטה לספרו זה, היפהפה.

התרגום קורקטי אך יבש. למרבה הצער, אין הספר מלווה בכל הערות, הנדרשות לא פעם להבהרת עניינו של הטקסט. לא מובא בו גם תרגום למשפטים הרבים בספרדית, שעל הקורא לנחש את משמעותם. חבל שההוצאה לא טרחה להוסיף לספר מפה של האיזור שמדובר בו, מה שמשלח את הקורא אל מפות לא מפורטות ולא מספקות באטלסים (גבריאלה זהון)

מעולם הספרות והאמנות / רות אלמוג

פרוץ, המשורר הנשכח / זיקנה סוריאליסטית / חלום ההשתייכות / ילד־פרא

ליאו פרוץ: איך היה אפשר להתעלם?

ליאו פרוץ, המשורר הנשכח, שוב אי אפשר להתעלם ממנו. פרוץ, שנולד בפראג ב־1882 ומת בזלצבורג ב־1957, זכה באחרונה לגל של פרסומים־מחדש, בין במקור בין בתרגום, ובמיוחד מרבים לכתוב עליו הצרפתים, הפתוחים, כידוע, לכל עניין תרבותי. עתה ראו אור בצרפת שלוש מיצירותיו. "הכדור השלישי", "הלילה מתחת לגשר האבן" (הוצאת פיאר) ו"הפרש השוודי" (הוצאת פבוס).

"הכדור השלישי", הרומאן הראשון של ליאו פרוץ (1951), מתרחש ב־1519, עם תחילת כיבושה של מקסיקו בידי הספרדים. ומביא לכלל עימות בין הספרדי פרנאן קורטס לבין לותרני גרמני שהיה מוכן לכרות ברית עם השטן עצמו. הצלחת הרומאן איפשרה לו להקדיש את כל זמנו לספרות.

אם "הכדור השלישי" הוא הרומאן הראשון מפרי עטו של פרוץ, הרי "הלילה מתחת לגשר האבן" הוא הרומאן האחרון שכתב (1953). כאן מקים פרוץ לתחיה את פראג של המאה ה־17 בארבע תמונות שביניהן מקשר חוט לא נראה: הקשר הסודי שבין רודולף השני, הקיסר המלנכולי המשורר בשל חלומותיו יותר מאשר בשל ענייני המדינה, לבין מרדכי מייזל, הסוחר מן "העיר היהודית". הספר רווי שירה ומאגיה ויש בו משחק עדין של ניגודים. הנושאים שפרוץ מטפל בהם בשני ספרים אלה חוזרים גם ב"הפרש השוודי" אבל כאן הם באים לידי ביטוי רב עוצמה ואין ספק, כותב מבקר ה"קנזן ליטרר" שספר זה הוא יצירת מופת.

בנוף משולג־ומעולה על הדעת ציור של ברויגל, מסתתרים שני אנשים. האחד הוא הברון הצעיר כריסטיאן פון טורנפלד, המסתכן במוות בשל עריקה וחולם להצטרף בפולין לצבאו של קרל השוודי. הקורא מצוי אי־שם במזרח אירופה בראשית המאה ה־18 במחוזות שנהרסו בשל שאיפות ההתפשטות של פטר הגדול וקרל ה־12. השני הוא גנב שבפניו עומדת הברירה בין התנפת לגרדום. חילופי זהות מביאים לכך שהגנב נעשה לבעל אדמות עשיר, בעוד שהאציל נעשה לנפל. אבל לאחר תשע שנים שב מתחלפת הזהות בלחץ הגורל עד שהמוות שב ומבלבל ביניהם. סיפור מוזר ומקסים, בנוי בעוצמה, על מקבילות והיפוכים. פרוץ מקים לתחייה עולם שבו נציג האלוהים הוא גם שליח השטן, עבודה שמקשה על בני האדם לבדר הזהות בבטחה, מה שגורר אחריו שורה של טעויות טראגיות, אבל גם מאפשר את הנס.

"הפרש השוודי" חושף את הנושאים החביבים על פרוץ: תפיסה הזייתית של ההיסטוריה, הערעור של הגבול בין המציאותי למיתי, אי־הוודאות ביחס לזהות, עיוורונו של האדם ביחס לגורלו, ועולם מחר סודר מנוהה. ראוי לציין שגם פרוץ החשיב את "הפרש השוודי" כטוב בספריו. בסוף מאמרו שואל המבקר: איך אפשר להסביר שהתעלמו מיצירה מעין זו משך זמן כה רב?

Leo Perutz
La Troisieme balle
La Nuit sous le pont de pierre
Fayard
Le Cavalier suedois
Phebus

אנדרה ברטון הוא אחד מגיבורי שלוש ביוגרפיות על משוררים צרפתיים, המעוררים במבקר ה"קנזן ליטרר" מלנכוליה עמוקה. וכל כך מפני שביוגרפיות אלה של ברטון, רנה שאר ופיליפ סופו מעידות על זמנים שבהם האמינו המשוררים שניתן להם להגשים את אחת המשאלות הנלהבות ביותר שלהם. והיא "להמציא מחדש את האהבה", להגיע אל השגב דרך החלום, לחיות את היומ־יומי בנועם, לתת לכל הקיים טעם וצבע של מטאפורה זיהויית.

אבל עד מהרה מתחלפת הנוסטלגיה ברוגזה. שכן הסוריאליזם הזקין הרבה יותר מן הסוריאליסטים ויצירותיהם. הכרזותיהם, מהומותיהם ובריתותיהם נראות היום טפלות באיוולת, הם התריסו, התווכחו, קידשו, התגרו, הם יצרו כת נלהבת וקנאית, הם שפטו, מינו, גירשו מתוכם וכיוצא באלה, וברטון האורתודוקסי מפגין קלריקאליזם קיצוני בכל מה שנוגע לדוקטרינה והיה טיראן חסר פשרות, המגנה כל מה שאינו הולם את תפיסתו. נותרת איפוא היצירות המצטיינות שבהן מצא הנועם את הלשון ההלמת האהבה את קולה הייחודי, אבל באלה אין הביוגרפיה מטפלת. להוציא את זו שכתב סופו ואלה על רנה שאר, שבה מתאמץ הביוגראף להאזין למליו של המשורר ולהעריך את התנגדותו למאבק נגד הברבאריות.

Alain et Olette Virmaux
Andre Breton
Serge Velay
Rene Char
Bernard Morlino
Philippe Soupault

יאנינה באומן שרדה מגיטו ורשה ועל התנסויותיה בזמן המלחמה כתבה את הספר "חורף בבוקר". עתה יצא בתרגום אנגלי ספרה "חלום ההשתייכות", המספר על חייה בפולין שלאחר המלחמה. על ספרה זה כותב מבקר "סאנדיי טיימס" שזה ספר אוטוביוגרפי של איבחון־עצמי מבריק. היא היתה סטאליניסטית מושבעת שהאמינה שאפשר לבטוח "באנשים הנה". היא כותבת: "בתמורה לחופש הבחירה שלי הבטיחה לי המפלגה את הביטחון שבהיות תמיד צודק והיעדר כל ספקות".

"חלום ההשתייכות" שלה משמעו היטמעות בתוך משהו גדול ממנה, משמעו חיפוש אחר תכלית, משמעו תהליך חילוני לרוח. היא חפצה לעלות לארץ־ישראל אחרי המלחמה אבל התאהבה בפוליטרוק שסייע לה לשים את מבטחה בקומוניזם. בעזרת קשרים בחוגים הגבוהים קיבלה עבודה בתעשיית הסרטים הפולנית. בשנות החמישים הכשילה את בני הזוג באומן יהדותם וגם טוהרו. האנטישמיות החדשה הזאת, כותבת יאנינה באומן, היתה יציר כפיהם של אלה שסייעו בידם להגיע לשלטון. כך או כך היא היתה לגולה פוליטית שהושלכה אל עריכת חובל של ההיסטוריה.

"חלום ההשתייכות" הוא סיפור משכנע על האופן שבו אדם נאיבי ונוירוטי שהוא שוחר טוב ביסודו עשוי להיעשות עבד נאמן של עריצות. זהו סיפור על היכולת של בני האדם להתמסר להונאה עצמית.

A Dream of Belonging
by Janina Bauman
Virago Press

יאן קפלק הוא להיט בצרפת, אך לא בבריטניה. מבקר ה"סאנדיי טיימס", פיטר קאמפ, כותב בזעם נגד ספרו "החתונה" שראה אור בתרגום אנגלי. אף על פי שהספר נמכר בצרפת ביותר ממיליון עותקים, זכה בפרס גונקור ובקהלה של מבקרים צרפתים גמרה עליו את ההלל. "סוף סוף רומאן של ממש", כתב "לה פואן", ו"לה פיגארו" הודיע כי הנה ספר שייגע בנשמת הקורא.

מסופר כאן על נערה בת 13 המתאהבת לחייל אמריקאי המוצב בבסיס חיל האוויר ליד כפרה של הנערה. קודם ששב החייל למולדתו נערכים האירוסים. הסיפור האידילי המדיף ניחוחות של כפר, מתנפץ כשנודע שהחייל נשוי ואב לילד ובעל עבר פלילי. הנערה המגיעה לבסיס הצבאי כדי לתבוע את עלבונה זוכה שם לטיפול סאדיסטי מלא מצד ארוסה ורעיו. הפירוט שלו זוכים מעשים אלה הוא המעורר את זעם המבקר הבריטי. מכל מקום, שארית הרומאן מגוללת את התוצאות האכזריות של ההתעללות המינית בנערה. למרות כל הניסיונות להפסיק את ההריון הלא־רצוי, נולד תינוק שאותו מגדלת משפחת האיכרים תוך התעללות מתמדת. קיצוניות וסטייה כה שכיחים בספר זה, כותב קמפ, עד שהעולם היחיד שסופג הקורא מתארע כשמישהו מגלה ניצוץ של נורמליות.

דעה הפוכה לזו משמיע שון פרנץ' מעל דפי "אובזרוור", המלין על הסתגרותם של הבריטים מפני כל ספרות זרה, ומברך על כן על הופעת ספר צרפתי שזכה בפרס גונקור. אמנם עלילת הספר עושה רושם של מלודרמה גסה, אבל לאמיתו של דבר מדובר כאן בנוסחה שחורה מודרנית של סיפור הילד הפרא, כשאצל קפלק הציוויליזציה כולה מוצגת כאלימה ואירציונאלית. נושא הספר על פי פרנץ' הוא החינוך, הסופר מעמיד נושא זה על ראשו ומצביע על כוחה של המשפחה והחברה להחניק ולדכא במקום להזין ולטפח.

The Wedding
by Yann Queffelec
Secker

תערוכה / איתמר לוי

בגודל ובמקום הנכון

יאיר גרבוז, גלריה בוגרשוב

יאיר גרבוז, ציור מתוך "פאריס־טבריה"

עבודותיו החדשות של יאיר גרבוז, שילוב של רישומים וציור על גבי הדפס, לעיתים בתוספת קולאז'ים מצולמים, ממשיכות את הכיוון שמפתח גרבוז זה כמה שנים — היחס בין כאן ושם, טבריה ופאריס, מציאות חילונית יום־יומית מול רמיזה רומנטית, תחביר ציורי ראושנברגי מקוטע מול הזויה השלמה. התפריט המוכר של הרעש הגדול. השינויים המתחוללים בעבודותיו של גרבוז אינם בהכרח לכיוון של שיא, חידוש סגנוני או תגלית מפתיעה, אלא בכיוון של אמינות וטוטאליות. גרבוז נהפך עם השנים, אולי בלי שהתכוון לכך, לסוג של אמן טוטאלי, לא לגיבור הגדול מהחיים כמו ג'ונס ביזר או אנדי וורהול, גם לא לאנטי־גיבור נוסח גילברט וג'ורג', אלא לאמן / אדם בגודל ובמקום הנכון (או כפי שכתב בתערוכה מלפני כעשר שנים "אם לא ענק, אז לפחות בננר").

יתכן שלהיות בגודל המקום הנכון, בעצם להיות שפוי, להיות מי שאתה באמת, הוא הנושא המתמשך בעבודותיו של גרבוז. אם נראה את גרבוז כאמן טוטאלי אזי מאמריו ב"דבר", הופעותיו בסימפוזיונים, טעמו באוכל, כולם נובעים מאותו מקור, כשם שהבדיחות שמצחיקות אותו, והנשים שמעוררות אותו או הופעותיו החיצוניות רלוונטיים לעבודתו. האמנות היא חסרת שיא מכיוון שהיא תהליך מתמשך המשולב באופן בלתי־נפרד בחיים (ללא "תיעוד" או "ביטוי" שלהם).

השאלה אם הציור טוב אינה ניתנת להפרדה מהשאלה האם אתה אוהב את גרבוז, האם הדברים שמעניינים / מצחיקים / מעציבים / מגרים אותו עושים זאת גם לך במלים אחרות, כשם שגרבוז הוא אמן טוטאלי כך הוא מפעיל את הצופה ומחייב אותו להיות מעין "צופה טוטאלי" שאינו מגיב בשיפוט אמנותי מנותק אלא באותם חלקים מעצמו המגיבים גם במסעדה וברחוב, בשיחת רכילות ומול הטלוויזיה, במוזיאון לציור צרפתי וביחס לאשה ערומה. ריבוי הגירויים, הרשמים המקוטעים ומוקדי העניין, הוא גם היוצר את אתגר השפיות — להישאר אתה עצמך, וכאמור בגודל ובמקום הנכון, לנוכח כל השפע הזה.

במבט שטחי אפשר לטעות ולדמות את האקלקטיות הסגנונית הזאת והקיטוע בתוכני הציור כעמדה פוסט־מודרניסטית המציגה את העולם בעיימת פרגמנטים, מעין מצבור גרוטסקי של התרשמויות חזכניות. למעשה עמדתו של גרבוז היא מודרניסטית מהמידה ביותר, הפרגמנטים מצטרפים לתפיסת עולם שלמה, מכלול העמדות ההגיוניות מצטרף לתפיסה עצמית שלמה. העמדה של אמן טוטאלי לא תיתכן ללא אמונה בשלמות כלשהי. השלמות הזו, ההיגיון שבמכלול המקוטע, עוברת למבחן בציור. אם הצופה אינו מתחבע באווירת הביסטרו הפריסאי שבציור, יפתח גם האמן שיתנן במאמר בעיתון בו מתאר גרבוז בילוי סוף שבוע באילת.

מסיבה זו יש בציורו של גרבוז הדרה שאינה קיימת בכתיבתו. הציור הוא אבן הבוחן של החיים. הרולד רוזנברג תיאר לפני כעשרים שנה את הציור המודרני כ"אובייקט חרד". סכן אינו יודע בוודאות אם הוא אמנות בעלת ערך או סתם הבל יומרני. גרבוז, הנותן את עצמו בציור, המקרב ככל שאפשר את ציורו ואת חייו, מביע עצמו כ"עצמי חרד" המעמיד למבחן את השלמות שבעצמו ובציורו כאחד.

השיטה הפתוחה של שפינוזה

סוף מעמוד 5ב

שיטות סגורות, בעוד ששיטת שפינוזה היא שיטה פתוחה.

בניגוד לכותבים שביסוד השיטות הסגורות, שיטתו של שפינוזה היא פלורליסטית, מה שאינו מבטל את מגמת־הטוטאליזאציה הכרוכה לכל שיטה באשר היא שיטה. "יש ייחוד", כותב גלעד. "בדיקה המתקיימת בתורת־שפינוזה בין מגמת־הטוטאליזאציה שלה לבין פתיחות השיטה שבאפשר. ומכיוון ששיטה פתוחה זו כרוכה הכרחית בפלורליזם... אין היא רשאית ללכת בעקבות התורות המוניסטיות, אלא להעמיד 'פלורליזם מוניסטי'. ואמנם גלעד נזקק לביטוי הזה, 'פלורליזם מוניסטי', שרק לכאורה הוא בבחינת תרתי־דסתרי, כמפתח לעמדה של תורת־שפינוזה בקרב השיטות הפילוסופיות הגדולות.

שוב ושוב לאורך הספר הרחב והלמדני־להפליא שב עמיהוד גלעד ובוחן את משמעותה של אותה "שיטה פתוחה" שהוא מזהה כייחודית לשפינוזה, שיטה הנזקקת למה שהוא לכאורה דבר והיפוכו, הוא ה"מוניזם הפלורליסטי". נדמה לבסוף שמותר להגדיר את השיטה הפתוחה הזאת כתתירה אל השיטה יותר מאשר השיטה עצמה, כתכלית שיש לתתור אליה. שהכרח לתתור אליה גם שעה שיודעים שאין להשיג אותה. לעולם אין לאבד את התקווה להגיע לתכלית הזאת, לעולם יש צורך לשכלל את הכלים לקראת ההגעה אל השיטה. שבמושגיה של תורת שפינוזה לא יהיה זה שגוי לכנותה "האל כלומר הטבע" - ואת בד בבד עם המודעות המלאה לכך שאין כל סיכוי להגיע אליה. שהשגתה היא למעשה ביטולה.

התורה האידיאלית היא, על כן, הוויתו של מי שדבק ב"אהבת אלוהים השכלית", באותה שאיפה בלתי־פוסקת להכיר את האלוהים בדרך השכל, ומתוך כך להכיר את הבריאה בכללה, ובתוך זה — להכיר את עצמו, שהרי "אין שום דבר שלא יתחייב מטבעו איזו מסובב" והכל שב ומתקשר אל הסיבה הראשונה שהיא האלוהים, כיוון שהכל קשור ושעון על האמונה הגדולה של האל שהוא הטבע.

נוסח של השיטה כמטרה ולאו דווקא אמצעי שמעלה עמיהוד גלעד כמאפיין של דרך־ההתפלספות של שפינוזה, מעלה על הדעת את תורת המשיח של היהדות, תורה המבדילה אותה בהבדל היסודי ביותר מן הדת הנוצרית. על פי הגדרותיו של גלעד אפשר לומר שהנצרות היא "שיטה סגורה", הדומה למוניזם של אריסטו או של הגל היא תורה השעונה על אמת כוללת, גדולה, סופית — ואשליית. היהדות, שהמשיח שלה הוא תמיד באופק, תמיד אמור לבוא ולעולם לא בא בעליל — היא השיטה הפתוחה המבטיחה בלי לקיים, וממילא היא סובלנית יותר ומציאותית יותר בעת־ובעונה אחת. גלעד מטעים פעמים רבות שאלוהי שפינוזה אינו חופף אל של כל דת אחרת, לא של הנצרות ולא של היהדות, אך דומני שלאור תפיסתו שלו את תורת־שפינוזה מותר לטעון שמפעת היהדות הוא בכל זאת היסודי יותר לתורת־שפינוזה, ובמהותה הפנימית ביותר זו תורה יהודית לעילא ולעילא.

בתוך מסגרת זו מבקש גלעד להראות שהשיטה נוסח שפינוזה יש בכוחה להתמודד עם הביקורות על השיטה בכלל שעלתה שוב ושוב במאה השנים האחרונות (זהו התבטאה כבר לא פעם קודם לכן, לדוגמה בדברי לסינג וה"ל). אם השיטה הסגורה משאירה את האדם, האדם היחידי על סבלו ומצוקתו, מחוצה לה, וממילא אינה יכולה ואף אינה מתכוונת לסייע לו — כפי שטענו, בצורות שונות הוגים כקירקגור או סופרים כדוסטוייבסקי וברנר (גלעד מצטט מתוך יצירותיהם), הרי ששיטתו הפתוחה של שפינוזה מזמינה את האדם, האדם המסוים, היחודי, הסופי, להרפתקת הקיום המשמעותית ביותר. האדם מתמן על ידי תורת־שפינוזה לראות את עצמו כגילוי חלקי וסופי של עוצמה אינסופית (עמ' 403). מתוך היותו עצמי כחלק, קטן ככל שיהיה, בטבע או באלוהים, דבר שנעשה בדרך של "אהבת האל השכלית", מגיע האדם להכרה עצמית ולהבנת חשיבותו וייחודו. הכרת הטבע או האל גורמת שאין הוא מופיע עוד בפנינו "כגודל עיוור, זר ואכזר, המתבוסס לצרכינו המאיים על קיומנו, אלא כמקור עוצמה וסיפוק רגשי שאין למעלה ממנו" (עמ' 406). השאיפה להכרת הטבע, שאיפה שאין סיכוי להגשימה אך אין איש רשאי לוותר עליה, אם הוא מבקש לשמור על אושרו, היא הקו המנחה את חייו של האדם מחפש המשמעות, מחפש האושר, האושר שאינו אלא "יכולתו של האדם לקיים את יישותו".

בתואם לצידוק השיטה השיטתית במסגרת תורת־שפינוזה נדרש גלעד, באזור הנספחים של ספרו, גם לתורתו המדינית של שפינוזה, וגם אותה הוא רואה כעומדת בביקורת שניתכה על האידיאולוגיות המוניסטיות, אלה השעונות על שיטת־אמיתות הפותרת כל, המספקת תשובה לכל בעיה וכל מצוקה, ובקיצור: האידיאולוגיות הטוטאליטאריות. גלעד רואה בשיטתו המדינית של שפינוזה, המוצעת בעיקר ב"מאמר התיאולוגי־מדיני" אך השזורה תוך לכידות מלאה בכל תורתו, בשורה של "ליברליזם מדיני" או גם "דמוקרטיה ליבראלית" (על אף האנאכרוניזם שבשימוש במונח זה — כדברי גלעד בראשית הנספח העוסק בשיטתו הפוליטית של שפינוזה), בניגוד לפרשנים אחרים סבור עמיהוד גלעד ש"בתורת שפינוזה אין אמונה לאוטופיות שבכוח התבונה לפתור כל בעיה מבעיות האדם בחברה ולהסיר כל ניגוד שבינו לבין בני־מינו".

אין כל אפשרות להציג אפילו שמינית מתכניו של ספר כה מדוקדק וכה פרטני כספרו של עמיהוד גלעד ברשימה קצרה. מה גם שהרבה דפים בספר הם מחוץ להשגתו של הקורא הרגיל, וממילא גם הרחוק מכושר־הבנתו של כותב דברים אלה. ועם זאת אין זה ספר הנועד לאנשי מקצוע הפילוסופיה בלבד. גם המשכיל הכללי, הרחוק מן הדיון המקצועי בתחום תורת־שפינוזה והעומד כאיש נדהם לנוכח יער הפרשנות האדיר שצמח סביב לכל סעיף של שפינוזה — ושעמיהוד גלעד קורא לעתים קרובות תיגר על מגמותיו ועל השגותיו — יוכל ליהנות מן הספר ולהפיק ממנו הרבה. לא רק משום שהספר כתוב יפה, בפרוזה עשירה ומדויקת, המגלה את קרבתו של הכותב לעולם הספרות (קרבה המתגלה גם ברמזים הספרותיים הרבים בספר, ובעריכת הפולמוס הדמיוני שבין תורת־שפינוזה כביכול לסיפוני הגיבורים הדוסטוייבסקיים והברנריים), אלא גם משום שבשורתו העקרונית של הספר היא בהחלט בשורה היפה לכל אדם, בשורה המטעימה את היותה של תורת־שפינוזה בעלת מסר לכל אדם, על בעיותיו הייחודיות, ואישיותו האינדיבידואלית.

ספרים חדשים בהוצאת שוקן

מרטין בובר
ארץ לשני עמים
בעריכת
פול־מנדס פלור
דיאלוג בין שני עמים היושבים בארץ אחת והוא הכרחי כדי להביא לדו־קיום של שלום.

רוברט מוסיל
האיש בלא תכונות
בתרגומו של
אברהם כרמל
מפעל חייו של אחד מענקי הספרות במאה העשרים רואה אור בתרגום ראשון לעברית
ספר שהעמיד את מחברו בשורה אחת עם הקלסיקונים מרסל פרוסט וג'יימס ג'ויס

קוונטין בל
וירג'יניה וולף
ביוגרפיה
בתרגומה של
לאה דובב
קורות חייה של הסופרת האנגליה החשובה וירג'יניה וולף תוך פרישת יריעה רחבה על חיי התרבות באנגליה בראשית המאה ותיאור תרומתו של "חוג בלומסברי" לכך.

לילדים
שני ספרים חדשים בסדרת צופית
ספרי טבע לילדים

יכול להיות יער
מאת
דני בירן
סיפור לילדים המתאר את סיפור צמיחתו של עץ אלון ועולמם של החורש והיער בארץ

טלי והחרדונים
מאת
אברהם ארבל
סיפורם של חרדונים, דינוזאורים, שממיות ודרקונים וקורותיה של טלי עם כל אלה
שני הספרים מלווים בתמונות בשלל צבעים והם השביעי והשמיני בסדרת צופית. אחרי:
הרואים ואינם נראים, חרקים בבית ובחצר, סיפורים על ציפורים, הרפתקאות עם צמחים, הרפתקה בים סוף, ומלכת הלילה וידידיה.

ש
הוצאת שוקן/ ירושלים ותל־אביב

ירושלים
בית ש"י עגנון
ירושלים
100 שנה להולדתו של ש"י עגנון
ה'תרמ"ח־ה'תשמ"ח
ערב זיכרון
לשמואל יוסף עגנון
(י"ח שנים להסתלקותו)
יתקיים ביום שני, י"א באדר ה' תשמ"ח, 29.2.88, בשעה 19.30
בתכנית:
א. נגינת תלמידי ביה"ס התיכון שליד האקדמיה למוסיקה
ב. דברים — מר **מרדכי איש שלום**, גב' **אמונה ירון**
ג. הרצאת הפרופ' **הלל וייס** מאוניברסיטת בר־אילן
הנושא: לידה ומוות בסיפורי **ש"י עגנון**
ד. המנחה — מר **גרשון ברגסון**
תלפיות: רחוב יוסף קלאוזנר 16, ירושלים.
מיקוד 93388. טל' 02-716498

המגבית המאוחדת לישראל — קרן היסוד
מודיעה על פתיחת מועד קבלת יצירות לתחרות הספרותית השנתית תשמ"ח של
פרס יפה
ע"ש לייב יפה ז"ל
הפרס יינתן, כמדי שנה, ליצירה בלשון העברית אם בצורת שירה, מסה, מחקר או ביוגרפיה, באחד מהנושאים: עם ישראל, ארץ ישראל, גלות וגאולה, שיבת ציון בהווה ובעבר, הארץ והתפתחותה מתחילת שיבת ציון ועד היום, הקשר שבין הגולה לארץ מבחינה היסטורית, סוציולוגית, כלכלית או תרבותית.
יבואו בחשבון חיבורים בהיקף של ארבעה גליונות דפוס לפחות שפורסמו בתקופת השנתיים האחרונות.
יש להגיש 4 עותקים מן היצירה.
המועד האחרון להגשת היצירה: ז' ניסן תשמ"ח, 25.3.88
בדבר פרטים: מזל חמאוי, מחלקת ההסברה, המגבית המאוחדת לישראל – קרן היסוד. ת.ד. 583, ירושלים – 91004, טלפון 02-233184

קרן תל־אביב לספרות ולאמנות
ע"ש יהושע רבינוביץ
מודיעה על מפעל חדש:
התפנות מלחינים ליצירה בתנאי בית־הארחה
מטרת המפעל לאפשר למספר מלחינים להתפנות ליצירה, לתקופה של עד 4 חודשים, בתנאי בית־הארחה (בנסיון מלא).
מקום האירוח, המועד ומשך השהות ליצירה, יקבעו בתאום מלא בין הנהלת הקרן למלחינים שיכללו במפעל לשנת 1988.
מלחינים המבקשים להגיש מועמדותם יפנו לקרן עד ליום ה' (י"ג בניסן תשמ"ח) 31 במארס 1988, בצירוף הפרטים הבאים:
- קורות־חיים;
- פירוט מלא של פעילותם היצירתית;
- משך תקופת־ההתפנות הרצויה להם (עד ארבעה חודשים, כאמור);
- הזמן העומד לרשותם לשם התפנות ליצירה — החל מחודש מאי ש.ז.;

את המיון על כל שלביו — כולל ראיונות אישיים, במידת הנדרש — תבצע הועדה המייעצת למוסיקה של הקרן, והיא תגיש המלצותיה לדירקטוריון הקרן לשם קבלת החלטות.
בחירת המלחינים שיכללו במפעל תהיה על־פי שיקול דעתה הבלעדי של הקרן, והיא אף שומרת לעצמה את הזכות שלא לבחור באיש מבין המלחינים שיפנו.
ד"ר דוד אלכסנדר
מנהל הקרן

משרד הבטחון — ההוצאה לאור   החברה להגנת הטבע
"החי והצומח בארץ־ישראל"
אנציקלופדיה שימושית מאוירת
החי והצומח במשק האדם
(הכרך העשירי בסדרה)
הופיע
ויישלח לאלפי המנויים בימים הקרובים.
פרטים בדבר תנאי החתימה למנויים חדשים ניתן לקבל בטלפונים: 205612 (03), 205605 (03)

صكنا من الاهل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

טלוויזיה אחרת

הוויכוח אינו עוד אם נכשל סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, בשיקול־דעת מוטעה ובמתן עי־צות שגויות ומזיקות, לנשיא ארה"ב, בפרשת איראנגייט; ה־שאלה היא מי הכריע את מי בקרב הטלוויזיוני הדרמטי, ש־נערך לאחרונה על מסך ה־טלוויזיה האמריקאית, בין ג'ורג' בוש והשדרן הנודע לשם דן ראת'ר. שאלה זו הסעירה את דעת הקהל האמריקאית. הראיון נהפך לאירוע תקשורתי־דרמטי, ואל הדיון הוטלה השאלה: מי ניצח את מי?

שאלה זו עלתה לכותרות בעיתונות והביאה עמה סקרי דעת קהל, נידונה בתכניות טלוויזיה אחרות, כתכניתו הפו־פולארית של טד קופל, "נייט־ליין". תכניתו של קופל מביאה לאולפנים ברחבי היבשת את חשובי העיתונאים האמריקאים. מיכאל קירפין, ב"מבט־שני", טו־רח לציין שכולם יהודים. ב"מבט שני", תכנית מרתקת בהנחייתו של קרפין, הובאו קטעים מתכנית אמריקאית מרתקת זו. לעומת זאת, הדיון באולפן ביר־ושלים, בין דן הלפרין ואמיר אורן, לא היה מגובש ולא מאיר־עיניים. לרגעים אף סטה מן הנושא.

לפי סקרי דעת הקהל, רבים רואים כיום בג'ורג' בוש את המנצח באותו דיון; ואת המפסיד רואים בדן ראת'ר, כוכב סי־בי־אס שריאיין את בוש במהדורת החדשות שלו. שכן, לפי המומ־חים, בוש הוא שקבע במקרה זה את כללי המשחק, ואין דבר חשוב מכללים אלה. בוש השיב בתוקפנות מתוכננת מראש ל־תוקפנותו של ראת'ר.

לפנינו שיטת־ראיון שונה ב־תכלית מזו שאנו מורגלים בה. יש לה קצב לוחץ משלה. אילו היה מראיין ישראלי מושיב מרואיין על ספסל הנאשמים בחד־קירת שתי וערב, ואינו מרפה, כפי שניסה ראת'ר לעשות לבוש — היתה הכנסת דנה בו, הארץ היתה רועשת ואחרי פורת היה מעיף אותו לפרוקים. אלא שבישראל אין מראיין ברמה כזאת — מקצועי ומיומן, בעל אישיות של כוכב.

העיתונאי אמיר אורן מציין שבארה"ב יש תרבות של דיבור תקשורתי, השבויים בויה יד־עים שמצפים מהם כי יגישו הצגה מרתקת. הם ייבחנו על־פי כישוריהם ויכולתם להפוך את הראיון למשחק שכלליו מוכ־תבים מראש. הקהל יריע למנצ־חים ויבוז למפסידים. במקרה זה ניסה ראת'ר להגיע עד חקר האמת בפרשת איראנגייט. בוש, אף שיצא מנצח מן הוויכוח ביניהם, מצטייר כמי שמסתיר את האמת ומערפל את הדברים. ראת'ר ניסה לעמוד על מהי־מנותו של האיש שהוא מועמד רציני לנשיאות. אולי אף היתה פרשה שחשבו כי מתה. ראת'ר נהג כתובע במשפט שבוש נדרש להוכיח בו את חפותו. לפי כל התחזיות, ציפו מסגן־הנשיא כי ינקוט עמדת התגוננות. אבל בוש הפתיע.

סגן־הנשיא הוא איש מאד לא־מרשים, בעל שפתיים צרות קפוצות ועיניים קטנות. לא זו בלבד שהוא שמרן מובהק, בן אצולת הממון, הוא אף לא הראה כוחו כסגן נשיא, אלא היה דמות ברקע, בצלו של רייגן. ובכל זאת, הופיע מוכן לראיון מתוכנן ומתוכנת כמעט. הוא עשה שי־מוש יעיל בעסק ובשיטות של ראת'ר, תקף בחזרה בלי לתת לראת'ר אפשרות לאגפו. הוא הפך את כללי המשחק לשמחת לבם של אמריקאים רבים, שאף הם אינם אוהדים את התקשורת ואת כוכביה המצטיירים כ־מתנשאים ויהירים ומשתכרים הון עתק.

"אין זה צודק", מטיח בוש בראת'ר, "לשפוט את הקריירה שלי, על סמך פגישה אחת". ובסגנון דמאגוגי הוא תוהה כאילו "מה תגיד אתה אם אשפוט אותך על סמך שבע הדקות שעזבת את אולפן ה־טלוויזיה והשבתת את המסך?" (הכוונה לאירוע מוכר בארה"ב: ראת'ר הזועם על שמשחק טניס דוחה את מועד החדשות, עזב את האולפן והמסך הוחשך לשבע דקות דראמטיות. מנהל סי־בי־אס לא פיטר אותו).

ראת'ר נראה כבעל ביטחון עצמי רב, המורגל לשלוט באחרים המחכים למוצא פיו. למשמע העיזוב של בוש, נראה לפתע כאילו הוא מאבד שליטה, אבל זה נמשך רק רגע מביך אחד. מה גם שהמשל אינו דומה לנמשל; במקרה בוש, פרשת איראנגייט היא עניין לאומי ממדרגה ראשונה, עניין של שיקול דעת וייעוץ מוטעה ומוטעה, וגם פרשה רצופת שקרים. ואילו במקרה ראת'ר, זו היתה אמנם פרשה שעשתה כותרות, אבל היא נותרה בתחום התקשורת והבידור, ואין בה כדי לפגוע אלא אולי רק בראת'ר עצמו. ראת'ר הוא רק כוכב פו־פולארי. בוש עשוי להיות נשיא ארה"ב, והוא חייב בהסברים לקהל הבוחרים.

בינתיים, אחד אפס לטובת בוש, ולכל הרוחות עם שאר הבעיות. לאמריקאים יש להם די־ההתר, והם מתאווים לשע־שועים. בתוך כך אנו מגלים את השנאה לתקשורת הרווחת בחו־גים רחבים בימין האמריקאי. אלה שמחים וששים במפלתו של ראת'ר, "הטיפוס המגעיל" הזה, כפי שהוגדר.

כך אנו צופים בטלוויזיה אחרת, טלוויזיה שגורל האומה נהפך בה אף הוא למשחק דרמטי. זו זירת היאבקות פר־סבית שיש בה מנצחים ומפסי־דים. הטלוויזיה שינתה את פרצופה של הפוליטיקה ואת פרצופם של הפוליטיקאים. חרף השנאה כלפיה וכלפי הכוכבים שלה, בכל זאת, היא מספקת בי־דור להמונים גם בנושאים הרי־גורל.

עידן של וידויים והאשמות

"מדוע הסכמת להופיע?" שו־אל רם עברון את חולה האיידס שניאות להתראיין ב"זה הזמן", אם כי בצללית ובשם בדוי. באותה כנות שעשתה חלק בלתי־נפרד מהווידויים ה־פומביים ומהחשיפות האינטי־מיות, עונה המרואיין שמטרתו העיקרית היא לנסות לשנות את דעת הבריות על אנשים כמוהו. רצונו לספר להם עד כמה קשה להתמודד, לא רק עם המחלה הנוראה אלא גם עם החברה.

עלי נמאס כבר הווידויים — אם הם וידויי נרקומנים או מכורים לאלכוהול ואפילו חולי איידס ואומללים ומוכי־גורל אחרים — שנעשו להיט באמצעי התקשורת. הללו מפנים את האשמותיהם כלפי החברה — אותו גוף ערטילאי ולארמוהה שהכל יודעים בו חצים. ה־מראיינים — הפעם, רם עברון — נוהגים במתוודים אלה בכפפות משי, כאילו כולנו חוטאים ופושעים. לפני שבוע חגגו הנר־קומנים ב"מבט שני": הפעם מטיח בנו האשמות חולה איידס. החברה אינה סובלנית דיה לדעתו, לא כלפי ההומוסקסו־אלים ולא כלפי מחלת האיידס.

בחדשות של הצגת ביום שלישי, בא הפרופ' בנטוויץ', שלדברי אותו חולה הוא הגרו־ע שלו, וקובע כי ההומוסקסו־אלים, המהווים את קבוצת הסי־כון הגדולה ביותר, דווקא הם אינם נוקטים אמצעי־הזהירות כנדרש מהם, רק חלק מועד־ מגיע לבדיקות. בכך הם מסכנים לא רק את עצמם אלא רבים אחרים. ובכן למה להאשים דווקא את החברה?

הסיפור מסובך ורב־פנים פי כמה מהצגתו כסיפורה של חברה אכזרית המנדה את חולי האיידס שבה. זו באמת מחלה מפחידה, אפופת מסתורין. מפחדים ממנה לא רק הזיהום אלא גם חוששים אחרות. הטיפול בחולי איידס כרוך בראש וראשונה בתקציבים גדולים. ובישראל כידוע לא רק חולי איידס מקופחים, אלא גם חולים אחרים. די להזכיר את החולים הכרוניים הזקנים ואפילו ילדים חולי סרטן. יש מחלקה בבית החולים קפלן ברחובות העוסקת בחולי איידס, אך מתברר שחוליו אינם נזקקים לה.

את הבעייה יש להציג בצורה שונה לגמרי מכפי שהוצגה ב"זה הזמן". אבל אנו בעידן הווידויים וההאשמות. כך קל ונוח יותר.

כל הזכויות שמורות

מי שיש לו עדיין אשליות ביחס לאמריקה ולאמריקאים, היה צריך לצפות ב"מבט" של יום שני, כאשר המטיף ה־אמריקאי ג'ימי סוואגארט ה־תוודה על חטאיו לפני עדת חסידיו ומאמיניו. סוואגארט, מטיף דת פופולארי ועשיר, שחו־סידים לו בכל רחבי ארה"ב, התוודה לפני אודיטוריום מלא עד אפס מקום. אתה צופה כמהופנט בהצגה הגדולה ותוהה כיצד מסוגלים בני אדם להתייחס בר־צינות לאיש זה ולדברים הי־וצאים מפיו.

מתברר שבעיני האמריקאים המטיפים האלה הם עניין רציני מאד. סוואגארט אינו נראה כמטיף דווקא, אלא כסוחר סר־סים, ספסר, או מנהל מועדון לילה מפוקפק. הוא משוחח עם אלוהים מלב אל לב, כאנשים אחים, מבקש חסד ורחמים. מתברר שהוא הטיף נגד השחתת המידות ובעיקר נגד הזנות, והנה נתפס ונתגלה שהיו לו קשרים קרובים עם זונה. אולי אין זה חטאו היחיד. משנתפס ב־קלקלתו, הוא הופך את העניין להצגה גדולה, וולגארית. הד־מעות זולגות על פניו המעוו־תות. והוא משמיע אמיתות נבו־בות להפליא בשיטת הווידוי הפומבי — שיטה מקובלת בתר־בות האמריקאית. יש מי שמ־תוודה על ספת פסיכיאטר ויש מי שמתוודה לפני קהל אלפים או באמצעי־התקשורת. אין ה־בדל בתוך הווידויים אלא ב־מקומם.

מאגרי מידע — תרתי משמע

כשהפרופ' ישעיהו לייבוביץ משתתף בדיון כלשהו, כל המשתתפים האחרים עומדים בצלו. תמיד נצפה לשמוע מה בפיו. הפרופ' שבתאי אגנגרד שהשתתף בדיון עם לייבוביץ, עמד בכבוד במשימה הקשה. ייאמר לשבחו כי לא נעלם כליל אף השמיע דברים חשובים. לא לשווא העניק לו לונדון, ב"סוף ציטוט", את רשות הדיבור הראשונה. גם לונדון ידע ש־לאחר־מכן יכבוש לייבוביץ את הבימה.

היה מיותר לגמרי לשתף בדיון מוגבל בזמן את שמואל חביבי, שתחביבו אנציקלופדיות. חביבי מחונן כנראה. בדיון מעולה, אם כי לא כמוהו של לייבוביץ. חביבי שעמד בכבוד בבחינה שעשה לו לונדון, מקומו בחידונים שבהם מפגינים ה־משתתפים ידע מסוג זה.

אי־אפשר שלא להתפעל מלייבוביץ. הוא פנומן — על כך לא יחלוק איש, גם לא החולקים על דיעותיו ועמדותיו הפולי־טיות. הפעם הוא מופיע לא כאיש פוליטי אלא כמי שהיה עורכה הראשון של האנציקלופ־דיה העברית, והיא טבועה בחותמו. אני תוהה מהיכן לוקח הפרופסור זמן לכל עיסוקיו. כנראה יש בו אנרגיה שאינה אוזלת. ולצד האנרגיה, ההשכלה הנרחבת, התרבות, הידע, ה־

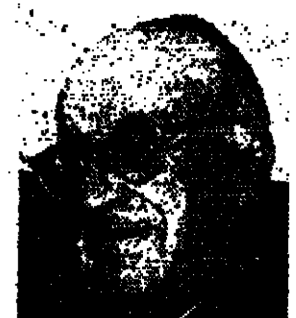

לייבוביץ: עומדים בצלו

חכמה, הידיעה הפנומנאלית, צלי־לות הדעת, כושר הניתוח וה־חירות המחשבה, הגישה ה־מקורית, היכולת לחזור תמיד ולהפתיע. אם איני טועה, הוא מפתיע גם את חסידיו. לעולם אין לנחש מה צפוי ממנו בכל נושא תחת השמש.

ב"סוף ציטוט" הפעם הדיון התנהל על אנציקלופדיות. ליי־בוביץ ואגנגרד מדברים על אנציקלופדיה שהיא מאגר מידע (כדוגמת האנציקלופדיה בר־טניקה והאנציקלופדיה העברית) לעומת האנציקלופדיה הצרפ־תית הגדולה מן המאה ה־18, שעורכה היה דני דידרו. ה־אנציקלופדיה הצרפתית היתה "מסמך לוחם". ודוגמה אחרת היא האנציקלופדיה הסובייטית, שמשכתבים בה את ההיסטוריה.

לייבוביץ מבכיר את שיקול דעתו של העורך, הקובע את מהותה ועיצובה של כל אנ־ציקלופדיה; משום כך, קשה לדבר על אובייקטיוויות מוחלטת בהקשר זה. לונדון, מעוניין כמקצוען בסיפורים פיקאנטיים. גם כאן לייבוביץ אינו נבוך: הוא מספר סיפור מרתק על מינוח העורך בן־גוריון, ועל אלה שרצו להורות לאנציקלופדיה, כי להוגר, ביקשו להם ויחסת רבה בהיסטוריה. לייבוביץ אומר את שבחם של המו"לים, ברכה פלאי ואלכסנדר פלאי, מהוצאת "מסדה", שנתנו לו חופש פעולה מלא וסמכות מלאה, ולא הפעילו כל לחצים. הוא מוכן להמשיך ולספר. אבל לונדון נאלץ ל־הפסיק את דבריו. חבל. לונדון ממהר מאוד לעבור לעניין מאגרי מידע ממוחשבים, שיהיו אולי בעתיד חלופה לספרי האנציקלופדיות, לספרים בכלל.

מחשבה זו עשויה לעורר חלחלה בקרב מי שספרים יקרים ללבו. המידע שהובא לדוגמה בסופה של תכנית זו נראה לי סינתטי לחלוטין. הרי אין יו־דעים גם מי עומד מאחוריו. מדוע לא שאל לונדון את לייבוביץ לדעתו על מאגרי מידע ממוחשבים? אין ספק שגם בנושא זה יש לו דיעה מקורית ומקורית, שחשיבותה רבה.

החיים שווים להב

בוא לחיות אותם כראוי

חיים מלאי תוכן

ישנו שלב בחיים שבו אדם זקוק יותר לחיי חברה פעילים, חיי יצירה ופעילות תרבותית מגוונת ויחד עם זאת לשלווה, בטחון ומסגרת נעימה וחמה.

חברת "גלי־זהב" שמחה להציג בפניכם מסגרת כזאת, המאפשרת לכם לנהל אורח חיים עצמאי, לפתח תחביבים, להנות מחברת אנשים ברמתכם ולקבל שירותים מגוונים בכל התחומים ברמה גבוהה ביותר.

"גלי־זהב" הינו פרוייקט מגורים חדשני הממוקם על חוף ימה המדהים של נתניה, מול הסיילת, קרוב למרכז העיר: הפרוייקט בנוי ברמה גבוהה, מכיל 124 יחידות דיור ומיועד להעניק את כל השירותים ולענות על כל הצרכים של דייריו.

אולם מפואר לאירועים פרטיים לפי הזמנה.

נותרו מספר מקומות מוגבל לליל הסדר.

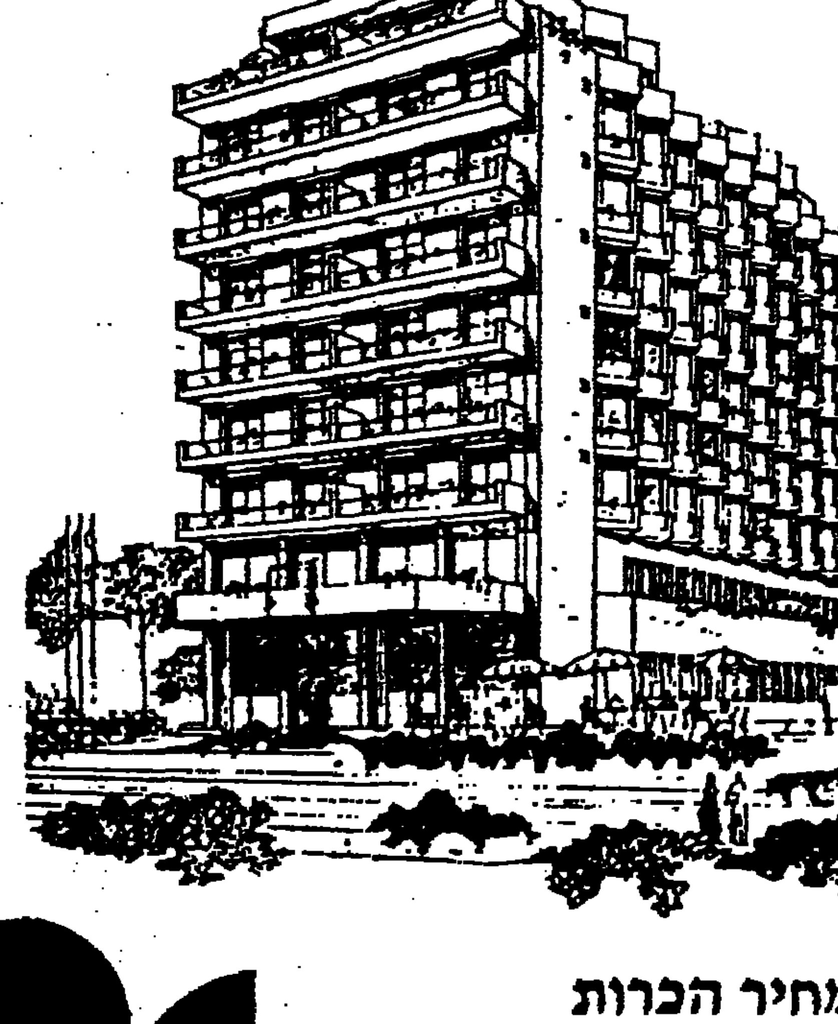

הזמנה לפגישה

נציגינו ישמחו להדריך אתכם ולהציג בפניכם את כל המתקנים ולייעץ לכם כיצד לבחור באפשרויות השונות.

הנכם מוזמנים לביקור התרשמות וקבלת פרטים במקום.

פגישות ניתן גם לתאם מראש בטלפון 053-617811 (15 קוים)

מחיר הכרות לתקופה מוגבלת

מבחר דירות יפהפיות למקדימים להרשם

"גלי זהב" — הבית לגיל הזהב
שדרות ניצה 20, נתניה מיקוד 42269
טל. 053-617811 (15 קווים)

ניתן לבקר גם בשבתות

גלי זהב
GALEI ZAHAV

הרגע הוא לרעת ישראל או: אנשים נורמאליים

רבים טוענים נגד הטלוויזיה הישראלית כי הכתבות שלה מן השטחים מצונזרות, מימיות, קלושות, ומה שרואים משם לא רואים מכאן. אני מסתפקת הפעם בהרהורי כפירה. לי די במה שאני רואה על מסך הטלוויזיה, כדי להבין ולדעת שאנו נתונים — כהגדרת שר הביטחון — בעיצומה של מלחמת אזרחים, שאין סיכוי כי תרגע; אדרבה, הסימנים מעידים שהיא תלך ותגדל. הרחוב הערבי מיידה האבנים הוא שיכתיב לכולם את המהלכים הבאים ואולי גם את כללי המשחק הזה. עוד ראש אחד של נער מוכה ופצוע ועוד נשים צווחות לא יקנו את עמדתי שיש צורך בהול למצוא פתרון מדיני ולדבר עם כל מי שמוכן לדבר אתנו; גם אם אין הטלוויזיה הישראלית מרווחת כפי שמרוויחות הרשתות בחו"ל.

ב"יומן השבוע" (ליל שבת) מרווח משה שלונסקי על ה־תפעות צה"ל בקסבה של שכם, כאילו היתה זו מלחמה של ממש. לנגד עינינו חיזיון של צבא מסתער ולוחם נגד עם מורד. אין פלא שאהדת העולם נתונה לעם המורד ולא לצבא החמוש. הטלוויזיה אינה עושה מחקר היסטורי אלא מנציחה את הרגע. הרגע הוא לרעת ישראל.

לצד שלונסקי, אורי גולדש־טיין יוצא לציר שכם־רמאללה. הגשם והערפל הסמיך תואמים את מצב־הרוח הקודר והכבד. אי־אפשר כמעט לראות דבר מבעד לערפל, רק כמה פנסי מכוניות מבליחים. "כל צמיג שחור הוא ניצחון לצה"ל", נאמר בדברי הקריינות. נותר לנו לתמוה כיצד הגיע צבא מפואר כצה"ל לניצחונות על צמיגים בוערים ומחסומי אבנים, נשים וילדים.

גולדשטיין מגיע עד סלפית הנצורה, בא אל בית־ספר סגור שחלונותיו מנופצים, עצוב וסגור.

גולדשטיין: ערפל סמיך

שלונסקי: מלחמה

חיילים חבושי קסדות ואלות ב־ידיהם. רגש בושה מצליח לחדור מבעד למסך האדישות, כאשר באחד הכפרים שדרך הכניסה אליהם נחסמה בידי חיילים בשפכת עפר, והתושבים נא־לצים לדשדש בבוץ. אחד מהם, רופא ששהה אחת־עשרה שנים בברית־המועצות, אומר באנגלית רהוטה, כי אינו יודע על מה ולמה נעשה הדבר. כל מה שהוא חש כלפינו מתבטא בהבעת עיניו. ולפתע, עדר יוצא למרעה בשעות שבהן מוסר העוצר. מחזה פאסטוראלי, אבל לא לזמן רב. כאשר הגברים נעצרים, הנשים נעשות דוברות העם. אנו צופים בקבוצת נשים, רובן מבוגרות, כשהן מלהיבות אשה את רעותה. הן פורצות בצעקות וקוראות סיסמאות לאומניות, גם למען המצלמות הרבות בשטח. קבוצת החיילים תוקפת את הנשים באלות ומבריחה אותן לעבר הכפר. אבל לא לגמרי. קשה מאד להבין מדוע אין מני־חים לנשים אלו ולאחרות לצעוק בלי להתערב בכוח. למה להוסיף עוד מחזה זוועה על אלה שכבר נראים על המסך? למה לשמח את לבם של צוותי הטלוויזיה הרבים שנאספו שם?

לעומת כל המחזות האלה, באריאל פורחים המתלבים היפה־פיים של רון נחמן. הוא מדבר על פרויד באהבה נוגעת ללב. הוא אומר שבעשה מזכיר לו את המערב הפרוע. נחמן מספר כיצד מנע מקבוצת מתנחלים לעלות על הכפר הסמוך, לאחר שפגעו שם באוטובוס שהוביל ילדים. אין סוף לסיפורי הזוועה. אחד העיתונאים הזרים ה־מתרכזים במלון "אמריקן קו־לוני" הירושלמי, מספר על ילד שנורה בבטנו, והמשתתפים בה־לווייתו טבלו ידיהם בדמו והני־פו אל־על, בקריאה לנקמה.

מי שמתאונן על כתבות מי־מיות בטלוויזיה הישראלית, או־לי שינה דעתו למראה הכתבה של פרדי גרונר, על הנער שנהרג ומוחו ניתז על מכבסה; המכבסים מוצגים לעין ה־מצלמה. קשה לדעת אם זה סי־פור אמיתי. ועד שהגופים ה־מוסמכים מפרסמים הכחשה, עובר זמן רב והסיפור נעשה נחלת הכל. "רק פה אפשר לגדל אנשים נורמאליים", אומר אחד המתנחלים. מי אמר שאין סאר־סידה בטלוויזיה?

מכתבים למערכת הארץ

שמיר ישן טוב

קראתי את מאמרו של יואל מרקוס "איך אתה ישן, יצחק שמיר?" ("הארץ", 16.2).

אני מקווה כי מר שמיר ישן טוב מאד.

מי שלא ישן טוב היה ראש הממשלה הקודם מ"חרות" שזכה בבחירות בשנת 1977.

נסע אותו ראש ממשלה ל"קמפ דייוויד" ובהתלהבות גדולה חזר והד־ריע, בלטינית דווקא — הבאנו שלום!

אני מסכים כי למען השלום צריך היה להחזיר למצרים את סיני.

אך להרוס את היישובים בפתחת רפיח, להרוס את העיר ימית, להחזיר את אופירה (שארם) — כזכור, מלחמת ששת הימים פרצה כאשר נאצר חסם את מצרי טיראן.

איזה מנהיג ציוני נוהג כך?

אם אותו "שלום" עדיין מחזיק מעמד, זה בגלל המענק הנדיב של 3 מיליארד דולר שמצרים מקבלת בכל שנה מארה"ב.

לגבי תוצאות הבחירות הקרובות, טועה יואל מרקוס וטועה כל הצוות האמריקאי.

רוב קוראי "הארץ" יצביעו עבור המערך. אך לאור מה שקורה ב־יהודה, שומרון, רצועת עזה, בעיר העתיקה בירושלים וברמת־הגולן, וגם מה שקרה ביפו, יצביעו בהלה, ביפו, מעלות, פרדס, בקובוה, עולי בריה"מ והמון המתנחלים עבור הליכוד ורשימות הימין.

אני לא כל כך בטוח כי שולץ משוכנע כי התוכנית שלו תצליח להתגשם תוך הזמן הקצר שנותר עד לבחירות בישראל ובארה"ב. יש אחד שבא כבר לעזרתו — מנהיג אש"ף, שהודיע מפורשות כי הוא דוחה את התכנית האמריקאית.

"גנדי" לא המציא את הפטנט של "טראנספר" — או שנקרא לו ביתר עדינות חילופי אוכלוסיה.

מי זוכר שהיתה פעם עיר גרמנית, דנציג, שהיתה אחת העילות לפרוץ מלחמת העולם השנייה. היום היא גדנסק — עיר של לך ולגנה — ואין שם גרמנים. וכה קרה עם העיר קניגסברג בפרוסיה המזרחית — איפה נמצאים היום בניהם ונכדיהם של ה"יונקרים הגרמנים"? היתה פעם עיר גרמנית טיפוסית ברסלאו — היום ורוצלב. אין שם גרמני אחד לרפואה.

כאשר סיפחו ההונגרים את טרנ־סילווניה, הם שילחו את ההונגרים להונגריה.

מה עשו הגרמנים עם הצ'כים כאשר סיפחו את הסודטים. מה עשו הצרפתים עם הגרמנים לאחר שסי־פחו את אלזס ולוטרינגיה?

לפני 150 שנה היו הבולגרים 30 אחוז בלבד מהאוכלוסיה של המ־דינה. היום הם 95 אחוזים. כיצד זה קרה?

אם נתחיל בנסיגות, יהיה זה ראשית מיהודה, שומרון ורצועת עזה, אחר כך מהעיר העתיקה ביר־ושלים, אחר כך עכו, יפו, חיפה וכו'.

סטאלין, "שמש העמים", העביר את הטאטרים מארצותם כדי ליישב אותם במקום אחר בבריה"מ.

אם נתחיל בנסיגות, זה יהיה חורבן הבית השלישי. הערבים לא ישאירו אף יהודי חי בארץ ישראל.

תל אביב — י. קונפינו, עו"ד

שמיר כוולדהיים

קיים דמיון מפתיע ומאוד לא מובן בין יצחק שמיר וקורט ולד־היים. אין כמובן מקום להשוואה בין מעשיהם בעבר, אולם עתה, בשנת 1988, ניתן גם ניתן למצוא קווי דמיון. מה עוד שהשניים דבקים בעי־קשות ועקביים במעשיהם. זה גם זה מסרבים להכיר ולקבל את האמת והמציאות. שניהם פועלים כפי שהם פועלים בניגוד לכללי ההיגיון, שניהם הפכו כבר לנטל ולמעמסה על עמם. ולשניהם משותפת הגישה האומרת "אל תבלבל את מוחי בעובדות". זה גם בדעה כי יש להרגיע את הרוחות תחילה, ואחר כך ימשיכו במעשיהם כאילו לא קרה דבר, ושוכת העם חשובה בעיני שניהם מקליפת השום.

בשתי המדינות מכהנת ממשלת "איחוד" לאומי ומש פוליטי אחד משתק את האחר, כאשר רק שיקו־לים אלקטורליים מדריכים את ראשיהם. למנהיגים הפוליטיים הן באוסטריה והן פה, אין כוח (לא ציבורי ולא אישי) להדריך את עמם במה שטוב לו, ולא במה שנוח ונעים לו. כך נראות, לכן, הן אוסטריה והן ישראל בעולם, ואין פלא.

גבריאל ולצר, עו"ד
תל אביב

הארץ

לא מכרת
לא שילמת
רק לוח העיר
קבלת מודעות
מ־8.00–20.00
03־371261

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

4 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

וילות ובתים

קוטג'ים

פנטהאוזים

מתקבלות מודעות
ללוח כל העיר
02־528181
לבעלי כרטיסי "אמריקן אקספרס"
ויזה ישראכרט

★ במרכז העיר
דירות חדשות ומפוארות 3,4,5
חדרים, גגון מרווח, מעליות שבת, בניסה מיידית.
★ במרכז מסחרי
בנל הניות
בכל הגליל לקנה
לעבדי "לירוי"
אורביס 111
טלפון: 247744

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

בהלוואה
מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את
הדירה
לפרטים:
הלני המלכה 9
02־251111
גאולה יחזקאל 31
02־205545
רמת אשכול פארן
02־815090, 02־815092
ירושלים

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

מכוניות

הלוואות לבאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
ירושלים
המלך ג'ורג' 14
02־222355

אוטוביאנקי
אופל
אוסטין
אלפא
אמריקאיות
ב.מ.וו.
דייהטסו
אודי

הבלון השמח
הליצן עם הבלונים
521630

וולבו
טורדים
טרקטורים
מלבוש
לנצ'יה
משאיות
מסחריות
מרצדס
סובארו

סיאט
סיטרואן
סוסיתא
סימקה
פולקסוואגן
פורד
פיז'ו
פיאט

רנו
ביקוש רכב
מכוניות גרר

הצעות עבודה

דרושים
★ יוצאי צבא בתפקיד פיקוד, לעבודות איטום. עדיפות לבעלי ידע בסנפלינג
★ הנדסאי בניין עדיפות לבעלי ידע באיטום
02־424425
02־423364

שוורות ומטפלות

הילטון
דרושים
טבחים
מלצרים/יות
עובדי נקיון
טל' 02־711500

הילה

חבר

מנפאור

חוק הדרושות שווה בהעסקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים עשויים לעונש על פי החוק.

● לשעות בית ספרינג דרושים מדריכים לחוגים הבאים: מחשבים, לוח ביישיק קרש בלי ברק. ספרות. תחבורה 813414 .824529 (6849)

● להורות מוסיקה, כנורות, מוסיקה, קרוסת, להרשמה למעונות תשלום (6865) 227984

● מכירה מכונית אבגלית עברית + עיבוד תבליטים למקרה מלאה הביתי (6866) 226838 .861775 אדה"ב

● לתרומות שירים, פייגן ממקורה, עבודה במשמרות (ניצה) (6867) 235934

● דרושה תופרת מקצועית ומנוסה (6868) 721303 .416347

● להוגים בשפה פורים למהרכות. סגנ וסיורות, מרום כלי תפורות (6869) 716357

● המסכנות איגה מספקים אפליה 1080 ש"ח. הכנסה נוספת (6870) 884378

● למשכנות ביטוח מקרה. ידע גנ־סין, בתמרכל 226805 .246370 (6871)

● דרושה טכזית לספרה מודיעה (6872) 224376

● דרושה תופרת לחלקנות עם נסיון (6873) 224376

● דרושים/ות אפקי/נשות בכירות למשרה מלאה/חלקית 232133 (6891)

● להילטון עובדים.לחלקות בשקפ הבית, עבודה במשמרות אחרות למשרה חלקית 536151 מח"כ"א (6893)

● ליופי מוכרות בכירות, מקורות ותחליפות. בעלות נסיון (6894) 520022

● 1,100 גמר לסאגזים בשתוך בני חזני בנסי יחידות קרבית עד 35 מתאים גם לסטודנטים "הספרה" ההבכלת 19 ראשון ושני 14.00—18.00 עם מקום כילדים (6921) ותסהה

● דרושים סוכנים להזמת פרסום, פניות בכתב יד לת"ד 31377 (6913)

● מטפלת/ת להטפלים הבתמרכז בשעות/ת בני 26 פלוס אנו מציעים עיסוק הרבות ותנאה באקר העמודים (6914) 244229 .246044 לאילנה

● דרושה סייעת שיניים לאבן ב־יאות הנבן בירושלים 715798. (6915) 715089

● למסעדה דרושות תופרות ומנהלת תנאים מובים (9642)815139 .667408

● גרפיקאי/ת מנוסה למכור פרסום רציני למשרה מלאה (6944) 247466

● מנהל/ת חשבונות למכון ביוטה משרה חלקית לצהרים. 224433 (6945) 253886

● מנהל עבודה לעבודת אינטנסיבית + ידע בהנשת אשבונות. (6946) 526288/96

● למפעל מזכה מכירת אריזם דרושים: 1. הנוסר יהוד + רכב 2. מסגרים ורתכים 351855 (6947) 248268

● להורת כלים ברוקות בעלת הנעה ונסיון (6948) 761456

● במלון שלום ירושלים דרושה אחראית מרכזיה ודוכה שפת רצי נסיון קודם במלונאות 423111 (6973)

● למשרד: יוזון מזכירה עצמאית בעלת נסיון, עברית ואנגלית שוטף (6974) 226231

● מקומי/ות מכירות באבטגת המלתון לשעות אחה"צ־ערב (6975) 233972

● דרוש/ה שליח/ה + רשיון לרכוש למשרד שליחויות פעיל (6988) 698446

● מכסר + רשיון נהיגה + נסיון במ־כונת כביסה (7050) 539550

● למשרד "מתכן נכסים" דרושה מנקה לחצי משרה 248422. (7067) 248216

● נפאט לך להשתיוטת אישית מכירות עצמאית + רכב מיקום אבלנה (7068) 242086/7

● נער/ה לשליחויות, כמחר/ה לפני צבא/אחרי צבא, משרה מלאה להעבלת נוהד (7078) 384877

● "פרסום שכאיר הפרסום של כל העיר" מתקבלות מודעות לעיתון כל העיר, הרשות הצעיר, אשכרות ותכלום בזייה וכישראבה. טלפון 5 כני ביון. 223342 שירות 24 שעות ביממה (7031)

● לפרוייקט־פרסום־ גדול, תרוב מטוב עיקר דרושים/ות מכירות בכירות בעלי/ות נסיון. תנאים טובים למתאימים (7052) 382022 .384344

● פקידות גריפות למשרה מלאה עירפת לשמת 383468 כהנה (7053)

● דרושים סוכנים ורצנים לגמודר וחוץ תנאים מיוחדים 253211 (7054)

● סוכנת מכירות לחצי משרה לבבנות שירותים 249619 .228258 (7055)

● חייל משוחרר + בנות לעבודה בתחום השיווק 228258. (7056) 249619

● כורך מקצועי (כולל השחלות מגני) 249619 .228258 2 (7057)

● אחיות מוסמכות ומעשיות דרושה משמה 249619 .228258 (7058)

● דרושים השבלאי רכב, ומכונים מכנים בקצויים 852004. (7059) 361874

● למשר ציבורי דרושה מזכירה פוסה + הדפסה למשרה מלאה (7040) 228819

● 2000 ש"ח ויותר בחברת פיווק ארצית פמילה במשפה לעבודה בג־בירות יעזרו בעלי/ות משמרות (7041) "533265 אילן

● עבודת מזכה להנשה 5 ימים (7042) 244081 .07.00—16.00

● עוזר כללי לעבודות נקיון במבנה 5 ימים 07.00—16.00 קבוע (7043) 240436

● תופרת עם נסיון לעבודה במפעל 5 ימים (7044) 240439

● מתסנאי + נסיון רצוי בחלקי חילוף. במפעל קבוע (7045) 244081

● לאינטרנבוה וילונות וכרי ריפור איש/ת מחירות דינמית/ת ועל כרץ רהון להסקיע בעסקי/ה לעבודה בעלת אותגר 224451 .223290 (7073) יוזם

● לשמירה ואבטחה לשעות היום וה לילה. תנאים טובים. "כיוצר" פבאי 12 ב' ב" 227002 (7093)

● להורה "סקה בסטות" דרושה דיילת מכירות, רצוי נסיון בבירות הטפה. אנגלית יתרון 699532. (7094) 699911

● בתמאדו מונה למשרה מלאה וחלקית רצויה 339662 (7095)

● לפקח תולים לאורית וקמת/ת למשרה מלאה רבה 288011 (7096)

● דרושות דיילות להפצת תכשירי אופנה ואביזרים 248463 בין 07.30—09.30 (7097)

● דיילות להורות קוסמטיקה בילבור בית. אחודים גבוהים 813701 (7098) אנג"ע

● רוחש קצינהר רצוי בעל נסיון (7118) 413811 .539071 בערב

● לסלון בלות יחוץ דרושים/ות קוסמטיקאים/ות ספרים/ות מניקור (7119)225469 יפה/ות פ קוסמטיקות

● לקסטית רפלט דרוש עוזרת נסיון לא הכרחי (7146) 248536

● מבוגרת (40+) למטק בית ליגה הכוונה ורקם הטיפוח מסכנות, כלכלה ובי גורם. (7147) 638960 .228497

● דרושה אחות לחצי משרה לפרויקט ושאנה מובא. בשעות מקו אחה"צ. לפנבה בפקרים מרכזים (7148) 721115 .724089

● פקידה מגמה"ס צועי מטרה נסיון שנה לבמות ערב (7154) 527132

● מקד מורייה לעבודה בבקפתה במשות חסים יריעת קפח להדפה והיצובים (7155) 818111/4204"5

● תופר נסות לעבודה במסגרת קודם שקוד לרשות צבאי בלא להדפה הרי-הצופים 5 (7156) 818111/4204

● פקד קבלת חולים לעבודה במשמרות במגנות הרי-הצופים 5 (7157) 818111/4204

● למשרד תגננן הכלל בירה ירושלים. 1. הרקורה השבת 2. סרטים/ת (7158) 763814 .767234

● למפעל דרושה פקידה בעלת נסיון בעבודה עם מחשב 5 ימי עבודה (7174) 719288 .718941

● לשחזור אהוד וברק רבה לקנות הרכנ, דרוש פקדה לממר (7175) 232542 דרבוע

● לנדיום יזראל דרושת מזכירה עברית אנגלית לפעבה בלאה־חלקית שליטה מלאה בכתב הכלל הדמיה יכולת הכנת כלמה 639501 לדגמה ביום א' (7176)

● לדרום ערוצים גרפיקאית, בתכנה, מוסיף (7177) 228648

● ירשר נבא דבאי קיבוד. וזקאר דרגן לעבודות "הרתות הפומבלים" (7178) 052"34379 .215123

● למתג"ם גנים רבות הגנים ורד כבית הנוף 786831 .787974 (7187)

● להיותי קריית־יובל דרושה/ה מוכר/ת לשעות 12.50—19.30 הכשרי נסיון, שכר מתאבדים בשוק .415924 (7188) 415067

● להדבקה העוסקת מתומם הב־דיר הדפסה/נפלר דרוש/ה פקיד/ת יבוא נסיון קודם ביוהל שכר יבוא, עסקי וקת בקפ מוכה. רשיון פעלות הבי־ים. 5 עם עבודה 328211 (7224)

● דרוש/ה מכונה לנסיעות עם נסיון "קלאסיק" נסיעות (7225) 224562"5

● מכונות 812 את/ה מקצויית/ה את/ה עובד/ת במקום עבודה מסוגר ומשתדל/ת להכבה לשעל ובליד (7226) 246982

● דרושים כוסות הרכים בעלי נסיון כ־פיאגס לסעבל בתבוא הרכל (ליד פארק קנדה) 261911 (7227) בלבד

● לדרוז תיירותי דרושים מכבים בעלי נסיון + אבגלית 251254 (7195)

● לשותפת נהך דרושות תופרות ביגצר סגנסות, תגאים סוכים (7196) 424172

● דרוש בחור עם רקע מכני רצוי בשגה הביתה 525483 (7283)537286

● עוכר ייצור לכמה מקצועי לעבודה בתסלת, במשמרות + הסעות + ארוחות (7251) 240439

● מכירה אגגלית ברמה גבוהה + הדפסה + עברית בסיסית (7252) 244081 08.00—12.00

● מנהל עבודה בניין + נסיון + תעודה ממשרד העבודה (7253) 244081

● צבעי ריסוס עם נסיון לעבודה במפעל + הסעות 248438 (7254)

● נגר + ידע בארונות מטבח + נסיון (7256) 240439

● מכנאי מכונות + נסיון של 4 שנים בבינוי אותקה (7257) 244081

● מכנאי כבלים + נסיון לעבודה במפעל + הסעות 248438 (7258)

● מיקרד ביולוגית/ת לעבודה בב־עבודה רגבי נסיון בכימיה של מד־לית אנטיביוטיקה (7259) 240439

● מפעיל/ת תעשיה גינה. אנכרי גם ללא נסיון (7260) 244081

● רקח/ת לעבודה בייצור תעשייתי של מוצרים פרמצבטיים (7261) 240438

● מנהל אחזקה עם נסיון בתעשיה לתפקיד אחראי במחלקה (7263) 244081

● מכסר כיב בתחום תמונה לעבודה במשמרות + הסעות (7264) 244081

● דרושה גרפיקאית/בתעשיפיסט למשרד פרסום. נסיון + תיק עבודה (7245) 243051

● להורת "לברגרוף" דרוש כוכן מבויות תנאים טובים למתאימים 6" (7302) 716105

● עוכרי ייצור בתחום המזכות הנג מעל 13 ש(7303) 249619 .228258

● מנהלי חשבונות סוג ב' ג' ב' הכירים (7304) 249619 .228258

● דרושים מפתרי מכון ממים טובים למתאימים (7305) 249619 .228258

● למטר דרושים שכרי מכון כמתט. תמליה + קבוע (7306) 249619 .228258

● דרושים כדרסמים חותשים בעלי נסיון ב־יוק.בכי. למפעל בתבוא הרכל (ליד פארק קנדה) 261911 08" (7209) בלבד

● להנעת כך רשם במכנה 1/8 במסמבר למשרה מלאה/חלקית (7248) 247282

● להנת הפעולת השמ"א מור־ים/פרויקים בתחומים: מפורט, אופנות, כתיבה, הערחה וחוכה לפנת להורה". ת.ד. 222 מכסה מכ (7346)

● מדריך לייעוץ הארץ, בעל נסיון ותעודה כולה לפנות ב"הורה". ת.ד. 222 מכסה מכ (7347)

● להבצעת ייצורים למרכז להרה רוחים בעלי נסיון למתבכיקה הגב. לזר "הורר הכד" לפנות "להורה". ת.ד. 222 מכסה מכ (7348)

● "להורה" במסלפ. שימות נסיון שכר קבוע 228106 .244650 (7362)

● טוכריאה, ליבכריה ירושלים. בולנים + מוסכיה (7363) 243891

● מקורה + קהלת לפבורה נלאה קבורת גיוס ברב 6702 (7364)

● מכונות כבועת לשכה מלכוה עבודה בבכבובורות תצאים כובים (7372) 527151/2

● הדיכה עבוה מקצועית לבהיקה "שקב" ב' יהודה 11 221150 (7373)

● לבהה קבולות במשלים לבר מכב כמ 529243 .529140 (7374)

● דרוש מכבר עם נסיון לתשוקה מקיבות (7378) 341133

● דרושים מקיבי בבירות עם נסיון בנישא קטלוק כיבפ (7379) 380480

● רציבות כאבי — תשפה לעבודה אירות ותלבבה כבקב + הבבת + עתבי ברכב בבבה (7381) 418677 .413519

● מנהל־לצבר + קבוע לתקואן מובים (7382) 222032 .231010

● מכונה לחצי ים אראית בגלה נסיון 224151 לנפט (7391)

● דרוש מכמאי ביתוב את עם בכיה, גא לפנות לטלפון 235787 (7392) 226208

● תלמידים/ות במבנודים/ות לשמה למגבפ "תצבה לכלי" כולל מכבבי תיו קודם לבבי לכל (7393) 720665

● ליקלודי כבבי יחבלות, דרושים אבבי בירות בבבים מדגם. בבלי כוכב שבבע הכפפה נאם, הבבה נבוהה לבב כבה, לבבבים נבים במרה (7487) 383992 9—3

● להורה צינורית. בעולהבבנות מכבר המכבה 528211 לבבי (7408)

● אקסטבכיגכור לעיגבת בבגע במשרה חלקית/מלאה. סוריונה מסבבת (7409) 241534

● דרושה מזכירה לעיבורית ילדים. מבמורית + בוכיון ביבוה (7431) 717529

● ליודה דרושה/ה בכחיה סוג 2 עם 3 שנים ניסיון מכבה לבבת 521111 עד דיבה ביום א' ב' (7452) 10080

● ליאות בעיר היבבי מלוחים + רשיון לשמור 2/699141 (7433)

● מגב + נסיון חכבקות רשיון נ. לאורון תבבבים לבודה עם קבבים לבבבה ימים בבבע. לפנה"צ (7454) 665378 אחה"צ .380455

● לקולבי דין מכירה פבבות, נסיון מזבב, 10.00 .08"30"13.00 לבים בבע (7455) 667411

● לבבוה דרושים • נגר מקצועי (7437) 341667 עם, רבבים בבים

● למפעל במון דרושה דיילת + רכב בירושלים 08"808018 (7439)

● מכירה, סבבות תבלרים, בעלת נסיון 631766 .08"50"5 (7440)

● דרושים מגבים מקצועיים לבמור־ים הבאים מובים 857520 (7441)90אידי"ת

● לסלון רבי דרושים פקידות קבלה חרניות ובמכנים (בעלי נסיון) (7442) 812774

● ל"צליל" אנניב" דרושה מזכירה לעבודה בשעות הבוקר ואחה"צ (7443)90821"7122

● לאונותיקות בירושלים דרוש/ה רוקח/ת מנוסה 238070 לכיבל (7444)

● לניה "דרושים אנאבה, קנסים מבבל. שבשים התאים גבם בהיבות (7459) 245421

● כלית לבבי מבה לבבוד פרשם בן יהודה 10 (7460)

● ליבות — הבה בבריה וכרושים בגע: דרושים קפאים/ות בהלה דובה עץ כבם (7461) 244074

● לקראת בירושלים מאמרים עד גיל 56 לבבה מבבאות בבבות (7462)233966

● מבר ביתבמר מקצועי אחרי צבא בעל הכב מבבי יבבה הבבבות לעבודה בבבבב בבנוית מכבבים אותופירים ובעושה. אבבוהם ק־לבם, לבבות לת"ד 1222 ירושלים + קודות חיים ומלפון (7506)

● צבריכל/מבבבאל/בבבאי בעל נסיון לבבבר בררבים (7507) 662854

● לבבוד צבריכלים דרושים צבריכ־ל/ת הבבוובת כבאי/ת במבים (7508) 825128

● להפעל. מבבי מבה. איש אחזקה ועובובר בבבבבה 249619. (7509) 228238

● לבבוה דרושה מבבוה תבלרים עברית אנגלית 249619. (7510) 228238

● דרוש איש מכירות במבי הבבב (7511) 242202 .232205

● דרושה אשר כישור לילדים + עבר בה כיה + בגרום 786115 (7512)

● שכבי המ מקבבבים ככבבנה הבבבי. הבבבבה לבבי לבבי רבב ירבבאבים ב"מרבבב חבבנה" (7513) 244415

● למוצה נבנים ותבות מדירות חסר: שלום לחלות ללחד. ש־קוב + דרושה בכבב הרש 224004

● מכבבות ויאוו ליתבבה, אחרן מכנבבה ומבנה כבבבה בבבבה, אחת הרה, מבבה נבבה בבבה אחרה 275958

● מוחשב אבל 2 א' + כבי סבב. טיבסריס. בחרש. 341840 908

קונים

● "מאנו המבבה" קונים ומוכרים הכל. בבלאל 46. 244178

בעלי־חיים

● אבר כלב רועה אנגלי מגורב כאפי נבי, בלבבבה, נבבבובות סלון "בהוקר מלאבה. לבונה יובנו פרס כבפי גבוה. נא להתקשר 02"228133 לבבקה את משמנות בבחבר.

● למכירה גורי פינצר גזעיים. צבע קוניאק. 710289

חברה טובה

● אקדמאי/סבית להיכרות פנים 855498

● מתארגנת קבוצת הורים להקמת גן הורים מגיל 4—5 לילד. פרטים 855210 .811823 .724005

חוגים

● ביוהם ליגה הלירסבית, בכמה קורס לבבבבים. שיעור להתנבא ב־30.2.88 .252802

● ● מקרר אמבה, תנור קטטר כלא. (6875) 228680"רבי בערב

● בהזדמנות מקרר תדיראן חוב, תנור אפיה "מלפר" + סלון מקמושים (6963) 425353

● "פרשום שכאיר – הפרסום של כל העיר" מתקבלות מודעות לעיתון כל העיר, הרשות הצעיר, אשכרות ותכלום בזייה וכישראבה. טלפון 5 כני ביון. 223342 שירות 24 שעות ביממה (7058)

● שולחן וכסאות לפינת עבודה־יר 2080 דולר 818185 (7159)

● למכירה הרוטי חדר שינה, ילדים, משבה, מקרר ג'נרל־אלקטריק (7160) 699408 בערב

● מכירה אלקטרונית + מלפון אלחוטי ומסוני חשמל לחוכתבבים (7312) 718408

● מבכיר המקליט מסלפון במורשות 70 וסוסיקון פרי לודר 150 + מג־לה (7317) 03"584394

● מכונת כביסה גם פוריר אנלי מבויינת ומשוכללת 350 (6833) 226944

● בהזדמנות מסגר רוטי רבע טוק (7101) 244410 .554147

● מקרר וינרגה 5 דלתות + פריר מכיר בפירה (7383) 718488

● תנצגזה, בגן, סובוריזוס, בוכל 43 מתכוספת 763218 (7563)

● מכונת אספרסו + מכונת, מתקן לבריך המורכל לביליגרינקס 699777" (7770) בערב

● מירה תבולה, והכיס ל"ד חדרים, מבר המשל אנטיקאים ועוד. שיבי האחזנה, שלום עלום 12/4 .699221 בוהל.

● חבולת בית אקטלוכרטית. יכוא לרנינים 722098 לא בשבת

חימום והסקה

● 990 ש"ח תנורי אינפרה 9580 קקל"ס. משאבות דלק ב־350ש, "אלייטה", 04"675090"1 227988 (6987) 02"535556 .82

מקררים

● בהזדמנות פריג'ידר אמבה 20 ופש בזירה 864184 בערב (7128)

● הסבינגהאוס במצב טוב 815085 בית 585173 עבודה (מולין) (7358)

● הזים, מקרר אמבה 25 כל התוספות יעתהרכ 234989 (2377)

מחשבים

● 10 דיסקטים 2—16 ש"ח סלאבי 23, הגינה 285332 (6898)

רפוי והרזיה

● להכבבה הודים לשימוש יום בי־לון כל אלנבי 12 ת"א (7228) 654291/2

● להכבבה הודים לשימוש במלון כל אלנבי 12 ת"א 654291/2 (7211)

שטיחים

● לרבציים כלבה כפירת עבודה יד 3 על 2. הרש (7051) 712061

● למכירה אזמי שטיחים עתיקים בכל הגולים 532545 בערב (7684)

שיפוצים

● בזיה וקלה וכבים שינויים ומנוי מות קבלי רישום באחריות (6967)1531097

עבודת פרך

● נער. הינטים להרימים סבורים וב־פרקים. 827998. 823558 בערב

● נזבן אזסקה, נגים, מקצועי מבבן 762875

● מתוכ כבבה, מתבה מבבה עברי אנגלי, מבבבבת, עברית בסלר 624957

● נבבבע מבבבה. אגבלית בקייו בבבבה 212991 בערב

● "מרי" בהי, אבר מקצועית בבחבה 418027

● בגרן הודי בודעה בישביה, אגבל 812518

● הרי בודרים, יבבם לבבבבבי ישראל 717862

● גנר. היבכים להיבבבב בכבבם בבבי 823558 .827998 פרקים

שעורים פרטיים

● "יר להובבה" בביבר שר לבל הרבה 882396 .882258

● לטבן, בתבבביה, אבגלית לכל הרמה 827720

● "כריו והבבביה כל המבבקבים" הרכבה + מבבבה. 861183 .866875

● אנגלית, דכר של ביתה 860763" רוו

● מבבבנבי המבבבם, 787453 " בבבל בערב.

● מבבנביבה פיסיקה, הכבה להרבה .525064 .533951

● לבבן. מבבנביה הבבבבבה מכבבה מבלה. 818875

● ארבו לכל הרבה הכבבבה 412599

● מבבבביה פיזיקה. לבבי לבל הרבה. 523527

● מבבבה מבבה את ובנבבבה כבבבה אנבבבבבבה. 815716

● מבבבבה ב"ר פיזיקה לבל הרבה. 424596 בבבל

● מורה מקבבית לאבגלית מבבה ביבבבים מבבבים לבבבבה מבבבבבים המקבבים לאבבבה בהשבבב בבבבבבב לבבבבה מבבבה 520028

● אבגלית לכל הרמות, ע"י מבבבבבה 715902

● לבבן מבבבבבבה בבבבה מבבבבבה ריבבבבבה בבר מבבבבבה. 635521

● מבבבב לבבבבבה פיזיקה, כימיה, מתמטיקה 380971

● אבגלית, ע"י מורה מבבבבבת, הבבבת אבגלית, לתלמידי יבבבבי ובבבבן 662286

וידיאו

● בהזדמנות וידאו בבבבבל מבבבב בבירה + כלם 669535" בבבל

● וידאו "אקאי" 3 בבבבה מבבבבב במצב טוב 900 ש"ח 630362

מוכרים

● מבבה מבבבבת לכבבה הכבבה במצב אבגי ישראל הכבבב הבבבב בבבב 22/2/88 בבבב 21300 בבבבב בבבבב בבה, מבבבה כבבבבה הכל 280000

● ארגז אלפולק 3. קבבבת 900. 864457

● מבבבבבבבה בבלבבבב. הרבבב בבבבב לא ההתבבבבה. 857354. לא בשבת

● "הבבבת הבבבה" הכל בבר מבבבבה. בבלאל 46. 234014

● בבבה כלים בבבל, פבבבבב בין 1003. תרב. מבבבבבת, 750 ש"ח. 319969

● ארון רבבבבב "יבבבבבבה" מבבבבב הבבבב. 345615

● מבבנת הבבבבבבה למבבבבה כלי כבבבה הבבבבה, בבבבב ובבבבבב. 632779

● בבבה. בבבבת. בבבבה בבבבבבב. 461903 .559463

● בבבבב בבבב מבבבבבבבב 461903 .559463

● למכירה מבבבר פריבבבם 33. 200 ש"ח. 669225

● מבבבת בבבבבה מבבבבה בבבה. 659738

● קונים ומוכרים הכל. בבלאל 46. 234014

● אבבבת מבבבבה וחוה ובבר בבבל 6 בבבר טוב 720190 .560

● מבבבבה + 1e2e3 בבבבבב 300. 537669

● ביקמן 2028 הבבבבה אבבבבב אבבבבה. 714694

● למכירה מבבה מבבבבב בבבבבה. 835599

● "יפור" אבבבבב + חדר שינה 430868

אולמות

● בשכירות, אולם ותאוה בהלפיות במחיר מוזל 133 בל"ד 666570 (7366) מ.ל.ב

הלוואות

● הלוואות לשכירים ולרכב ברבית חודשית של 0.9% ללא צורך בכיסוי (6876) 246024 .234228

● הלוואות לכל הלוואה ללא ערבים עד 12 חודש הלוואה לשכירים אן עצ־מאים עד 60 חודש. הלוואה לרכישה רכב ישן או חדש. טלפון: (7351) 249931/2/5

● הבמצו כי אבו תוזלים ביותר דלוואות לרכב ולכל מטרה "טלאוארס" ההבבלת 3 248553 (2455)

● עצמאי/שכירים ההלוואות מתבאים בזמיו. ניתן לקבל כ"אזיה מכסים (7523) 241550/6

חנויות

● להשכרה חנות לכל מטרה באזור התחנה המרכזית ע"י רב בריח 522188 (6895) אריה

● בשכ"מ בורוי לקן, קרוב לאריכון כ־25 בל"ד + אפשרויות 763688 (6961)

● חנות 144 מטר + גלריה + טלפון בתלפיות 288867 .286668 (6980)

● בשוק מחנה־יהודה ברסים ברחוב המקוסם 18 862588 .383757 (7080)

● למכירה חנות בורך חברון לכל מטרה. 419448 .057"699060 (7127) 02

● בפרכז כלל. על רחוב יש חנות למכירה/השכרה. בלפני "שביב ב"ד" (7179) 226231 (בל"ד)

● בשכ"מ כינו 180 כל שקר ברק + חניה 818816 .818086 בכל (7309)

● בקרית שמואל 2 בקליניקה ק"ק מיידית 250 דולר יהכן נכסים" (7277) 661374

● להובכה חנות/משרד להכרה /השכרה מיידית "רומן נכסים" (7279) 663110

● מקום מעולה במרכז. בשכ"ת לכל מטרה "אבבבוד" 665101 (7525)

● חנות להשכרה במרכז לכל מטרה מיידי "אבי אשכול" 816443 (7683)

מבני־תעשיה

● בשכ"מ בתלתאוה 315 מ"ר גיקה נוחה 823341 בעל (7748)

● בתלפיות תעשיה 428 מ"ר 3 מר מות "אבי אשכול" 816443 (6918)

● להשכרה מבנה + כוח חשמ. במישור אדומים 353525. (7150) 223909

● בהזדמנות בשפרות מבנה תעשיה 250 מ"ר + כח + טלפון 70,080 דולר (7189) 829444

● בתלפיות תגבעת שאול 1600 מ"ר ק"ק לכל מטרה "הומלבר" (7210) 242264

● בגבעת שאול 4 קומות 1120 מ"ר (7375) 666670 מ.ל.ב

● להשכרה באיזור התעשיה תלפיות אולם 270 מ"ר לתעשה ומבסר (7395) 718825

● להשכרה אולמות/מבני תעשיה. מתאים לכל הגדלים בעיר "רונו" (7396) 222317

● למבצבים משר הלהשר להיוקר מבר חדש + משרדות .329058 (2397) 826396

מגורים

● בקודאל והבליקה לבית עבודה. בבנה טיה וכרנת יבבה ללימוד (6962) 828602

● בבעבת בבבה רבבבה לבבבבבה בבבבבבבבב מבבב לבבבבב (6981) 242348 .242351

● בגבעת שב לבלה בגה בור "טובבה בבר" 226231 (7180) (בל"ד)

● בכמה ציון מגרש 750 מ"ר + בית. אפשרות הבבבה (7181) 342234

● מגרש 3.5 דונם, בבבבה לבבבה (7310) 539324 .421081

● בגבעת שב מגורס בבבבי הבבב עם מבבבבה הבבבבבם 664269 (4311)

● בבית הכרם מגרש 200 מ"ר לבב פרבבה 25,000 .665546 (7475)

● בתלפיות, הכבת הכרם מבבבבבם גדולים לבבבבי אבבבבבבם "הבבבה" (7521) 663770

● מגרש ביבבבה בבבבה הבבבב (7545) 713129 .665055 מכבבבי

● בארנונה מגרש מבבבה לבבבבבב לבבבבה מיידית "רהבבבה" (7681) 663770

● בגבעת שב בבבבבת בבבבן מבבבה לבבבה הבבבבבבבבבבת כלל הבבבה (7683) 817722

● בהזדמנות שלבי רן מבבבבבי 250 מ"ר כל מבר בלבבי לבבבב 247003 .381043

● בקטמון הישנה, 3 בבק"א + זכויה ניה 350 מ"ר. "תוך מבבב" .717998 713038 (בל"ד)

● להשכרה מגרש רתום + בית בבבבה רים 666095" לא בשבת (7769)

● מגרש 440 + תבבבת הבבבבבם בגבעת השבבב, 57,000 דולר 636714

משרדים

● להבבת בבבה רחוב 3—2.5 חדרים 240994. 243758 (6936)

● בהזדמנות בבבה מבבב לבבבה בבבבבה ק"ק מבבבבב 816443 (6937)

● במרכז. 4.5 ק"ב לכל מבבה "רוח לד" 232742 .244808 (7048)

● במקום מבבבר מבבב 3 חדרים על צבבר תבבבה ובבבבה 711599 (7149) בערב

● משרד גדול להשכרה במרכז "קפלן־נכסים" .243971 (7307) 226461

● משרד 2 חדרים + טלפון ק"ק בתלפיות. 665015 .633271 (6855)

● בשכ"ת 110 מ"ר, בבבר הבבבבבה תלפיות, ק"ב 690564 (7376)

● חדר למשרד בשכ"ת בבבבה הבבבב במבבב מבבב 639632. 227878 (7453)

● ליד הבבבבת 5.5 חדרים, ק"ב, במבבבב 6 ק"ב, מבבבב 2.5 "מבבב קוצר ושות'" .247957 225588 (7544) (בל"ד)

● משרדים להשכרה בכל הגדלים בכל האיזורים בעיר "רונו" (7547) 222317/8/9

● בהזדמנות, 3 מבבבם + שני כבבה, מיידי, "רונו" 222317 (בל"ד)

● במרכז העיר משרד 5 חדרים במבבה מיידית 228536 .248550

מחסנים

● מחסן להשכרה כ־100 מ"ר בגבעת שאול מאזור התעשיה + גישה לרכב (6896) 522188 אריה

● בגבעת שאול בשכ"ת ק"ק גישה נוחה + טלפון + כח 533843 (6897)

● בשכ"ת חדר כבבבה בבבבבבם למחסן 694221 .637389 (7049)

● ארמון הבבבבה בבבבבה בבבן 390 מ"ר ק"ק 721150. 224824 (7520)

מכירות ושירותים

● מיפה ככבבה. כבבבה אבבבבבה מבבבבת כבבבה, בבבבה לבבבבה לבבבבה מבבבבבם 616479 קוד

● ציוד לבבבבבה בכבל. מיבבה, פרסה, גבבבבבם מבבב 242318 .64 (7440)

מציעים למכירה

● מוכר ביהוס מבבבבי כבבבה מבבבבבה, קוטג. 240438/9 (7555)

● מכירה בבירה עברית + אנגלית + הדפסה כשתי השפות למשרה מלאה. (7556) 244081

● המבלאי מערכות ממוספות. לאחר שירות צבאי לעבודה במפעל. (7557) 240438/9

● לבבר בבלבי בירושלים דרושה מבבבת בעברית אבגלית לחצי משרה. בעלת ידע בבבבה במבבר תבלרים. (7553) 661480

● לבבבבי ירושלים כלים במשק לקייטבה 31/5/3 .27/3. 222793. (7559) 224974

● תופרת מנוסה למכרה מלאה 234560" בבקה, 711384 בערב (7560)

● איש אחזקה עצמאי + סבבר לעבודה מכניה בבבבבים 724514" (7561) 04

או.אר.אס.

● רחי אבן ישראל 5, טל: 242152/9

● רוב אבבבן בבבבה סה. בבבבה תבבבבם טובים למתאימים

● פבבבבבת הבבבל/מבבבבת מבבבה לעבודה ובבבת במפעל יבבר ידע

● מבבר מבבבבה לעבודות הרכבה מתעשיה מבבבבת

● מבבר כיב של מבבבת מבבבה — שכר גבוה + הבבבת + ארוחות

● צבע, רסם מבבבה + שכר גבוה בבבבבר

● חרם ברסם קונבבבבלי/מיגא.בר. תבבים מבבבם למבבבר המבבבם

● תופרות לעבודה בתעשיה

● נגרים מעולים בעלי ידע בבנייה מטבחים

● בחורים לעבודות שונות בתעשיה כולל עבודה פיזית משרה קבועה

● בנות לעבודת ייצור בתעשיה/עבודת אריזה

● עבודות נקיון למפעל גדול הסעות + ארוחות תנאים טובים

● מזכירה רפואית למשרה מלאה במרכז העיר – עיבוד תמלילים וגישה חיובית ללקוחות

● מבבבת לבבה בבבל הבבבה לשעות 14.00—20.00

● מנהלת משרד העובד בתחום השיווק כולל הדפסה וידיעת אנגלית טובה

● מזכירה בכירה דו־לשונית/ניהול משרד כולל עיבוד תמלילים

● מבבבבת תבלרים מבבבה על תוכנת ארב הורינסוגים אבבבי שפת סבבבת

● קלדנית, מבבבים מבבבה על תוכנת סי.אס.. שכר גבוה

● רשם מבבבבם מבבבה למשרה מלאה + רשם לחצי משרה

● מבבבית מבבבה עבבבת־אבגלית אבבבי פבבבבם/בלוש בבבבע שכר גבוה

● המבבבת 5 ק"א טלפון: 757231

תיגבור

● רחי שמאי 12 בבבבה א', סבבה ה', 240438/9 דרושים:

● מזכירה בכירה עברית ועבר־ית/אנגלית/עיבוד תמלילים למשרה מלאה. (7526) 240438/9

● מכבבבת תבלרים עברית ועבר־ית + אנגלית ברמה גבוהה. (7527) 240438/9

● ככבבבה לבבבב ק"ק 530 מבבבבבה + גישה מיל+ידע בהגישה 16:30"08:00 (7528) 244081

● מבבבה + נסיון בהבבבה עבולה בבבבבה (7529) 244081

● כרכר קונבבבבלי, נסיון לעבודה במשמרות (7530) 240439

● מבבבר כיב בתחום הבבבבה + נסיון (7531) 248459

● חרט/כרסם + נסיון לעבודה במשמרות, שכר גבוה למתאימים (7532) 248438

● מבר בייביש מקצועי מבבבבת מבל־כבת (7533) 240438/9

● הבר/מבבר + נגרה, 5 ימים במבבל (7534) 240438/9

אביב

● ההבבלת 3. ק"א 249619 02"228238 דרושים:

● קונדיטורים/עוזרי קונדיטורים (6988)

● מבבבב אלקטרוניקה להרכבת מכבבת אבבבבבם (6989)

● מבבבר בבבבת כבבבה (6990)

● מבבבבה קוקה (7514)

● עובדי ייצור לבבבבן (7515)

● תופרת לבבבבם כבבבם (7516)

● הדברה מבבבה + המלתת (7517)

● עוזר כבבה (7518)

● בבבם ליבבבבי מבבבה (7751)

● מבבבת תבלרים אינטבבבן (7752)

● הפקיד מבבבבם (7753)

● עוכרי אלומיניום (7754)

● אחיות הבבם מוסמכים (7755)

● עוכרי ייצור (7756)

ביקוש עבודה

● פקידה חשבונות גבוה מקצועית בעבודה 723612 בערב (6928)

● תבלרנית, הדפסה תורגומים, עברית אבגלית, גרמנית, מקבלת עבודה בבביה 788669 (6874)

● מקבלת עבודות הדפסה על מעבד תמלילים איי. בי. אם. 766227 (6976)

● קבלן בניין ושיפוצים ותיק, רשום ברשם הקבלנים. 532485 (2247)

● בנך מקצועי תכנות, אחזקה "יבבר בבבבב בבוהה 841283 (7410)

עסקים

● למכירה בקבית מספרה מפוארה מבבבה הציוד למכירה (7767)227719

● למכירה בוטיק פעיל במרכז בשכ"ת + מבבבן בעבודה 341567. (7768) 761117 בבית

● מסעדה פעיל מרכז לבבור הקבה מבבר שוק ארצי למבבר מבבבם חזבי לבבבבה. הלוים וילדים (7614) 246206/7

● דרוש שותף פעיל במבבה לעבודת אלומיניום 638721 .854036 (7615)

● חנות המבבבם "מוקי" להשכרה לרבבבם בבבבה מבבבם במקום (7678)

● דרושה סבבבבת לבבירות אבבבבה לאבבבבה הבבבבם בבבבת מבבבה. יבוא מבבבבה יבבר מבבבה. ת"ד 61351 תל־אביב .35207 (7679)

● מציאה מבבב בל"ב לבבבבים/ צעצועים (7688) 383607 וביבת 1,500

● למכירה מפעל לייצור המוק בבבבר ממן קפאים 385017 (7451)

● למכירה גן הלוסת גג לרבבבם בבבה, סלפון 720481 (6850)

● רוחה שותף סבבבבר למבבבה תרבה תכבבבבת והבבבם (כבבבבבה) רח' אבבבבבה 42 קריית־יובל (6916)

● רוחה סבבב לבבבבה יוקרתית + נסיון + הבקבבה 15,000 דולר ת"ד 3714, ירושלים 91036 (6960)

● למכירה ציוד להנות פלאפל ובבבבבים בבבב 283857" בבל (6929)

● דרושה בות להשכרה. כ־50 מ"ר, לבבבן בבבבי הבבבבה, רצוי מבבבבבה/בבל (6984) "863350 .867345

● "פרסום שכאיר – הפרסום של כל העיר" מתקבלות מודעות לעיתון כל העיר, הרשות הצעיר, אשכרות ותכלום בזייה וכישראבה. טלפון 5 כני ביון. 223342 שירות 24 שעות ביממה (7046)

● להשכרה 120 מ"ר בקומת מרתף במרכז העיר לפיסים בבבבי/מבבבי (2047) 222913

● בבבבב 2 הבבבת לבבירה מיידי, "הוכך מבבבבה" .638851 (7099) 662175

● כי תלוקה בלימת רוחום בבחום לבבבבם בלבד. 768017 (7180)

● למכירה בבי אמר חלוקת בן הבנבה מבבבבה — רבב מבבב 931081 (7250) מבל

● למכירה בבריה + ציוד במצב מבוין – הבלה + מבבבן 722042 (7349)

● מבבבה בירושלים, קבבבב לבבבב בבל"ב 638017 (7365)

● בשבבבן בבבבים קפמים בירושלים מבבבבבה, ללא תיווך .865350 (7394) 867345

כאן הדרום

אזור הדרום

דירות למכירה

מציעים למכירה

פורד

פיאט

פיזו

רנו

סטוריות

הצעות עבודה

שחרות ומספלות

ביקוש עבודה

עסקים

מעסיקים

חקלאות

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

שכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

אאודי

אופל

דלתה

סובארו

פולקסוואגן

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי למשכנתאות

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, להשקיע או להרחיב את הדירה
לפרטים:

דרוש

איש שיווק

בעל נסיון רב
בהפעלת צוות
של 5—4 מקדמי מכירות
מענף המזון
המשקאות או הסיגריות.

★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
★ רשיון נהיגה הכרחי
★ עבודה ומגורים בתל־אביב וכרוכה בנסיעות ברחבי הארץ

על המעוניינים לפנות בכתב יד בציון פרטי נסיון ודרישות שכר לת"ד 587 ירושלים מיקוד: 91004.

— סודיות מובטחת —

אקדמאים!

תעסוקה בארה"ב וקנדה
קשר ישיר עם אלפי מעסיקים

I.M.C הדרך האופטימלית להעסקה בחו"ל
נפתחה ההרשמה לשנת 1988

לאקדמאים בתחומי ה:
אוירונאוטיקה, אלקטרוניקה, מחשבים, חשמל, תעשיה וניהול, כימיה ופיזיקה

לפרטים טל' 293001, 03-280263
רח' מיכל 11 א', תל־אביב

גיתם

גיתם מערכות תדמית בע"מ

דרוש/ה

ביצועיסט/ית מנוסה

יפנו אך ורק מועמדים מהשורה הראשונה.
בעלי נסיון עשיר ומגוון (4 שנים לפחות) ונתוני השכלה מתאימים.
לקביעת ראיון נא לפנות החל מיום ראשון לטלפון 03—250122.

– סודיות מובטחת –

קופת חולים הכללית

לסניפנו בת"א

דרוש/ה

★ פיזיותרפיסט/ית
בעל/ת נסיון של שנתיים לפחות למשרה חלקית.

★ טכנאי/ת רנטגן
למשרה חלקית בימים א'-ה' 13—8

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה למחלקת כ"א רחוב ארלוזורוב 100 תל־אביב

לאולפן לבגרות דרושים:

מורים

להכנת כיתות לבחינות בגרות בשעות הערב במקצועות: מתמטיקה, פיזיקה, אנגלית, תנ"ך, ספרות עברית ולשון.
רק מורים בעלי תעודת הוראה ונסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות:
תל־אביב: 03-5440618, ירושלים: 02-222340
חיפה: 04-641040, באר־שבע: 057-71690

דרוש

מחלק גלידה

על בסיס עצמאי לאזור אשקלון והסביבה
בפרטים: טל. 08-531577
לפנות לאבי

לחברת קוסמטיקה

דרושות

יועצות יופי

בעלות נסיון, מעל גיל 25
לאיזורים: רמת־גן, תל־אביב וסביבתה

טלפון בשעות הערב: 990735 לחנה

עיריית כפר סבא

מכרז משולב למישרה פנויה

של מנהל/ת המדור לטיפול בקשישים במחלקה לשרותים חברתיים

תאור התפקיד: אחראי לניהול השרותים העירוניים לקשישים; יזום ומפקח שרותים לקשישים; אחראי להפעלת צוות עובדים מקצועיים ...

מבוקש/ת

עובד/ת

לחצי משרה

שעות עבודה נוחות לתפקיד עוזר לקידום פרויקטים והשקעות בתחום הנדל"ן.
רצויה השכלה אקדמאית באחד מהתחומים הבאים: כלכלה, מינהל עסקים, הנדסת יזמה, הנדסה אזרחית.

את הבקשות בכתב יד יש להפנות לת.ד. 70 חולון מיקוד 58100

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת ההנגנון ת"ד 92 ים 91920

דרוש/ה

במחלקה להתחדשות השכונות ופתוח חברתי,
התפנתה משרה של

מנכ"ל/ית המחלקה

משרה פנויה מס' ח/302/88

דרישות המשרה:

1. השכלה אקדמאית מלאה – יועדפו בעלי השכלה בתחום מדעי־התברה לתכנון עירוני.
2. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
3. נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול גופים צבוריים גדולים או מערכות גדולות.
4. הכרת מערך יחסי ישראל – תפוצות.

תאריך אחרון להגשת מועמדות 15.3.88

פרסום ש.טל

למשרד הבטחון בת"א

דרושים

לתפקידי שמירה

1. סטודנטים

א. לעבודה גמישה המאפשרת לימודים
ב. יכולת להקדיש לפחות שני בקרים מדי שבוע וכיום אחד
ג. לאחר שרות צבאי מלא.
ד. בריאות תקינה.
ה. אפשרות של השתלבות במערכת עם סיום הלימודים ולא בתפקידי שמירה)

2. שומרים במשרה מלאה

א. עבודה קבועה בתנאי העסקה הולמים ותנאים סוציאליים
ב. לאחר שירות צבאי מלא
ג. בריאות תקינה.
ד. גילאים 25—45

ליצירת קשר ענו טלפון לטל: 03-219489 או כתבו לת.ד. 3347 בצירוף פרטים אישיים (מספר ת.ז., ש.א., כתה"ב, גיל, ארץ, שנת לידה, שנת עליה, כתובת ומספר טלפון).

– סודיות מובטחת –

רק פונים מתאימים יענו.

תנובה רחובות

דרושים/ות

מפיצי/ות תוצרת

כישורים דרושים:
★ רשיון נהיגה ג' ★ לאחר שרות צבאי
★ בריאות תקינה ★ 10 שנות לימוד לפחות
★ ידיעת חשבון ★ קריאה וכתיבה בעברית

המעוניינים יפנו לטלפון 08-487337 9—8

מוסד ממלכתי

מציע לך:

עבודה בטחונית יהודית בארץ ובחו"ל, שיש בה אתגר, עניין ועצמאות.
התקשרות לטווח ארוך.
הכשרה, התפתחות וקידום למתאימים.
השתייכות למסגרת המהווה בית ודרך־חיים, הדואגת לרווחת הפרט ומשפחתו.

דורש ממך:

שליטה בשפות מערב אירופאיות ברמה של שפת אם או הקרובה לרמה זו.
נכונות להשקעה ועבודה מאומצת.
יכולת שכנוע והבנה ביחסי־אנוש.
כושר החלטה ותפקוד במצבים משתנים.
השכלה תיכונית (עדיפות לאקדמאים).

מועמדים לאחר שרות צבאי, עד גיל 40, במצב בריאות תקין, העונים לדרישות יפנו טלפונית 294214 בין השעות 08.00—17.00 או בכתב ת.ד. 3347 תל־אביב מיקוד 61333, בצרוף קורות חיים ותרגום אישי מלא, כתובת וטלפון, תאריך וארץ לידה, תעודת זהות ומספר אישי בצה"ל.

רק מועמדים מתאימים יענו

– סודיות מובטחת –

העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

לא מכרת לא שלמת
רק בלוח העיר
קבלת מודעות
מ־8.00־10.00
03־371261

דירות למכירה

תל־אביב

גוש דן

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

דירות גן

וילות ובתים

תיווך גבי את רפי
סירקין 19 גבעתיים
03־739931
03־722236

בגבעתיים, בבורוכוב ובארלוזורוב היוקרתיים: 3, 4, 5, 6 + דירות־גג בבניה.

להשכרה בשכונת הילל קוטג' חדש. שיא הפאר. מיידי.

בבני ברק קוטג' 5 מפואר יוקרתי השקעה הזדמנות נדירה.

ברמת גן דו־משפחתי, שקט ומרכזי, מסודר קומפלט, אפשרות לשינויים.

בגבעתיים, כנטהאוז: סופר מפואר ומושקע, נוף משגע לים, ק"ג (בלוי).

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

טוביה לשם
רח' הרצל
סוקולוב 1 ת"א
03־481387

בשיכון הצמרות — למכירה — בית 4 חדרים, מגרש $240,000 .639 דונם.

בשבזון — למכירה — וילה, 1,300 דונם, במרכז, שקט. $450,000

בשבזון — להשכרה — לשני תיים, וילה, חצר מטופחת + טלפון. מיידי.

בשבזון — למכירה — וילה מפוארת, 5 דונם, 8 חדרים. מיידי.

בצהלה — למכירה — וילה, חד־קומתית, יחידות מגורים. נפרדת. $450,000

בצהלה — למכירה — וילה, 6 חדרים, מושקעת, פנוי במיש. $480,000

"תיווך לוי"
יסוד המעלה 38 ת"א
03־372670

דרושות דירות: להשכרה — למכירה, ללקוחות רציניים ללא עמלה

בתחנה המרכזית: 3 קיק 32,000, 26,000 — 2 קיק, 17,000 — 1 קיק

משרדים בגדלים שונים בתחנה המרכזית 2 ותוו בנגב + טלפון — 300

אולמות — מבני תעשייה למשכיר בשכלה בתחנה המרכזית. 100 מ"ר קיק + כוח + טלפון

תיווך "לוי" — מקבל הזמנות: דירות — אולמות עסקים — משרדים

הלוואות רוכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תשורות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
תל־אביב
בוטיפורי 31
03־202444

הלוואות רוכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תשורות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
פתח־תקוה
רח' רוטשילד 76
03־9223422

"לא מכרת לא שלמת"
קבלת מודעות
בלוח העיר
לבעלי כרטיסי אשראי בטל:
290697
293648

אילן וקסלר
תיווך והשקעות
03־259796

להשכרה בתל־אביב: מבנה משרדים 800 מ"ר לטווח ארוך

למכירה בתל־אביב תפוסים למגורים ומסחרי במרכז ודרום תל־אביב

וילה: ברמת־גן 160 מ"ר מגרש 900 420.000 דולר

וילה בסביון 160 מ"ר מגרש 2.5 דונם 400.00

וילה בצהלה 200 מ"ר מגרש 900 460.000 דולר

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה
לפרטים: החשמונאים 123
03־5614081־6

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה
לפרטים: ביאליק 12 ר"ג
03־781644
הוברבצין 29 פ"ת
03־904703

קידמה
אלפי דירות למכירה בגוש דן ללא דמי תיווך!!!
מחפש דירה!!!
הכתב לנו בטלפון את פרטי הדירה שאתה מחפש (אזור, חדרים, תקציב...) ואנו נשלח לביתך דו"ח מחשב עדכני ומפורט של הדירות המתאימות לדרישותיך.
מחיר מבצע 30 ש"ח בלבד (בכרטיס אשראי בטלפון). ללא דמי תיווך!
מוכר דירה!!!
התקשר לנו בטלפון את פרטי דירתך ואנו נפרסם אותה בכל המערכות...
עובר דירה!!!
התקשר לשירותנו וקבל לביתך חינם את "משנה מקום..." הירחון לעוברים דירה.
הצטרף לקידמה בשוק הדירות!
03־5449973־4

איזור השרון

4 חדרים ויותר

הלוואות רוכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תשורות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
הרצליה
רח' בן גוריון 2
052־544111

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה
לפרטים: סוקולוב 11 הרצליה
052־88017

בכפר־סבא בבניה במרכזי טובלות ביוקר דירות 4־5 מפוארות ופנטהאוז דו קומתי.
052־23051
052־34093

ויצמן 85 כ"ס
052־32343
052־449482
85

בכפר סבא קוטג' 7 חדרים מקום יוקרתי $230.000

4 חדשה באיזור שקט ק"ב +מעלית $85.000

בהזדמנות 3 ק"ב + מעלית 90 מ"ר $58.000

בבנייה פנטהאוז במקום טוב כניסה תוך 10 חודשים

3½ בארלוזורוב, ק"ב בלי. פיטר גמיש $78000

חולון ובת־ים

קונים זהב מהציבור
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 43 ת"א
ZAMLER
טל: 03־235924

הלוואות רוכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תשורות זכאות
בבנק לאומי
למשכנתאות
בת־ים
שד' העצמאות 67
03־585066

שעוריעזר
פרטיים או בקבוצות
בכל המקצועות והרמות
כולל הכנה לבגרות
03־257624
02־666875
052־541474

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה
לפרטים: שד' קוגל 25 חולון 03־881471־2
העצמאות 64 בת־ים
03־587924

יש מקום לדרישות שלך
נווה ארזים חולון.

לבחירתך:
★ דירות 3 חדרים עם אפשרות הרחבה
★ דירות מרווחות 4 חדרים
★ דירות דרקומתיות 5 חדרים עם מרפסת גג.

משרד מכירות באתר:
רח' פרופ' שור, פינת רח' יעבץ,
פתוח ימי א'־ה': 09.30־19.00 (רצוף);
יום ו': 09.30־13.00; ובשבתות: 11.00־14.00.
פלא־פון: 050־26009

נווה ארזים חולון

יובל גד בע"מ
זה קו השקילך

ניהול מכירות תומסה

صكنا من الاهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי למשכנתאות
ראשון לציון
רח' הרצל 65
03-9682246

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

בהלוואה מבנק טפחות
אתה יכול לקנות, לבנות, לשפץ או להרחיב את הדירה
03-948844
08-451861

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

נתניה

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק לאומי למשכנתאות
נתניה
053-611577

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אוסטין

אלפא רומאו

אינוצנטי

אמריקאיות

ב.מ.וו.

פרסום משולב למכרזים

מכרז

מוצע בזה למכירה בתים מקצועיים ומרצפות במושב סגולה

על המעוניינים יש להגיש הצעותיהם בכתב יד למזכירות מושב סגולה ד.נ. לכיש צפון מיקוד 79435

את ההצעות ניתן להגיש עד לתאריך 25.3.88

בדבר פרטים נוספים ניתן לפנות בטל: 08-582838 ליעל

מרכז תנובה – אגף המשק

מעמיד למכירה רכב פרטי ומסחרי משומש כדלקמן:

מספר סידורי	מספר רישוי	שנת ייצור	תאור הרכב בסוג תוצר ודגם	הערות
1	52-859-81	1981	סוברו דו שמשי אבבק 1300	לאחר תאונה
2	52-861-81	1981	סוברו דו שמשי אבבק 1300	לאחר תאונה + מזגן
3	44-452-81	1981	סוברו דו שמשי אבבק 1300	בבעלות פרי תנובה
4	12-956-82	1982	דייטסו דו שרד 1000	
5	37-964-83	1983	דייטסו דו שרד 1000	בבעלות פרי תנובה
6	34-490-84	1984	פורד סיירה אוטו 1600	+ מזגן
7	59-840-84	1984	פורד סיירה אוטו 1600	+ מזגן
8	36-477-85	1985	אודי 80 1600	+ מזגן והגה כח
9	59-305-81	1981	סוברו טנדר 1600	לאחר תאונה

לתשומת לב המעוניינים בקניה

המעוניינים יוכלו לראות את הרכב החל מתאריך 29.2.1988 ועד 7.3.1988 משעה 09.00 עד 14.00 בחניון המגדל ברוך דניאל פריש מס' 3 פינת דובנוב תל-אביב פרט ליום שישי 4.3.1988 החניון והמשרדים יהיו סגורים.

פרטים אפשר לקבל במרכז תנובה מחלקת תחבורה קומה 5 חדר 521 אצל הה' חיים בן אנוש.

את ההצעות יש להגיש עד יום ג' 8.3.198 שעה 12.00 במעטפות סגורות מיוחדות הנימצאות במרכז תנובה תל-אביב רח' דניאל פריש 3 פינת דובנוב קומה 5 במזכירות אגף המשק.

יש לצרף להצעה המתאימה בקאית או ערבות בשיעור 10% מערך ההצעה. ציוד נוסף בנין רדיו. מזגן וכד' אינו כלול בהצעה וחייב בתשלום. א. עבור רדיו – 50 ש"ח ב. עבור מזגן – 500 ש"ח

אין הקונה רשאי לתבוע כל תוספת או החלפת חלק מחלקי כל הרכבים העומדים למכירה, לאחר שנימצא מתאים לרכישה.

לא תתקבל כל תביעה מצד הקונים לגבי תקינותם ומצבם הטכני (מכני) של הרכבים.

בהתאם לחוק ניגבה מהקונה מס ערך מוסף עבור הרכבים שחל עליהם מס.

את הרכב אפשר יהיה לקבל רק לאחר העברת הבעלות. דמי העברה יחולו על הקונה.

תשלום והוצאת הרכב מהחניון תוך שבוע (7 ימים) מתאריך ההודעה על הזכיה, לאחר המועד הנ"ל יחוייב הזוכה בריבית והצמדה.

אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה או הזולה או כל שהוא.

נא לציין בהצעה בכתב יד ברור (רצוי במכונת כתיבה) את שם המשפחה, שם פרטי, תעודת זהות, כתובת וטלפון בבית ובעבודה.

מרכז תנובה, אגף המשק

ג'יפים

● סוזוקי אורך חדש 1987 ראשונה 03-761456 ק"מ 11.000

דייהטסו

הילמן

וולוו

טאאב

סובארו

וקסהול

מלבס

לנציה

דלתה

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

סוזוקי

סוסיתא

פורד

פיאט

לא מכרת
לא שילמת
קבלת מודעות
לוח העיר
03 625015
5365759
עד חצות

AVIS
דהייטסו קורה 846
דייהטסו שרייד 1000 אוט + מזגן
אוטוביאנקי 1000 10 ע"ע
סיאט אונו 60 1100 - מזגן
אוביה 1200 - מזגן
לנציה דלתא 1300 - מזגן
סיאט רונדה 1300 אוט - מזגן
פורד סיירה 1300 - מזגן
פורד סיירה 1800 אוט - מזגן
רכישה ללא מתווכים
100% אשראי

רוצה להרוויח
הרבה כסף ובקלות?
שלח 10 ש"ח בלבד (בשטר) בצירוף מעטפה ובול לת.ד. 48020 ת"א 61480 ותקבל פירוט בכתב

פרסום ביי
לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל' 03-219149
03-218713
נשמח
להשמע

חדש
בדיזנגוף
סנטר!!
קבלת מודעות ל"לוח העיר"
בתנאים
מיוחדים
אטרקציה
הפקות
טל
7517388
שער מס' 2
בקומה הלאומי

صكنا من الأهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

במשך ת"א גוש דן והשרון

לידיעת המפרסמים ב"לוח העיר"

מודעה באחריות / לא מכרת - לא שילמת

כללי פרסום

● "חודש פרסום" משמעו פרסום אותה מודעה 8 פעמים בתשלום בארבעה שבועות.

● המבצע חל על פרסום מודעות מילים (לא שטח) בלוח העיר בלבד ולגבי נכס או שירות. (להלן: נכס) המוצעים באזור ת"א גוש דן והשרון בלבד.

● אם בתום חודש פרסום ועד להגשת הבקשה להחזר כספי כאמור להלן לא נמכר הנכס בדרך כלשהיא זכאי המפרסם להחזר התשלום עבור המודעה או לפרסום חודש נוסף במקום ההחזר.

● מודעה בה הוצעו יותר מפריט אחד, ונמכר אחד מהם, לא יהא המפרסם זכאי להחזר.

● בקשות להחזר כספי או לפרסום חודש נוסף יתקבלו במשרדי הלוח ישירות (לא באמצעות משרדי פרסום) רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261 בימים א'-ד' בין השעות 8.00-15.00 ולא יאוחר משבועיים מתום חודש פרסום.

● בפנייתכם ללוח נא להצטייד במספר קוד המודעה ובמספר חשבון הבנק. ההחזר ייעשה באמצעות העברה לחשבון הלקוח.

מוכרים/ות

חרשים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

מזכירות

מכונאים / הרטאים

אחיות

גזירה ותפירה

סוכנים/ות

עובדי מוסך

יהלומים

דוגמניות צילום

דפוס

הנהלת חשבונות

ל"א.ו.ת.

דרושים/ות

★ חשמלאי תעשייתי מוסמך
★ כרסם
★ מחסנאי טכני
★ פועלי ייצור
★ CO₂ רתך
★ משחזן תעשייתי
★ מסגרים קוראי שרטוט
★ שומר
★ מכונאי רכב

תנאים מצויינים למתאימים/ות
03-371419
03-371465/70

הצעות עבודה

לפרוייקט גדול בפסח

דרושים:

סוכנים בת"א

עמלות גבוהות

פרטים:
02-632598
02-637038

זקוק דחוף למודעה?

מודכון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

מסחריות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

מודדים

פיז'ו

קיטן

רנו

מורות ומטפלות

מוסנאים

נגרים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

מורות וגננות

פקידים/ות

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

ל"א.ו.ת."

★ מזכירה אנגלית
★ מזכירה אנגלית עברית
★ כתבנית עברית אנגלית
★ מעבדות תמלילים
★ פקידה פנסיונרית
★ מפעילת טלקס אנגלית

03-371465, 70

מקדמי מכירות

עסקים

אילן וקסלר
חוץ והשקעות
03-259796

יש רק סינית 1 עם 8 טבחים נודעים מהונג־קונג והם לרשותך עם מטעמים שאין כמוהם:
* דים־סאם
* שרימפס דיאמונט
* ספר־ריבס ברוטב תפוזים
* סטייק סיני
* ברווזי שרימפס בבננה
* ועוד ועוד
בסקאלה - מול היכל התרבות
מרמורק 10 ת"א
227424, 225007

משרדים

אולמות

חנויות

מגרשים

הלוואות

הלוואות
לכל מטרה
052-540197

חקלאות

בתי מלאכה

מחסנים

מכירות ושירותים

בתי אבות

מציעים למכירה

מבני תעשייה

מוצרי חשמל

צילום

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלגזות ושינוע

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

ריפוי והדרכה

בריאות

לטם

ניקוי ופוליש

נופש וקיט

שיפוצים

אותיות דביקות

קבלת מודעות
ללוח העיר
מ־8.00 - 20.00
פרסום פון
אשראי מיוחד !!!
03-738707 03-735588/9

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ספרים

מערכת סטריאו

כלי נגינה

רהיטים

ארונות אמבטיה ואביזרים באיכות גבוהה במחירי הפתעה! מטבחי דלתא 03-242617 בני יהודה 122 ת"א

חיות בית

רוצים לקנות

מזגני אויר

וידאו

ציפוי אמבטיות

מחשב

חימום והסקה

שיעור

אמנות

אסטרולוגיה

גרפולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלויזיות

מדיחי כלים

סירות

אבדה

שידוכים

בן־זוג

בת־זוג

חוגים

הכרות

קח תו חצי חינם

הלוח הבטוח חיפה והצפון

דירות למכירה

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

בהלוואה מבנק טפחות אתה יכול לקנות. לבנות. לשפץ או להרחיב את הדירה

לפרטים:
* מרכז מסחרי ד רח' מ.ת. שפירא אשדוד 08-552335
* מצדה מרכז הנגב ב"ש 057-76183
* שד' הרצל 65 רמלה 08-230939

הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תשלות זכאות
בבנק לאומי למשכנתאות
אשדוד מרכז מסחרי א' 08-525111

2—2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

דמ"פ

קריות

גליל

נצרת

צריך לפרסם מכרז?

פרסום משולב למכרזים

4 מודעות במחיר של מודעה אחת

השיטה היעילה ביותר והזולה ביותר לפרסום מודעות מכרזים.

עד היום, כאשר פרסמת מודעת מכרז ורצית להגיע למספר הקוראים הגדול ביותר - נאלצת לפרסם בשני עתונים לפחות. אם פרסמת ביום ו', למשל, מודעה אחת בעתונים "מעריב" ו"ידיעות אחרונות" המודעה עלתה (במיקום עדיף) 161–181 ש"ח לכל אינץ'.
בשיטה החדשה, שיטת "הפרסום המשולב", כל מודעה מתפרסת ב-4 עתונים, אתה מגיע להרבה יותר קוראים ומשלם פחות מחצי מחיר! רק 75 ש"ח לאינץ' לכל 4 המודעות!!!

שיטת ה"פרסום המשולב" מגיעה למספר הקוראים הגדול במדינה

בשיטת "הפרסום המשולב" מודעת המכרז שלך תתפרסם במדור מיוחד למכרזים ותגיע ליותר קוראים.
תוכל לבחור בין שני שילובי פרסום:

פרסום משולב

המכרז שלך יתפרסם במדור מיוחד בעתונים "העיר", "הארץ", "חדשות" ו"צומת השרון". "העיר" ו"צומת השרון" מגיעים ל-70%–80% מקוראי העתונים בגוש דן והשרון. "הארץ" מגיע לבעלי ההכנסה וההשכלה הגבוהה ו"חדשות" - לקוראים הצעירים של המדינה.

בסך הכל אתה מגיע ל-1,466,000 קוראים במחיר המפתיע של 75 ש"ח לאינץ'! פחות ממה שתשלם ב"מעריב" או ב"ידיעות אחרונות".

פרסום משולב גמבו

המכרז שלך יתפרסם בעתונים הארציים "הארץ" ו"חדשות" ובנוסף - בכל המקומונים של רשת "הארץ": "העיר", "צומת השרון", "ערים", "כל העיר", "הד-הקריות", "כלבו", "צפון 1", "ידיעות הגליל", "כאן דרום" ו"חדשות מעיה חודדה".
בסך הכל אתה מגיע ל-2,264,000 קוראים במחיר המפתיע של 140 ש"ח לאינץ'!
אתה מגיע למספר הקוראים הגדול במדינה במחיר זהה לפרסום מודעה אחת ב"ידיעות אחרונות". בדוק והשווה.
שיטת ה"פרסום המשולב" למכרזים עובדת בשבילך ביעילות רבה יותר ועולה לך פחות. לכן, מעכשיו כדאי לך יותר לפרסם את המכרזים שלך בשיטת ה"פרסום המשולב".

מכרזים דחופים

אם דחוף לך לפרסם באחד מימי השבוע, תוכל לעשות זאת ב"הארץ" וב"חדשות" ואנו נשלים את הפרסום ביום שישי עפ"י בקשתך בעיתונים המקומיים.

איך מזמינים מודעת פרסום משולב למכרזים?

פשוט מאד. צלצל לכל אחד ממשרדי הפרסום בישראל או למשרד הראשי של "לוח העיר" טל: 03-371261

פרסום משולב למכרזים - זה עובד!

דחפון

שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

המשך חיפה

הצעות עבודה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אינוצנטי

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

וולוו

סובארו

ביקוש עבודה

עסקים

וידאו

יד שניה

חיות בית

מכירות

עתודות ומפעלות

סוסיתא

סימאורן

מונדיס

פולקסוואגן

מסחריות

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

למשרד פרסום בראשל"צ
דרושה
גרפיקאית
מנוסה
03-946088

דרוש
בעל ניסיון
וחוש טכני לעבודה
בתחום שיפוצי מבנים
תנאים טובים למתאימים
04-229523

גרפיקאית
לסטודיו דינאמי לגרפיקה
דרושה גרפיקאית בעלת מעוף
ויצירתית ל-5 ימי עבודה.
טל. 04-667661

דרושה
מזכירה/קלדנית
למשרד רואי חשבון
לפנות ת.ד. 902 חיפה
34807

למוסד ציבורי בקריות
דרוש
כורך
רצוי פנסיונר
לפנות בכתב
בצירוף קורות חיים
לת.ד. 128 חיפה

למשרד תכנון אדריכלי
דרושה:
הנדסאית אדריכלות
נסיון של 3 שנים לפחות
בתוכניות עבודה
טלפון 04-337561

למלון מול שדרות הנשיא 101 בחיפה
דרושים:
* מנהל קפיטריה מנוסה
* פקידת הזמנות מנוסה
* פקיד קבלה
לפנות למחלקת כוח אדם

A.R. שרותי כח אדם
04-705954
דחוף לעבודה מיידית!
* מפעילים ועובדי ייצור
לעבודת משמרות ולעבודת בוקר
* מסגרים
3 שנות נסיון לפחות במפעל מסודר, תנאי שכר טובים
* קלדניות
וורדמיל, השבשבת ידע בהכנה לחצי משרה ולמשרה מלאה תנאים טובים למתאימה
* מנהל חשבונות
סוג 2-3 ידע בעבודות מחשב למשרה מלאה
* עוזרי מסגרים
לעבודה במפעל מסודר, תנאים מצויינים למתאימים

דרוש
מורה למכונאות
בהיקף משרה מלאה
טלפון: 02-418402
(ביה"ס)
02-528872 (שלמה)
02-829534 (יואש)

לסניף אלקטרוניקה
דרוש/ה
מקדם/ת מכירות
ליום מלא בשקם אשדוד
טל: 08-533114 לעמרם

למשרד ישפה-טליס מהנדסים
דרושה
שרטטת מיזוג אויר
עם נסיון
5 ימים בשבוע
03-5447644

בלוך דרוש
דפס מקצועי להמדה
תנאים טובים למתאים
08-233666, 233250

דרושה
כתבנית מנוסה
לסדר צילום קומפ"אדים
עברית + אנגלית
02-523668

לחברת פרסום
דרושים/ות
סוכנים/ות לפרוייקט מצלח
תנאים טובים
טל. 02-523668

לחברת מחשבים
דרוש/ה
בעל/ת רקע ב-PC
לעבודת הדרכה
במשרה מלאה
טלפון:
02-224818
02-227850

למכירת תכשיטים מבית לבית
דרושות
בחורות, בעלות בטחון עצמי וכושר מכירה
התכשיטים מעוטרים בפרחים אמיתיים, המיובאים בלעדית מהולנד.
העבודה בשעות הערב למתאימות
הכנסה טובה
לפרטים טלפון
02-381930 (ליהודה)

למפעל בראשל"צ
* מנהל/ת מתפרה
* תופרות מקצועיות
טל: 03-9664447

לבית הספר המקיף ע"ש משה שרת בנצרת עלית
דרושה
ספרנ/ית
לניהול ספריית בית הספר
כשורים נדרשים:
בוגר/ת לימודי ספרנות, נסיון קודם רצוי.
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות בית הספר
דרך דבורה 2
נצרת עלית
טלפונים:
06-555414
06-570746

דרושים למפעל תעשייתי
שרטט/ת מכונות
עם ניסיון
לפנות בכתב לת.ד 2195
מיקוד 18101 עפולה
סודיות מובטחת

לחברת יבוא ושיווק אלקטרוניקה בידורית
דרוש
טכנאי
בעל ותק ונסיון, שכר בסביבות איזור השרון
052-546470, 052-546496

למשרד נסיעות
דרוש/ה
פקיד/ת נסיעות
כישורים: תעודת מורשה / מומחה, נסיון רב בשיחות לקוחות מסחריים
נא לפנות לטל' 04-673163 או 04-670545

למכון רפואי
דרוש
רופא משפחה — פנימי
ל-3 שעות בבוקר / בערב
04-258530

לרשת שיווק ארצית בענף תכשיטי האפנה
דרושים
מנהלי איזורים עצמאים
השקעה קטנה.
הכנסה גבוהה
02-222969

למכון רפואי
דרושה
אחות – טכנאית
לביצוע ארגומטריה
לשעות הבוקר
04-258530

בית ספר תיכון עירוני מקיף קרית חיים
דרוש/ה
מורה מנוסה למתמטיקה
לעבודה מיידית
נא לפנות למזכירות ביה"ס
רחוב הגדוד העברי 48 קרית חיים
04-722443, 04-740228/9

דרושים:
טכנאי ו/או הנדסאי מכונות
עם נסיון בתיקוני טרקטורים ו/או מנוע דיזל
בעבודה 04-740610, 04-723236 בערב

אילן – ארגון ישראלי לילדים נכים
דרושים
עובדים
לקורס מטפלים/ות בנכים ולעבודה במעון לנכים ב"ים
משך הלימודים: 2 ימים בשבוע במשך כשנה. הלימודים יקנו תעודת מטפל מוסמך ויכללו אספקטים פסיכולוגיים ורפואיים של הנכויות. במהלך הקורס ישובצו התלמידים בעבודה במעון.
יתקבלו בעלי לפחות 11 שנות לימוד. אחרי שרות צבאי.
המעונינים יפנו אל: מר שלמה אלישר בימים א'-ה': 08.00-15.00 וביום ו': 08.00-13.00 בטלפון 02-719081

אדם
מכון אדם לאיבחון ויעוץ במשאבי אנוש
לאחד מלקוחותינו גוף עסקי בהדרה
דרוש
חשב
הכשורים:
★ רואה חשבון מוסמך
★ בעל נסיון עסקי ומסחרי
★ יכולת עבודה עם מחשב
★ כושר אדמיניסטרטיבי
מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל מכון אדם, רח' דיזראלי 54 חיפה 34334
– מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד –

ברוסמן
SHARP
האגף למיכון משרדי
דרושים
לסניף ירושלים
נציגי מכירות
למיכון משרדי
בעלי ניסיון יפנו:
בטל' 02-534121 (גרשון)

לסופר קניון עיר שלם
דרוש
אחראי משמרת ערב
רצוי עם נסיון
טלפונים: 780521, 788064, 02-780758

דרוש
איש מכירות באיזור הצפון
למרכז הקונדיטוריה והמסבה בע"מ
לשיווק חומרי גלם, כלי עבודה בלעדיים
וכל הדרוש לקונדיטור והטבת במוסדות, בתי מלון, בתי הארחה, קיבוצים וכד'
רכב חובה
תנאים מעולים למתאים
פרטים נוספים בטל' 03-378828, 03-380388

לסוכנות ביטוח גדולה בחיפה
דרוש:
מנהל
הכשורים הדרושים:
* ניסיון רב בקבלת וברכישת עסקים.
* ידע בטיפול בתביעות.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 233 חיפה 31022
ולציין מס' טלפון להתקשרות.
– סודיות מובטחת –

לוז
חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגית השמש.
דרושים:
1. **מהנדס אזרחי לנהול פרוייקטים**
- 3-5 שנות נסיון בתכנון
- נסיון במבני תעשיה, יסודות, ניקוז, עבודות עפר
- שליטה מלאה באנגלית
- היכרות עם תקני ארה"ב – יתרון
2. **מהנדס ניסויים**
- מהנדס מכונות/מיכשור ובקרה
- ידע במיכשור מדידה במערכות מכניות ותרמיות
- 3 שנות נסיון מוכח במחלקות ניסוי/מעבדות ניסוי
3. **מזכירה דו-לשונית**
- שליטה מלאה באנגלית ועברית
- כולל נסות והדפסה
- השכלה אקדמאית
- נסיון במעבד תמלילים.
4. **מבקרי איכות בעלי נסיון בתעשיה**
5. **חרט/כרסם לבית מלאכה**
משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד.
מקום העבודה ירושלים
נא לשלוח קורות חיים בציון שם המשרה למחלקת משאבי אנוש – חברת לוז ת.ד. 7929 ירושלים 91079
– סודיות מובטחת –

למפעל תעשייתי באזור עכו
דרוש/ה
מנהל חשבונות
★ סוג 3-2 בהנה"ח
★ נסיון מוכח במפעל תעשייתי
★ נסיון בעבודה עם בנקים, יבוא יצוא, ספקים ומאאים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 4496 חיפה
(לציין ע"ג המעטפה עבור מס' 6814)

דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון בניהול אתר
לעבודה בעפולה
04-334638, 04-334186

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
מתכנת/ת
למשרה מלאה ובעלי הנתונים הבאים
★ בוגרי מדעי המחשב או מערכות מידע
★ רצוי נסיון בעבודה עם בסיסי נתונים ומהוללי ישומים בסביבת VAX או I.B.M
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים ומסמכים אל ת.ד. 4868 חיפה 31048
למשרה מס' 902

לברסל קאר מיזוג אוויר לרכב
דרושים:
מתקינים ו/או בוגרי חיל האוויר
במקצוע מכונאות מטוסים
04-703214, 04-703217

ליתפרוני מפעלי טקסטיל בע"מ
דרושה:
דוגמנית בית להלבשה תחתונה
מידה 38 גובה 1,70 מ.
לטל. 1-709510

לחברה העוסקת במכשור רפואי
דרוש
איש מכירות דינמי
נסיון מוכח במכירות, רכב חובה
טלפון 04-382822

לאורדן מתכת מפרץ חיפה
דרושים
מסגרים: בעלי נסיון
רתכים: בעלי נסיון ב-Co2
טכנאי/הנדסאי
המעוניינים יפנו לטלפון 04-740839

לאכסניית הנוער בחיפה
דרוש
קבלן מזון
פרטים בטלפון 04-532516
בין השעות: 8.00 — 14.00

לחברה בחיפה דרושה
פקידה/קלדנית
* סוג 2 בהנה"ח * נסיון בקלדנות
* ידע בסיסי באנגלית
ל-5 ימים בשבוע
נא לפנות הוול טיים א' לטל' 04-644363

לחברת אבטחה ארצית
דרוש
מפקח
נסיון מנהלי ופיקודי
רכב וטלפון חובה
לפנות בכתב-יד לת.ד. 3061 ירושלים
הפונים ייענו.
– סודיות מובטחת –

לחברה ממשלתית באזור טבריה
דרושה
מזכירה
כולל ידע בהדפסה בעברית
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון
לת.ד. 4496 חיפה 31044
(לציין ע"ג המעטפה 812)

לחברה לשיווק מוצרי קוסמטיקה
דרושים
סוכנים
עם רכב להפצת מוצר יחודי לוועדי עובדים
לפנות ליעקב סלפון — 04-238980
או נתיב חן 1 נווה שאנן, מאחורי הסופר ליד הדואר

לשכת ההוצאה לפועל – אשדוד
מכירה פומבית
ביום 8.3.88 בשעה 15.15
תתקיים מכירה פומבית
של סוברו טנדר שנת 1982.
את הרכב ניתן לראות במוסך ס.ה.ר.
אזור התעשייה הצפוני אשדוד.
בפרטים אפשר להתקשר לעו"ד בלק טל: 08-534899, 08-531336
המוציא לפועל
לשכת ההוצאה לפועל — אשדוד

בית המזגן
לסניפינו בחיפה דרושים:
טכנאי מיזוג אוויר
הכישורים הדרושים:
★ בוגר ביה"ס מקצועי (עדיפות לבסמ"ת)
★ נסיון (לאחר שרות צבאי)
★ בעל רשיון נהיגה (ג' יתרון)
תנאים טובים במיוחד למועמדים מתאימים
לפנות טל' 04-668471, 04-673154

לחברה קבלנית באיזור הצפון
דרוש:
מנהל עבודה
בעל תעודת הסמכה לעבודות גמר
העבודה באיזור הקריות
ניסיון 5 שנים לפחות
04-706378/9, 04-708504

בוא לעבוד בחברה טובה
לסניף **שופר-סל** חורב
שייפתח בקרוב במרכז אחוזה חיפה
דרושים:
★ סגן מנהל קומת כלי-בית ובינוד
★ ניסיון מעשי בענף ההלבשה ו/או כלי-בית
★ אוריינטציה שיווקית
★ כושר הנעת צוות עובדים
★ עובדי מחלקת בשר
★ עובדי/ות מעדניה
★ עובדי/ות קפיטריה
★ עובדי/ות מחלקת כלי-בית ובינוד
המעוניינים מתבקשים לפנות למר גל בנימין, סניף חורב, מרכז אחוזה, ביום ראשון 28.2.88, בין השעות: 10.00-14.00.
שופר-סל

פיברוניקס
שמרנו לך מקום טוב.
Purchase Order Clerk
Responsible for follow-up of purchase orders, including contact with suppliers in Israel and abroad, P.C. typing, filing, approval of supplier invoices, import documents and daily updating via computer.
Candidates should be well-organized, capable of working under pressure, and dynamic, with at least a high school education (higher education an asset).
Native English speakers with good knowledge of Hebrew are invited to apply.
(Position No 2031)
נא לפנות
בכתב בצרוף
קורות חיים ונסיון מקצועי
ובציון מספר המשרה אל:
פיברוניקס בע"מ - גיוס עובדים.
סוכנות דואר מת"מ חיפה 31905.
סודיות מובטחת.
פיברוניקס בע"מ
תקשורת סיבאופטית
הצטרף אלינו. שמרנו לך מקום טוב.

صكنا من الاهل

הלוח הארצי הארץ חדשות

לחברת ספנות בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות
* שליטה בעברית ואנגלית הכרחית
* רצוי נסיון בספנות
מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם בכתב
לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2296 (מיקוד 31040)

מילר ושות'
מוסך מרצדס חיפה
דרושים:
בוחן רכב יועץ שירות
תעודת הסמכה לניהול מוסך + אנגלית
בוחן רכב יועץ שירות
תעודת הסמכה לניהול מוסך
רשיון נהיגת אוטובוס + אנגלית
מכונאי לחדר שיפוצים
נסיון של 8 שנים שלב 3 + אנגלית
נא לפנות לטל. 04-644059,
04-670630 לבועז.

למפעל תעשיתי במגדל העמק
דרוש
טכנאי / הנדסאי יצור
למחלקת הנדסת יצור
אחראי בקביעת שיטות עבודה, נורמות ופרמיות במחלקת האריזה עם נסיון מוכח בתעשיה בתפקיד דומה.
לפנות בכתב יד לת.ד. 91 מגדל העמק

לחברה תעשייתית בצפון
דרוש
הנדסאי חשמל
עם נסיון של לפחות 5 שנים
בעבודות אחזקה של מתקני מתח גבוה,
פקוח על עבודה וניהול צוותות עובדים
מקום המגורים — טבריה והסביבה.
למועמד המתאים יינתנו תנאים טובים
הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 610
נצרת עלית מיקוד — 17105

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית דרושים/ות
★ **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה** + 5 שנות נסיון ומעלה בתעשיה + רקע בשיווק, לסיוע טכני.
★ **מכונאי אחזקה** בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי + נסיון רב בתיקוני ציוד יצרני ואחזקתו, לאזור פ"ת
★ **מכונאי רכב** מנוסה, לעבודה באזור פ"ת־ב"ב
★ **מכונאי אחזקה** למכונות בכנה + ידע בפנאומטיקה וחשמל, לאזור אשדוד
★ **מפעילי C.N.C.** מנוסים, לעבודה בת"א ובלוד.
★ **רתכי חשמל/שריון/ארגון/CO_2** + נסיון
★ **חרטים / כרסמים** + נסיון, פרפיל צבאי גבוה
★ **חשמלאי רכב** מנוסה, לעבודה בפ"ת
★ **צבעי מתכת** מנוסים + פרפיל צבאי גבוה
★ **שומרים** לאחר שרות צבאי, פרפיל צבאי גבוה, לעבודה במשמרות
★ **עובדי/ות ייצור** לאשדוד
★ **צבעי טקסטיל** למפעל בחולון
★ **עובדי/ות ייצור** למפעל טקסטיל

למחלקה המשרדית דרושים/ות
★ **מנה"ח עצמאי ומדופלם** נסיון בהנה"ח ממוחשבת
★ **מנה"ח סוג 3** נסיון בחברה תעשייתית, למשרה מלאה בפ"ת.
★ **מזכירות** עברית/עברית־אנגלית מנוסות, למשרות מלאות ומפוצלות
★ **קלדניות** מנוסות לעבודת משמרות בכפרשמריהו
★ **פקידת ייבוא** מנוסה, אנגלית ברמה ט"מ
★ **פקידה** בוגרת תיכון + הדפסות, אנגלית ברמה תיכונית, למשרה חלקית ברמת אביב.
★ **מרכזניות** תדקס מנוסות, עדיפות ליוצאות צה"ל — צפטיות.
★ **טלקסיסטית** אנגלית מנוסה, למשרה מלאה בהרצליה.
★ **תמלילניות** ע/ע"א מנוסות.
★ **מזכירה רפואית** + נסיון בתרופות ובציוד רפואי, למשרה חלקית בת"א

משרות קבועות, תנאים מצויינים, ארוחות והסעות
תל־אביב, דיזנגוף 158, טל. 03-5449848
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901
רחובות, הרצל 185, טל. 08-465277
חיפה, הרצל 22, טל. 04-670825

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

בית חולים "אלישע"
הר־כרמל חיפה
לרגל התרחבות מכון הרנטגן
דרושה
טכנאית רנטגן
בדבר פרטים נא לפנות לאסתר
טל' 04-389121

עמקינה
למנהלת אזור הצפון
דרוש
עובד מחסן
להעמסת מוצרי החברה + עבודות כלליות.
• לאחר שרות צבאי
• תנאים טובים למתאים
לפנות לטל. 721832, 04-726633

למפעלי קדמני בע"מ
דרושה:
מזכירה לסמנכ"ל
בעלת ידע במזכירות, שליטה טובה בעברית.
שכר ותנאים טובים למתאימה. 5 ימי עבודה
לקביעת ראיון להתקשר 04-961185

הדר טבריה בע"מ
מחפשת
מזכירה בכירה
לתפקיד מזכירת החברה
כשורים נדרשים:
* השכלה תיכונית + ידיעת השפה האנגלית
* נסיון של 5 שנים לפחות
לפרטים נוספים נא לפנות למכבה טל' 06-792846-8

לסניפנו בחיפה דרושים:
מכונאי מטוסים
מכונאי אחזקה
נסיון בהידראוליקה ופניאומטיקה
מסגר מכני
קורא שרטוט טכני
חשמלאי תעשייה
מסגר/רתך
נסיון רב

העבודה שלך האתגר שלנו
רח' הרצליה 23, טלפון: 04-510575
אתגר

"אדם לשרות אדם"
ארגון גג לטיפול סיעודי
טיפול בבית ובבית חולים
לקשישים נכים ונסעדים
דרושים
אחים/יות, חובשים/ות, מטפלים/ות
מחוז ירושלים, רח' בן יהודה 34
(מגדל העיר, קומה 2)
פרטים במקום או בטלפון
03-5464815

DIRECTOR DE MARKETING LATINO AMERICA

EMPRESA ELECTRONICA DE GRAN ENVERGADURA AMPLIA. SUS ACTIVIDADES DE MARKETING Y REQUIERE UN DIRECOTR DE VENTAS EN SUDAMERIC

EL CARGO EXIJE VIAJES, A PARTIR DE SU BASE LATINOAMERICANA A OTROS PAISES DEL AEREA

REQUERIMIENTOS:
EDAD DE 30 A 40 ANOS.
CON INSTRUCCION ACADEMICA TECNICA. DE ORIQEN LATINOAMERICANO Y CON VASTOS CONOCIMIENTOS EN MATRIA FINANCIERA Y ECONOMICA.
PREFERENCIA PARA OFICIALES EGRESADOS DE TZAHAL.

FAVOR REMITIR CURRICULUM VITAE, INDICANDO NO DE TELEPONO PARA POSETRIOR CONTACTO A O.R.S.
P.O.B 5346, HAIFA, ISRAEL.
TEL: 04-664002, 663703, 671937.

Maquette Gpn
Leather Fashions
למפעלנו בכרמיאל
דרוש:
מכונאי למכונות תפירה
נסיון הכרחי
נא לפנות טלפונית 04-981257

למפעל תעשיות בירה - חולון
דרושים
מחלקי תוצרת
הכישורים:
– רישיון ג' (רצוי מעל 15 טון)
– 10 שנות לימוד לפחות
– 3 שנות ניסיון נוספות
– עבר ללא דופי
מועמדים מתאימים תושבי האיזור מתבקשים לפנות למחלקת כח אדם.
טמפו רח' המלאכה 9 אזור התעשיה חולון, מיום א' בשעה 09.00

לחברת ש.א.ש
דרושים
מאבטחים(ות)
למרכז מסחרי גדול בחיפה
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות טלפונית 04-642528

שרז
החברה שלך למימון רכב
להנהלת החשבונות
דרושה:
פקידה
לאחר שירות צבאי
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בהנהח"ש של כשנתיים
★ סוג 1;2 בהנהח"ש
★ ידע בעבודה על מחשב
בדבר פרטים נא להתקשר טלפונית לאתי 531311, 04-520451
שרז השקעות בע"מ R.Z.

קליל
קליל תעשיות בע"מ
דרושים
★ מנהל משמרת
(לעבודה בשלוש משמרות)
הנדסאי/טכנאי ייצור, מכונות או כימיה
★ עובד ייצור
בוגר 10 שנות לימוד במסלול מקצועי
לעבודה במחלקה לטיפולים טרמיים
המעוניינים תושבי עכו או הקריות
יפנו לגבי דורית ישראלי טל' 04-711161
סודיות מובטחת

דרושים
★ **מכונאי אחזקה**
מאיזור עכו - נהריה
★ **חשמלאי מוסמך**
מאיזור עכו - קריות - חיפה
★ **מסגר קורא תוכנית**
★ **רתך Co2 + אלקטרודה**
להתקשר לטל' 04-728549
04-251954

יותר טוב מנפאואר
למח' הטכנית דרושים
מרכיבות אלקטרוניקה מנוסות
זהוי רכיבים אלקטרונים, עבודה לפי שרטוט. עבודה ממושכת ונוחה, 5 ימים בשבוע. מפעל בחיפה.
נגרי רהיטים מנוסים
עבודה ממושכת ונוחה, 5 ימים בשבוע.
הנדסאי מכונות מנוסה
ידע בתיב"מ לזיווד אלקטרוני ו/או מנגנונים מכניים למערכות אלקטרו אופטיות ומתקני עזר לתהליכים טכנולוגיים.
מכונאי אחזקה מנוסה
ידע בפנאומטיקה מערכות הנעה וחשמל. מגורים בעמקים ועפולה. לעבודה ממושכת.
כתב טכני/מהנדס/הנדסאי אלקט'
לכתיבה טכנית. יכולת תרגום מעברית לאנגלית רצויה. לעבודה בחיפה
חשמלאי ראשי
רשיון למתח גבוה. ניהול צוות עובדים. עבודה ממושכת במפעל עתיר ידע בחיפה.
—— לפנות לטל ——
למח' המשרדית דרושים
מקדמות מכירות מנוסה.
למשרד נסיעות בחברה מסודרת.
פקידת ייבוא ייצוא מנוסה
אנגלית חובה, הכרת דוקומנטציה כולל הדפסות.
כתבנית אנגלית עברית
אנגלית בשפת אם. כולל מעבד תמלילים וורדמיל.
מזכירה אנגלית עברית
שעות עבודה 9:00-15:00 במפעל מסודר. כולל הקשות ידע בהדפסה כולל מעבד תמלילים וורדסטר.
פקידת רכש מנוסה
שפת אם אנגלית. כולל עבוד תמלילים וורדסטר. מעקב הזמנות והפעלת מחשב.
—— לפנות לברוריה ——
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051 (גם בשבת)
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

למפעל תעשייתי בנצרת עלית
דרוש
מנהל משק
נסיון קודם הכרחי לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 6036 נצרת עלית

חוזרים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת הזמנות
בירושלים
תאור התפקיד:
★ עמידה בקשר עם לקוחות, תאום משלוחים והרכבות בבית הלקוח
★ אחריות על תאום בין מערכת הייצור והשווק
★ כישורים נדרשים:
★ בעלי כושר ניהולי ויכולת הנעת צוות עובדים
★ כושר אדמיניסטרטיבי, בעלי יכולת לארגן לפקח ולודא ביצוע משימות
★ יועדפו בוגרי אוניברסיטאות
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ניסיון קודם ת"ד 3405 ירושלים 91033 עבור "מנהל מחלקת הזמנות"

דרושים
★ מהנדס תעשיה וניהול עם נסיון בתחום השרותים + ארגון וניתוח מערכות – לניהול מח' או"ש
★ מהנדס מכונות — רקע במכניקה עדינה + מיכשור ומתקנים מדויקים + 3 שנות ניסיון
★ מהנדס חומרים עם רקע במטלורגיה ופולימרים למפעל עתיר מדע
★ למפעל עתיר מדע בתחום המיקרו — אלקטרוניקה דרושים אנשי דיזוד, אנשי איפיון ולבורנטים תעשייתים בתחום הכימיה
★ מהנדס מכונות לביצוע מיזוג אוויר מרכזי — אפשרי מתחיל
★ טכנאי מכונות לציוד סובב — ל־3 חודשים
★ חרט מתכנת סי.אנ.סי — למשמרת אחה"צ מ־4.00 עד 10.00
★ מנה"ש ראשי — רצוי אקדמאי — עם רקע חשבונאי לניהול מחלקה
★ כלכלן + ניסיון בתקציבנות ואנגלית טובה לניהול מח' תקציבים
★ מזכירה ע/א + תמלילנות למשרה מלאה ושעות נוספות
★ לשעות 14.00—20.00
מעבדת תמלילים א"ב ללשכת מנכ"ל
ירושלים
בן־יהודה 7
02-242801
02-241979
02-233732
דואל — החברה לשירותי כח אדם בע"מ

צילומעתיק בע"מ
חברה לשיווק מכונות צילום מסמכים
סניף חיפה והצפון
דרוש
איש מכירות בכיר
תכונות נדרשות:
★ נמרץ ודינמי
★ כושר ניהול ושיווק
★ נסיון בשיווק ציוד ומיכון משרדי
★ נסיון מוכח בניהול משא ומתן עם מפעלים ומוסדות
תנאי שכר טובים ורכב צמוד למועמד שייבחר
לפרטים נוספים וקביעת ראיון נא להתקשר
לטלפון 04-670077/8

אינטל
חברת אינטל ביצעה את פריצה הדרך בתחום תכנון מעגלים משולבים VLSI וממשיכה בפיתוח הפעילות בארץ. אינטל ישראל מרחיבה את פעילויותיה בפיתוח דור העתיד של המיקרו מחשבים, תכנת מערכות ותכנת תיב"ם מתקדמת.
דרוש/ה לנו:
הנדסאי/ת בדיקות
(משרה מס' 3721)
לפיתוח והמיכה של מערך בדיקות פונקציונליות עבור רכיבי VLSI.
השכלה/נסיון:
* הנדסאי אלקטרוניקה.
* 3-2 שנות נסיון בתכנון ויישום מעגלים דיגטליים.
* הבנון אנלוגי/ידע בתכנה - יתרון.
* שליטה בשפה האנגלית.
אנא פנה(י) בכתב למחלקת גיוס עובדים בצירוף קורות חיים, מס' תעודת זהות, גיליון ציונים ומספר טלפון, תוך ציון מס' המשרה.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד. 1659 חיפה 31015
-סודיות מובטחת-

למקיף אזורי גליל מערבי ליד צומת כברי
דרושים
מורים
• חשמל זרם חזק
• כתבנות
טל. 04-822158 04-821501
04-821547 אחה"צ 04-928931

דרוש
טכנאי מיזוג אויר
למערכות מרכזיות בעל נסיון. עבודה במשמרות באזור חיפה
03-805352 04-832119 בערב

מ. בן גיאת ובניו
חברה להנדסה ובניין בע"מ
דרוש
מהנדס ביצוע
עם ניסיון העבודה טלפון 02-661131-2

לעיריית קרית־מוצקין
דרושה:
עובדת סוציאלית
בהיקף של 0.6 המשרה. (בתנאים משופרים)
פרטים בטל. 04-702396

מעוניין בתואם אי.בי.אם כולל דיסק קשיח + מדפסת
02-247410

אחות / אמא / פנסיונרית
עבודה מעניינת ומגוונת מחכה לך במסגרת טיפול בית
שעות גמישות ועבודת צוות
בדבר פרטים נא להתקשר:
לרעיה 02-555427,
בערב ללאה 02-271584

מכון דור עוזר לך לבחור!
רק צוות מקצועי המורכב מפסיכולוגים תעסוקתיים, קליניים וארגוניים יכול לעזור לך לבחור את העובד "האופטימלי" לחברתך.
מכון דור יכול להעמיד לרשותך צוות כזה שיחסוך לך זמן.
נשמח לעמוד לרשותך לפרטים נוספים בטל: 203652, 203656, 03-293116
מכון דור
מיון, אבחון וייעוץ פסיכולוגי
רח' רוזנבאום 4 ת"א

לקורס להכשרת סוכני ביטוח חיים
שיפתח בחיפה ב־15.3.88
יתקבלו לאחר מיון מועמדים רציניים שמעוניינים לבנות קריירה בענף ביטוח חיים
דרישות:
* בני 24 ומעלה
* השכלה תיכונית ומעלה
* עדיפות לבעלי נסיון בשיווק מוצרים פיננסיים או נסיון תעסוקתי בשוק ההון
לקביעת ראיון נא לפנות החל מיום א'
קריות 708081, 04-714781
חיפה 04-662470
מנולייף מנורה MENORAH MANULIFE
חברה ישראלית לביטוח חיים בע"מ

צורה
דרושים:
מועמדים/ות לקורס סוכני ביטוח חיים
לימודי ערב
אנו מציעים:
- קריירה עצמאית בעלת הכנסה גבוהה
- אפשרויות קידום לתפקידי ניהול מכירות ושיווק.
- הכשרה מקצועית ברמה גבוהה ע"י החברה
- סיוע מקצועי צמוד במהלך העבודה
- גיבוי של חברה ותיקה ומצליחה
לנו דרושים:
- שאפתנים בעלי בטחון עצמי ותקשורת בין־אישית טובה.
- בעלי רצון להשקיע זמן ומאמץ בעבודה
- בעלי השכלה תיכונית ומעלה רצויה אקדמאית
- גילאי 25-50
- עדיפות לאנשי שיווק ומכירות
* המועמדים המתאימים יתקבלו לאחר מיון קפדני.
לקביעת ראיון אישי נא להתקשר החל מיום א'
לטל. 04-514276-9 גולדנברג זאב.
"סודיות מובטחת"
קבוצת הסנה

למשרדינו בירושלים
דרושה
פקידה
(לעבודה זמנית)
הכישורים:
– בוגרת תיכון.
– לאחר שרות צבאי.
– ידע בהדפסה וקלדנות.
– למשרה מלאה 5 ימי עבודה –
לקבלת פרטים נא לפנות בטלפון 223842, 02-242635
בין השעות 15-19
סתבור
לצעוד עם זמן

סופר־פארם
לסופר־פארם חיפה (מרכז חורב)
דרושים/ות
קופאים/ות
למשרות מלאות או חלקיות
המשרה מתאימה גם לסטודנטים/ות
לפרטים נא לפנות למר רני לוזון, בסופר־פארם מרכז חורב, רח' חורב 15, ביום א' 28.2.88, בין השעות 10.00—17.00

בית"ס התיכון המקיף על שם פרקאוף
אור־יהודה
דרושים
מורים
למילוי מקום עם סיכוי
להמשך עבודה בשנת
הלימודים הבאה
מקצועות: ספרות
גאוגרפיה
היסטוריה
אנגלית
טלפונים:
03-717469 או 03-358663

ORS שרותי כח אדם

לסניף חיפה או.אר.אס
למח' המשרדית
★ מזכירה בכירה
אנגלית ברמת שפת אם/גבוהה ידע בעיבוד תמלילים עברית • אנגלית, לנהול משרד מאזור סבעון עפולה נצרת – לעבודה קבועה.
★ פקידת ייבוא/יצוא
שליטה מלאה בשפה האנגלית, טלקס הדפסה עברית • אנגלית, הכרת דוקומנטים ליבוא ויצוא – למשרה קבועה.
★ פקידה למחלקת הזמנות
שליטה בשפה הגרמנית – למשרה קבועה.
★ פקיד קבלה
נסיון בקבלת קהל למשמרת לילה.
★ מעבדת תמלילים
עברית/אנגלית. נסיון על: וורדמיל, איינשטיין וורדסטאר.
למח' הטכנית:
★ חרטים אוניברסליים
לעבודה קבועה
★ כרסמים אוניברסליים
בעלי נסיון לעבודה קבועה.
★ מכונאי אחזקה
הידראוליקה + פנאומטיקה לעבודה קבועה מאזור הקריות, מגדל העמק, נצרת ועפולה.
★ משחיזן צירים
נסיון בהשחזות חלקי מנועים – לעבודה קבועה.
★ נגרים מקצועיים
נגרות רהיטים בעלי נסיון רב – לעבודה קבועה מחיפה והקריות.
★ מרכיבות/מחווטות
עם נסיון לעבודה ממושכת, מאזור הקריות בלבד.
★ מלגזנים
בעלי נסיון לעבודה קבועה.
למח' הבכירים:
★ מהנדס בניין
נסיון של שנה לפחות בתכנון כבישים.
★ מהנדס מכונות/אלקטרוניקה
בעל נסיון של 3–2 שנים באבטחת איכות. אנגלית.
★ הנדסאי ייצור מכונות
איש תפ"י רשיון נהיגה חובה.
★ כתבים טכניים
מהנדסי/הנדסאי אלקטרוניקה
אנגלית ברמה גבוהה חובה.
★ מנהלי שיווק בכירים
נסיון בשווק/מכירות רקע טכני חובה. קציני בכירים מודיעין/חילות יבשה.
עובדינו מקבלים תנאים סוציאליים מלאים ושכר גבוה.
מתאימים יפנו: סניף חיפה:
רח' הרב הרצוג 2, חיפה.
04-664002, 663703, 671937
סניף הקריות: מרכז צבר חדר 29
קרית ביאליק 709077, 709076-04
או לת.ד. 5346, חיפה
הטובים עובדים קבוע ORS

שירות בתי הסוהר
מינהל כח אדם והדרכה
תן ידך לשמירת ביטחון הפנים ולאיכות הסביבה
דרוש/ה – רוקח ארצי
למחלקת רפואה ברמלה
הכישורים הנדרשים:
1. רוקח בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
2. תנתן עדיפות לרוקח בעל תואר שני.
אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– לאחר שירות חובה בצה"ל
– פרופיל 65 ומעלה
– אזרחות ישראלית
– עבר ללא דופי
הנך מתבקש לפנות לראש מחלקת רפואה בנציבות שב"ס ברמלה למס' טלפון:
08-239891, 230224.

סופר פארם

בואו אלינו לרשת הריבוע הכחול
דרושות קופאיות
לסניפי הקו־אופ

כמו כן ניתן לקבל פרטים באגף משאבי אנוש, ברח' התחוף ישראל 13, גבעתיים (אזור המלאכה) טלפון 03-7551279

מכון התקנים הישראלי
למכון התקנים דרושים:
א. מהנדס מזון
בעל נסיון בבדיקות מעבדה
מקום העבודה חיפה
ב. טכנאי כימיה
בעל נסיון בבדיקות מעבדה
בתחום כימיה אורגנית
לפרטים נא לפנות בקשר עם כח־אדם
מכון התקנים הישראלי
האוניברסיטה 42 רמת־אביב תל־אביב טל: 03-422809
סמל המחוגה סמל האיכות

לבנק ישראל בתל־אביב
דרושים
שומרים
ליחידת הבטחון
העבודה המוצעת היא במשמרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים
הכישורים הדרושים:
1. משוחררי צה"ל (עדיפות ליוצאי יחידות שדה, בוגרי קורס מ"כים).
2. השכלה תיכונית.
3. כושר בריאות תקין.
• המעוניינים בעלי כישורים מתאימים, יפנו למשרדי בנק ישראל בתל־אביב, רח' לילינבלום 37, ביום ב' 29.2.88 בין השעות 12.00-09.00
על המועמדים להביא עימם תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל, פנקס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות

רשות הנמלים
הודעה על משרה פנויה
תואר המשרה: מהנדס תחזוקה

קורס לאנשי מכירות
בענף הביטוח
לאיזורי חיפה והצפון
בקרוב יפתח אצלנו קורס מקצועי ביותר לאנשי מכירות בענף הביטוח
אם אינך בטוח בהתאמתך פנה אלינו
ואל הצוות המקצועי שלנו
ואנו נעזור לך להחליט
אם הנך מתאים, זה הזמן!
דרישותינו:
★ מעל גיל 25 ★ ללא עבר פלילי
★ 12 שנות לימוד ★ רכב רצוי
למסיימי הקורס בהצלחה
תינתן עזרה כספית בתחילת הדרך
לקביעת ראיונות נא להתקשר מיום א'
524328 או 510226/7

לחברה בעלת מוניטין
דרושים
מצילי ים
ובריכה
– יוצאי צבא.
– תעודות מציל.
– פרופיל 82.
– תחילת עבודה סוף אפריל.
מתאימים יפנו לטל:
04-663703, 664002, 671937, 709077/6
או לת.ד. 5346, חיפה

דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת מכירות
(תרבות)
• השכלה אקדמאית • נסיון של 3 שנים + נסיון מינהלתי
המלצות + קורות חיים נא לשלוח
לת.ד. 1088 עם ליד ימימה

לסניף "תנובה"
פתח־תקוה
דרושים:
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב
הכישורים הדרושים:
★ רשיון נהיגה למשאית
★ ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
★ כושר גופני תקין
★ ידיעת סובה בחשבון
תינתן עדיפות למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת מוצרי מזון.
התחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר.
הסעה לעבודה בלילה מובטחת.
עוזרים למפיצי חלב ותוצרת חלב
הכישורים הדרושים:
★ רשיון נהיגה למשאית, יתקבלו גם מועמדים בעלי רשיון נהיגה לרכב פרטי.
★ כושר גופני תקין
התחלת העבודה בשעה 03.00 לפנות בוקר
הסעה לעבודה בלילה מובטחת.
מועמדים מתאימים, תושבי פתח־תקוה וסביבתה הקרובה, מתבקשים לפנות אישית למחלקת המנגנון סניף "תנובה" פתח־תקוה, רח' חיים פינקשטיין פ"ת (לפני היפרשוק פ"ת) למר צבי דגמי.
ניתן להתקשר טלפונית לתאום פגישה בטלפון 03-906591
– סודיות מובטחת –

למפעל מתכת באיזור חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת אחזקה
מפעלי
★ מהנדס/ת מכונות/חשמל
★ נסיון רב בניהול אחזקה של מפעל מתכת גדול, הכולל מכונות ייצור מכל הסוגים, מערכות כח וחום, מתקני הרמה ושינוע, וכו'.
★ יכולת ארגונית, מנהלית ולעבודה עצמאית
מועמדים/ות העונים/ות לדרישות ייפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים, נסיון בעבודה ומספר טלפון להתקשרות – ת.ד. 1474 חיפה

דור כימיקלים בע"מ
קבוצת דור
דרוש
מפעיל
להפעלת מתקני הייצור
לעבודה במשמרות
הכישורים הדרושים:
• בוגר 12 שנות לימוד במגמה מקצועית
• מגורים באזור חיפה או הקריות — הכרחי.
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון קודם
לפי הכתובת הנ"ל או להתקשר לטל' 04-726882
• סודיות מובטחת•
מתנה זו מתייחסת לנשים ולגברים
ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

האוניברסיטה העברית בירושלים
מנהל יחידת ארגון ושטות
— אגף מינהל וארגון
תאור התפקיד: נהול יחידת אר"ש המכוונת בתחומים של בדיקות וסקרים ארגוניים כולל תהליכי עבודה, נתוח וקביעה למבנים ארגוניים ביחידות האוניברסיטה, ביצוע נתוח עסקים, בדיקות תקינה, טיפול בהוראות הנהלה ותכניות עבודה.
דרישות התפקיד:
שפות: ידיעת עברית ואנגלית.
השכלה: תואר אקדמי רצוי מהנדס תעשיה וניהול או בתחום רלוונטי אחר, ידע במערכות ממוחשבות.
נסיון: נסיון של 10 שנים בעבודות מינהל בכיר ו/או תחומים רלוונטים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לאוניברסיטה העברית בירושלים אגף כח־אדם, הר־הצופים מיקוד 91905 עד 13.3.88

הגורם האנושי בע"מ
לאחד מלקוחותינו – מפעל אלקטרוניקה גדול באיזור תל־אביב
דרושים / ות:
עובדות ייצור – מלחימות ומרכיבות
★ רצוי בעלות נסיון
★ חסרות נסיון תקבלנה הכשרה
תנאי עבודה טובים כולל ארוחות והסעות.
נא לפנות לטלפון: 03-7517650

עיריית תל־אביב־יפו
דרושים
* לאגף הרווחה
1. **עובדים/ות סוציאליים/ות**
לטיפול באסירים משוחררים ובמשפחותיהם
אם את/ה מחפש/ת עבודה במשרה מלאה ובעלת אתגר אנא פנה אל מנהל הלשכה לשרותים חברתיים יפו טל: 03-828134, 839751, 832061
2. למדור לטפול במוגבלים דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
ב־75% משרה.
לקבלת פרטים נא להתקשר לטלפון 438325.
* לשרות הפסיכולוגי־חינוכי
פסיכולוגים
לעבודה במסגרות חינוכיות שונות
כגון בתי"ס תיכוניים פנימיות וכד'.
כ"כ פסיכולוגים דוברי ערבית.
המעוניינים יפנו למשה אלון טל: 5465338, 449709
* לאגף הפיקוח
גימלאים
עד גיל 65 במצב בריאותי תקין לרישום דו"חות חניה בשעות עבודה גמישות כולל אחרי הצהריים.
שכר הולם ישולם למועמדים המתאימים.
המעוניינים יפנו לאגף הפקוח, רחוב אידלסון 30 טל: 653843, בין השעות 12.00-09.00 לפקידת כח־אדם

ORS שרותי כח אדם
לאחד ממפעלינו בדרום
דרושים
1. מהנדס תעשיה וניהול
★ רקע הכרחי במתכת ומחשבים
★ למשרה קבועה
2. מהנדס בטיחות
★ הכרחי נסיון בתחום הכימיה
★ נסיון בארגון בהדרכת בטיחות
★ למשרה קבועה
המעוניינים יפנו למשרדינו בצרוף קורות חיים בכתב ולקביעת ראיון
אשדוד: בניין המשרדים מרכז א' משרד 318
(ליד המטרוקול) טל' 08-525794, 08-521855
אשקלון: רח' הרצל 24/3 טל' 051-22134
קבלת קהל ימי א'-ה' מ-08.00–18.00
ימי ו' וערבי חג מ-08.00–12.30
הטובים עובדים קבוע ORS

קריירה
שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה דרושים/ות
★ **הנדסאי תעשיה וניהול**
נסיון בתכנון פונקציונלי ושיטע. לאזור נהריה
★ **מכונאי תעשייתי**
מנוסה לאזורי חיפה ועכו
★ **הנדסאי כימיה/מזון**
לתפקיד ניהולי בנהריה
★ **מרכיב דיוד**
מנוסה לאזורי חיפה וכרמיאל
★ **מזכירה אנגלית/עברית**
שפת אם אנגלית. למשרה מלאה באזור חיפה.
★ **מעבדות תמלילים עב'/אנ'**
מנוסות בשפות לוטוס. וורדמיל. וורדסטאר לאזורי חיפה והצפון.
חיפה, רח' הרצל 22. 670825, 04-670841
הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

לרשת שווק ארצית
דרוש/ה
אקדמאי/ת
באו והצטרפו לפעילות שווק בחברה דינמית יוצרת ומתפתחת
• לניהול חנויות של רשת גדולה המובילה בתחומה
• ניהול צוות עובדים
• טיפול שוטף בקהל לקוחות גדול ומגוון
• רצוי (לא הכרחי) בעלי ניסיון בתחום המכירות הקמעונאיות
למשרה מלאה 6 ימים בשבוע
לפנות בצרוף קורות חיים ופרוט ניסיון קודם לת"ד 7223 ירושלים 91071 למשרת מנהל חנות

לתעשיה הצבאית
תשלובת יצחק
נצרת עלית
מהנדס מכונות
כישורים:
1. נסיון בעבודה במפעלי מתכת.
2. פרופיל 72 ומעלה.
3. לאחר שירות צבאי.
4. שליטה טובה באנגלית חובה
מהנדס מכונות
לתפקיד מנהל ביקורת
איכות מפעלי
כישורים:
1. נסיון של 5 שנים בתפקיד דומה.
2. פרופיל 72 ומעלה.
3. שליטה טובה באנגלית חובה.
על המעוניינים לפנות בכתב
ת.ד. 678 נצרת עלית 17106 כח־אדם
רק פונים מתאימים ייענו

האגודה לקידום החינוך
פנימיה ע"ש שטיינברג כפר סבא
דרושים
מדריכים חברתיים
בעלי הכשרה וניסיון בעבודה חינוכית עם מתבגרים למשרה מלאה ומפוצלת, חובת מגורים במקום
מתבקשים לפנות בכתב לפנימיה רח' גאולה 34 כפר סבא מיקוד 44260 טלפון 052-915623, 052-25917 (לא בשבת).

למלון חמישה כוכבים בירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת כח אדם והדרכה
כשורים:
★ דובר שפות עברית ואנגלית ברמת שפת אם
★ נסיון בניהול כח־אדם 5 שנים לפחות
רצוי בענף המלונאות
לפנות בכתב למחלקת כח־אדם
ת.ד. 13096 ירושלים

פרסום שיטה

לסוכנות ביטוח – חיתום גדולה
דרושים
1. קלדנית מנוסה (רצוי) להפקת פוליסות
2. פקיד/ה תביעות מנוסה
משרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בצרוף קורות חיים נסיון קודם ומספר טלפון לת.ד. 4353 חיפה
עבור מס' 2293 (מיקוד 31040)
סודיות מובטחת

לסוכנות ביטוח גדולה בחיפה
דרושה:
פקידה
הכישורים הדרושים:
• ידע בקבלת עסקים
• נסיון בסילוק תביעות
• ידע בהנה"ח — יתרון
• ידע בהדפסה בשפות עברית־אנגלית
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 233 חיפה 31022
ולציין מס' טלפון להתקשרות.
• סודיות מובטחת•

נפתלי
גרפולוגיה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים
ייעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית
מכון נפתלי מחפש
עבור החברה הכלכלית של ההתאחדות המלונות
סגן מנהל/ת שיווק לציוד מטבחים
הדרישות: ★ רקע מסחרי, לאו דווקא בתחום המטבחים ★ יכולת ניהול משא ומתן באנגלית
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למכון נפתלי, הירקון 124 ת"א 63573
ת"א, רח' הירקון 124, ת.ד. 63573, 03-229751, 240596

דרוש/ה
מודלים כלכליים בע"מ מקבוצת כלל
כלכלן/נית
רצוי בעל תואר שני עם ידע ונסיון מעשי במחקר ובעבודה עם מיקרו מחשב.
לפנות בצרוף קורות חיים
למודלים כלכליים ת.ד. 3201
רמת־גן 52131

לקלע — אבטחה וכח אדם בע"מ:
דרושים:
1. **תכנת / כרסם / חרט C.N.C** וקונבנציונאלי עד 3500 ש"ח
2. **מסגר / רתך** יוצא צבא עד 2,200 ש"ח.
3. **כימאים** מהנדס והנדסאי לניהול
4. **מפעילים** למשמרות
5. **מכונאים** בנזין / דיזל / אחזקה
6. **מחסנאי**
7. **מלגזנים** בעלי רשיון
04-732792, 04-704264

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTOR & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל
למפעלנו באזור התעשייה ק. ביאליק
דרוש
מכונאי לטרקטורים וציוד מכני
נא לפנות טלפונית 04-761427
החל מיום א'

קרן קיימת לישראל
דרושה
פקידה כתבנית במשרד הקק"ל בתל־אביב — 5/88
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית
ידיעת השפה העברית על בוריה, ניסיון בעבודות מזכירות וניהול חשבונות; מיומנות בהדפסה בשפה העברית.
התפקיד הוא בהיקף של חצי משרה, משעה 11.00 בבוקר עד 3.00 אחה"צ.
מועמדות המתאימות אחר דרישות המשרה הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה וניסיון לקרן קיימת לישראל, ת"ד 283, ירושלים, מיקוד 91002 ולציין על גבי המעטפה מכרז מס' 5/88.

משטרת ישראל
משמר הגבול
היחידה למשימות מיוחדות
דרושים:
צעירים בעלי:
בריאות מעולה
גיל: עד 30
השכלה תיכונית
יוצאי יחידות חי"ר קרביות
מוטיבציה גבוהה
נכונות לשרות מבצעי מלא אתגר
היחידה תעסוק במגוון פעילות מבצעית
מיוחדת בכל רחבי הארץ
המעוניינים העונים לדרישות, יפנו בצרוף
תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודות
המעידות על השכלה, לאחת מלשכות
הגיוס המפורטות להלן:
תל אביב רח' הרכבת 14 03-628290-3
ירושלים רח' המלך ג'ורג' 8 02-244433
חיפה רח' העצמאות 82 04-661067
באר שבע רח' העצמאות 55 057-32521
רחובות רח' הרצל 206 08-487488
סודיות מובטחת

صكنا من الاصل

هكذا من الأصل

הפנה הארצי — הארץ חדשות

כרכום
תעשית חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ

דרושים/ות:

למחלקת אבטחת איכות

1. מהנדס איכות
לעריכת מפרטי ביקורת, תכנון כלי ביקורת ובדיקת חומר הנדסי

הכישורים:
★ מהנדס/הנדסאי מכונות או חומרים
★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית

2. מבקרי תהליך
לביצוע עבודות ביקורת בתהליך הייצור

הכישורים:
★ הנדסאי/טכנאי מכונות

למחלקת הייצור

1. מבנאים תעופתיים
★ בוגרי ביה"ס מקצועיים בתחום הנ"ל
★ יוצאי חיל האוויר

2. עובדי פלסטיקה —
בעלי נסיון

מפעלנו עובד 5 ימים בשבוע ומקיים הסעות מאורגנות למפעל (הנמצא בין עו לכרמיאל) לתושבי חיפה, הקריות, עכו ונהריה

מועמדים למחלקת הייצור יפנו טלפונית לנוימן אסתי 04-962211 ולגבי שאר המשרות בכתב, בצרוף קורות חיים לת.ד. 114 כרמיאל – מדור קליטה

מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

עירית הרצליה

דרוש/ה

לבורנט/ית לביולוגיה ופיסיקה
בחטיבת הביניים בהרצליה

בדבר פרטים נא לפנות למנהל מחלקת החינוך מר רביד טל: 052-542689

דרושים

עובדי קידום נוער
לעבודה מענינת עם נוער ממתק

דרישות התפקיד:
★ עבודה בשעות לא שגרתיות (בוקר, צהרים וערב).
★ השכלה אקדמאית במדעי החברה (עדיפות למקצועות טיפוליים).
★ נסיון קודם רצוי.
★ השכר עפ"י דרוג עובדי הוראה + תוספת.

על המעונינים לפנות בהקדם טל. 052-83340 ולבקש את חנה.

דרוש

מפעיל למכון טהור שפכים
בעל ידע בסיסי במכונאות לעבודה במשמרות

תנאים מעולים למתאים.

בדבר פרטים נא לפנות למכון הטהור טל: 052-558276

חורים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

דרוש/ה

מנהל/ת שרותי שווק

תאור התפקיד:
טיפול שוטף בתקציב הפרסום. עבודה מול משרדי הפרסום, קידום מכירות ומחקרי שוק.

כישורים:
הכרחי ניסיון עבודה בכל התחומים המפורטים במודעה. אקדמאי/ת, עדיפות לבוגרי מנהל עסקים/שווק.

אפשרות לעבודה במשרה חלקית. העבודה מתאימה לתקציבאי/ת לשעבר, מקום העבודה בתל־אביב.

לפנות בצרוף קורות חיים וניסיון קודם לת"ד 18130 תל־אביב 61181 עבור מנהל שרותי שווק

לחברת שרות באזור הרצליה

דרושים:

★ **מזכירה**
משרה חלקית מעל גיל 40
מדרש: נסיון מוכח בהנהלת הכנה לסיכון והדפסה בעברית.

★ **פקידה**
משרה חלקית אחה"צ רצוי הדפסה בעברית.

★ **עוזר טכנאי**
בעל: רשיון נהיגה רצוי נסיון בחשמל רצוי חמ"מ ח"א

עדיפות תינתן למועמדים מהאזור להתקשר בשעות הערב לטלפון: 052-451218

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ

למחלקת מטוסים

דרושים/ות

★ **קשרים**
★ **חווטים**
★ **מבנאים**

יוצאי חיל האוויר במקצועות הנ"ל, רצוי מוסמכים על מסוקים ומטוסים קלים.

מובטחים תנאים טובים למועמדים מתאימים

5 ימי עבודה בשבוע.

הסעות מחיפה ורחבי הגליל המערבי.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד בצירוף קורות חיים למדור קליטת עובדים.

ציקלון. ת.ד. 114 כרמיאל 20140

ORS שרותי כח אדם

דרושים

1. הנדסאי אלקטרוניקה
- הכרחי נסיון במערכות דיגטליות ומערכות שקילה אלקטרוני
- למשרה קבועה

2. פקיד/ה יבוא ויצוא

3. חרט / כרסם

4. מכונאי דיזל ובנזין
- אפשרות מכונאי נגמשים, ורקים

5. רתך ארגון

6. ספ"ט / מחסנאי
- הכרחי יוצאי ח"א
- לעבודה קבועה

7. איש מכניקה עדינה

המעוניינים יפנו לסניפינו

אשדוד: בניין המשרדים מרכז א' משרד 318 (ליד המטורקול) טל' 08-521855 08-525794

אשקלון: רח' הרצל 24, 3 טל' 051-22134

קבלת קהל ימי א'-ה' מ־08.00–18.00

ימי ו' וערבי חג מ־08.00–12.30

הטובים עובדים קבוע ORS

חורים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

דרוש/ה

מנהל/ת שרותי שווק

תאור התפקיד:
טיפול שוטף בתקציב הפרסום. עבודה מול משרדי הפרסום, קידום מכירות ומחקרי שוק.

כישורים:
הכרחי ניסיון עבודה בכל התחומים המפורטים במודעה. אקדמאי/ת, עדיפות לבוגרי מנהל עסקים/שווק.

אפשרות לעבודה במשרה חלקית. העבודה מתאימה לתקציבאי/ת לשעבר, מקום העבודה בתל־אביב.

לפנות בצרוף קורות חיים וניסיון קודם לת"ד 18130 תל־אביב 61181 עבור מנהל שרותי שווק

לביה"ס התיכון העירוני בהרצליה

דרושים/ות

מורים/ות
בכל המקצועות

בעלי/ות ניסיון לשנת הלימודים תשמ"ט

נא לפנות לביה"ס לפנה"צ 052-543359, 052-542936

או בשעות הערב למנהל ביה"ס – 052-542681

רשות הדואר

דרושים

דוורים/יות
לחלוקת דואר באיזור תל־אביב

פרטים נוספים בדבר תנאי עבודה ושכר אפשר לקבל אצל גילה עיני.

טלפונים: 03-307258 – 03-307260

חבר
חברה לשרותי כח אדם

ש־ד־ל־ם 234265-6-7-8 רח' יפו 6

שרטט בניין
מקצועי

דרישות התפקיד:
הכרת תוכנת אוטוקט 25
משרה מעניינת – קבוע

הנדסאי מכונות
נסיון במיזוג אוויר 3־2 שנים

הכרחי מיידי

למפעל תעשייתי באשדוד

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
(רצוי מדופלם)

המעוניינים, תושבי אשדוד והסביבה יפנו בכתב יד למנהל כח אדם ת.ד. 9002 אשדוד 77192

סודיות מובטחת

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרוש/ה

פקיד/ה
למח' תביעות

– נסיון 3 שנים לפחות
– יתרון לבוגר המכון לביטוח

לתאום ראיון נא לפנות טלפונית 03-659338

נציבות שירות המדינה

יחידת הבחינות – לשכת תל־אביב

דרוש/ה

בוחנת פסיכוטכנית

בדרגה: עד יד (בהתאם לכישורים וניסיון)

משך העסקה: כארבעה חודשים

● בדבר פרטים נוספים יש לפנות למנהלת יחידת הבחינות בנציבות שירות המדינה. טל' 02-668159

משרד הפנים — **מרכז הדרכה ארצי**
המחלקה להדרכה ברשויות המקומיות — לעובדי רשויות מקומיות

דרושים

יועצים למנהלי מרכזי הדרכה

בעלי הכישורים הבאים:
- השכלה אקדמאית בתחומי ניהול ואירגון
- נסיון מעשי בעבודה עם רשויות מקומיות
- נסיון בפעילות של פיתוח אירגוני
- נסיון בהדרכה בתחומי המינהל

מועמדים בעלי רקע וניסיון מתאים, מתבקשים לפנות, בצירוף קורות חיים, תעודות והמלצות אל: מרכז הדרכה ארצי, מכללת משה יהודה, עין כרם ת"ד 3831 ירושלים 91037

דרושה

פקידה למרפאה פרטית

★ עבודה עם קהל
★ הדפסה
★ ידיעת שפות
★ ניסיון קודם בעבודה משרדית

נא לפנות בצרוף קורות חיים בקצרה לא.מ. ניהול מרפאות רח' זבוטינסקי 62 תל־אביב מיקוד 62487

לחברת בניה המבצעת עבודות בניה בגוש דן

דרושים

א. **טפסן/ברזלן** יוצא צבא

ב. **מנהל עבודה** מעלה יוצא צבא, בעל ידע בעבודות שלד ובעיקר עבודות גמר.

נא לצרף קורות חיים וממליצים

שכר הולם בהתאם לכישורים

טלפן בערב: 03-228168

לעיתון "הארץ"

דרושים/ות

מקדמי/ות מכירות

ברמה יצוגית נאותה להחתמת מנויים

בחיפה / נהריה / מעלות / כרמיאל

· שעות עבודה גמישות
· שכר שעה + עמלה גבוהה

לפנות: "הארץ" סניף חיפה, נורדאו 20 טל: 04-661166

לקדימה
חינוך מעולם אחר

דרושים מועמדים בעלי כושר יצירתי, אינטליגנציה גבוהה וכריזמה חינוכית.

ללימודה והפעלתה של שיטת טיפול מהפכנית, המהווה פריצת דרך בתחום החינוך והשיקום של ילדים נכים.

המועמדים שיימצאו מתאימים יזכו במלגות לימודים וקיום ויצאו לתקופת לימודים ממושכת בחו"ל.

עם שובם ארצה יהיו הבוגרים מייסדיה ומוריה של השיטה בארץ.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ופרטים מלאים ל"קדימה" – ת.ד. 18225, ירושלים, 91181

חברת מוסדות חינוך

דרושה

מרכזת תכנית האתגר

לתקופה של 3 חודשים עם אפשרות של הארכה.

כישורים:
★ חינוך על תיכוני בתחום מדעי החברה
★ נסיון בעבודה חינוכית עם ילדים צעירים
★ נסיון בהדרכה או ייעוץ למבוגרים
★ כשר ניהולי

היקף המשרה בין 50% ל־75%, הדרגה בהתאם לכישורים.

הצעות בכתב יש להגיש לתכנית הרווחה רח' בן גוריון 14, הרצליה עד לתאריך 6.3.88

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרושים

נהגים

הכשורים הנדרשים:
★ גילאי 24־35.
★ רשיון נהיגה על אוטובוס

מועמדים העומדים בכל הדרישות לעיל לאחר שרות צבאי מלא בצה"ל, יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. ומס' טלפון לת.ד. 39888 ת"א

(מיקוד 61398).

פונים מתאימים ייענו

עירית רעננה — רעננה — מכרז מספר ע' 288

תואר המשרה:

סגן מנהל המחלקה למים וביוב

תיאור התפקיד: טיפול במפעלי המים והביוב העירוניים באמצעות עובדי המחלקה. קבלנים ומוסדות עבודות פיתוח, עבודות אחזקה ופיקוח ובכל עבודה אחרת שתוטל ע"י מנהל המחלקה. עבודה גם בשעות בלתי שגרתיות.

שיעור המשרה: משרה מלאה. דרגה 7־9 בדירוג המהנדסים או ההנדסאים בהתאם לתנאי העסקה בשירות הציבורי.

דרישות המשרה: השכלה גבוהה במקצועות הנדרשים ניסיון של 3 שנים לפחות בנושאי צנרת תת קרקעית ועלותי מגופים משאבות מנועים בארות ומכוני ביוב. הכרת פעולתן של מערכות ממוחשבות. בעל רכב.

טופסי בקשה ניתן להשיג במזכירות העיריה בשעות העבודה. את ההצעות יש להגיש עד 11.3.88, יש לצרף לשאלון קורות חיים בכתב יד ומכתבי המלצה ותעודות על השכלה.

בנימין ולפוביץ
ראש העיר

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון

דרושים:

מכונאי אחזקה

הכישורים הדרושים:
- בוגרי ביה"ס מקצועי
- ניסיון של 6 שנים לפחות
- מגורים באשקלון והסביבה

המועמדים יעברו מבחני קבלה. למסיימי הקורס מובטחת עבודה קבועה בחברת החשמל.

לקורס מפעילים לעבודה במשמרת

הכישורים הדרושים:
- בוגרי 12 שנות לימוד.
- מסיימי שירות בצה"ל.
- בריאות תקינה.
- מגורים באשקלון.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מח' כח אדם תיפעול דרום רח' החשמל 14 ת.ד. 25 ת"א.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

חברת החשמל לישראל בע"מ

הכשרה לתפקיד חדש - סופרוייזר* שכיר
בחברת ביטוח בחיפה.

* התפקיד כולל הדרכה, הפעלה והקמה של צוות שיעסוק ביעוץ בנושא תנאים סוציאלים למפעלים ובודדים וכולל את תחומי המיסוי, קופות פנסיה, חוקי העבודה, קופות גמל וביטוח לאומי כחלק מיעוץ בנושא ביטוח.

ההכשרה למשרה הינה בשכר, מתחילה ב־10/4/88 ונמשכת 3 חודשים מ־9:00 עד 17:00.

למתאימים מובטחים תנאי שכר טובים הכוללים משכורת, אחוזים ורכב צמוד.

הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמאית ● גיל 26 עד 33 ● נכונות לעבוד שעות רבות ● דרגת קצונה בצה"ל.

נא לפנות לת.ד. 29182, ת"א 61291, עבור "סופרוייזר" בצרוף קורות חיים ומספר טלפון.

- סודיות מובטחת -

למסעדה־פאב ובית קפה

דרושים:

למשמרות בוקר וערב

* מלצרים/ות — בעלי הופעה נאה
* ברמנים/עובדי דלפק
* בחורים לפני גיוס
* טבחים/עוזרי טבחים
* עובדים כלליים

נא לפנות בימים א' או ב' 28־29.2.88 בין השעות 13:00־17:00 למסעדת ה"קומקום" מרכז חורב קומה ג' אחוזה, חיפה

לצה"ל דרושים

לגיוס לקבע פיזיוטרפיסטים/יות לאזור הדרום

בדבר פרטים נא להעביר קורות חיים + תעודה המעידה על תואר ל־ ד.צ. 02149 – שלישות

★ ★ ★

קצין עריכה ופרסומים

תאור התפקיד:
ניהול צוות כותבים, עורכים ואנשי פרסום

הכישורים הנדרשים:
א. אקדמאי במדעי הרוח / חברה
ב. נסיון בכתיבה ועריכת פרסומים
ג. עדיפות תינתן לבעל דרגת קצונה

תשובות יש לשגר ל־ ד.צ. 01188/ רותי פלינר – צה"ל

★ ★ ★

חיל האויר

מציע לנגדים וחוגרים אתגר ועניין מקצועי במגוון תפקידים עם אפשרויות קידום והתפתחות אישית בתחומים הבאים:

★ בעלי רשיון 03 – עבור הכשרה כמורי נהיגה צבאיים (ניתן גם כאזרח עובד צה"ל).
★ נגדי משמעת – בכל הארץ.
★ טבחים – באזור המרכז והדרום.
★ חשמלאי רכב – באזור המרכז והדרום.
★ חסרי מקצוע המתאימים להסבה לטכנאות.

הכישורים הנדרשים:
א. פרופיל רפואי – כנדרש בכל מקצוע.
ב. עד גיל 30.
ג. יוצאי צבא בעלי עבר תקין.

● לזכאים ינתן סיוע בדיור.
● משובצים ביחידות "שדה" יזוכו בתוספת שכר יחודית.

המעוניינים יפנו בצרוף תעודת, פנקס מילואים, מס' ת.ז. שנת לידה שנת עליה של ההורים והאישה (אין צורך בתאום מראש) לרח' אבן גבירול 2, ת"א וקוים 26, 57 מהתחנה המרכזית בת"א או בטלפונים 03-693803, 03-234735 בין השעות 8.00־17.00

לחברת "השמירה" בע"מ

דרושים/ות

בחורות/בחורים מאזור ירושלים והסביבה

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה לתקופה של 7 חודשים בתקופת האביב והקיץ. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים)

תנאי קבלה:
★ לאחר שרות צבאי ★ 12 שנות לימוד לפחות ★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך באנגלית) ★ מצב בריאותי תקין ★ הופעה נאה ★ מגורים באזור ירושלים והסביבה חובה לתקופת החוזה

למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות (הסעות, ארוחות וכו')

כרטיס טיסה לאירופה יוענק בסוף התקופה

למועמדים בעלי הכישורים המתאימים תתקיים ועדת קבלה במשרדי חברת "השמירה" רח' הבצלת 19, קומה 5, ירושלים ביום ב' 29/2/88 בין השעות 9.00 — 14.00 ו־9.00 — 16.00

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים תעודת שחרור מצה"ל ו־3 תמונות

לאפנת בגמן

רח' יפו 47

דרושים:

1. סטודנט/ית או בוגר/ת תכנות מחשבים עם ידע ב־D-BASE (דחוף) (למשרה חלקית)

2. מוכר/ת מתאים/ה

לפנות לרחמן לטלפון 02-223908

למרכז רפואי שערי צדק ירושלים

דרוש

מנהל חשבונות למשרה מלאה

סוג 2 לפחות או השכלה מקבילה ● נסיון לפחות שנתיים בהנהלת חשבונות ממוכנת ● יכולת לעבוד באופן עצמאי ● ידיעת עברית ואנגלית ●

מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לאגף כח אדם ת.ד. 3235 ירושלים 91031

למפעל בירושלים דרושה

מזכירה

כישורים נדרשים:
· ידיעת שפות אנגלית + ברמנית (כולל הדפסה)

לפנות החל מיום א לטלפון 02-533101

דרושים

למפעל גדול בחיפה

1. אחראי/ת חדר אוכל
נסיון בבישול והכנת ארוחות לכ־150 איש

2. שני עוזרי מחלקים
בעלי רשיון 3 10 שנות לימוד שעות העבודה ב... 6
נא לפנות טלפונית: 04-740385, 04-740381 למרק שניידר.

3. אחראי מחלקת בשר
העבודה במשמרות נא לפנות טלפונית: 04-573111 לאלכס ב...

4. פועל לעבודה פיזית

5. מלגזן ועובד אחזקה

6. שקלן
מוכר על קופה משהל ממוחשבת העבודה בשעה ... במשמרות.
נא לפנות טלפונית: 04-641111 לשושנה עפר.